

Jaarrekening 2015

Samen het verschil maken

Samenstelling van het bestuur

G.H. Faber, burgemeester

Bestuurlijke organisatie
Strategische ontwikkeling/beleidscoördinatie
Onderzoek & statistiek
Openbare orde, veiligheid & handhaving
Externe betrekkingen & internationaal beleid
Juridische zaken
Communicatie & kabinet
Personeel & organisatie
Facilitaire zaken

D. Emmer (D66), loco-burgemeester

Financiën & interne beheersing
Onderwijs
Cultuur
Milieu & duurzaamheid
Natuur & landschap
Dierenwelzijn
Wijkwethouder Westzaan, Zaandam-West,
Poelenburg

J. Olthof (PvdA), wethouder

Jeugd & zorg
Sport
Wonen
Minimabeleid
Herstructurering
Wijkwethouder Oude Haven, Russische buurt,
Zaandam-Noord, Rosmolenwijk

A.J.H. Verschuren (CDA), wethouder

Bereikbaarheid & mobiliteit
Inverdan

Monumenten

Grondzaken

Wijkwethouder Assendelft, Zaandam-Centrum,
Pelders-/Hoornseveld

H.A. Visscher-Noordzij (CU), wethouder

Actief burgerschap & buurthuizen
Dienstverlening
Integratie
Regeldruk sociaal & dienstverlening
Informatievoorziening & ICT
Wijkwethouder Wormerveer, Zaandam Nieuw
West, Kogerveldwijk

D.D. Straat (VVD), wethouder

Ruimtelijke ontwikkeling
Economie
Werk & Inkomen
Regeldruk fysiek
Stadsregio Amsterdam
ZaanIJ
Wijkwethouder Westerkoog, Krommenie,
Zaandam-Zuid

L. Vissers-Koopman (ZOG), wethouder

Openbare ruimte
Havens & vaarwegen
Recreatiebeleid
Markten & kermissen
Wijkwethouder Rooswijk, Oud Zaandijk, Oud
Koog aan de Zaan

J.C. van Ginkel, gemeentesecretaris

Van links naar rechts: J. Olthof, R. Visscher-Noordzij, D. Emmer, G. Faber, A. Verschuren, D. Straat, J. van Ginkel, L. Vissers-Koopman

Inhoudsopgave

Samenstelling van het bestuur	2
Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	5
2. Voortgang programma's	9
Programma 01 Jeugd en zorg	10
Programma 02 Werk, inkomen en economie	19
Programma 03 Maatschappelijke voorzieningen	29
Programma 04 Ruimtelijke en gebiedsontwikkeling	39
Programma 05 Milieu en duurzaamheid	50
Programma 06 Beheer buitenruimte	56
Programma 07 Veiligheid en handhaving	66
Programma 08 Burger en bestuur	72
Programma 09 Financiën	81
3. Paragrafen	86
3.1. Bedrijfsvoering	87
3.2. Lokale heffingen	101
3.3. Treasury	104
3.4. Weerstandsvermogen & risico's	108
3.5. Onderhoud kapitaalgoederen	123
3.6. Verbonden partijen	128
3.7. Grondbeleid	170
4. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting	172
4.1. Resultaatmodel	173
4.2. Analyse resultaat op hoofdlijnen	175
4.3. Investerings	178
4.4. Overzicht van incidentele baten en lasten	181
4.5. Begrotingsrechtmatigheid	184
5. Balans en toelichting	187
5.1. Balans	188
5.2. Grondslagen balans	189
5.3. Toelichting op de balans	193
Bijlagen	210
Subsidies	211
Resultaatmodel per product	217
Voortgangsrapportage bezuinigingen	223
Voortgang opvolging auditaanbevelingen	232

Kengetallen bezwaar en beroep	245
Handhavingsprogramma.....	247
Sisa.....	250
Controleverklaring.....	251
Kerngegevens.....	252

1. Inleiding

Bestuurlijke hoofdlijnen

In 2015 heeft de gemeente op verschillende manieren vorm gegeven aan haar ambitie om samen met inwoners, bedrijven en organisaties plannen voor de stad te maken en om hun ideeën en initiatief daarvoor zo veel mogelijk ruimte te geven. Zo werkte de gemeente het afgelopen jaar vanuit de visie 'Zaans Evenwicht' samen met inwoners, bedrijven, organisaties en andere overheden aan een toekomstbestendige stad. Door middel van MAAK.Zaanstad werd in de stad en online van gedachten gewisseld over de toekomstige ontwikkelingen van Zaanstad.

Het jaar 2015 was ook het eerste jaar waarin de gemeente verantwoordelijk werd voor de uitvoering van de nieuwe Participatiewet, de Jeugdwet en de vernieuwde Wmo. De ervaringen in het eerste jaar zijn positief. Zaanstad is op tijd gestart met de voorbereidingen en het afsluiten van de contracten met zorgaanbieders. Daardoor is het goed gelukt om in het eerste jaar deze nieuwe taken naar behoren uit te voeren. Er hebben zich geen grote incidenten voorgedaan en Zaanstad is op dit terrein positief in het nieuws gekomen. We hebben weinig klachten en relatief weinig bezwaren ontvangen van bewoners over de omvangrijke transitie.

Financiën

De gegeven financiële kaders bleken in 2015 toereikend te zijn om de nieuwe taken, zoals in het sociaal domein, uit te voeren. Uit de verantwoording op de programma's blijkt dat Zaanstad op koers ligt met het realiseren van de doelen die zijn geformuleerd in de begroting. Door een aantrekkende economie en groei van de stad kunnen we weer een start maken met investeren.

Opvang vluchtelingen

In 2015 is Nederland geconfronteerd met een toestroom van een groot aantal vluchtelingen. Zaanstad vangt een aanzienlijk deel van deze vluchtelingen op. Het afgelopen jaar is geïnvesteerd in de (nood)opvang en ondersteuning van vluchtelingen, maar ook in verdere ondersteuning van en aan vluchtelingen. Bijzonder is de grote betrokkenheid en inzet van de Zaanse samenleving bij de opvang. Zo organiseert een groep van ruim 500 vrijwilligers op verschillende plekken activiteiten en taallessen. Zaanstad heeft de opgelegde taakstelling voor de huisvesting van statushouders nagenoeg behaald.

Voorzichtig economisch herstel

Het afgelopen jaar laat een voorzichtig economisch herstel zien. Door een aantrekkende economie en groei van de stad kunnen we weer een start maken met investeren. De gemeente heeft het afgelopen jaar, met de economische structuurvisie als leidraad, geïnvesteerd in een verdere verbetering van het ondernemings- en verblijfsklimaat van de stad, en met resultaat, zoals de detailhandelvisie.

Het afgelopen jaar zijn er meer nieuwe bedrijven in Zaanstad gevestigd. Ondanks verbeteringen in economisch en vestigings- en ondernemingsklimaat is de werkgelegenheid slechts lichtelijk gegroeid. Dit komt onder andere door dat bedrijven zijn vertrokken uit Zaanstad. Maar ook de achterblijvende groei in bepaalde sectoren, zoals de zorgsector en het gegeven dat meer personen zich melden op de arbeidsmarkt. Om de werkgelegenheid te verbeteren is met betrokken partijen de Strategische Agenda Werkgelegenheid vastgesteld. De ambitie is 5000 banen in 2020. Voor onderwijs geldt dat Zaanstad investeert in goede verbinding tussen onderwijs en de arbeidsmarkt. Zaanstad werkt hierbij samen met onderwijspartners. Zo is in 2015 de onderwijsagenda opgesteld met daarin afspraken over belangrijke thema's die in en rond het onderwijs spelen.

Door het aantrekken van toerisme heeft Zaanstad meer inkomsten binnengehaald. Zo werd het evenement Sail, dat 200.000 bezoekers trok, aangegrepen om onder de noemer Stad aan de Zaan 'het feest der verbinding' te organiseren. Samen met inwoners en bedrijven werden allerlei

evenementen in en rond de Zaan georganiseerd. In twee jaar steeg het aantal bezoekers aan de Zaanse Schans met een half miljoen naar 1,9 miljoen. Daarnaast heeft het nieuwe Zaanse centrum, dankzij programma Inverdan een aantrekkingskracht op toeristen door een gevarieerd en aantrekkelijk aanbod. Toerisme als economische sector is het afgelopen jaar dan ook sterk gegroeid.

Ontwikkelingen in het maatschappelijk domein

Binnen het maatschappelijk domein wordt op nieuwe manieren gewerkt. Sociale wijkteams en Jeugdteams vormen daarin de spil. Met interdisciplinaire teams in de wijken lukt het beter om in te gaan op de vraag en behoefte aan ondersteuning bij bewoners. Samenwerking met andere spelers in de wijk is groeiende. Het lukt de teams veelal om met bewoners tot oplossingen 'op maat' te komen die aansluiten bij wat men zelf met behulp van het eigen netwerk en/of vrijwilligers kan betekenen. Sociale Wijk- en Jeugdteams kunnen bijvoorbeeld met een flexibel budget inspelen op financiële knelpunten die het meedoen in de samenleving belemmeren. Dat is één van de manieren waarop we proberen om armoede bij gezinnen proactief bij de kop te pakken.

Door financiële meevallers voor het sociaal domein als gevolg van de nieuwe verdeelsleutels, zoals in de mei circulaire van 2015 duidelijk werd, is het beeld voor de komende jaren positief. Het biedt Zaanstad de mogelijkheid om de beoogde vernieuwingen in te zetten binnen het budget dat vanuit het Rijk beschikbaar wordt gesteld, hoewel we dat nog niet met zekerheid kunnen beoordelen. Of we met de ingezette werkwijzen ook de effecten bereiken, zoals die zijn beoogd in de visie op de uitvoering van de drie decentralisaties en de perspectieven op de sociale wijkteams en jeugdteams, die door de raad respectievelijk in 2012 en 2014 zijn bekrachtigd, kunnen we nog niet goed beoordelen. Daarvoor is het nog te vroeg.

De regelgeving rondom de Participatiewet maakt flexibiliteit in de uitvoering niet eenvoudig. We zien dat de verwachtingen met betrekking tot de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt worden bijgesteld en dat we met veranderende verhoudingen op de arbeidsmarkt te maken hebben. Dit is aanleiding om nog meer te zoeken naar een integrale benadering van 'de cliënt', als bewoner en lid van een gezin en een (wijk)gemeenschap.

Samenwerking met partners; inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties

De gemeente heeft zich het afgelopen jaar ingezet op samenwerking met de Zaanse samenleving. Zaanstad wil een gemeente zijn die weet aan te sluiten op haar omgeving en haar bijdrage levert aan steeds wisselende opgaven. Steeds vaker zijn inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en gemeente samen verantwoordelijk en gaan zij in gezamenlijkheid aan de slag met ideeënvorming en uitvoering van maatschappelijke opgaven. Hieronder volgt een aantal mooie voorbeelden waarbij samengewerkt wordt met de Zaanse samenleving:

- Met betrekking tot duurzaamheid zijn kennisplatformen met maatschappelijke partners gevormd die bijdragen aan het informeren over verduurzamen (denk aan websites als Duurzaam.nl en Saenz.nl). Daarnaast zijn Energiecafés geïntroduceerd om inwoners, bedrijven en gemeente kennis en ervaring te laten delen over energiebesparing, duurzame energie en innovatie.
- Bij het onderhouden van de openbare ruimte worden in toenemende mate instellingen, maatschappelijke organisaties en bedrijven- en winkeliersverenigingen betrokken. Daarnaast is de gemeente in 2015 doorgegaan met groenadoptie in de openbare ruimte en is deze verbreid. Inmiddels zijn er 156 initiatieven, waarvan 53 dit jaar gestart. Naast groenadoptie is door de gemeente ingezet op het vergroten van participatie ten aanzien van het verwijderen van zwerfval. Zo zijn er afspraken gemaakt met winkeliers in winkelcentra Krommenie, Wormerveer en Inverdan om te komen tot gezamenlijk aanpak voor een schoon winkelcentrum. Zo zal in HoogTij het beheer en onderhoud verlopen middels een parkmanagement-organisatie.
- In 2015 zijn pilots gestart met jeugdboa's met ondersteuning van het horecateam in het weekend en op de verdubbeling van de inzet op afval in Poelenburg. Alle pilots laten

vooral nog een positief effect zien. De horeca was dit jaar zelf voortrekker was van het nieuwe horecaconvenant met politie en gemeente. Met hen wordt binnen Inverdan gewerkt aan een terrassenbeleid voor het Damgebied, vooruitlopend op de herinrichting van de Dam in 2018.

- Daar waar mogelijk faciliteert de gemeente Zaankanters bijvoorbeeld met betrekking tot maatschappelijke accommodaties. In de wijk zijn nieuwe allianties ontstaan, er is samen met vrijwilligers nieuw beleid ontwikkeld, zoals Platform Aan de Zaan en zijn buurthuizen verzelfstandigd. Door onder andere actieve inzet van wijkmanagers die bewonersinitiatieven hebben begeleid en ondersteund zijn er nu in totaal 18 buurthuizen in Zaanstad die gerund worden door bewoners.

Bevorderen aantrekkelijk woonklimaat

Ten aanzien van het bevorderen en het creëren van een aantrekkelijk woonklimaat is in 2015 de woonvisie en de uitvoeringsagenda vastgesteld. Er is gestart met het maken van afspraken voor 4 jaar met corporaties en de bouwopgave van 600 woningen per jaar. We zien dat de Zaanse woningmarkt weer aantrekt. Zo ontwikkelt het project de Zandijkerkerk zich voorspoedig. Er is een subsidie van uit de Uitvoeringsregeling subsidie stads- en dorpsontwikkeling (USSD) van de provincie Noord Holland binnengehaald. Mede hierdoor hebben bedrijven en ontwikkelaars aangegeven mee te willen doen met dit project.

Organisatie verandert mee

De gemeente wacht niet af, maar heeft een actieve houding en gaat vlot aan de slag met nieuwe opgaven. De nieuwe opgaven vragen veel van de medewerkers in de organisatie. Zij moeten samen met inwoners en partners flexibel inspelen op nieuwe ontwikkelingen op nieuwe ontwikkelingen en opgaven. Daarvoor ontwikkelt de organisatie leertrajecten, waarin partners meedoen. Zo heeft de gemeente, anticiperend op de nieuwe Omgevingswet, het afgelopen jaar een programma opgezet dat de organisatie helpt bij het implementeren van deze wet. Het programma draagt bij om zoveel mogelijk in de geest van de Omgevingswet te werken.

In 2015 is ingezet op het vernieuwen van de website en het digitaliseren van meer vergunningen en processen. Hierdoor wordt de gemeentelijke dienstverlening van Zaanstad voor inwoners en bedrijven steeds makkelijker en eenvoudiger. Zaanstad heeft de laatste jaren nadrukkelijk ingezet op maatwerk, ontkaderen, de informele methode en het verminderen van procedures en regeldruk. Dat zien we terug in de aantallen bezwaar- en beroepszaken. Die zijn gedaald ten opzichte van voorgaande jaren.

Financiën

Het financiële resultaat over 2015 bedraagt € 10,3 mln. positief. Bij de laatste bijstelling van de begroting (via de Najaarsrapportage) sloot de begroting met een batig saldo van € 3,9 mln..

Ten opzichte van de prospectie bij Najaarsrapportage heeft zich richting einde jaar een verdere verbetering voorgedaan van € 6,4 mln. Met name ontwikkelingen die zich manifesteerde na vaststelling van de Narap waren daar debet aan:

Analyse van het resultaat op hoofdlijnen

Saldo Narap		-3,9
Voor- en nadelen Jaarrekening		
P9; Algemene uitkering; decembercirculaire	-1,1	
P8; Informatievoorziening; facilitair, ICT etc.	-1,5	
P3; Reset Toermalijn en de keuze voor een nieuwe locatie	1,1	
P2; Inkomensverstrekkingen; Bijstand, BBZ	-1,7	
Overige voor en nadelen gesaldeerd	-3,2	
<i>Saldo</i>		-6,4
Resultaat 2015		-10,3

Bedragen x € 1 mln.

Ten opzichte van voorgaande jaren kent de ontwikkeling van het resultaat het volgende verloop gedurende het jaar:

Omvang en ontwikkeling resultaat afgelopen 5 jaren:

<i>Jaar</i>	<i>Gewijzigde Begroting</i>	<i>Rekening</i>	<i>Vershil</i>
2011	5,5	-4,5	-10,0
2012	-2,5	-7,2	-4,7
2013	3,3	0,7	-2,6
2014	-6,3	-12,4	-6,1
2015	-3,9	-10,3	-6,4

Bedragen x € 1 mln.

Voor een integraal overzicht van het resultaat per programma verwijzen wij u naar Hoofdstuk 4.1 (Resultaatmodel), in hoofdstuk 4.2 is een uitgebreidere analyse van het resultaat is opgenomen. Per programma is er toelichting op programma niveau opgenomen.

Het BBV maakt een onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via de programmarekening te lopen. De gemeente mag geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen muteren.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het resultaat vóór bestemming bedraagt € 208 negatief. Per saldo is € 10.547 onttrokken aan de reserves, zodat het uiteindelijke nog te bestemmen resultaat over 2015 € 10.341 bedraagt. Dit bedrag is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

De omvang van uw reserves bedraagt ultimo 2015 circa 15,6% van het balanstotaal (2014: 14,8%). Ultimo 2015 bedraagt het saldo van deze reserves € 111,5 mln. (2014: € 109,6 mln). De direct beschikbare weerstandscapaciteit van bedraagt in 2015 € 33,3 mln. en ligt daarmee boven de bandbreedte volgens de vastgestelde kaders uit de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement.

Voor een nadere duiding van de financiële positie verwijzen wij naar de paragrafen treasury en weerstandsvermogen van deze jaarstukken.

2. Voortgang programma's

Programma 01 Jeugd en zorg

Portefeuillehouder: J. Olthof
Verantwoordelijk directeur: S. Tax a.i.

Programmadoelstelling en de rol van de gemeente

Zaanstad is een sociale stad waarin kinderen en jongeren gezond en veilig kunnen opgroeien en waar bewoners zich actief inzetten. Veel inwoners doen dat zonder hulp of inbreng van de gemeente. Voor bewoners die dat nodig hebben, is er passende ondersteuning; laagdrempelig en waar mogelijk dichtbij in de wijk. Onder andere in de vorm van sociale wijk- en jeugdteams en verschillende vormen van maatschappelijke- of inkomensondersteuning. Opdat iedereen kan participeren, op eigen wijze en naar vermogen.

Vanaf 1 januari 2015 heeft de gemeente de verantwoordelijkheid voor het beleid en de uitvoering van de zogenoemde decentralisaties: de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet. Zaanstad gaat deze nieuwe taken op een andere manier invullen. De bewoner en zijn situatie staan centraal bij het zoeken van een evenwicht tussen optimale kwaliteit van zorg en het beschikbare budget. Samen met hulpvragers wordt gekeken naar wat nodig is. Soms kunnen zij zelf een oplossing vinden samen met hun netwerk en/of vrijwilligers, soms hebben zij ondersteuning door professionals nodig. De nieuwe manier van werken betekent dat we hulpvragen minder vaak overnemen en bewoners de ruimte geven regie over hun eigen leven terug te krijgen of te houden. We proberen mensen die hulp zoeken op een laagdrempelige manier te ondersteunen bij het vinden van passende oplossingen. Centraal staan daarbij:

- Preventie: wij zijn alert op signalen van ongewenste en problematische ontwikkelingen en voorkomen problemen of hulpvragen zo veel mogelijk
- Zelfstandigheid: wij stimuleren dat mensen binnen hun eigen netwerk oplossingen zoeken voor hun problemen of hulpvragen. Ook stimuleren we dat mensen anderen in hun omgeving helpen
- Ondersteuning: mensen voor wie het informele netwerk geen of onvoldoende soelaas biedt kunnen een beroep doen op ondersteuning. Dat kan laagdrempelig en dichtbij: bij de Sociale Wijkteams en Jeugdteams
- Vangnet: voor de kwetsbaarste groepen is er een betrouwbaar en kwalitatief hoogwaardig vangnet.

In de Zaanse aanpak en strategie voor de transformatie ligt een sterke focus op proberen, leren, ontwikkelen en verder transformeren. Werkende weg leren we wat werkt om onze visie te realiseren. We gaan uit van de menselijke maat en leveren maatwerk waar mogelijk en nodig. Dit vraagt veel van alle betrokken partijen, ook buiten de gemeente. Het vraagt vooral vertrouwen en tijd. Daarom moeten we in ons leerproces en in onze nieuwe manier van werken voorkomen dat we terugvallen op regels en het overreageren op risico's. Dit kan innovatie remmen en leiden tot stijgende kosten en een versnippering van onze visie. Het is van belang dat we de risico-regelreflex tijdig in ons eigen gedrag herkennen en leren hoe we hiermee moeten omgaan.

Terugblik

Sinds 1 januari 2015 heeft de gemeente de verantwoordelijkheid voor het beleid en de uitvoering van de drie decentralisaties: de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet. Zaanstad heeft op eigen wijze invulling gegeven aan deze nieuwe taken. Centraal staat het werken met integrale Sociale Wijkteams en Jeugdteams, die bij verschillende partijen zijn aanbesteed. Deze teams hebben binnen het kader van hun opdracht de vrijheid en het vertrouwen om zelf in te schatten wat de inwoner nodig heeft. Waar nodig schakelen zij specialistische ondersteuning in die door de gemeente is gecontracteerd: resultaatgericht en op maat.

Opdrachtformulering en contractering gebeurt op een nieuwe manier: in samenspraak met alle betrokkenen, zoals leveranciers en inwoners. Dit proces is in het najaar van 2015 geformaliseerd in de 10 Zaanse Spelregels voor Opdrachtverlening binnen het Maatschappelijk Domein. Ondanks de ingrijpende veranderingen per 2015 is het gelukt om continuïteit van zorg te bieden: mensen die ondersteuning nodig hadden, hebben die gekregen. Het afgelopen jaar zijn relatief weinig bezwaren en klachten binnengekomen. Wel blijft het belangrijk om met alle partners in de wijken alert te blijven op signalen, bijvoorbeeld van eenzaamheid of zorgmijders. Met alle cliënten die overkwamen vanuit de AWBZ naar de Wmo is in 2015 een gesprek gevoerd om samen te kijken of en welke ondersteuning nodig is ("herindicaties"). De Sociale Wijkteams en Jeugdteams zijn steeds beter in staat om maatwerk te leveren en komen daarbij langzamerhand tot andere keuzes en oplossingen dan voorheen. Een goed voorbeeld is armoede: vaak is er niet slechts één reden waarom iemand in armoede geraakt en wordt integraal met het gezin bekeken welke impact armoede heeft en wat hier vervolgens aan te doen is. In 2016 willen we de in 2015 opgedane ervaring verder ontwikkelen en de vernieuwingsbeweging doorzetten. Dat wil zeggen: nog meer maatwerk, meer preventie, verdere versimpeling van regels en procedures, samen leren en ontwikkelen met onze partners en vooral met bewoners zelf.

1 Preventie

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef- waarde	Bron
	2014	2014	2015	2015		
Ouders beoordelen de gezondheid van hun kind (0-12 jaar) als goed tot zeer goed	96% (2011)	n.v.t.	96%	n.v.t.	96%	GGD (wordt 1x per 4 jaar gemeten)
Percentage volwassenen dat de eigen gezondheid een voldoende geeft	88% (2013)	86%	88%	85%	88%	Zaanpeiling

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

1.1 Veilige basis voor ieder kind

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef- waarde	Bron
	2014	2014	2015	2015		
Aantal thema bijeenkomsten opvoedondersteuning in en rond de Centra Jong	100	99	100	90 Stijging deelnemers per bijeenkomst	100	GGD Zaanstreek-Waterland

Aantal cursussen opvoedondersteuning voor ouders en kinderen	15 voor ouders en 25 voor kinderen	n.b.	15 voor ouders en 25 voor kinderen	18 voor ouders, 18 voor kinderen en nog een aantal bijeenkomsten voor de brede school	15 voor ouders en 25 voor kinderen	GGD Zaanstreek-Waterland
--	------------------------------------	------	------------------------------------	---	------------------------------------	--------------------------

Activiteiten:

- Zorgdragen voor opvoedondersteuning via de Centra Jong
- Uitvoeren van de Regio-aanpak Veilig Thuis 2015-2018

Op koers

De Centra Jong en de Jeugdteams hebben opvoedondersteuning in hun vaste takenpakket. Tussen beide instanties is nu sprake van overlap in taken. Er is een start gemaakt met het op elkaar laten aansluiten van beide instanties, zodat de medewerkers goed kunnen samenwerken. De Centra Jong behouden de eigen naam om de vertrouwde laagdrempeligheid niet te verliezen.

De Regio-aanpak Veilig Thuis is gerealiseerd. Een van de belangrijkste onderdelen van de Regio-aanpak Veilig Thuis 2015-2018 was de totstandkoming van het regionaal steunpunt Veilig Thuis Zaanstreek-Waterland per 1 januari 2015. Veilig Thuis is in opdracht van de acht regiogemeenten ondergebracht bij de GGD Zaanstreek-Waterland. De uitvoering van de aanpak is op koers. Vanaf het begin zijn alle zaken integraal aangepakt. Kindermishandeling is in gezinsverband bekeken en behandeld. Zo nodig zijn tijdelijke huisverboden ingezet.

Toelichting op de effectindicatoren:

De gezondheidsenquête van de GGD onder ouders van jeugdigen van 0-12 jaar was oorspronkelijk gepland voor 2015. De GGD streefde naar landelijke harmonisatie van de gezondheidsenquête. Om dit te bereiken, is de enquête verschoven naar 2016. De landelijke harmonisatie is uiteindelijk niet gerealiseerd. Desalniettemin vindt in Zaanstreek-Waterland de enquête m.b.t. jeugdigen in 2016 plaats.

1.2 Gezond leven

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Uitvoering takenpakket gemeenten op grond van Wet publieke gezondheidszorg door de GGD-openbare gezondheidszorg functie						Indicatoren nog te benoemen op basis van subsidie-afspraken GGD 2015
Aantal wijken waar de wijkverpleegkundige nauw samenwerkt met het Sociaal Wijkteam	n.v.t. want nieuwe functie	n.v.t.	11	11	11	Periodieke Rapportages Sociale Wijkteams

Activiteiten:

- Sturen op uitvoering van de taken door de GGD (zowel via de gemeenschappelijke regeling als via de maatwerksubsidie)
- Samenwerkingsafspraken maken met eerstelijnsgezondheidszorg (o.a. huisartsen) en de zorgverzekeraar

Op koers

Op de taken van de GGD is in 2015 breed gestuurd. De contracten met betrekking tot maatwerk zijn afgesloten en de gemeente stuurt op het behalen van de geformuleerde doelstellingen. In 2015 is besloten om jeugdgezondheidszorg te blijven afnemen bij de GGD; daarnaast is verdere integratie in gang gezet van de Jeugdteams en de Centra Jong onder regievoering van de Jeugdteams. In de loop van 2016 zal de bestuurlijke besluitvorming omtrent een visie op de GGD worden afgerond.

De samenwerking tussen de gemeente en de eerstelijnsgezondheidszorg groeit. Enerzijds zien we dat terug in de samenwerking op wijkniveau, bijvoorbeeld tussen wijkverpleging en Sociaal Wijkteam of tussen huisarts en Jeugdteam. Anderzijds benutten we bijvoorbeeld het stedelijke overleg met de huisartsencoöperatie om te kijken hoe we overgewicht onder kinderen en jongeren effectiever kunnen aanpakken en voorkomen. Begin 2016 worden daarover concrete afspraken gemaakt, ook samen met de GGD en de zorgverzekeraar. De gemeente benut daarbij de extra middelen voor gezondheid/overgewicht die door de raad en door een extern fonds beschikbaar zijn gesteld. Ook de samenwerking met de zorgverzekeraar begint concretere vormen aan te nemen. De zorgverzekeraar ontwikkelt een nieuwe samenwerkingsstrategie met gemeenten. Zaanstad is een van de steden waarmee de verzekeraar intensiever wil gaan samenwerken via zogenaamde ontwikkelmodules. In 2016 vindt de uitwerking daarvan plaats. Hierbij zal naar verwachting de nadruk liggen op overgewicht, mensen met een ernstige psychiatrische aandoening en het effectiever benutten van de collectieve zorgverzekering voor de minima.

Toelichting op de prestatie indicatoren:

Voor het benoemen van de indicatoren zijn verkennende gesprekken gevoerd. Dit moet verder in regionaal verband worden opgepakt.

De samenwerking tussen Sociale Wijkteams en wijkverpleegkundigen is in elke wijk opgestart, maar de mate en wijze van samenwerking verschilt.

2 De kracht van wijkbewoners

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-	Bron
	2013	2014	2015	2015	waarde	
Percentage mantelzorgers dat aangeeft zwaar belast te zijn	4% (2013)	18%	4%	17%	4%	Zaanpeiling
Percentage Zaankanters dat aangeeft voldoende contacten met anderen te hebben buiten werk, school of eigen huishouden	90% (2013)	71%	90%	71%	92%	Zaanpeiling

2.1 Kracht van de wijkbewoners

Activiteiten:

- Zorgdragen voor de contractering van Sociale Wijkteams en Jeugdteams, en toezien op de naleving van die contracten
- Uitvoeren van (cliënten)ervaringsonderzoek
- Bieden van de mogelijkheid tot cliëntondersteuning, onder meer via ervaringsdeskundigen

Op koers

De contractering van de Sociale Wijkteams en Jeugdteams was eind 2014 al gerealiseerd. In 2015 heeft Zaanstad op het functioneren van de teams en het naleven van de contracten toegezien. Voor de doorontwikkeling van de contracten en het afsluiten van nieuwe contracten zijn de 10 Zaanse spelregels bij opdrachtverlening in het Maatschappelijk Domein ontwikkeld. Deze spelregels zijn in samenspraak met inwoners en zorgaanbieders tot stand gekomen.

In 2015 is gestart met de ontwikkeling van een instrument dat de ervaringen van de Zaanse cliënten continu monitort. Daarnaast wordt in alle gemeenten in Nederland een cliëntervaringsonderzoek over de Wmo gedaan. De resultaten verschijnen in de loop van 2016.

Afgelopen jaar is de toegang voor inwoners tot de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet volledig bij de Sociale Wijk- en Jeugdteams belegd. Er zijn vijf Jeugdteams beschikbaar voor ondersteuning bij het veilig opgroeien van kinderen.

Ook voor ondersteuning bij financiële problemen kunnen inwoners terecht bij de Sociale Wijkteams. Wanneer dit nodig is kunnen de wijkteams samen met de inwoner schulddienstverlening inzetten voor het oplossen van de schulden.

Daarnaast hebben de Sociale Wijkteams algemene voorzieningen opgezet die inwoners kunnen helpen met hun ondersteuningsvraag. Zo kunnen deze voorzieningen worden ingezet om inwoners inzicht te geven van hun financiële situatie, voordat escalatie optreedt, maar ook voor dagbesteding of het vinden van maatjes om eenzaamheid tegen te gaan. Ook hebben de wijkteams alle inwoners die nog een indicatie voor ondersteuning hadden bezocht voor een keukentafelgesprek. Bij dit gesprek is de situatie van de inwoner opnieuw bekeken. Regisseurs zijn alle leefgebieden met de inwoner langsgegaan en hebben samen een ondersteuningsplan opgesteld en waar nodig een voorziening geïndiceerd. Waar mogelijk hebben ze de ondersteuning georganiseerd vanuit algemene voorzieningen en het eigen netwerk van de inwoner.

De wijkteams bieden de mogelijkheid tot cliëntondersteuning. Een grote groep van vrijwilligers en ervaringsdeskundigen biedt deze ondersteuning. Hier is in 2015 al veelvuldig gebruik van gemaakt. Voor 2016 zal de bekendheid van cliëntondersteuning verder worden gestimuleerd.

Het ondersteunen van mantelzorgers is een belangrijke taak voor de Sociale Wijkteams. Zij besteden in gesprekken met een inwoner die een hulpvraag heeft altijd ook aandacht aan de vraag wie voor hem/haar zorgt en ondersteunen diegene zo nodig ook. Er ontstaan in de wijken steeds meer initiatieven die mantelzorgers kunnen ondersteunen en ontlasten. Toch blijft het een permanent punt van aandacht of we de mantelzorgers voldoende bereiken. Een belangrijk hulpmiddel daarbij is het in 2015 opgebouwde bestand dat inmiddels meer dan 1600 mantelzorgers telt. Het bestand is opgebouwd uit onder andere de mensen die de nieuwe mantelzorgerswaardering hebben ontvangen. Deze cadeaubon is in samenwerking met de Zaanse ondernemers tot stand gekomen en wordt door de ontvangers zeer op prijs gesteld.

Toelichting op de prestatie indicatoren:

Bij de cijfers uit 2013 (nulmeting) was de vraag in de Zaanpeiling welk percentage mantelzorgers

aangaf zwaar belast te zijn. Bij 2014 en 2015 is het percentage matig en zwaar bij elkaar gevoegd. Dit geeft een ander beeld: de realisatie ligt dichterbij de doelstelling dan in eerste instantie het geval leek.

3 Gespecialiseerde hulpverlening

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

3.1 Specialistische hulp voor wie zelfstandig/thuis woont

Activiteiten:

- Zorgdragen voor de contractering van aanbieders van alle vormen van specialistische zorg en hulpverlening op grond van de Wmo en de Jeugdwet, en toezien op de naleving van die contracten
- Bieden van de mogelijkheid van PGB's, onder voorwaarden

Gerealiseerd

De contractering van aanbieders van alle vormen van specialistische zorg en hulpverlening op grond van de Wmo en de Jeugdwet is in 2014 gerealiseerd. Dit gebeurt zo veel mogelijk via (boven)regionale samenwerking, onder meer in het kader van de "Regeling zonder meer" die met de gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland in het leven is geroepen in het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het toezicht op de naleving van deze contracten is een doorlopende activiteit. De nieuwe werkwijze laat al voorzichtige veranderingen zien. Zo zijn er meer algemene voorzieningen in de wijk en wordt er meer maatwerk geleverd. We zien ook al een verschuiving van geld dat van de tweedelijnsvoorzieningen naar de Sociale Wijkteams gaat. De zorgaanbieders hebben een goede slag weten te maken en flexibiliteit getoond bij de overgang naar arrangementen. Binnen de arrangementen wordt door de aanbieders maatwerk geleverd en gestuurd op resultaten. Deze overgang wordt verder ontwikkeld in 2016.

Met betrekking tot de specialistische jeugdhulp is 2015 vooral een jaar geweest waarin bestaande cliënten zorgcontinuïteit is geboden. Zorg is voor diegenen die dit nodig hadden geleverd en nieuwe cliënten vinden steeds beter de weg naar de Jeugdteams. Vanwege de bevoorschotting aan gecontracteerde specialistische jeugdaanbieders is het lastig in te schatten wat de geboden hulp daadwerkelijk heeft gekost. De facturatiestroom is gedurende het vierde kwartaal 2015 geleidelijk op gang gekomen.

Zaanstad biedt haar inwoners onder voorwaarden de mogelijkheid tot een Persoonsgebonden Budget (PGB). In 2015 hebben de inwoners van Zaanstad minder gebruik gemaakt van een PGB dan begroot. In 2016 wordt gekeken hoe dit zich ontwikkelt. Zaanstad heeft de overgangsprikelen bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB) adequaat aangepakt en er steeds voor gezorgd dat iedereen op tijd geld kreeg om zorg te regelen. Komend jaar wordt gewerkt aan de verfijning van de dienstverlening van de SVB.

Naast het bieden van bovenstaande specialistische ondersteuning is er ook aandacht voor de combinatie van wonen en zorg, mede ter uitvoering van de woonvisie. Centraal daarbij staat steeds de vraag of het aanbod (zowel van woningen als van zorg-, welzijns en andere voorzieningen in de wijk) aansluit bij de behoefte, nu en in de toekomst. Eind 2015 is een analyse gestart rond aanbod en behoefte ten aanzien van ouderen.

Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen om begin 2016 een aantal 'crisiswoningen' met woonbegeleiding te kunnen realiseren voor personen of gezinnen van wie Vangnet (mede op advies van de Sociaal Wijkteams en Jeugdteams) oordeelt dat acuut vervangende woonruimte nodig is omdat hun woonsituatie hun participatie/zelfredzaamheid belemmert of tot een zwaardere zorgvraag zal leiden.

3.2 Specialistische hulp voor wie (tijdelijk) niet zelfstandig/thuis woont

Activiteiten:

- Zorgdragen voor de contractering van maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen, en toezien op de naleving van die contracten
- Opstellen van een toekomstvisie voor beschermd wonen

Op koers

De contractering voor de maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen is gerealiseerd. In 2015 is gewerkt aan het opstellen van een regionale toekomstvisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang, in samenspraak met cliënten/ervaringsdeskundigen, zorgaanbieders, woningcorporaties en andere partners. Deze visie zal in het voorjaar van 2016 ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. Ook voor deze kwetsbare groepen cliënten is het streven gericht op participatie in de samenleving en op het voorkomen of eerder signaleren van problemen. De visie staat niet op zichzelf, maar zal onderdeel vormen van een integrale aanpak GGZ en zal in 2016

4 Armoede opgave

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-	Bron
	2014	2014	2015	2015	waarde	
Aantal huishoudens met een inkomen tot 110% van het wettelijk sociale minimum	5.562 (2014) (8%)	5.562		n.v.t.	5.000	Armoedemonitor Zaanstad 2014
Aantal kinderen in de leeftijd tot 18 jaar dat opgroeit in de verschillende groepen die tot de minimapopulatie behoren	3.079 kinderen (10% van alle kinderen)	3.079		n.v.t.	2.800	Armoedemonitor Zaanstad 2014

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

4.1 Uitvoeren armoedebeleid

Activiteiten:

- Inventarisatie, onderzoek en experimenten rond de armoedeopgave, in samenwerking met strategische partners
- Positionering armoedeopgave in de Sociale Wijkteams, met de bijbehorende capaciteit en kwaliteit
- Uitwerken besteding extra middelen voor armoedebeleid

Op koers

In 2015 zijn twee van de drie geplande activiteiten afgerond. Om een goed beeld te krijgen van de armoede in Zaanstad heeft de gemeente in de eerste helft van 2015 beelden en verhalen over armoede opgehaald bij inwoners (jong en oud). Verder zijn gesprekken gevoerd met maatschappelijke organisaties. Dit alles helpt om zicht te krijgen op hoe we beter kunnen aansluiten op de vraag en behoeften van inwoners en geeft daarnaast input voor de nieuwe visie en strategie voor de armoedeopgave en daarmee de aanpassing van bestaand beleid, zoals het minimabeleid, het beleid omtrent schulddienstverlening en het participatiebeleid (werk). Deze visie is in 2015 geïmplementeerd en sluit aan op de visie op de drie decentralisaties. In december 2015 heeft het college de visie vastgesteld en in januari 2016 is de visie voorgelegd aan de raad.

De positionering van de armoedeopgave in de Sociale Wijkteams en Jeugdteams is een doorlopende activiteit. Het is zaak dat de Sociale Wijkteams voldoende capaciteit en kwaliteit hebben om snel in te spelen op de eerste signalen van problemen ter voorkoming van erger en in te zetten op optimale ondersteuning van bewoners die armoede en/of sociale uitsluiting ervaren. De gemeente gaat samenwerken met partners en benut zo veel mogelijk de initiatieven en bestaande netwerken rond armoedebestrijding in de wijken.

De extra middelen die vanuit het Rijk beschikbaar zijn voor armoedebestrijding zijn grotendeels gebruikt voor twee pilots die laagdrempeligheid en preventie bevorderen. Deze pilots worden door de Sociale Wijkteams en Jeugdteams uitgevoerd. De pilots worden gebruikt om te kijken hoe preventie kan bijdragen aan een besparing op voorzieningen. Ook wordt goed gebruik gemaakt van het maatwerkbudget, zowel door de Sociale Wijkteams als de Jeugdteams.

Toelichting op de effectindicatoren:

In 2015 is geen meting gedaan. De indicator die het aantal huishoudens meet dat gebruik maakt van minimeerregelingen en/of armoedeondersteuning wordt tweejaarlijks onderzocht in de minima-effectrapportage en de armoedemonitor. De rapportage staat gepland voor 2016, de monitor voor 2017. De raad is, naar aanleiding van de aangenomen motie om de armoedemonitor elk jaar uit te voeren, door middel van een RIB geïnformeerd over de uitwerking hiervan.

Jeugd en zorg

	Begroting	Realisatie	Vershil
Lasten	107.056	105.352	-1.704
Baten	-4.031	-4.572	-541
Saldo	103.024	100.780	-2.244

Toelichting op afwijkingen per programma

Het jaar 2015 was het eerste uitvoeringsjaar na de decentralisatie. De gemeente Zaanstad heeft deze taken op een nieuwe manier uitgevoerd. Het was daardoor lastig om goed van tevoren in te schatten wat de baten en lasten zouden zijn. Ook gedurende het jaar was het beeld nog omgeven met de nodige onzekerheden. Bij de Narap was de inschatting dat er in 2015 minder geld nodig was dan begroot, en daarom is de begroting naar beneden bijgesteld. De oorspronkelijk begrote onttrekkingen aan de Algemene Reserve Sociaal (ARS) en de reserve Herindicaties zijn daarbij teruggedraaid (totaal 3,9 mln.) en er is een toevoeging van 1 mln. aan de ARS gedaan. (De dotaties en onttrekkingen vinden plaats in programma 2).

Ten opzichte van de gewijzigde begroting is voor het gehele programma in totaal (1.704) minder uitgegeven en zijn (541) meer baten ontvangen. Afgezet tegen de omvang van het totale budget voor dit programma is dat een relatief geringe afwijking (2%). Het is nog te vroeg om hieraan conclusies te kunnen verbinden; het beeld kan de komende jaren nog behoorlijk wijzigen. De grootste afwijkingen worden hierna toegelicht.

De grootste afwijkingen zijn te zien in het budget voor gespecialiseerde hulp. Vooral bij Jeugd GGZ (1.423) en Jeugd AWBZ (542) hebben we te maken met een overschrijding. Dit valt deels te verklaren doordat cliënten die voor 1-1-2015 al in zorg waren recht hebben op zorgcontinuïteit in 2015. Op de onderdelen Wmo individuele verstrekkingen (-2.262) en PGB (-841) was er sprake van een relatief groot voordeel.

Programma 02 Werk, inkomen en economie

Portefeuillehouder: D. Straat
Verantwoordelijk directeur: S. Tax a.i.

Programmadoelstelling en de rol van de gemeente

Zaanstad is een economisch dynamische stad waarin alle Zaanstaders werken en participeren naar vermogen en zelfstandig in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Dat kan alleen in een gezond economisch klimaat. Ondernemers zijn daarin onmisbaar. Zaanstad investeert daarom met partners in regionaal verband in ruimte voor werk en ondernemen en in een goede verbinding tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Werken en leren zijn immers onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een diversiteit aan aantrekkelijke, bereikbare en betaalbare locaties voor bedrijven is belangrijk voor huidige en toekomstige ondernemers. De banenmotor voor Zaanstad is het midden- en kleinbedrijf. Ondernemers zijn bovendien partners in verduurzaming van de stad (zie programma Milieu & Duurzaamheid). Iedere inwoner is zelf verantwoordelijk voor het vinden van werk. Lukt dat niet, dan stimuleert Zaanstad hem of haar zo snel mogelijk terug te keren in het reguliere werk. Mensen die langdurig niet kunnen deelnemen aan werk wordt gevraagd een bijdrage aan de stad te leveren. Zo nodig is er een vangnet.

Voor het onderdeel Economie en Onderwijs is de rol van de gemeente vooral regisserend/faciliterend (beïnvloeding). Hiermee beogen wij gewenste ontwikkelingen te stimuleren en aan te jagen. De gemeentelijke rol bij het verstrekken van uitkeringen en handhaven is vooral uitvoerder. Bij de bemiddeling van werklozen door een uitzendbureau is de gemeente opdrachtgever.

Terugblik

Het herstel van de landelijke economie heeft het afgelopen jaar doorgezet, met toegenomen kansen voor bedrijvigheid, economische groei en participatie in Zaanstad. De gemeente heeft het afgelopen jaar, met de economische structuurvisie als leidraad, geïnvesteerd in een verdere verbetering van het ondernemings- en verblijfsklimaat van de stad, en met resultaat. Het afgelopen jaar zijn er meer nieuwe bedrijven in Zaanstad gevestigd. Zaanstad komt steeds duidelijker in het vizier, niet alleen van bedrijven, maar ook van binnen- en buitenlandse toeristen. In twee jaar steeg het aantal bezoekers aan de Zaanse Schans met een half miljoen naar 1,9 miljoen. Toerisme als economische sector is het afgelopen jaar dan ook sterk gegroeid. De verbeteringen in economie en ondernemingsklimaat hebben in Zaanstad per saldo nog niet geresulteerd in een groei van de werkgelegenheid. De werkloosheid blijft hoog, ook omdat meer mensen zich op de arbeidsmarkt melden vanwege de aantrekkende conjunctuur. Ontwikkelingen in de zorg zetten een rem op de werkgelegenheidsgroei in deze sector. De sluiting van het belastingkantoor heeft ook geleid tot verlies van banen. De verbeteringen in economie en ondernemingsklimaat hebben in Zaanstad per saldo nog niet geresulteerd in een groei van de werkgelegenheid. Positief is desalniettemin dat het aantal bijstandsgerechtigden in Zaanstad stabiliseert. Er is een lichte daling van de werkloosheid. De aantrekkende conjunctuur zorgt ervoor dat meer mensen zich melden op de arbeidsmarkt. Effect hiervan is dat de daling van de werkloosheid minder snel gaat. Ontwikkelingen in de zorg zetten een stevig rem op de werkgelegenheidsgroei in deze sector. Tot slot heeft de sluiting van het belastingkantoor ook geleid tot verlies van banen. Voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt is het afgelopen jaar veel veranderd. De Participatiewet werd 1 januari 2015 van kracht. 2015 is een leer- en ontwikkeljaar geweest wat betreft de uitvoering van de nieuwe wet. De gemeente heeft ervoor gekozen de nadruk te leggen op het terugdringen van jeugdwerkloosheid. Afgelopen jaar heeft de raad de Strategische Agenda Werkgelegenheid vastgesteld.

Deze agenda heeft als doel alle activiteiten die bijdragen aan het verbeteren van werkgelegenheid bij elkaar te brengen, de samenhang aan te geven en te bepalen welke rol de betrokken partijen hebben. Uiteindelijk moeten de activiteiten uit deze agenda bijdragen aan de college-ambitie van 5000 banen in 2020.

1 Aantrekkelijke stad

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-	Bron
	2014	2014	2015	2015	waarde	
Werkgelegenheid	51.343	50.493	52.143	50.573	56.343	Vestigingsregister
Leegstand winkelvloeroppervlakte	10,2%	10,05%	9,1%	10,5%	<6%	Locatus
Leegstand bruto vloeroppervlakte kantoren	15,5%	16,7%	14,4%	14,9%	<10%	Kantorenmonitor
Aantal toeristische bezoekers aan Zaanstad excl. Zaanse Schans	440.000	450.000	460.000	415.000	520.000	NBTC-NIPO research
Winkelpassanten Zaandam centrum	166.200	174.700	167.150	183.300	170.000	Locatus

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

1.1 Vestigingsklimaat bedrijven

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-	Bron
	2014	2014	2015	2015	waarde	
Acquisitie nieuwe bedrijven	6	7	5	12	5 per jaar	Gemeentelijke registratie
Vestigingsbegeleiding	30	50	50	60	25 per jaar	Gemeentelijke registratie
Haalbaarheidsonderzoek herontwikkeling bestaande bedrijventerreinen	0	2	3	4	3	Gemeentelijke registratie
Verlengen bestaande Keurmerken veilig ondernemen	4	6	6	4	6	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Uitvoeren economische structuurvisie, met focus op mkb, maakindustrie (waaronder food) en toerisme
- Rode loper uitleggen voor ondernemers in regio die hun bedrijf willen verplaatsen of uitbreiden
- Extra inzet in regionaal verband gericht op acquisitie nieuwe (inter)nationale ondernemingen
- Opstellen transformatiestrategie bedrijventerreinen.
- Implementeren nieuw detailhandelsbeleid, waarvan de recent vastgesteld nota Grootschalige Detailhandel deel uitmaakt (actualisatie vigerend beleid Structuurvisie Retail Leisure)
- Ontwikkeling Toolkit gemeentelijk beleid mkb.
- Bedrijfscontacten over vestiging of uitbreiding benutten we ook om mogelijkheden om mensen naar werk te leiden te onderzoeken en te stimuleren

Op koers

In de uitvoering van de Economische Structuur Visie heeft Zaanstad het afgelopen jaar verder geïnvesteerd in kansen voor het mkb, de maakindustrie en toerisme. De relatie met het mkb is versterkt en een mkb-actieplan is in ontwikkeling. De nieuwe Detailhandelsvisie is vastgesteld. Ondernemersverenigingen in Zaanstad zijn in 2015 gestart met het opzetten van een ondernemersfonds. In de loop van 2016 dienen deze verenigingen een verzoek tot opzetten van het fonds in bij de gemeente. Verder is de Strategische Agenda Werkgelegenheid vastgesteld. Op deze agenda vindt op verzoek van de raad begin 2016 nog een verdieping plaats.

Deze activiteiten hebben een toenemende aantrekkingskracht voor bedrijven en verhoogde bedrijvigheid in Zaanstad tot gevolg gehad. Het afgelopen jaar hebben zich 12 nieuwe bedrijven in Zaanstad gevestigd, zoals CeX, Flying Tiger, Flinders op het Hembrugterrein, Subway, Wereldkeuken Westzaan, Bloedjes Renovatiewerken en David interieurbouw.

Hiernaast zijn 60 bedrijven begeleid met uitbreidingsvergunningen of verplaatsingsvragen, zoals bijvoorbeeld Exter Aroma, Sun Chemicals, Ahold, FPTC opleidingen en Groeneveld catering.

De toegenomen bedrijvigheid heeft geleid tot extra banen. Dit is nog niet direct terug te zien in het totaal aantal arbeidsplaatsen wat slechts licht is toegenomen. Het herstel van de arbeidsmarkt loopt nog achter op het economisch herstel. Wel zien wij dat het aantal kleine banen (<12 uur) met 3% is gegroeid. Dit is een belangrijk positief signaal. Tegelijk zijn er door landelijke bezuinigingen banen verloren gegaan, bijvoorbeeld in de zorg. Ook is het afgelopen jaar een aantal bedrijven vertrokken uit Zaanstad, zoals het belastingkantoor, of failliet gegaan. Het blijft dus belangrijk om niet alleen in te zetten op de acquisitie van nieuwe bedrijven, maar ook op het behoud van bestaande bedrijvigheid.

De uitdagingen in de zorgsector op landelijk niveau staan tegenover de groei in het bedrijfsleven op lokaal niveau. Zaanstad investeert in verdere samenwerking met het bedrijfsleven en opent haar deuren naar lokale, regionale en internationale kansen. Om de groei van het aantal arbeidsplaatsen in het bedrijfsleven te stimuleren is de gemeente het afgelopen jaar een regionale samenwerking gericht op acquisitie aangegaan met Amsterdam Airport Area. Verder zet Zaanstad in op regionale samenwerking samen met de provincie Noord-Holland, Amsterdam, Almere en anderen om het mkb te internationaliseren. Deze samenwerking vindt plaats onder de vlag van Amsterdam Trade. In het afgelopen jaar organiseerde Amsterdam Trade diverse handelsmissies. Zaanstad heeft deelgenomen aan de handelsmissie naar Turkije. Ook dicht bij huis werkt Zaanstad samen met het bedrijfsleven door middel van bijvoorbeeld de Zaanse Uitdaging, een initiatief dat maatschappelijk betrokken

Toelichting effectindicatoren:

- De leegstand van winkelvloeroppervlakte loopt landelijk op. Het is onze ambitie de leegstand terug te brengen naar het landelijk gemiddelde. Het toenemend aantal faillissementen baart zorgen. Positief is dat op een aantal plekken de leegstand weer snel wordt opgevuld.
- De leegstand van kantoren is ten opzichte van een jaar eerder afgenomen. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat in 2015 meer kantoorruimte (een kleine 20.000m²) in gebruik zijn genomen. Vooral Victory Office Centre (Ebbenhout) kon veel nieuwe kantoorgebruikers verwelkomen. Hiernaast zijn, door middel van sloop en transformatie, stappen gemaakt in het uit de markt halen van kantoorruimte en zo de leegstand in Zaanstad verder terug te dringen. Door kantoren uit de markt te halen liep in 2015 de totale voorraad kantoren in Zaanstad met 4 tot 5 % terug. Belangrijke voorbeelden van transformatie van kantoren zijn het Stadskantoor en Belastingkantoor (aangekocht door een ontwikkelaar met het voornemen woningen te realiseren).
- In de hiervoor staande tabel is bij de streefwaarde kantorenleegstand een onjuist cijfer terecht gekomen. Het streven is om in Zaanstad onder het landelijk leegstandsgemiddelde te komen. Dit landelijk leegstandsgemiddeld is echter geen 10% maar 16 %. Voor kantoren is Zaanstad

Activiteiten:

- Uitwerken strategische agenda Toerisme tot 2020 in regionaal verband, met expliciete aandacht voor het tot stand komen van arrangementen.
- Ondersteunen en faciliteren van evenementen rondom Sail (2015).
- Evaluatie en samenwerken Stichting Marketing Zaanstreek.
- Uitvoeren plan "Amsterdam bezoeken en Holland zien", waaronder benutten van de ruimte voor hotelvestiging en extra promotieactiviteiten.
- Realiseren bootverbinding tussen Zaandam, Zaanse Schans en Wormerveer.

Op koers

Op het gebied van toerisme heeft Zaanstad het afgelopen jaar veel gerealiseerd. Toerisme is een economische sector die stevig groeit. Zo groeide het aantal bezoekers aan de Zaanse Schans in 2015 naar 1,9 miljoen, een groei in twee jaar van 500.000 bezoekers. De verwachting is dat de groei zich verder doorzet.

Het is niet duidelijk waarom het aantal toeristische bezoekers aan Zaanstad exclusief de Zaanse Schans is verminderd ten opzichte van afgelopen jaren. Zaanstad scoort landelijk gezien wel het hoogst wat betreft gemiddelde bestedingen per persoon van € 51,40, een toename van bijna 30% ten opzichte van een jaar eerder.

Eind 2015 is een bestuursopdracht geschreven om te onderzoeken hoe het groeiende aantal bezoekers aan de Zaanse Schans kan bijdragen aan bezoek in de rest van Zaanstad (Stadshart Zaandam, Hembrugterrein en Zaanbocht Wormerveer). Het onderzoek mondt uit in een masterplan Zaanse Schans en omgeving met een focus tot 2030.

De Uitvoeringsagenda Toerisme is eind 2015 ambtelijk afgerond en wordt begin 2016 ter besluitvorming aan de raad aangeboden. Bij het opstellen van deze agenda zijn bewoners en bedrijven intensief betrokken geweest. Het plan "Amsterdam bezoeken en Holland Zien" loopt goed en de samenwerking met Amsterdam is verder geïntensiveerd in het Actieplan Toerisme MRA en het beleid "Balans in de Regio". Zaanstad werkt samen met Amsterdam om toerisme uit te spreiden over de metropoolregio.

Zaanstad heeft het evenement Sail aangegrepen om "een feest der verbinding" te organiseren op en langs de Zaan onder de paraplu "Stad aan de Zaan". Het evenement scoorde met 200.000 bezoekers de vijfde plaats op de lijst van best bezochte niet-jaarlijks terugkerende evenementen in het land.

Eind april 2015 heeft het externe bureau LAgrou een evaluatie Stichting Marketing Zaanstreek uitgebracht. Dit is voor de stichting aanleiding geweest zich te bezinnen op de toekomst. Begin 2016 wordt de marketingstrategie aan de gemeente aangeboden. Zaanstad heeft aangegeven toerisme, marketing en evenementen inhoudelijk te willen verbinden.

De belangstelling voor het vestigen van een hotel in Zaanstad is groot. Onderhandelingen met verschillende ontwikkelaars leidt mogelijk tot uitbreiding van de hotelcapaciteit. Resultaat van de onderhandelingen wordt in 2016 bekend.

Ten slotte is het afgelopen jaar een bootverbinding in het laagseizoen tussen Zaandam en Amsterdam gerealiseerd. Deze verbinding zal volgend jaar verder worden geïntensiveerd.

2 Iedereen aan het werk

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-	Bron
		2014	2015	2015	waarde	
Aantal uitkeringen december	2.820 (2012)	3.789	4.004	4.046	Jaarlijkse bijstelling	Gemeentelijke registratie

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

2.1 Intensiveren en versterken relatie werkgevers

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-	Bron
		2014	2015	2015	waarde	
Aantal beëindigde uitkeringen wegens werkaanvaarding	337 (2012)	627	500	357	500	Gemeentelijke registratie
Aantal bezochte werkgevers	n.v.t.	n.v.t.	200	320	200 jaarlijks	Gemeentelijke registratie
Aantal gerealiseerde garantiebanen	n.v.t.	n.v.t.	50	Dit cijfer ligt bij de UWV	50 jaarlijks	Gemeentelijke registratie
Aantal geplaatste jongeren op leerwerkplek en stage	n.v.t.		100	139	100 jaarlijks	Gemeentelijke registratie
In het kader van SROI uitstroom van 25 mensen met een Participatiewet-uitkering naar regulier werk bij opdrachtnemers van tenminste zes maanden.	n.v.t.		25	20	25 jaarlijks	Gemeentelijke registratie
In het kader van SROI plaatsing van 50 jongeren op leerwerkplekken en stageplekken bij opdrachtnemers.	n.v.t.	106	50	139	50 jaarlijks	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Werkgevers actief benaderen en dienstverlening verbeteren, waarbij werkgevers ontzorgd worden door werving, selectie en matching uit handen te nemen
- Implementeren en uitbouwen van de afspraken rondom de regionale werkgeversdienstverlening. Lancering van het WerkgeversServicePunt Zaanstreek Waterland: één regionaal loket voor werkgevers
- Het oprichten van een regionaal bestuurlijk Werkbedrijf zoals afgesproken in het sociaal akkoord, om mensen met een structureel verminderde loonwaarde aan het werk te helpen en te begeleiden tijdens het werk (zgn. 'aarantiebanen')
- Inzetten van plaatsingsbevorderende instrumenten, zoals de proefplaatsing en stimulering subsidies en scholingsvouchers. Daarnaast meer mogelijkheden benutten om mensen om te scholen
- In samenwerking met onderwijspartners, kenniscentra en het ServicePunt Leren en Werken meer leerwerkbanen en stageplaatsen acquireren voor werkloze jongeren
- Uitvoeren van contractuele afspraken met opdrachtnemers van de gemeente in het kader van SROI

Bijsturen

2015 was een leerjaar waarbij de weeffouten van de Participatiewet veel aandacht kregen en inmiddels voor een deel zijn ondervangen. Welwillende werkgevers hebben bijvoorbeeld ontevredenheid geuit over het feit dat zij banen hadden maar dat er niet voldoende mensen in het UWV doelgroepregister stonden om een selectie uit te maken. De welwillendheid van werkgevers bleek onder andere uit de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst van het Regionaal Werkbedrijf in de regio Zaanstreek-Waterland. Hierbij slaan werkgevers, vakbonden, overheid en onderwijs de handen ineen om extra banen te creëren voor mensen met een functionele beperking. Dat minder mensen met een Participatiewet-uitkering dan van tevoren ingeschat voor de regeling Banenafspraken in aanmerking kwamen zet die welwillendheid onder druk. Er is besloten vooral aansluiting te zoeken op de vraag naar werk in plaats van het aanbod van werk. In voorgaande jaren lag de focus voornamelijk op de vraag van de werkgever en werd daarbij een geschikte kandidaat gezocht. Dat bleek, vooral bij kandidaten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt (de doelgroep van de Participatiewet), lang niet altijd effectief. Op basis van die ervaring is besloten om voor deze moeilijk te bemiddelen doelgroep meer vanuit de capaciteiten en mogelijkheden van de kandidaat te zoeken naar (het creëren van) werk. Naar verwachting wordt 2016 een leerjaar waarbij we ons kunnen richten op het effectief inzetten van instrumenten voor arbeidsbeperkten.

Bij de invoering van de Participatiewet maakten we de keuze om te investeren in de jeugd. Dat heeft geleid tot succesvolle resultaten. Die focus op de jongeren heeft geleid tot een lager aantal uitkeringsaanvragen, onder andere door een preventietraject waarbij jongeren naar school en werk begeleid werden.. (Zie paragraaf 3.1.)

In 2015 stroomden 357 mensen uit de bijstand uit naar werk. Dat is minder dan begroot. Dit heeft twee oorzaken. Bij de vaststelling van het beleidskader maakten we de keuze Flexpay minder in te zetten. Flexpay is een verloningsinstrument waarbij voorheen mensen voor vrijwilligerswerk betaald werden door de gemeente en vaak na 6 maanden weer zonder werk waren. Het feit dat dit instrument in 2015 minder werd ingezet maakt het karakter van de uitstroom in 2015 duurzamer. Daarnaast heeft de regionale samenwerking op het terrein van werkgeversdienstverlening niet de resultaten geleverd die we verwacht hadden. Het Werkgeversservicepunt was de plek waar we, in regionaal verband, verwacht hadden de vraag naar arbeid te kunnen matchen met aanbod. Door een stoeve samenwerking tussen de gemeenten in de regio kwam die niet van de grond. Dit is ook zichtbaar in de lagere inzet van plaatsingsbevorderende instrumenten in 2015. We blijven met elkaar op zoek naar de juiste vorm van samenwerking, zodat de betrokkenheid van werkgevers wel ondersteund kan blijven worden.

Toelichting prestatie indicatoren:

- Het aantal gerealiseerde garantiebanen in de regio is 102, waarbij de helft te herleiden is tot de Zaanstreek.
- De uitstroom van mensen naar regulier werk van minstens zes maanden in het kader van SROI is 5 lager dan verwacht. Het aantal 'plaatsingen' bij werkgevers is echter veel hoger dan de 'uitstroom' uit een uitkering, namelijk 160 geregistreerden.

2.2 Organiseren van beschut werk

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Transitie van WSW-organisatie BaanStede verloopt volgens regionale transitieplan	n.v.t.		Vervreemding groen, 50 detacheringen	0 (Transitieplan is gestaakt)	Transitie loopt volgens planning	Rapportage BaanStede

Activiteiten:

- Ontwikkelen van een organisatie voor beschut werken in overleg met de deelnemende gemeenten in de gemeenschappelijke regeling Zaanstreek-Waterland

Niet (volledig) haalbaar

In het kader van het transitieplan BaanStede is langdurig overleg met de regio gevoerd. In dat overleg is geconstateerd dat gemeenten in de arbeidsmarktregio Zaanstreek-Waterland andere visies op de uitvoering van de Participatiewet hebben. Het transitieplan is daarom gestaakt.

2.3 Iets terug doen voor een uitkering

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Het percentage mensen waarmee afspraken zijn gemaakt over wat zij doen voor hun uitkering	n.v.t.	n.v.t.	90 %	72%	90 %	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Uitvoering van Participatiewet
- Tegenprestatie is sluitstuk van participatie en re-integratie uitvoering

Bijsturen

Het spreken van 90% van de mensen bleek niet haalbaar. Er was een grote inhaalslag te maken. De prioriteit is geweest om eerst met jongeren te spreken: 100% van de jongeren is zodoende in beeld gebracht, een groot succes. Er moet worden bijgestuurd op de inrichting van het toegangsproces. Iedereen moet in de toekomst in beeld worden gebracht. De Sociale Wijkteams spelen hierin een grote rol. Door die inzet verwachten we in 2016 de streefwaarde van 90% zeker te halen.

De prioriteit is geweest om eerst met jongeren te spreken: 100% van de jongeren is zodoende in beeld gebracht en dat heeft tot goede resultaten geleid. Voor het bestand in zijn geheel hebben we nu bijna 75% in beeld. Dat is een enorme inhaalslag. Er wordt bijgestuurd op de inrichting van het toegangsproces. Iedereen moet in de toekomst in beeld komen. De Sociaal Wijkteams spelen hierin een grote rol. Door die inzet verwachten we in 2016 de streefwaarde van 90% zeker te halen. Overigens melden we ook dat er bij alle gemaakte afspraken niet één keer een verplichte tegenprestatie is opgelegd. Die constatering bevestigt de inzet van het instrument als een sluitstuk dat in de praktijk weinig nodig blijkt te zijn.

2.4 Aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Binnen zes maanden is voor iedere werkloze jongere een leerwerkplek beschikbaar.	n.v.t.		100	Geen cijfer beschikbaar	100 jaarlijks	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Met het mbo en primair en voorgezet speciaal onderwijs (Pro VSO) plannen maken en uitvoeren om de vroegtijdige uitval door de entreeopleiding te beperken
- Opzet en onderhouden van een netwerk om scholen en bedrijven bij elkaar te brengen; niet alleen aan de onderkant van het onderwijs, maar ook op hbo-niveau en hoger

- Onderzoeken leerwerkvoorziening Zaanstad

Op koers

De afstemming met het mbo en primair en voorgezet speciaal onderwijs om vroegtijdige uitval door de entreeopleiding te beperken en het onderzoek naar een leerwerkvoorziening is met goed resultaat uitgevoerd.

Daarnaast is in 2015 geïnvesteerd in de kennismaking met hogere onderwijs- en onderzoeksinstellingen, met name opleidingen, vakgroepen en lectoraten die actief zijn in de foodsector. Dat heeft geleid tot de organisatie van het Food Innovatie Event, waarbij ook Zaanse en regionale foodbedrijven nader kennis hebben gemaakt met de hogere onderwijsinstellingen. De partijen hebben met elkaar verkend of samenwerking interessant is op thema's zoals circulaire economie, 'jobs of the future' en voedselveiligheid. Dit proces wordt in 2016 verder gefaciliteerd vanuit de gemeente.

Voorheen organiseerde het UWV het netwerkoverleg met het pro/vso-onderwijs en het Regio College in het kader van de instroom in de Wajong. Met de invoering van de Participatiewet zit de gemeente dit netwerkoverleg voor. Doel van het overleg is om de toeleiding naar werk van jongeren uit het praktijk- en speciaal voortgezet onderwijs en de entreeopleiding zo goed mogelijk met elkaar af te stemmen.

Toelichting prestatie indicator:

- Er zijn in 2015 281 jongeren uit een uitkering uitgestroomd, van wie er 136 actief naar werk zijn bemiddeld en 30 weer naar school zijn gegaan. Het is echter niet geregistreerd of dit is gebeurd binnen zes maanden of een langere periode.

3 Een financieel vangnet voor wie dat nodig heeft

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Aantal uitkeringen december	2.820 (eind 2012)	3.789	4.000	4.046	Jaarlijkse Gemeentelijke bijstellingregistratie	

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

3.1 Rechtmatige inkomensverstrekking

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Beëindigingen naar aanleiding van handhavingsonderzoek	95 (2012)		140	209	140 jaarlijks	Gemeentelijke registratie
Opgelegde maatregelen	440 (2012)		500	296	500 jaarlijks	Gemeentelijke registratie
Preventiequotum 8% (verschil tussen aanvragen en toekenningen)	8,1% (2012)	7.2%	8%	6%	8% jaarlijks	Gemeentelijke registratie
99% van de uitkeringsaanvragen wordt afgehandeld binnen de wettelijke termijn	2013 was eerste meting	99%	99%	81%	99% jaarlijks	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Verstrekken uitkeringen
- Preventief en repressief handhaven

Op koers

Het afgelopen jaar is een hoger aantal bijstandsuitkeringen beëindigd dan begroot als gevolg van repressief handhaven. Naast de reguliere onderzoeken heeft de gemeente in 2015 extra onderzoek gedaan naar inschrijvingen op huisadressen naar aanleiding van het project landelijke aanpak adreskwaliteit. In dit project zijn veel mensen thuis bezocht om de inschrijvingen op adressen te controleren in het kader van de kostendelersnorm. Naar aanleiding hiervan zijn in het kader van de kostendelersnorm veel bijstandsuitkeringen opnieuw berekend en bijgesteld of beëindigd.

Als preventieve aanpak is de leerwerkstraat als onderdeel van het project Aanval op Uitval ingezet om jeugdwerkloosheid te voorkomen. Jongeren worden door jobhunters naar werkgevers bemiddeld. Dit heeft ervoor gezorgd dat significant minder jongeren een uitkering hebben aangevraagd.

Toelichting prestatie indicatoren:

- Het aantal beëindigde uitkeringen naar aanleiding van handhavingsonderzoek is hoger dan verwacht. Voor nadere uitleg: zie hieronder.
- Het aantal opgelegde maatregelen is significant minder geweest dan verwacht. Dit heeft onder meer te maken met het feit dat er een rechterlijke uitspraak is geweest dat boetes niet opgelegd mogen worden in verband met een schending van de privacy. Er ligt momenteel een nieuw voorstel voor wetgeving in de Tweede Kamer.
- Het verschil tussen aanvragen en toekenningen van uitkeringen is lager dan verwacht. Dit is het gevolg van een succesvol preventietraject waarbij actief wordt ingezet op het begeleiden van jongeren naar school en werk. Hierdoor hebben minder jongeren een aanvraag gedaan voor een uitkering dan in voorgaande jaren.
- Het percentage uitkeringsaanvragen dat wordt afgehandeld binnen de wettelijke termijn ligt significant lager dan begroot. We streven ernaar om aanvragen zo snel mogelijk af te handelen. Tegelijkertijd streven we naar een flexibele uitvoeringsorganisatie, waar we extra capaciteit inzetten om de dienstverlening op niveau te houden als dat nodig blijkt. In dat flexibele proces is het niet altijd haalbaar om gekwalificeerde medewerkers tijdig in te schakelen. Dat maakt dat we ons streven om 99% van de aanvragen binnen de wettelijke termijn af te handelen niet hebben gehaald. In 373 van de 1965 aanvragen in 2015 overschreden we de wettelijke aanvraagtermijn van 8 weken. In die gevallen werden wel voorschotten verstrekt, zodat de aanvrager in levensonderhoud kon voorzien. Desalniettemin

Werk, inkomen en economie

	Begroting	Realisatie	Vershil
Lasten	80.709	80.394	-315
Baten	-62.397	-64.555	-2.158
Toevoegingen	4.048	5.778	1.730
Onttrekkingen	-224	-224	0
Saldo	22.136	21.393	-743

Toelichting op afwijkingen per programma

Inkomensverstrekkingen; door een lagere gemiddelde uitkering en een minder harde stijging van het bijstandsbestand zijn de WWB uitkeringen lager uitgevallen (-300).

Het beslag op de Bijstand voor zelfstandigen (Bbz) is hoger. Een groter aantal zelfstandigen doet

beroep op de bijstand en vanuit de bijstand proberen mensen als zelfstandige verder te gaan dit leidt tot hogere lasten (800). Hier staat een hogere Rijksbijdrage BBZ tegenover (-570). De rijksvergoeding voor de bijstand is door een correctie voor het jaar 2015 hoger (-750). Ook zijn er hogere inkomsten als gevolg van terugvordering (-660). Tenslotte zijn minder personele kosten doorbelast (-200). Conform afspraak wordt het incidentele voordeel van de uitvoering van de decentralisaties Jeugd en WMO toegevoegd aan de algemene reserve sociaal (1.460). Door deze voordelen worden de nieuwe taken binnen het daarvoor beschikbaar gestelde budget uitgevoerd.

Organiseren van beschut werk; het betreft hier de jaarlijkse bijdragen aan Werkvoorzieningsschap Baanstede. De bijdrage in het negatieve resultaat is lager dan begroot, omdat Baanstede de organisatie weet aan te passen aan de nieuwe situatie en omdat door de nieuwe toekomstplannen investeringen zijn uitgesteld. Hierdoor is de jaarlijkse bijdrage lager uitgevallen (-350). Omdat de transitie (tijdelijk) is stopgezet is de begrote bijdrage aan Baanstede voor dit doel niet uitgekeerd (-192), maar aan de herstructureringsreserve toegevoegd (192).

Via de decembercirculaire van de algemene uitkering is er een decentralisatie uitkering voor de regio Zaanstreek Waterland, toegekend voor de ontvangen voor de herstructurering van het WSW-bedrijf. Dit bedrag is conform afspraak doorbetaald aan Baanstede (301). De ontvangst wordt verantwoord in programma 9 bij de Algemene Uitkering. Ook is er nog een bonus ontvangen (-94) vanuit de realisatie begeleid werken over 2013. Ook dit bedrag is doorbetaald aan Baanstede (94).

Activerings- en re-integratiebeleid; door de uitvoering van de geplande activiteiten hebben we in de loop van 2015 beter in beeld gekregen wat er voor nodig is om de bredere verantwoordelijkheid van de Participatiewet concreet vorm te kunnen geven. Dit heeft wel tot gevolg gehad dat een reeks instrumenten pas in de tweede helft van 2015 ingezet konden worden. Hierdoor wordt een deel van de effecten van het beleid pas in 2016 zichtbaar. Voorts zijn we kritisch geweest over de inzet van het beschikbare instrumentarium (-400).

Bij het opstarten van het regionaal werkbedrijf is in 2015 verkennend met elkaar gesproken over de inzet van het regionaal werkbedrijf. Hierdoor zijn de begrote uitgaven nog niet gedaan (-78). Omdat het hier om regionaal geld gaat, is dit gestort in de hiervoor opgezette reserve regionaal werkbedrijf (78).

Programma 03 Maatschappelijke voorzieningen

Portefeuillehouder: R. Visscher-Noordzij, D. Emmer, J. Olthof
Verantwoordelijk directeur: S. Tax a.i.

Programmadoelstelling en de rol van de gemeente

Zaanstad is een aantrekkelijke stad om samen te leven, om je te binden en te ontwikkelen. Een stad met goede maatschappelijke voorzieningen, waar nodig op maat, en een sterk sociaal weefsel en veerkrachtige maatschappelijke infrastructuur. Zaanstad biedt nadrukkelijk ruimte voor creatieve, initiatiefrijke inwoners en maatschappelijke partners om hier vorm en inhoud aan te geven. Dit zijn belangrijke voorwaarden voor het versterken van de zelf- en samenredzaamheid.

Door met elkaar de schouders eronder te zetten en de mens centraal te stellen, blijft Zaanstad een aantrekkelijke woonwerkstad met een sterk sociaal weefsel. Daarin heeft de gemeente een belangrijke rol, maar vaker niet dan wel de hoofdrol. Op het gebied van sport, cultuur en ontmoeting kiest de gemeente nadrukkelijk voor een faciliterende rol. Voorzieningen in de vorm van locaties, regels en stimuleringsbudgetten zijn beschikbaar. Het is aan de Zaankanters in verenigingen en instellingen, en als gebruikers en initiatiefnemers zelf, om daar invulling aan te geven. Het verschil kan de gemeente maken door partijen waar mogelijk de ruimte te geven om initiatiefrijk en ondernemend te zijn. Nieuwe arrangementen en verhoudingen met bewoners, ondernemers en instellingen moeten worden verkend. We willen samen werken met verschillende grote en kleine partners aan plannen die passen bij de buurt en de tijd. Hierbij helpt het de regels en procedures te vereenvoudigen of te verminderen en ze met gezond verstand en integraal toe te passen. Bij nieuwe allianties in de wijk hoort ook een nieuwe kijk op maatschappelijke accommodaties. Multimodaal gebruik, combinaties van maatschappelijk en commercieel ondernemen en nieuwe vormen van beheer en eigenaarschap vormen een uitdaging voor de gemeente om de nieuwe allianties optimaal te faciliteren. De gemeente heeft een opdrachtgevende rol ten aanzien van onderwijshuisvesting en een samenwerkende rol voor wat betreft onderwijsinhoudelijke en -gerelateerde zaken.

Terugblik

Zaanstad is een aantrekkelijke stad om te leven, om je te binden en je te ontwikkelen. Een stad met goede maatschappelijke voorzieningen - waar nodig op maat -, een sterk sociaal weefsel en veerkrachtige maatschappelijke infrastructuur. De gemeente heeft daarin een belangrijke rol, maar vaker niet dan wel de hoofdrol. De gemeente kan het verschil maken door partijen de ruimte te geven om initiatiefrijk en ondernemend te zijn: nieuwe verhoudingen en arrangementen worden verkend. In 2015 is de volle aandacht naar vrijwillige inzet en maatschappelijk initiatief gegaan. De buurthuisfunctie is samen met de bewoners gerealiseerd in alle wijkteamgebieden, er is samen met vrijwilligers nieuw beleid omtrent Vrijwillige inzet ontwikkeld en platform Aan de Zaan heeft met de nieuwe Zaanse Uitdaging een eerste Beursvloer voor maatschappelijk initiatief georganiseerd. Afgelopen jaar is steviger ingezet op de opvang van vluchtelingen, maar ook op verdere ondersteuning van en onderwijs aan vluchtelingen. Omwonenden en betrokkenen zijn hierbij van groot belang gebleken. We zien veel samenwerking ontstaan binnen het diverse programma Maatschappelijke Voorzieningen. Op de verschillende programmaonderdelen is veel beweging in de wijze van subsidiëren; dit om tegemoet te komen aan initiatief en maatwerk. Gebouwen, zoals scholen en sportfaciliteiten, zijn in ontwikkeling. In 2016 is het streven om een sterke programmalijn te ontwikkelen op subsidiëring en de verdere ontwikkeling van gebouwen.

1 Een aantrekkelijke culturele infrastructuur in Zaanstad

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef- waarde	Bron
Waarderingscijfer cultureel aanbod	6,4 (2012)	6,6	>6,4	6,6	>6,4	Zaanpeiling
Ranking cultureel aantrekkelijke stad t.o.v. 50 steden	45	43	45	43	44	Atlas voor Gemeenten

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

1.1 Ondersteunen en stimuleren van cultuur in Zaanstad

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef- waarde	Bron
% scholen dat meedoet aan cultuureducatie met kwaliteit	30%		30%	50%	50%	Fluxus
Aantal jongeren dat bereikt wordt met individuele subsidie	182		200	138	200	Meedoen Zaanstad en Jeugdcultuurfonds

Activiteiten:

- Vormgeving aanbestedingstraject en organisatorische samenwerking t.a.v. het cultuurcluster
- Verstrekken van subsidies voor bibliotheek, musea, podia, lokale omroep, filmtheater en cultuureducatie
- Stimuleren van samenwerking radio/tv-stations in de regio
- Stimuleren van leesbevorderingsactiviteiten
- Versterking en bestendinging samenwerking cultuur-onderwijs; convenanten met onderwijs en evaluatie combinatie functieregeling
- Onderzoek lokale/regionale museale samenwerking
- Ondersteunen en waar nodig verzachten ombuigingen toekomstagenda
- Individuele financiële ondersteuning d.m.v. Jeugdcultuurfonds
- Evalueren huidig evenementenbeleid en opstellen nieuw beleid
- Verstrekken van subsidies voor beeldende kunst, amateurkunst, evenementen en culturele activiteiten

Op koers

In 2015 heeft het college de aanpassing van het Programma van Eisen van het Cultuurcluster vastgesteld, is gestart met de Europese aanbesteding voor de architectenselectie en is een architectenbureau geselecteerd.

In april 2015 zijn met de culturele partners die in het Cultuurcluster deelnemen vestigingsovereenkomsten afgesloten. Ook zijn de samenwerking en het verder uitwerken van de beheerconstructie met de culturele instellingen voortgezet. Eind 2015 is door de architect een voorlopig ontwerp gepresenteerd.

De gemeente heeft in 2015 verschillende subsidies verstrekt. Zo is in 2015 een derde biebbus gerealiseerd om het lezen op de Zaanse basisscholen te bevorderen. Daarnaast neemt de Bieb voor de Zaanstreek samen met de schoolbesturen deel aan het landelijk project De bibliotheek op school.

Met dit project wordt het lezen op de basisschool verder aangemoedigd door het aanbieden van een kwalitatief hoogwaardig boekenaanbod via de biebbussen. Ook is de aandacht voor volwassen laaggeletterden toegenomen.

Met individuele financiële ondersteuning vanuit het Jeugdcultuurfonds hebben verschillende kinderen aan culturele activiteiten kunnen meedoen.

De nieuwe spelregels voor subsidiering van amateurkunst en kleine culturele organisaties zijn in 2015 geïmplementeerd en de subsidies zijn volgens deze regeling verstrekt.

Het project Cultuureducatie met Kwaliteit is in 2015 voor de 20 deelnemende basisscholen het derde jaar ingegaan. Een extra bijdrage uit het cultuurbudget heeft ertoe geleid dat bij 10 extra basisscholen een project in de opzet van Cultuureducatie met Kwaliteit kan worden opgestart. Hiermee wordt Cultuureducatie met Kwaliteit gerealiseerd op 50% van de Zaanse scholen. Eind 2015 heeft een eerste gesprek plaatsgevonden met de schoolbesturen en FluXus over het opstellen van een convenant cultuureducatie met als doel de verankering van cultuureducatie in het basisonderwijs.

De gemeente Zaanstad en het Zaanse Museum zijn met de gemeente Amsterdam in gesprek om de mogelijkheden te verkennen het museale aanbod in Zaanstad te verrijken door samenwerking met enkele grote musea in Amsterdam. Wellicht kan een dependance van een Amsterdams museum naar Zaanstad komen. Bovendien heeft het Zaanse Museum in 2015 een Monet kunnen aanschaffen. Deze onverwachte ontwikkeling is een mooi voorbeeld van hoe de culturele infrastructuur zich ontwikkelt in Zaanstad. Ook is een begin gemaakt met het realiseren van een dependance van het Zaanse Museum op het Hembrugterrein om het cultureel erfgoed van dit terrein voor publiek toegankelijk te maken. Verder heeft de gemeente het uitgewerkte businessplan voor het verplaatsen van het Molenmuseum naar de Zaanse Schans ontvangen. Het definitieve besluit over een eventuele bijdrage van Zaanstad wordt in 2016 genomen.

In het kader van de bestuursopdracht Zaanse Schans werkt het Rotterdamse bureau BVR een ruimtelijk plan uit. Hierin wordt ook aandacht besteed aan de optimale invulling van het museale aanbod van Zaanstad en specifiek op de Zaanse Schans.

In 2015 zijn goede effecten behaald door een extra budget van € 300.000 te verdelen over verschillende initiatieven.

In 2015 is gestart met de evaluatie van het evenementenbeleid. De evaluatie en de contouren voor een nieuw evenementenbeleid met ingang van 2017 zijn neergezet. Het beleid wordt in februari 2016 vastgesteld.

Toelichting op de prestatie indicatoren:

Er is pas eind 2015 gerapporteerd dat het bereik van de subsidie kleiner was dan begroot. In 2016 heeft dit onderdeel alle aandacht.

2 Actief burgerschap

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-waarde	Bron
	2014	2014	2015	2015		
Bent u het afgelopen jaar actief geweest om uw buurt te verbeteren?	22% (2012)	23%	25%	22%	25%	Zaanpeiling
Bent u op de een of andere manier actief als vrijwilliger?	31% (2012)	36%	35%	38%	35%	Zaanpeiling

2.1 Maatschappelijke initiatieven

Activiteiten:

- Naast de bestaande manieren ontwikkelen we andere manieren (bijvoorbeeld online), waarop inwoners en ambtenaren met elkaar in gesprek kunnen gaan
- Zaanstad vermindert de regeldruk ten bate van maatschappelijk initiatief. We inventariseren bij actieve bewoners en maatschappelijke partners welk initiatief met welke aanpassing of afschaffen van regels beter van de grond komt.
- De wijkmanager zet zijn/haar netwerk, expertise en het stimuleringsbudget in voor wijkinitiatieven
- Het beschikbare budget/subsidiegeld ter ondersteuning van bewonersinitiatieven is helder en eenduidig te benaderen door bewoners die zich willen inzetten, zowel op het niveau van de eigen wijk als de hele stad
- Zorgdragen voor afstemming in het wijkgericht werken tussen wijkmanagers en sociale wijkteams
- De subsidie voor het vluchtelingenwerk blijft gehandhaafd
- Het komende jaar wordt het beleid ten aanzien van (ondersteuning van) vrijwilligers en mantelzorgers vernieuwd
- Het aantal aangepaste/afgeschafte/anders toegepaste regels/procedures in kaart brengen.

Op koers

In 2015 zijn verschillende activiteiten ondernomen om het voor vrijwilligers makkelijker te maken hun werkzaamheden te kunnen uitvoeren. We zijn tot de conclusie gekomen dat het weinig zinvol was om de verschillende regels in kaart te brengen, maar we hebben ons gefocust op het versimpelen van de systematiek en maatwerk voor de verschillende vrijwilligers of vrijwilligersinitiatieven. Hierbij hebben ook de wijkmanagers hun netwerk en expertise ingezet om dit te kunnen faciliteren. De wijkmanagers onderhouden ook het contact met de buurthuizen en wijkteams. De inwoners van Zaanstad komen met initiatieven en de gemeente ondersteunt de inwoners hierin. Een mooi voorbeeld van hoe de gemeente bewonersinitiatieven ondersteunt, is het steunpunt wijkonderhoud in Krommenie waar bewoners die iets organiseren in de wijk de benodigde spullen kunnen lenen, zoals tafels, stoelen, een partytent of springkussen.

Een ander voorbeeld zijn de verschillende initiatieven die zijn ontstaan rondom de vluchtelingenopvanglocaties. Een groep van 500 vrijwilligers organiseert op verschillende plekken zeer uiteenlopende activiteiten, bijvoorbeeld taallessen. Bij de opvanglocatie Taets is in zeer korte tijd een soort pop-up-buurthuis opgetuigd. De wijkmanagers en het projectteam ondersteunen en faciliteren de vrijwilligers door hen met relevante andere partijen te verbinden, een rol te pakken in bijvoorbeeld omwonendencommissies en met het oplossen van problemen.

We zien in de praktijk van vrijwilligers, initiatiefnemers en belangen- of vrijwilligersorganisaties op stedelijk/bovenwijks niveau, dat de aansluiting met de wijkteams soms lastig gevonden wordt. Hier willen we serieus aandacht aan besteden door de aansluiting te stimuleren en faciliteren, in de wetenschap dat de initiatieven en organisaties zich reeds organiseren.

Daarnaast is in 2015 de regeling Mantelzorgwaardering Zaanstad 2015 - 2016 opgesteld. Ook is het vrijwilligersbeleid vernieuwd. Op basis van ruim 200 gesprekken met vrijwilligers met diverse achtergronden, zowel van vrijwilligersorganisaties als maatschappelijke initiatiefnemers, is in 2015 de nieuwe visie op Vrijwillige inzet in Zaanstad tot stand gekomen. In 2016 worden de vrijwilligers verder betrokken bij het vormgeven van diverse onderdelen van het uitwerkingsplan, waaronder de waarderingsset voor vrijwilligers en het subsidiesysteem.

3 Ruimte voor bewoners

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

3.1 Verzelfstandiging buurthuizen

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef- waarde	Bron
		2014	2015	2015		
Het aantal ontmoetingsplaatsen dat wordt bestuurd en gerund door burgers (afhankelijk van behoefte en potentie).	4		11	18	In iedere wijk een buurthuisfunctie	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Wijkmanagers onderhouden contacten met bewoners die zich willen inzetten voor het behoud van een buurthuisfunctie in de wijk en bieden op maat ondersteuning (financieel, kennis, in natura)
- Wij vormen een financiële ondersteuningsregeling op maat om te waarborgen dat in alle sociale wijkteamgebieden een door de bewoners bestuurde buurthuisfunctie beschikbaar blijft

Gerealiseerd

In 2015 hebben de wijkmanagers bewonersinitiatieven begeleid met het opzetten van zelfstandige buurthuisbesturen. De bewoners zijn voornamelijk ondersteund door inzet van kennis en het netwerk van wijkmanagers, en, indien nodig, een financiële bijdrage voor de opstartfase. Dit heeft ertoe geleid dat in ieder Sociaal Wijkteamgebied een buurthuisfunctie staat onder leiding van een zelfstandig en vrijwillig bestuur. In totaal zijn er nu 18 buurthuizen in Zaanstad die gerund worden door bewoners van de wijk. De wijkmanagers stimuleren het contact tussen de bewoners van de wijk en het buurthuisbestuur.

Ook is een financiële ondersteuningsregeling door de gemeenteraad vastgesteld om te ondersteunen bij het verzelfstandigingsproces van de buurthuizen. Vooral nog lijkt het erop dat de buurthuizen de exploitatie sluitend weten te krijgen. Mochten er signalen komen dat dit niet meer lukt, dan zullen de wijkmanagers ondersteuning op maat bieden.

4 Toegang & aansluiting onderwijs

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef- waarde	Bron
		2014	2015	2015		
Percentage schoolverlaters zonder diploma	3,6 (2012)	2,6		2	?	3Oberon
Percentage geslaagden havo-vwo	39 (2012)	38		42	37	42Oberon

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

4.1 Onderwijsklimaat

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-	Bron
		2014	2015	2015	waarde	
Het percentage van de IHP-projecten dat is aanbesteed en door bouwheer in uitvoering is gebracht of gereed is in 2017.	0%	35%	76%	50%	90%	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Uitvoering van het IHP-programma
- We zetten in op zo veel mogelijk voorzieningen op één locatie
- Samenbrengen van voorzieningen voor kind en gezin

Op koers

Goed onderwijs betekent ook een goed onderwijsklimaat. Frisse, duurzame en kwalitatief goede huisvesting is hiervoor een belangrijke randvoorwaarde. De Onderwijshuisvesting voor het Voortgezet Onderwijs staat er goed voor. De opening van de praktijkschool De Faam in november 2015 vormde hiervan het laatste project uit de rij. Ook aan de kwaliteit van Huisvesting voor het Primair Onderwijs (IHP) werkt de gemeente hard. Hierbij geldt dat de gemeente Zaanstad met het programma IHP bijdraagt aan de missie van "het realiseren van kwalitatief goede en duurzame onderwijshuisvesting op de juiste plek in de stad". De gemeente zet hierbij, waar mogelijk, in op de realisering van brede scholen / integrale kindcentra, waarin samenwerking tussen de betrokken instellingen en de gemeente voorop staat. Met de ingezette cyclus van de tweejaarlijkse actualisering van het IHP ontstaat een flexibel programma waarbij goed kan worden ingespeeld op veranderende omstandigheden.

In 2015 afgeronde IHP-projecten:

- De Evenaar: permanente uitbreiding met 2 lokalen
- De Bijenkorf: permanente uitbreiding met 2 lokalen
- De Zoeker: aanpassing gebouw door deels renovatie en deels permanente nieuwbouw Dynamica XL – VSO: permanente uitbreiding op andere locatie d.m.v. renovatie voormalige schoolwoningen
- Over de Brug: permanente uitbreiding 4 lokalen

4.2 Goede aansluiting

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-	Bron
		2014	2015	2015	waarde	
Het percentage herplaatste VSV'ers	56% (2012)	28%	Ntb	47%	70%	RMC-gegevens
Het percentage doorstroom vmbo(g)t, resp. k naar MBO 3-4, uitgesplitst naar techniek en overig	96 resp. 79		Ntb		handhaven bovenen lokale landelijk gemiddelde	DUO-bestanden onderwijsgegevens

Activiteiten:

- De gemeente wil samen met het onderwijsveld gemeenschappelijke ambities formuleren over onderwerpen waar beide partijen belang bij hebben
- We stimuleren talentontwikkeling d.m.v. inzet subsidiegelden brede schoolontwikkeling
- We voeren de wettelijke taak van leerlingenvervoer uit, waarbij we oog hebben voor maatwerk en de ingang van de Wet passend onderwijs

Op koers

In 2015 hebben de gemeente en het onderwijs gezamenlijk een onderwijsagenda opgesteld waarin de onderstaande 8 ambities worden geformuleerd:

1. Doorontwikkeling van integrale kindcentra
2. Onderwijsachterstandenbeleid
3. Meer leerlingen in havo en vwo
4. Onderwijs en economische ontwikkeling
5. Onderwijs en zorg
6. Gezonde levensstijl en gezonde school
7. Veiligheid in en om de school
8. Betrokken samenleving en burgerverantwoordelijkheid

Op alle thema's worden verschillende activiteiten ondernomen die ook de komende jaren nog door zullen lopen. De verantwoordelijkheid voor de verschillende ambities is verdeeld. De gemeente is trekker van drie ambities en het onderwijs van de andere vijf.

Scholen en samenwerkingsverbanden hebben hard gewerkt om passend onderwijs vorm te geven. Gemeenten en de samenwerkingsverbanden hebben intensief contact in de 'kernteam Passend onderwijs'-overleggen. Tijdens deze overleggen (2-wekelijks), wordt bijgehouden hoe de invoering van de Wet passend onderwijs verloopt en worden direct waar nodig afspraken gemaakt om knelpunten op te lossen (maatwerk) en in het vervolg te voorkomen.

Samen met de schoolbesturen formuleren we een gedeelde definitie van een achterstandleerling en werken we op basis van een evaluatie een nieuw beleidskader uit.

Bij het uitvoeren van de wettelijke taak van leerlingenvervoer zorgt de gemeente in samenwerking met het passend onderwijs ervoor dat wanneer een leerling vanuit een zorgbehoefte naar een andere school moet het leerlingenvervoer mogelijk wordt gemaakt. De totale kosten voor Leerlingenvervoer zijn nauwelijks gestegen in vergelijking met het schooljaar ervoor. Het aantal toekenningen is afgenomen, met name in het SBO (speciaal basisonderwijs). Door de invoering van het passend onderwijs is er ondanks de daling van het aantal toekenningen toch een lichte stijging van de kosten. Bij het passend onderwijs is het mogelijk dat een verder weg gelegen school toegankelijk is. Er worden in schooljaar 2014-2015 meer leerlingen vervoerd naar een school die verder weg ligt.

We stimuleren brede ontwikkeling van kinderen door middel van inzet van Impuls Onderwijs, Cultuur en Sport. Scholen ontvangen middelen om extra sport- en cultuuractiviteiten aan te bieden tijdens en na schooltijd.

5 Iedereen kan sporten

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

5.1 Sportvoorzieningen

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef- waarde	Bron
		2014	2015	2015		
Percentage inwoners van Zaanstad dat tevreden is over de sportvoorzieningen in hun eigen wijk en in Zaanstad	53% en 63% (2012)	62% en 77%	>75% en 63%	51% en 62%	>75%	Zaanpeiling
Percentage inwoners van Zaanstad dat minimaal 1 keer per maand aan sport doet	61% (2012)	67%	67%	68%	67%	Zaanpeiling

Activiteiten:

- Het verbeteren en vernieuwen van een gevarieerd en toegankelijk sportaanbod door verder uitvoering te geven aan de routekaart Buitensport en het verbeteren van de faciliteiten voor binnensport
- Realisatie van een nieuw zwembad in Zaanstad Noord in combinatie met de renovatie van de Crommenije
- Nieuwbouw van sporthal De Sprong
- Nieuwbouw van sporthal De Vang
- Renovatie van zwembad De Slag
- Realisatie van sportpark De Omzoom
- Beweging rond de sportparken Oostzijderveld, Karnemelksepolder, Saenden, Poelenburg, Kalverhoek en hockeyterrein De Kraaien (minimaal een haalbaarheidsonderzoek gereed)
- Het herzien van de onderhoudssystematiek voor buitensportaccommodaties
- Het bundelen van uitvoerende taken in één sportbedrijf, zodat beheer en exploitatie van sportvoorzieningen efficiënter plaatsvindt

Op koers

In 2015 zijn verschillende activiteiten ondernomen om de sportvoorzieningen in Zaanstad te verbeteren. Zo zijn er twee nieuwe kunstgrasvoetbalvelden en een beachvolleybalveld aangelegd, is sporthal Zaanstad Zuid opgeleverd, is gestart met de bouw van het nieuwe topsportcentrum en is AZ gestart met het bespelen van haar trainingsaccommodatie op Sportpark Kalverhoek. Daarnaast is per 1 januari 2015 Sportbedrijf Zaanstad opgericht, zodat het beheer en de exploitatie van de sportvoorzieningen efficiënter plaatsvindt.

De start van de renovatie van zwembad de Crommenije is vertraagd maar dit hoeft geen gevolgen te hebben voor de realisatie van de renovatie. De nieuwbouw en realisatie van de overige sportvoorzieningen worden in de geplande jaarschijven opgeleverd. Alleen bij de renovatie van het zwembad De Slag is, vanwege een heroverweging van de plannen, vertraging opgelopen. Hierover is de raad door middel van een raadsinformatiebrief geïnformeerd.

Het stimuleren van beweging op de verschillende sportparken is een subtiel proces dat tijd en geduld vergt en niet afdwingbaar is. De keuze van verenigingen om te fuseren dan wel te gaan samenwerken is een keuze van de verenigingen. De gemeente voert gesprekken met de verenigingen over mogelijke fusies.

Toelichting op de prestatie indicatoren:

Hoe het komt dat ondanks de investeringen in sportvoorzieningen in Zaanstad mensen minder tevreden zijn geworden over de voorzieningen in hun eigen wijk en in Zaanstad, zal in 2016 worden onderzocht.

5.2 Actieve (sport)verenigingen

Activiteiten:

- Het aanbieden van gemeentelijke sportvoorzieningen tegen maatschappelijke tarieven
- Het inzetten van het Jeugd sportfonds (als onderdeel van Meedoen Zaanstad) als middel om sport voor kinderen bereikbaar en betaalbaar te maken
- Het inzetten van combinatiefunctionarissen sport (in samenwerking met onderwijs en cultuur) om basisschoolleerlingen te stimuleren te gaan sporten buiten schooluren
- Het wijkgericht inzetten van sportbuurtwerk voor een zinvolle tijdsbesteding voor 12+-jongeren
- Het (laten) organiseren van sportactiviteiten voor kinderen
- Het aanbieden van advies en het ondersteunen van inwoners met een beperking die willen sporten en sportverenigingen adviseren en ondersteunen om G-sport uit te voeren
- Het faciliteren van de Zaanse sportverenigingen door de inzet van verenigingsondersteuners
- Het ondersteunen van sporttalenten via de Stichting Topsportfonds Zaanstad

Op koers

De geplande activiteiten zijn reguliere taken die conform de afspraken worden uitgevoerd. Sportbedrijf Zaanstad voert per 1 januari 2015 de sportstimuleringsactiviteiten uit, waaronder de inzet van de combinatiefunctionarissen sport.

Maatschappelijke voorzieningen

	Begroting	Realisatie	Vershil
Lasten	54.071	54.330	259
Baten	-6.371	-7.410	-1.039
Toevoegingen	327	328	1
Onttrekkingen	-7.202	-5.921	1.281
Saldo	40.825	41.326	501

Toelichting op afwijkingen per programma

Onderwijsklimaat: het nadeel wordt voor een groot deel veroorzaakt door koerswijzigingen in het IHP. Deze betreffen de reset van de Toermalijn en de keuze voor een nieuwe Locatie (1.050). Daarnaast zijn de voorbereidingskosten van projecten die van koers gewijzigd zijn, waaronder Dynamica XL ten laste van de exploitatie gebracht (115).

Al deze zaken zijn financieel en tekstueel terug te vinden in de Actualisatie IHP 16.1.

Verder is sprake van een voordeel op de kapitaallasten en een voordeel op de huur- en beheerskosten. De belangrijkste verklaring hiervoor is vertraging in de realisatie van het IHP als gevolg van besluitvorming over en koerswijzigingen in projecten. Voor een nadere verklaring van de afwijkingen over de kapitaallasten verwijzen wij u naar de verschillenanalyse van het gelijktijdig met deze Jaarstukken 2015 aangeboden Meerjaren Perspectief Grondzaken (MPG 16.1). De toelichting betreffende faseringswijzigingen, waardoor een lagere onttrekking aan het Investeringsfonds heeft plaatsgevonden, is opgenomen in het MPG 16.1 (hoofdstuk Investeringsfonds).

Er is een voordeel (-203) gerealiseerd omdat er nog kosten m.b.t. 2014 inzake de gymzalen met het Sportbedrijf verrekend zijn.

Maatschappelijke initiatieven; eind 2014 is een voorziening opgenomen inzake het faillissement van stichting Welsaen. In het huidige stadium van de afwikkeling van het faillissement van Welsaen is een schatting gemaakt van de nog te verrekenen positie. Dit leidt tot extra baten op het product maatschappelijke initiatieven (-500).

Sportvoorzieningen; er zijn minder kosten voor het zwembad De Slag gemaakt doordat het project zich nog in de onderzoeksfase bevindt (-283). Dit voordeel wordt gecompenseerd door een lagere onttrekking uit de reserve sport (283).

Er is een extra subsidie toegekend aan Stichting de Crommenije teneinde een faillissement af te wenden (70).

Programma 04 Ruimtelijke en gebiedsontwikkeling

Portefeuillehouder: D. Straat, A. Verschuren, J. Olthof, D. Emmer
Verantwoordelijk directeur: C. Tip

Programmadoelstelling en de rol van de gemeente

Zaanstad is door haar combinatie van wonen en werken en landschap en industrie een unieke gemeente en is bovendien onderdeel van een dynamische metropoolregio. Zaanstad heeft dus volop de potentie om door te ontwikkelen. Een gevarieerd woningaanbod, een goede bereikbaarheid en behoud van cultuurhistorisch erfgoed en landelijk gebied dragen daar aan bij. Net als (her)ontwikkeling van kansrijke locaties in de stad. Maar er zijn ook een aantal knelpunten. Het is de opgave om een balans te vinden tussen ruimte voor ontwikkeling en bescherming van kwaliteiten. Bovendien vragen de huidige economische, ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen om andersoortige oplossingen. Hierbij geven we ruimte waar het kan en sturen we waar het moet.

De gemeente is verantwoordelijk voor een goede ruimtelijke ordening binnen de gemeentegrenzen. Dat doet zij door bestemmingsplannen en aanpalende beleidskaders vast te stellen. Juist in deze tijd is het de rol van de gemeente om het geheel van kaders te moderniseren en daarbij helderheid en overzicht te creëren. Het vinden van een balans tussen bescherming van individu en collectief aan de ene kant en belemmering van initiatief en ontwikkeling aan de andere kant is daarbij de uitdaging. Ook investeert de gemeente ten behoeve van de bereikbaarheid van de stad, de ruimtelijke kwaliteit en ter ondersteuning van kansrijke initiatieven.

Terugblik

Binnen de ruimtelijke en gebiedsontwikkeling kan 2015 worden beschouwd als het jaar van de herstart. De crisis is voorbij en iedereen wil en kan weer aan de slag. Vanuit die dynamiek wordt veel met bedrijven, organisaties en inwoners van de stad gesproken. Die gesprekken worden gevoerd in het kader van Maak.Zaanstad. In het voorjaar van 2016 worden de resultaten verwerkt tot een samenhangend toekomstbeeld met een daaraan gekoppelde uitvoeringsagenda en investeringsstrategie. Door het aantrekken van de economie ontstaan nieuwe kansen. Hierdoor ontstaat een toenemende druk op de organisatie en de ambtelijke capaciteit. Daarom heeft in 2015 een verschuiving plaatsgevonden in de focus. Voorheen lag de aandacht op het in beweging krijgen van de markt en het ondersteunen van alle initiatieven. Nu ligt de nadruk vooral op het ondersteunen van kwalitatief hoogwaardige projecten. Anticiperend op de komst van de nieuwe Omgevingswet is een programma opgezet dat de organisatie helpt bij het implementeren ervan en nu al stappen zet om alvast zo veel mogelijk in de geest van de Omgevingswet te werken. Op deze manier ontstaat onder andere meer ruimte om ontwikkelingen en de experimenten te faciliteren. Hoewel hard wordt gewerkt aan de realisatie van projecten moet worden geconcludeerd dat bepaalde onderwerpen vertraagd zijn. Dit heeft vooral te maken met het aantrekken van de economie. Hierdoor is een aantal (stimulerende) activiteiten bijvoorbeeld minder relevant geworden en heeft minder prioriteit gekregen.

1 Ruimtelijke ontwikkeling

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef- waarde	Bron
Ranking (woon)aantrekkelijkheid van de stad		29	29	28	27	27 Atlas Nederlandse gemeenten

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

1.1 Gedifferentieerde aanpak

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef- waarde	Bron
Oordeel over duidelijkheid gemeentelijke regels	6,2 (2012)		6,2	>6,3	6,2	6,7 Zaanpeiling (landelijk gemiddelde)

Activiteiten:

- Vaststellen van Leidraad Ruimtelijke Kwaliteit
- Opstellen bestemmingsplannen
- Evaluatie ruimtelijke structuurvisie (en economische structuurvisie) ten behoeve van een omgevingsvisie voor Zaanstad
- Toepassen van strategieën voor ruimte geven (fysieke regeldruk)
- Knooppuntontwikkeling i.s.m. provincie
- Inventariseren van braakliggende terreinen/leegstaande panden in prioritaire gebieden
- Pilot projecten evaluatie en vervolg
- Inspirerend Plan voor de Stad

Op koers

Zaanstad is in 2015 gestegen op de woonaantrekkelijkheidsindex van de Atlas der Nederlandse gemeenten, van plaats 29 in 2014 naar 27 in 2015. Dit komt onder andere door (lichte) stijging op onderdelen zoals bereikbaarheid van banen, cultureel aanbod, veiligheid en percentage koopwoningen.

Het Inspirerende Plan voor de Stad is halverwege 2015 omgedoopt tot MAAK.Zaanstad. Op 9 oktober 2015 heeft de raad het startdocument besproken en daar een positieve zienswijze op afgegeven. Onder de vlag van MAAK.Zaanstad werd de laatste maanden van het jaar in de stad en online van gedachten gewisseld over de toekomst van Zaanstad. In 2016 worden de uitkomsten verwerkt tot een toekomstbeeld met een daaraan gekoppelde uitvoeringsagenda en investeringsstrategie.

De leidraad Ruimtelijke Kwaliteit heeft in 2016 zijn definitieve vorm gekregen. Het najaar stond in het teken van afstemming in de ruimtelijke keten en overleg met portefeuillehouders over de verdere uitwerking. Bestuurlijke vaststelling staat gepland voor het eerste kwartaal van 2016. Gekeken naar de bestemmingsplannen zien we dat de focus vooral gericht is geweest op het tot een goed einde brengen van de lopende bestemmingsplanprocedures. De opdracht om de bestemmingsplannen actueel te houden stond afgelopen jaar onder druk. Dit mede doordat een aantal plannen complexer bleken te zijn dan verwacht.

Afgelopen jaar is er een grondige analyse gemaakt van de 'staat van de stad'. Hierin zijn ook de doelstellingen en voorgenomen ontwikkelingen uit de Ruimtelijke en Economische Structuurvisies meegenomen. In 2016 wordt gestart met het maken van een omgevingsvisie voor Zaanstad.

In 2015 is geëxperimenteerd met nieuwe strategieën zoals het burenakkoord en de pilot Ruimte Geven. De Fortuinschoollocatie is inmiddels verkocht aan een ontwikkelaar, waarbij de gemeente geen extra criteria heeft gesteld aan de verkoop anders dan de prijs. Hierbij is wel duidelijk gemaakt dat het verkrijgen van draagvlak bij omwonenden door de ontwikkelaar een belangrijk aandachtspunt is voor de gemeente in het verdere proces. De evaluatie van de pilots volgt in de loop van 2016. Wanneer er onvoldoende resultaten of ervaringen zijn (zoals te weinig initiatieven gerealiseerd door middel van het burenakkoord of als het proces van de Fortuinschool nog onvoldoende resultaten laat zien) vinden de evaluaties later plaats.

Zaanstad doet mee met de pilot Zaancorridor waarin de provincie Noord-Holland het voortouw neemt. Dit alles in het kader van knooppuntontwikkeling. Eind 2014 is een intentieverklaring getekend en afgelopen jaar is gewerkt aan het opstellen van het uitvoeringsprogramma.

Het inventariseren van braakliggende terreinen en leegstaande panden zal naar verwachting onderdeel worden van het traject van MAAK.Zaanstad.

2 Woningaanbod

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Woningbouwproductie Zaanstad	N.v.t.	227	500	400	600	Woningbouwmonitor

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

2.1 Woningvoorraad

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Realisatie van het aantal woningen per jaar binnen project Zelfdoen			40	50 (vergunningen afgegeven voor zelfbouw kavels)	150	

Activiteiten:

- Woonvisie en uitvoeringsprogramma actualiseren
- Prestatie-afspraken maken met corporaties
- Regionale verordening woonruimteverdeling vaststellen

Op koers

In oktober 2015 zijn de woonvisie en de uitvoeringsagenda vastgesteld. In maart 2015 hebben we hiervoor een geslaagde woonalliantiefabriek gehad, waarbij we met een diverse groep aan partijen en belanghebbenden uit de stad hebben gekeken hoe we de woonvisie kunnen realiseren. Dit heeft mooie inzichten gegeven. De gemeente is daarna meteen van start gegaan met het maken van afspraken met corporaties. Dit zal in het tweede kwartaal van 2016 leiden tot een raamovereenkomst voor 4 jaar met corporaties en huurdersorganisaties. Dankzij het aantrekken van de economie en de vraagontwikkeling is in 2015 meer woningbouwontwikkeling opgestart. Dit past binnen de ambities van het college om 600 woningen per jaar te realiseren, maar vergt ook veel gemeentelijke begeleiding en capaciteit omdat het om een grote hoeveelheid plannen gaat. In het proces van de kadernota en begroting zal dit onderwerp van gesprek zijn. Tot slot is in december de regionale huisvestingsverordening vastgesteld.

3 Kwaliteit buitengebied

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-	Bron
		2014	2015	2015	waarde	
Waardering woonomgeving	7,0	7,2	>7,0	7,1	>7,0	Zaanpeiling
Tevredenheid recreatievoorzieningen	71% (2012)	75%	>70%	73%	>70%	Zaanpeiling

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

3.1 Samenwerking versterken kwaliteit buitengebied

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-	Bron
		2014	2015	2015	waarde	
Extra aantal meters fietspad	N.v.t.	0	2.600	590	3.950	Gemeentelijke registratie
Extra aantal meters voetpad	N.v.t.	2.000	3.000	2.750	6.000	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Respecteren van de rode contour bij vergunningverlening
- Adviseren bij bouwplannen over landschappelijke inpassing conform het beeldkwaliteitsplan buitengebied
- Faciliteren uitvoering verbrakking Westzaan
- Afronden uitvoeringsprogramma Inrichting & Beheer Kalverpolder
- Inhoudelijke en bestuurlijke bijdrage aan beheerplannen voor Natura 2000
- Gewenst toekomstperspectief voor het buitengebied uitwerken als onderdeel van het Groen- en Waterplan
- Met samenwerkingspartners de gestelde doelen verwezenlijken
- Uitvoeren Waterplan Zaans Blauw en het Gebiedsplan Buitengebied
- Uitvoeren projecten Tussen IJ en Z in de Omzoom en Noorderveen
- Onderzoek aanleg tweede deel Voetpad Guisveld

Op koers

Binnen het beeldkwaliteitsplan buitengebied wordt bestaand bebouwd gebied (rode contouren) bij vergunningverlening gerespecteerd.

Sinds eind 2015 is de bezetting voor het begeleiden van het traject 'faciliteren uitvoering verbrakking Westzaan' op orde waardoor er een start mee kan worden gemaakt in 2016.

De afronding van het uitvoeringsprogramma Inrichting & Beheer Kalverpolder is bijna op zijn eind. Het programma wordt in 2016 definitief afgerond en hiervoor wordt een eindsymposium georganiseerd.

Het buitengebied vormt onderdeel van het Groen- en Waterplan. Aangezien zich recent een aantal nieuwe ontwikkelingen (waterrecreatie en klimaatadaptatie) heeft voorgedaan die het Groen- en Waterplan raken, is in overleg met de betrokken portefeuillehouders besloten om het oorspronkelijke plan van aanpak voor het plan te actualiseren. Er komt hiervoor begin 2016 een nieuwe bestuursopdracht waarin ook het onderwerp klimaatadaptatie wordt opgenomen (zie programma 6). Wel is in 2015 het Boerenlandpad Noorderveen aangelegd.

Het samenwerken met partners om doelen te verwezenlijken gaat naar wens. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking met Staatsbosbeheer. Met hen zijn afspraken gemaakt over het beheer van het Frans Marspad in het Guisveld.

Er is een fietspad tussen Noorderveenweg en het sportpark aangelegd. Tevens is een voetpad gerealiseerd. De wens is om hier een tweede fietspad aan te leggen. Verwacht wordt dat Rijkswaterstaat dit in 2016 goedkeurt, zodat het kan worden afgerond.

4 Kwaliteit cultuurhistorisch erfgoed

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

4.1 Samenwerking op het gebied van erfgoed

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef- waarde	Bron
		2014	2015	2015		
Afgegeven vergunningen		26	35	35	35	Gemeentelijke registratie
Afgegeven subsidies		20	30	20	30	Gemeentelijke registratie
Nieuwe monumenten		0	10 à 15	5	10 à 15	Domein Stedelijke Ontwikkeling

Activiteiten:

- Actief begeleiden en initiëren herbestemmingen
- Maken beleid beeldbepalende panden en invoeren beleid in proces
- Erfgoed in de leidraad ruimtelijke kwaliteit
- Processen rondom erfgoed versimpelen en in lijn brengen met beleid prioritaire gebieden
- Maken van inventarisaties naar typen gebouwen
- Input erfgoed aan ontkaderingsopgave
- Afgeven van vergunningen activiteit monumenten
- Afgeven van subsidies m.b.t. monumenten, herbestemmingen en haalbaarheidsonderzoeken

- Pro-actieve houding en eigenaren begeleiden bij restauraties
- Aanwijzen van nieuwe monumenten in samenwerking met de Vereniging Zaans Erfgoed
- Bijdragen aan projecten zoals het Hembrugterrein
- Begeleiden van archeologisch onderzoek

Op koers

Op basis van een audit is in 2015 in lijn met de erfgoedvisie een nieuw uitvoeringsprogramma erfgoed vastgesteld met daaraan gekoppeld een subsidieregeling. Bijzonder van deze regeling is dat we de eerste gemeente in Nederland zijn met een kanjerregeling waar eigenaren van monumenten aanspraak op kunnen maken.

Door de ruimte voor een extra vaste vakspecialist is afgelopen jaar begonnen met het wegwerken van achterstanden. Dit betekent onder meer dat we, net zoals de investering aan de voorzijde van het proces, de afwikkeling na de vergunning verlening beter kunnen uitvoeren.

De processen rondom het versimpelen van erfgoed en in lijn brengen met het beleid voor prioritaire gebieden zijn eveneens vastgelegd in een uitvoeringsprogramma. Daarnaast zien we dat de vergunningsaanvragen blijven stijgen en dat we steeds meer en meer gevraagd worden voor cultuurhistorische verkenningen in ontwikkelgebieden zoals het gebied rondom de Zandijkerkerk en de Krimp.

In 2015 zijn vijf nieuwe monumenten aangewezen. Door extra inhuur in november vorig jaar heeft een inhaalslag plaatsgevonden. In februari 2016 worden 9 monumenten aangewezen en zijn er 16 in procedure die in maart aan het college worden voorgelegd.

De gemeente werkt actief mee aan herbestemming van monumenten. In 2015 is er veel aandacht geweest voor de ingebruikname van de monumenten op het Hembrugterrein, onder andere door expertmeetings voor gebouw 320 en gebouw 8. Hiervoor is 90% van de Van Geel-gelden gebruikt. Daarnaast is voor het Hembrugterrein gewerkt aan gebiedspaspoorten die organische ontwikkeling op basis van de cultuurhistorische kwaliteiten van het terrein mogelijk maken. In het voorjaar van 2016 worden deze aan de raad gepresenteerd. Tevens is er intensieve begeleiding geweest bij de functiewijzigingen van andere monumenten, zoals kerken en de bijzondere categorie boerderijen.

Het subsidiebudget en reserves voor de instandhouding van monumenten, herbestemmingen en haalbaarheidsonderzoeken zijn gebruikt. Naast een incidentele subsidie voor de Zandijkerkerk en een subsidie voor de Bonifatiuskerk voor het herstel van de vloer zijn er projecten intensief begeleid in de uitvoering, zoals de restauratie van de kruiswegstaties in de R.K. St.Odulphuskerk in Assendelft. Het aanwijzen van nieuwe monumenten in samenwerking met de Vereniging Zaans Erfgoed verloopt redelijk. Het maken van redengevende omschrijvingen verloopt nog niet zo vlot en soepel als gehoopt, maar het reguliere overleg en de samenwerking verlopen goed. Een extra voordeel is dat de samenwerking niet alleen producten oplevert, maar er hierdoor ook meer draagvlak ontstaat. Een goede begeleiding van archeologisch onderzoek draagt eraan bij dat de hinder tijdens bouwprojecten zo minimaal mogelijk is. In 2015 zijn verschillende verkennende onderzoeken en opgravingen gedaan. Een voorbeeld hiervan is het onderzoek aan het Sluispad in Zaandam waarbij resten zijn gevonden van twee arbeiderswoningen uit de 18e eeuw. In één woning werden resten van vuursteenbewerking gevonden, in de andere woning lagen resten van schelpen. Wat dit betekent, is nog niet duidelijk en zal in 2016 verder worden onderzocht.

5 Grond en vastgoed

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

5.1 Beheer grond en vastgoedportefeuille

Activiteiten:

- Grond en vastgoed te koop aanbieden
- Contractenbeheer
- Regelmatige communicatie met erfpachters over de mogelijkheid tot omzetting van erfpachtgrond naar vol eigendom
- Dekking vinden om duurzaamheidsmaatregelen in te passen in de onderhoudsbegroting van het maatschappelijk vastgoed

Op koers

Grond en vastgoed worden te koop aangeboden op zowel de gemeentelijke website als op websites van makelaars. Het beheren van de contracten met betrekking tot gemeentelijk vastgoed is een doorlopende activiteit en is ook afgelopen jaar uitgevoerd. In 2015 hebben 7 erfpachters de erfpachtgrond omgezet naar vol eigendom. Ook is de evaluatie omzettingen erfpacht vastgesteld. In oktober zijn de nieuwe uitvoeringsregels voor het omzetten van het recht van erfpacht naar vol eigendom ingegaan. Deze nieuwe uitvoeringsregels zijn in het gemeenteblad gepubliceerd en onder de aandacht gebracht in het Zaans Stadblad. Daarnaast is de informatie op de website aangepast. Er is een inventarisatie gedaan om de duurzaamheidsmaatregelen in te passen in de onderhoudsbegroting van het maatschappelijk vastgoed. Hieruit is naar voren gekomen dat er een investering kan plaatsvinden op basis van een sluitende business case. Dit is in september door het college vastgesteld. Momenteel wordt geïnventariseerd voor welke panden dit mogelijk zou zijn.

6 Gebiedsontwikkeling

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

6.1 Samenwerken in gebiedsontwikkeling

Activiteiten:

- Prioritering tussen ruimtelijk/fysieke projecten door de Ruimtelijke Adviesgroep Projecten op grond van de nota
- Toepassen van de rode loper bij kansrijke projecten
- Inverdan (Cultuurcluster zie programma 3, synagoge zie programma 4 prestatie 4.1), Zaan/IJ (Zaans Proeflokaal)
- Samenwerken met woningcorporaties, ontwikkelaars, bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden in de wijken
- Kleinschalige ontwikkelingen faciliteren en stimuleren
- Stimuleren van tijdelijk gebruik van gebouwen en gronden

Op koers

ZaanIJ heeft als kernvraagstuk om de braakliggende terreinen en leegstaande panden aan de Zaan en aan het IJ (Noordzeekanaal) nieuw leven in te blazen. Het jaar 2015 kenmerkte zich door ondernemingszin bij de eigenaren en hun ontwikkelaars. De crisis is voorbij; de woningbouwmarkt trekt aan en er liggen kansen voor nieuwe bedrijvigheid. Hierdoor waren er bij het programma ZaanIJ zelfs initiatieven van locaties die jarenlang qua herontwikkeling stil lagen: bijvoorbeeld het Kan Palenterrein en de Nuonlocatie (voormalige gasfabriekterrein) aan de Westzijde. Bij de bestaande herontwikkellocaties zijn de ontwikkelaars in 2015 actief om voortgang en tempo te maken met hun locaties. Dit wordt nu verder ontwikkeld door bijvoorbeeld de herontwikkeling van het Brokkingcomplex en het Hembrugterrein. Ook het project Zandijkerkerk gaat in een sneltrein. Afgelopen jaar zijn hier veel successen geboekt. Zo is er een subsidie van uit de Uitvoeringsregeling subsidie stads- en dorpsontwikkeling (USSD) van de provincie Noord Holland binnengehaald. Mede door het toezeggen van deze subsidie hebben bedrijven en ontwikkelaars aangegeven mee te willen doen met dit project. Hierdoor zijn er afgelopen jaar al grote vorderingen geweest welke uiteindelijk moet leiden tot een beter woonklimaat in de omgeving.

De gemeente Zaanstad ontwikkelt gezamenlijk met de RON (Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied), de aandeelhouders van Haventerrein Westzaan CV en Bedrijventerrein Westzaan Noord CV, het bedrijvenpark HoogTij. Besluitvorming over de doorstart van HoogTij is eind 2015 opgestart. Begin 2016 is met aandeelhouders een nieuwe organisatiestructuur overeengekomen waarin kenbaar wordt dat er met een afgeslankte uitvoeringsorganisatie verder wordt gegaan. In 2015 is de interesse voor HoogTij weer toegenomen, dat heeft er toe geleid dat er twee kavels zijn verkocht en in gebruik zijn genomen (Kuehne en Nagel en Netbewoond). Het Justitieel Complex Zaanstad (de PI) wordt in juni 2016 in gebruik genomen. Het herziende bestemmingsplan zal naar verwachting medio 2016 gereed zijn. Daarnaast lopen er gesprekken met geïnteresseerde klanten voor het droge en natte gedeelte.

In juli 2015 is het ontwerptraject voor het voorlopig ontwerp van het Cultuurcluster gestart. Hierin wordt ook de fietsenstalling aan de oostkant meegenomen. Een belegger heeft de intentie om het complex (synagoge met twee zijbeuken) aan te kopen. In samenwerking met de stichting wil de belegger het pand in oude staat herstellen.

Binnen het programma Inverdan is een toename van circa 300 woningen (in de deelgebieden West en Knoop) te zien. Het huidige bestemmingsplan loopt tot medio 2016. Het nieuwe bestemmingsplan is nog niet gereed. Hiervoor komt een beheersverordening. Voor de meeste locaties in deelgebied West geldt een WABO-wijzigingsprocedure of bestemmingsplanherziening om de plannen tot uitvoer te brengen. Dit vraagt meer tijd dan de reguliere procedures.

Het Meerjaren Perspectief Grondzaken 16.1 geeft een gedetailleerder inzicht in de terugblik over gebiedsontwikkeling.

7 Bereikbare stad

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

7.1 Bevorderen doorstroming

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef- waarde	Bron
	2014	2014	2015	2015		
Tevredenheid van bewoners over bereikbaarheid van de buurt per auto	69% (2012)	74%	>73%	74%	>75%	Zaanpeiling
Tevredenheid over openbaar vervoer	7,7 (2013)	7,8	>7,7	7,8	8	Klantenbarometer KPVV concessiegebied Zaanstreek
Percentage inwoners dat andere vervoermiddelen dan auto gebruikt voor woon-werkverkeer	45% (2012)	40%	>46%	42%	>50%	Zaanpeiling
Toename gebruik fiets woon-werk	20% (2012)	27%	>20%	22%	>20%	Zaanpeiling
Tevredenheid van bewoners over de bereikbaarheid van de buurt per fiets	87% (2012)	88%	89%	88%	>85%	Zaanpeiling
Tevredenheid verkeersveiligheid in de gemeente	42% (2012)	42%	>39%	39%	45%	Zaanpeiling

Activiteiten:

- Uitwerken kansen Knooppuntontwikkeling/Guisweg
- Onderzoek functioneren Bernardplein na 2020
- Onderzoek Thorbeckeweg/Wibautstraat na 2020
- Verdere planvorming A8-A9
- Uitvoering HOV Zaan Corridor
- Uitvoering Verkeersplan Centrum
- Uitvoering verkeersveiligheidsplan
- Locatieonderzoek fietsenstalling Inverdan
- Vernieuwen Wilhelminasluis
- Vervanging Zaanbrug
- Faciliteren bootverbinding binnen Zaanstad en tussen Zaanstad-Amsterdam

Op koers

In 2015 is nieuwe bewegwijzering aangebracht voor Zaanstad. De wijken van Zaanstad worden nu langs alle hoofdwegen aangegeven. Daarnaast is ook het Parkeerverwijssysteem in gebruik genomen. Op deze borden kunnen automobilisten zien in welke parkeergelegenheid nog ruimte is. De gemeente heeft afgelopen jaar de doorsteek van het fietspad Ned Benedictweg naar de Noordeinde in Wormerveer opgeleverd en de rotonde ter ontsluiting van het hemburgterrein is in gebruik genomen. In Wormerveer is ook de Stationstraat heringericht en de VRI is vervangen. Daarnaast zijn de verkeerslichten op de kruising Communicatieweg-Dorpsstraat vervangen en er is

gestart met de herinrichting en verlegging van de straat Poelenburg. Tevens is er een bijdrage geleverd aan de aanleg van de fietstunnel bij kruising met N246 en de aanleg van het fietspad langs de N246 (tussen de S153 en de Kerkstraat). Tot slot is afgelopen jaar het verkeersmodel Zaanstad, dat wordt gebruikt bij studies, vernieuwd.

Het uitwerken van de kansen van knooppuntontwikkeling/Guisweg zal uitvoering krijgen in het tweede kwartaal van 2016 en worden toegevoegd aan het document van MAAK.Zaanstad. Zowel het onderzoek naar het functioneren van het Bernhardplein na 2020 als het onderzoek Thorbeckeweg/Wibautstraat na 2020 zal worden gedaan in mei en tevens worden toegevoegd aan het document van MAAK.Zaanstad.

De uitvoering van de ZaanIJtangent (voorheen HOV Zaancorridor) gaat voort. Het is een programma van deelprojecten. In 2015 is de aandacht gegaan naar de doorstroming (van de bus) naar het centrum en is er op een aantal punten (hoek Westzijde / Gedempte Gracht) een verbetering van de doorstroming aangebracht. De uitvoering van het verkeersplan Centrum is uitgesteld naar juli 2016. Er zijn campagnes geweest voor de uitvoering van het verkeersveiligheidsplan. Het locatieonderzoek fietsenstalling Inverdan wordt in april 2016 aan de raad voorgelegd. De vernieuwing van de Wilhelminasluis is (mede) een project van de provincie en is doorgeschoven naar het najaar van 2016. Wel is een aantal voorbereidende activiteiten uitgevoerd. Het ontwerp voor de vervanging van de Zaanbrug is in 2015 gemaakt en goedgekeurd. Tot slot is een bootverbinding gefaciliteerd binnen Zaanstad en tussen Zaanstad en Amsterdam.

7.2 Parkeermogelijkheden

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Afname van het aantal mensen dat parkeren als grootste probleem in de buurt ziet	10 (2012)	13	<15	14	10	Zaanpeiling

Activiteiten:

- Vaststellen nieuw Parkeerbeleid
- Invoering kentekenparkeren
- Oplevering Dynamisch Parkeerverwijssystem (financieel bij 7.1)

Op koers

Het concept van het nieuwe parkeerbeleid wordt in februari 2016 vastgesteld door het college. In juni zal dit nieuwe beleid definitief worden vastgesteld. Zowel de invoering van het kentekenparkeren als de oplevering Dynamische Parkeerverwijssystem is gerealiseerd.

Ruimtelijke en gebiedsontwikkeling

	Begroting	Realisatie	Vershil
Lasten	55.840	52.015	-3.825
Baten	-40.299	-48.272	-7.973
Toevoegingen	6.702	12.659	5.957
Ottrekkingen	-9.520	-4.763	4.757
Saldo	12.723	11.638	-1.085

Toelichting op afwijkingen per programma

In 2015 zijn er op het gebied van versterking kwaliteit buitengebied hogere lasten (186). Dit komt mede doordat meer kosten zijn gemaakt voor het project Kalverpolder. Deze kosten zijn saldoneutraal en gedekt door subsidiebatens. In het laatste kwartaal van vorig jaar heeft de gemeente Zaanstad het beheer van het Frans Marspad (Guisveld) afgekocht met Staatsbosbeheer. De lasten van de woningvoorraad komen uit op -133. Onder andere de funderingsleningen zijn lager dan verwacht en er zijn minder afboekingen geweest.

Door nog beter gebruik te maken van de subsidiemogelijkheden voor de doorstroming zijn er subsidies voor aanpassing van de bushaltes rond station Koog-Zaandijk (-247) en Krommenie-Assendelft (-41) vanuit de Stadsregio ontvangen. Dit levert baten op van -492. Ook is de onttrekking van de reserve lager dan verwacht (327). Dit wordt vooral veroorzaakt door vertragingen m.b.t. de investeringsfondsprojecten.

Op beheer grond en vastgoed is afgelopen jaar, met name door de meerkosten voor het realiseren van de verkopen en het vormen van voorziening milieumaatregelen, een totale lastenpost ontstaan van 625. De baten (-1710) komen grotendeels door de verkoop van de Fortuinschool. Deze verkoop heeft eind 2015 plaatsgevonden.

Het saldo van de extra verkoop en de hiervoor gemaakte meerkosten is (conform de Financiële Verordening) toegevoegd aan de reserve Investeringsfonds. Dat is meer dan de begrote toevoeging (500).

De afwijkingen bij het product gebiedsontwikkeling worden voor een groot deel veroorzaakt door de permanente bijstellingen/actualisaties in de ramingen van de gemeentelijke grondexploitaties. Voor een nadere verklaring van deze afwijkingen (met per saldo een neutraal effect voor de jaarrekening als gevolg van het sluitende systeem van Grondzaken door verevening met de Algemene Reserve Grondzaken) zie het Meerjaren Perspectief Grondzaken (MPG 16.1).

Programma 05 Milieu en duurzaamheid

Portefeuillehouder: D. Emmer
Verantwoordelijk directeur: C. Tip

Programmadoelstelling en de rol van de gemeente

Zaanstad werkt aan een toekomstgericht, gezond en aantrekkelijk woon-, leef- en ondernemersklimaat. Het terugdringen van milieubelasting heeft hierop een positief effect en leidt er toe dat belemmeringen voor nieuwbouw worden weggenomen. Op het gebied van duurzaamheid en klimaat richt Zaanstad zich op energiereductie in de bebouwde omgeving en het opwekken van duurzame energie. Hierdoor dalen de (woon)lasten van huishoudens en bedrijven en verbetert het comfort van woningen en gebouwen. Het reduceren van de hoeveelheid afval en het inzetten van reststromen voor hergebruik als grondstoffen draagt hier eveneens aan bij.

Op het gebied van klimaat en duurzaamheid treedt Zaanstad vooral faciliterend op en heeft de gemeente een voorbeeldfunctie. Op het gebied van milieu heeft de gemeente een meer kaderstellende rol. De gemeente stuurt en stimuleert waar nodig. Maar bovenal wordt de verbinding gezocht met de direct belanghebbenden om gezamenlijk tot een juiste aanpak te komen. Daarbij is ook de verbinding met de regio van belang.

Terugblik

Zaanstad werkt aan een toekomstgericht, gezond en aantrekkelijk woon-, leef- en ondernemersklimaat en heeft de ambitie om in 2020 klimaatneutraal te zijn. Om dit te realiseren, zijn vanuit milieu en duurzaamheid in 2015 belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling van 'opschaalbare arrangementen'. Voorbeelden hiervan zijn een betaalbaar nul-op-de-meterconcept voor woningen en de verplichte verduurzaming van de eigen organisatie. Daarnaast is er afgelopen jaar veel aandacht geweest voor diffuse bodembelasting, in het bijzonder loodverontreiniging, zodat verspreiding wordt tegengegaan en op termijn kan worden gesaneerd. De luchtkwaliteit in Zaanstad is stabiel en er zijn geen overschrijdingen geconstateerd van stikstof en fijnstof langs de wegen. Om het Zaanse milieu te verbeteren en verduurzaming te realiseren, is in 2015 veel gesproken met bewoners en organisaties. Zo zijn kennisplatformen met maatschappelijke partners gevormd die bijdragen aan het informeren over verduurzamen. Ook worden maatschappelijke afwegingen gemaakt met betrekking tot het saneren van lood.

1 Reduceren milieubelasting

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

1.1 Uitvoeren Ruimtelijke Milieuvisie

Activiteiten:

- In 2016 een start maken met de aanpak van risico's als gevolg van diffuse bodembelasting op voorwaarde dat hiervoor voldoende budget beschikbaar wordt gesteld door het ministerie

- Het treffen van maatregelen zodat alle locaties waarbij sprake is van onaanvaarde ecologische en verspreidingsrisico's voor 2020 gesaneerd of beheerst zijn
- Integreeren van alle bodem- en ondergrondaspecten in het proces van de ruimtelijke planvorming (vóór 2020 gereed).
- Toepassen van stille wegdekken (Actieplan Geluid).
- Afronden geluidsaneringsprogramma
- Toepassen geurbeleid bij de actualisatie van vergunningen van bedrijven
- Actualiseren dienstverleningsovereenkomst omgevingsdienst NZKG
- Het treffen van maatregelen zodat in 2015 geen sprake meer is van een bodem van zodanige kwaliteit, dat onaanvaardbare humane risico's aanwezig zijn bij huidig gebruik, uitgezonderd risico's als gevolg van diffuse bodembelasting

Bijsturen

In 2015 zijn maatregelen getroffen zodat geen sprake meer is van humane risico's bij het huidige gebruik van de bodem. Een voorbeeld hiervan is het Hembrugterrein, waar alleen die gebieden openbaar zijn waarvan is aangetoond dat er geen humane risico's zijn. Een uitzondering hierop is het risico van diffuse bodemverontreiniging door lood. Dit is een belangrijk onderwerp in het Bodemprogramma 2016-2020. Gestart is met de kwetsbare plekken, zoals moestuinen en speelplaatsen, zowel de formele als de informele speelplaatsen.

Afgelopen jaar heeft er een maatschappelijke afweging plaatsgevonden waarbij met diverse partijen is bekeken of er in Zaanstad sprake is van onaanvaardbare ecologische en verspreidingsrisico's. Hierbij wordt geconstateerd dat er sprake is van onaanvaardbare risico's maar dat het aanpakken van deze risico's schadelijk is voor de ecologie. In 2016 zal gekeken worden naar hoe hiermee moet worden omgegaan.

In het bodemprogramma wordt opgenomen dat we een plan van aanpak maken voor de integratie van alle bodem- en ondergrondaspecten in het proces van de ruimtelijke planvorming. In december is begonnen met het saneren van het grondwater bij de voormalige gasfabriek Krommenie. De mogelijke verdere verspreiding van verontreiniging wordt hierdoor tegengehouden en op termijn kan worden gesaneerd.

In het kader van het Meerjarig Investerings Plan (MIP) worden binnen de kaders van het Actieplan Geluid geluidsstille wegdekken toegepast. De uitvoering van het geluidssaneringsprogramma is afgerond. In dit kader zijn honderden, bij de gemeente bekende, woningen met een (te) hoge geluidbelasting aan de gevel gesaneerd en/of hebben de huiseigenaren van deze woningen een mogelijkheid gekregen de woning te laten saneren.

Sinds de vaststelling van het geurbeleid in mei vorig jaar is de omgevingsdienst gestart met de implementatie hiervan in de revisietrajecten van de vergunningen bij een aantal grote bedrijven, waaronder Verkade, Exter en Cargill. Ook is de dienstverleningsovereenkomst met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied geactualiseerd. Dit was onder meer noodzakelijk wegens de aanpassingen in het takkenpakket van de omgevingsdienst door de wijzigingen in het bevoegd gezag tussen de provincie en de gemeenten.

Het geurbeleid wordt in 2016 aangepast het gaat hierbij vooral om het toepassen van het geurbeleid in de ruimtelijke ordening.

De resultaten van de luchtkwaliteitsmetingen van 2015 zijn nog niet bekend. Jaarlijks wordt in het vierde kwartaal aan de raad gerapporteerd over de resultaten van het voorgaande jaar. Hieruit is naar voren gekomen dat de luchtkwaliteit in Zaanstad in 2014 stabiel was. Ook de luchtkwaliteit in de regio rond het havengebied is ongewijzigd ten opzichte van 2013.

2 Zaanstad klimaatneutraal

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef- waarde	Bron
		2014	2015	2015		
De hoeveelheid uitgestoten kg CO ₂	740.000.000 (2009)	690.000.000	700.000.000	680.000.000		0 www.energieinbeeld.nl
Aantal aansluitingen met zonne-opwekking	1.300 (2009)	1.400	1.700	1.725	20.000	www.energieinbeeld.nl

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

2.1 Uitvoeren Zaanse Energie Agenda

Activiteiten:

- Stimuleren van energiebesparing en opwekken van duurzame energie in de bebouwde omgeving
- (Laten) realiseren van eerste tranche open en slim energienet (biomassacentrale ZMC)
- Onderzoek naar de mogelijkheden tot praktische toepassing van smart grids in Zaanstad
- Onderzoek naar mogelijkheden voor de ontwikkeling van een Zaanse Energie Service Company
- Evalueren duurzaamheidsfonds
- Ontwikkeling kennisplatform en website met maatschappelijke partners

Bijsturen

Voor zowel corporatiewoningen als particulier eigendom en vereniging van eigenaren (VVE's) zijn in 2015 betaalbare verduurzamingsarrangementen ontwikkeld. In de komende periode leidt de uitvoering tot zichtbare resultaten. In samenwerking met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) is een ambitieuze energiebesparingsaanpak geformuleerd voor de ondersteuning van bedrijven. In 2016 wordt hier uitvoering aan gegeven. Afgelopen jaar zijn de contouren voor de ontwikkeling van het warmtenet scherper geworden. In 2016 is een bestuurlijk besluit mogelijk, inclusief de afwegingen over de publieke rol daarbij.

In het dossier 'wind op land' is het door provinciale regels op dit moment onmogelijk om windturbines te plaatsen.

Afgelopen jaar is een belangrijke stap gezet in de Zaanse Smart Grid-benadering (een smart grid stelt ons in staat op een slimmere manier energie uit te wisselen). In samenwerking met Alliander wordt onderzocht op welke wijze de onderlinge handel van energie kan plaatsvinden. Een praktische toepassing is, middels het Optimus-systeem, het energieverbruik te optimaliseren door gebruik te maken van allerlei gegevens zoals het weer, gedrag van medewerkers, de bezettingsgraad en de verdeling daarvan binnen het gebouw. Een andere praktische uitwerking van de smart grids is de Zaanse Energie Service (EnergyServiceCompagny, "ESCO"). De kern van dit project is het realiseren van een financiële constructie die ervoor zorgt dat de bewoner zonne-energie ontvangt tegen een lagere prijs dan de huidige energieprijzen voor particulieren.

De evaluatie van het duurzaamheidsfonds is in 2015 gestart. Besloten is de uitkomsten daarvan samen met de kadernota en motie 109 in het eerste kwartaal aan de raad aan te bieden.

Tot slot zijn samen met maatschappelijke partners kennisplatformen gevormd. Zo is Duurzaam.nl live gegaan. Deze website heeft de ambitie om te inspireren en te enthousiasmeren op het gebied van duurzaamheid in de Zaanstreek. Ook is de website Saenz.nu gelanceerd. Zij willen middels een samenwerkingsverband van ondernemers bedrijventerreinen duurzamer maken.

Ook ondersteunt de gemeente Duurzaambouwloket.nl. Deze website informeert en adviseert onafhankelijk over verbeteringen aan woningen om jaarlijks geld en energie te besparen. Tot slot zijn Energiecafés geïntroduceerd met als doel inwoners, bedrijven en gemeente kennis en ervaring te laten delen over energiebesparing, duurzame energie en innovatie.

De 4de kwartaalrapportage voortgang ZEA 2015 geeft gedetailleerde informatie met betrekking tot de Zaanse Energie Agenda en de voortgang van de activiteiten en speerpunten. De activiteiten liggen op koers maar het gewenste effect wordt nog niet gehaald waardoor bijsturing noodzakelijk is.

3 Hergebruik grondstoffen

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-	Bron
		2014	2015	2015	waarde	
De hoeveelheid restafval (hoeveelheid ongescheiden afval als % van de totale hoeveelheid ingezameld afval)	60% (2013)	60%	55%	59 % (inschatting cijfer komt in maart)	40% (in Sorteeranalyses 2020)	en afvalmonitor

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

3.1 Vaststellen en uitvoeren Grondstoffenplan

Activiteiten:

- Vaststellen en uitvoeren van het grondstoffenplan 2015-2019
- Actualiseren en uitvoeren van de dienstverleningsovereenkomst met HVC

Op koers

Het grondstoffenplan 2016-2019 wordt in het tweede kwartaal van 2016 aan de raad ter vaststelling aangeboden. De raad is aan de voorkant berokken geweest bij het voorbereiden hiervan. Het plan is omvangrijk en heeft grote financiële effecten. Het doorberekenen hiervan en het maken van de financiële gevolgen tussen de gemeente en HVC heeft langer geduurd dan was gepland.

In 2015 is iets minder glas en zijn iets meer plastic verpakkingsmaterialen met drankenkartons en papier gescheiden ingezameld. Dit hangt naar verwachting samen met een kleiner aanbod van glazen verpakkingsmaterialen. Steeds meer verpakkingen worden in plastic uitgevoerd. Tevens mogen sinds juni 2015 drankenkartons (pakken van zuivel en sappen) ook gescheiden worden ingezameld in de verzamelcontainers voor plastic verpakkingsmaterialen.

Het uitvoeren van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) met HVC verloopt naar tevredenheid. De DVO is in 2015 geëvalueerd. Doordat de planning van het grondstoffenplan iets is doorgeschoven, schuift ook de actualisatie van de DVO door. De financiële (effecten) van het grondstoffenplan worden namelijk in het DVO vertaald.

3.2 Grondstoffenrotonde

Activiteiten:

- Definiëren en uitwerken van het grondstoffenrotonde met daaraan gekoppeld een actieplan

Op koers

In 2015 is de grondstoffenrotonde gedefinieerd en is de gemeente gestart met het actieplan. De afronding hiervan is in 2016.

4 Dierenwelzijn

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Het aandeel van de aangeboden dieren dat wordt opgevangen door het dierenasiel dan wel de vogelopvang	100%	100%	100%	100%	100%	Organisatie Dierenasiel en Vogelopvang

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

4.1 Ondersteuning dierenasiel en vogelopvang

Activiteiten:

- De gemeente voert de regie op de geldende overeenkomsten

Op koers

Dit verloopt naar wens. De gemeente heeft met de partijen een overeenkomst en voert hierop de regie.

Milieu en duurzaamheid

	Begroting	Realisatie	Vershil
Lasten	23.803	23.928	125
Baten	-20.402	-20.697	-295
Toevoegingen	706	587	-119
Onttrekkingen	-1.896	-1.608	288
Saldo	2.210	2.210	0

Toelichting op afwijkingen per programma

De lasten van de Zaanse Energie Agenda (ZEA) zijn lager dan begroot (-282). Het betreft een administratieve aanpassing, die wordt veroorzaakt doordat medewerkers uren schrijven inclusief een overheadtarief dat niet ten laste komt van het ZEA-budget. Hierdoor zijn de onttrekkingen aan het duurzaamheidsfonds lager (256) dan verwacht.

De uitvoering van de Ruimtelijke Milieuvisie laat een overschrijding van 264 zien. Dit komt met name doordat bij de sanering van de gasfabriek Krommenie meer vervuiling is gevonden in de bodem dan

verwacht en begroot. Wel zien we hierbij een meevaller van de baten (100). Dit komt door detachering en het binnenhalen van subsidie. Door een hogere vergoeding van Nedvang en de toename van het ingezamelde kunststof zijn zowel de lasten als de baten 148 hoger.

Programma 06 Beheer buitenruimte

Portefeuillehouder: L. Vissers-Koopman, D. Emmer, J. Olthof
Verantwoordelijk directeur: C. Tip

Programmadoelstelling en de rol van de gemeente

De openbare ruimte draagt bij aan een veilig en comfortabel woon-, werk- en ondernemersklimaat. De gemeente, geeft ruimte aan derden om een bijdrage te leveren aan het beheer van de openbare buitenruimte en tot mogelijkheden om te recreëren in de regio.

Terugblik

Belangrijke thema's binnen de openbare ruimte zijn arbeidsparticipatie, burgerparticipatie, het verbeteren van de effectiviteit, klantgerichtheid en het creëren van een klimaat van innovatie. Om hierop te kunnen inspelen, is in 2015 een organisatievisie opgesteld die de voorwaarden moet scheppen om als organisatie slagvaardiger op te treden. Op het gebied van arbeidsparticipatie wordt op dit moment de mogelijkheid geboden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt om met behoud van uitkering werkervaring op te doen. Binnen de openbare ruimte doen wij dit met behulp van 'ServicePlusTeams' en het team 'Werken in de Wijk'. Dit heeft er in 2015 toe geleid, dat 151 mensen werkervaring hebben kunnen opdoen en dat 39 mensen zijn door gestroomd naar de reguliere arbeidsmarkt. Voor wat betreft burgerparticipatie is in 2015 doorgedaan met groenadoptie. Er zijn nu 156 overeenkomsten afgesloten met bewoners. Daarnaast is groenadoptie verbreed. Bewoners kunnen ook speelvoorzieningen en straatmeubilair adopteren. Om de directe woonomgeving schoon te houden, zijn groepen bewoners actief op het gebied van zwerfafval. Dit onder meer door een zwerfafvalestafette die maandelijks in een andere wijk wordt gehouden. In toenemende mate worden instellingen, maatschappelijke organisaties, bedrijven- en winkeliersverenigingen betrokken bij het onderhouden van de openbare ruimte. Zo zal in HoogTij het beheer en onderhoud verlopen middels een parkmanagement-organisatie en is de gemeente in gesprek met het bedrijventerrein Noorderveld en het Hembrugterrein. Eind 2015 heeft Zaanstad zich aangemeld om samen met stichting Nederland Schoon te komen tot een beloningssysteem voor het verwijderen van zwerfafval door maatschappelijke organisaties. Op het gebied van duurzaamheid is in 2015 onderzoek gedaan naar:

- de mogelijkheden om over te stappen naar chemievrije onkruidbestrijding
- de effecten van klimaatverandering zoals hittestress en extreme regenval.

Het onderzoek moet leiden tot gerichte planvorming hoe er in Zaanstad kan worden geanticipeerd.

1 Kwaliteit openbare ruimte

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
De waardering van de burger voor het onderhoud van de openbare ruimte.	6,0 (2010)	6,2	6,0	6,2	6,0	Zaanpeiling

Tevredenheid burger over de afhandeling van meldingen openbare ruimte.	45% (2010)	53%	50%	52%	50%	Zaanpeiling
Het aantal mensen met afstand tot de arbeidsmarkt dat binnen het werkveld openbare ruimte begeleiding ontvangt om te kunnen doorstromen naar regulier werk.	2015 is nulmeting	Niet gemeten	28	39	28	Gemeentelijke registratie

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

1.1 Beheer en onderhoud openbare ruimte

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streefwaarde	Bron
Gemiddeld kwaliteitsniveau verwijderen zwerfafval (rapportcijfer 1-10).	Nieuw beleid en nieuwe streefwaarde miv 2014	5,9	6,0	7,5	6,0	Meting bureau CREM
Aantal maatschappelijke initiatieven om bij te dragen aan de openbare ruimte.	Is nieuwe indicator	Niet gemeten	40	53	40	Gemeentelijke registratie
Percentage meldingen dat binnen de afhandelingstermijn wordt afgedaan.	89%	94%	90%	96%	90%	Gemeentelijke registratie
Het aantal mensen met afstand tot de arbeidsmarkt dat binnen het werkveld openbare ruimte begeleiding ontvangt om te kunnen doorstromen naar regulier werk.	Is nieuwe indicator	Niet gemeten	80	151	80	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Het uitvoeren van dagelijks onderhoud van de openbare ruimte op een bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau
- Het onderzoeken op welke wijze meer zeggenschap kan worden gegeven en bewoners actief kunnen worden betrokken bij de prioriteiten bij het beheer van de openbare ruimte
- Het realiseren van omvormingen die leiden tot structureel lagere onderhoudslasten zoals, vastgelegd in de begroting 2014-2017
- Het overdragen van beheer van watergangen in stedelijk gebied aan het hoogheemraadschap
- Bij gladheid van wegen zorgen voor begaanbare hoofdinfrastructuur
- Klantgericht afhandelen van meldingen
- Het realiseren van noodzakelijke organisatieaanpassingen.
- Bewoners worden uitgenodigd om het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in de directe woonomgeving over te nemen door inzet van diverse communicatiemiddelen van de gemeente
- Actualisatie van het bomenbeleidsplan

Op koers

Door goede communicatie over groenadoptie stimuleert de gemeente bewoners om het beheer en onderhoud van de openbare ruimte over te nemen. Het ingezette beleid ten aanzien van burgerparticipatie gaat voorspoedig: afgelopen jaar zijn er 53 groenadoptie-initiatieven gestart. Hiermee komt het aantal op 156. Daarnaast streven we ernaar om de burgerparticipatie te verbreden door onder andere:

- Adoptie van andere objecten mogelijk te maken zoals speelplaatsen en straatmeubilair.
- Samenwerking met bedrijven- en winkeliersverenigingen voor het beheer en onderhoud van terreinen.
- De mogelijkheden van beloning te bekijken voor inzet op participatie in het onderhoud.

Naast groenadoptie is ook ingezet op het vergroten van participatie ten aanzien van het verwijderen van zwerfafval. Zo hebben in 2015 meerdere zwerfafval-estafettes plaatsgevonden. Daarnaast zijn afspraken gemaakt met winkeliers in winkelcentra Krommenie, Wormerveer en Inverdan om te komen tot gezamenlijk aanpak voor een schoon winkelcentrum. Ook zijn de subsidiegelden van Nedvang onder meer besteed aan zwerfafval en voor het verstrekken van lespakketten.

De openbare ruimte wordt onderhouden op een bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau. De kwaliteitsmeting voor het uitvoeren van het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte in 2015 laat zien dat verbeteringen mogelijk zijn voor het verwijderen van klein zwerfafval in Inverdan. Hier wordt in 2016 extra aandacht aan besteed, verder zijn de doelstellingen behaald.

De openbare ruimte is bij uitstek geschikt om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt werkervaring te laten opdoen. De afgelopen drie jaar is daarmee al veel ervaring opgedaan en dat wordt de komende jaren gecontinueerd. Van de 151 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die via het werkveld openbare ruimte, begeleiding hebben ontvangen om te kunnen doorstromen naar regulier werk zijn er afgelopen jaar 39 mensen doorgestroomd.

Ook in 2015 is de gemeente verder gegaan met het omvormen van groen. Hierbij worden dure groensoorten (sierbepplanting) vervangen naar goedkopere groensoorten zoals gras. Tot en met 2015 is een areaal 30.600 m² omgevormd en is 1.800 m² groen dat omgevormd zou worden, geadopteerd door bewoners. Eind 2018 wordt het punt bereikt dat de besparing gelijk is aan de investering die is gedaan. Vanaf dat moment wordt er een jaarlijkse besparing gerealiseerd van € 103.000.

Afgelopen jaar zijn met het Hoogheemraadschap afspraken gemaakt over de overdracht van het beheer van 73 kilometer aan watergangen. Na de overdracht blijft 10 kilometer aan watergangen bij de gemeente in beheer. Omdat het stedelijk gebied een hogere onderhoudsbehoefte kent vanwege (zwerf-)afval en botulismebestrijding blijven deze werkzaamheden voor rekening van de gemeente. Het waterschap wordt verantwoordelijk voor het op diepte onderhouden van watergangen en het vrijhouden van ongewenste plantengroei. Verwacht wordt dat het waterschap met de najaarsshow 2016 zijn nieuwe taken oppakt.

Voor de openbare ruimte is 96% van de meldingen op tijd afgehandeld. Er wordt een stijging gezien bij de meldingen van de openbare verlichting (circa 650) en beeldkwaliteit (circa 100). En een vermindering van het aantal meldingen voor groen & wegen (circa 500), verkeer (circa 400) en overig (circa 1.100).

In 2015 is de uitvoeringswijze winterseizoen 2014/2015 geëvalueerd en is het Uitvoeringsplan Gladheidsbestrijdingplan 2015/2016 vastgesteld. Door het zachte winterseizoen in 2015 is de gladheidsbestrijding 33 keer uitgerukt.

In 2015 is gestart met de actualisatie van het bomenbeleidsplan. Verwacht wordt dat dit in de loop van 2016 wordt afgerond.

1.2 Vervanging in de openbare ruimte

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef- waarde	Bron
		2014	2015	2015		
Areaal verhardingen dat wordt vervangen.	Nieuw beleid en nieuwe streefwaarde miv 2014	330.000 m ²	267.000 m ²	236.554 m ²	267.000 m ²	Gemeentelijke registratie
Percentage realisatie investeringen openbare ruimte.	100%	99%	100%	82%	100%	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Realiseren van het meerjareninvesteringsplan voor de openbare ruimte.
- Het verwerven van subsidies.
- Actualiseren meerjareninvesteringsplan openbare ruimte voor komende jaren.

Bijsturen

Ten aanzien van de vervanging van de openbare ruimte worden de komende jaren geen onderhoudsachterstanden meer ingelopen. In de begroting 2014-2017 is besloten dat de openbare ruimte wordt vervangen zonder ingrijpende aanpassingen. Wanneer herinrichting nodig is wordt dit in overleg met belanghebbende aangepast aan de eisen van het hedendaagse gebruik.

Het meerjareninvesteringsplan voor de openbare ruimte is in 2015 geactualiseerd en geeft een overzicht van de voorgenomen herinrichtingen van de openbare ruimte voor de periode 2016-2019. De realisatie van het investeringsplan is niet gehaald. Dit komt voornamelijk door wegen. Er zijn meer inkomsten geweest en er is minder besteed dan was voorzien bij het opstellen van het meerjareninvesteringsplan 2015-2018. Zes projecten (Elektrabuurt, Havenbuurt, Oranjestraat-Krugerstraat, Pieter Ghijsenlaan, Russische buurt fase 1 en Vincent van Goghweg) zijn in 2015 niet in uitvoering gekomen. Vier projecten (Kalf, Koninginnebuurt, Neptunuslaan en Poelenburg West 1+2) zijn vertraagd en later dan gepland in uitvoering gekomen. De vertraging wordt veroorzaakt door uiteenlopende oorzaken, zoals meer tijd voor de afstemming met belanghebbenden, onvoorziene scopewijzigingen tijdens de ontwerpfasen en afstemmingsproblemen met andere projecten om te komen goede tijdelijke verkeersmaatregelen tijdens de uitvoering van projecten. Hoewel met dergelijke tegenvallers in de (over-)planning van het meerjareninvesteringsplan rekening wordt gehouden, blijkt dit voor 2015 onvoldoende te zijn geweest om voornoemde tegenvallers te kunnen opvangen.

2 Inzameling afval- en regenwater

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

2.1 Onderhoud riolering

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef- waarde	Bron
		2014	2015	2015		
Areaal geïnspecteerd riool	Is nieuwe indicator	Niet gemeten	17.454 m	15.900 m	fluctueert	Gemeentelijke registratie

Percentage meldingen dat binnen de afhandelingstermijn wordt afgedaan	88% (2010)		90%		90%	Gemeentelijke registratie
---	------------	--	-----	--	-----	---------------------------

Activiteiten:

- Inspectie riolering conform inspectieplan
- Actualiseren van de operationele rioleringsplannen
- Opstellen voortgangsrapportage rioolbeheer
- Uitvoeren maatregelen samenwerkingsconvenanten regiogemeenten Zaanstreek-Waterland, drinkwaterbedrijf en hoogheemraadschap
- Klantgerichte afhandeling van meldingen
- Onderzoek naar de effecten van klimaatverandering.

Op koers

Op basis van het Bestuursakkoord Water zijn afspraken gemaakt om de maatschappelijke kosten van de gehele waterketen te beperken. Om dit te bereiken, is ingezet op het intensiveren van de samenwerking met regiogemeenten, drinkwaterbedrijf en hoogheemraadschap.

In 2015 zijn in alle gebieden, conform het inspectieplan, geïnspecteerd. Het betreft 15.900 m¹ aan riolering. Afgelopen jaar is begonnen met het actualiseren van het operationele van de plannen, dit zal in 2016 worden afgerond. De voortgangsrapportage rioolbeheer 2014 wordt gecombineerd met de voortgangsrapportage 2015 en zal begin 2016 ter informatie aan de raad worden aangeboden. Het totaal aantal meldingen riolering is afgenomen van 1.750 in 2014 naar 1.340 in 2015 en de tijdigheid van afhandeling is conform de daarvoor gestelde norm.

De samenwerking met regiogemeenten, waterschap en drinkwaterbedrijf heeft ertoe geleid dat verschillende onderhoudswerkzaamheden gezamenlijk zijn en worden aanbesteed.

Met de Deltabeslissing Ruimtelijk Adaptie zijn gemeenten gevraagd zorg te dragen om in 2050 hun infrastructuur in stedelijke omgeving water-robust en klimaatbestendig in te richten. De effecten van klimaatsverandering door droogte, extreme neerslag en hitte zijn in 2015 in beeld gebracht. Hieruit komt naar voren op welke plaatsen in de stad de berging van regenwater in het rioolstelsel niet meer lukt. In 2016 wordt gekeken naar maatwerkoplossingen en op basis hiervan zal een programma worden ontwikkeld om de klimaateffecten te nivelleren.

Het onderzoek naar de kapitaallasten riolering in Zaanstad is afgelopen jaar afgerond. Dit onderzoek geeft inzicht in de opbouw van de kosten die worden doorbelast naar het rioolrecht, brengt besparingsmogelijkheden in beeld en geeft een aantal scenario's om ontwikkeling van het rioolrecht op lange termijn te kunnen beïnvloeden.

2.2 Vervanging riolering

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Areaal riolering dat wordt vervangen.	25.280 m (2011)	19.600 m	19.630 m	16.093 m	20.000 m	Gemeentelijke registratie
Percentage realisatie investeringen riolen.	n.v.t.	99%	100%	86%	100%	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Realiseren rioolinvesteringen uit het meerjareninvesteringsplan openbare ruimte
- Actualiseren rioolinvesteringen voor komende jaren in meerjareninvesteringsplan openbare ruimte

Bijsturen

Voor een goed functionerend rioolstelsel is het nodig dat vervanging tijdig wordt uitgevoerd. Bij het inplannen van rioolvervanging is een goede afstemming met vervangingsprojecten in de openbare ruimte noodzakelijk om te komen tot een doelmatige besteding van financiële middelen. Om dit te bereiken, wordt het investeringsplan jaarlijks geactualiseerd.

Van de geplande prestatie om 19.630 meter riool te vervangen is 16.093 meter gerealiseerd. Omdat projecten integraal worden voorbereid en uitgevoerd, zijn de eerder vermelde oorzaken (zoals onvoorzien scopewijzigingen tijdens de ontwerpfase en afstemmingsproblemen) het bij het realiseren van het investeringsplan openbare ruimte ook hier van toepassing. Het project ongerioleerde panden in het buitengebied is in 2015 niet van start kunnen gaan vanwege de relatie met het dijkverbeteringsprogramma van het hoogheemraadschap die niet is gestart. Vanwege de relatie tussen het aansluiten van ongerioleerde panden in het buitengebied en het dijkverbeteringsprogramma van het hoogheemraadschap die niet zijn gestart, is het project ongerioleerde panden in het buitengebied in 2015 niet van start gegaan.

3 Voorzieningen uitvaart

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

3.1 Begraven en begraafplaatsen

Activiteiten:

- Faciliteren van begrafenissen
- Het onderhouden van de begraafplaats

Op koers

De gemeente draagt zorg voor nette begraafplaatsen en het faciliteren van begrafenissen. Het onderhoud aan de begraafplaatsen is in 2015 uitgevoerd conform het vastgestelde beeldkwaliteitsbestek. Voor de begraafplaatsen zijn geen vervangingsinvesteringen gepland. Het afgelopen jaar is er een lichte stijging te zien van het aantal begrafenissen tegenover voorgaande jaren.

4 Fundering

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Het aantal verbeterde funderingen.	n.v.t.	77	60	117	60	Gemeentelijke registratie

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

4.1 Funderingsrisico's en herstel

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Percentage projecten openbare ruimte dat zonder hoge meerkosten (binnen norm) is gerealiseerd.	Is nieuwe indicator	100%	90%	100%	90%	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Tijdige beoordeling funderingsrisico's bij projecten in de openbare ruimte zodat goede inplanning vervangingsinvesteringen openbare ruimte mogelijk is
- Maken en uitdragen bredere communicatie aangaande de Zaanse funderingsproblematiek en de eigenaren wijzen op de eigen verantwoordelijkheid voor hun pand met de nadruk op de communicatie rondom de concept MIP-gebieden
- Uitbreiden en monitoren meetbuitenbestand
- Eigenaren stimuleren en ondersteunen in het proces rond en de aanloop naar funderingsherstel
- Opleggen last onder bestuursdwang (relatie met programma 8: Openbare Orde en Handhaving)
- Zoeken en uitwerken nieuwe (Zaanse) financiële arrangementen om funderingsherstel door eigenaar mogelijk te maken die niet op de reguliere markt terecht kunnen (nieuwe maatwerklening / erfpachtmodel / BKZ-model)
- Lobby om funderingsherstel bij hogere overheid onder de aandacht te krijgen en (waar mogelijk en redelijk) blokkerende wet- en regelgeving te laten aanpassen (relatie met programma 4: Ruimtelijke en gebiedsontwikkeling)

Op koers

Voor de kwaliteit van de woningvoorraad in Zaanstad en de kwaliteit van de leefomgeving in buurten en wijken is het van belang om te komen tot een tijdig funderingsherstel van woningen. De aanpak van de gemeente richt zich op:

- Het onderkennen van risicogebieden
- Het vroegtijdig beoordelen van panden
- Het samenwerken met rijksoverheid en andere instellingen om funderingsherstel voor bewoners mogelijk te maken.

In 2015 zijn voor alle projecten in het Meerjarig Investerings Programma (MIP) en de projecten die in aanmerking komen voor plaatsing op het MIP rondom oude panden risicoanalyses uitgevoerd. Over het algemeen geldt dat de communicatie vier jaar voorafgaand aan de werkzaamheden is opgestart. Alle pandeigenaren met oude funderingen zijn minimaal tweemaal per brief geïnformeerd over de funderingsproblematiek en de risico's. In de brieven wordt uitgenodigd tot gebruikmaking van onderzoekssubsidie en verder contact en advies via het GAF.

Naar aanleiding van de beoordeling uit de risicoanalyses zijn hoogtemetingen gestart bij oude panden op een originele fundering. Deze zakkingsmetingen worden gemonitord om planning van projecten rondom oude panden te bewaken en indien nodig bijtijds aan te passen.

De maatwerklening is op 1 oktober 2015 operationeel gegaan. In het laatste kwartaal van 2015 zijn er verschillende aanmeldingen geweest voor deze regeling. Ook komt een aantal eigenaren niet in aanmerking doordat hun pand geen overwaarde heeft. Op dit moment is er contact met twee eigenaren die mogelijk wel in aanmerking komen voor de maatwerklening en zo funderingsherstel in gang kunnen zetten. Zolang er geen andere financiële oplossingen zijn om funderingsherstel mogelijk te maken, is de verwachting dat in 2016 door een klein aantal eigenaren gebruik zal worden gemaakt van de huidige maatwerklening. Tot slot zijn er gesprekken met banken en met de fiscus voor eigenaren die niet op de reguliere markt terecht kunnen. Om te komen tot financiële oplossingen is in 2015 op bestuurlijk niveau gesproken met onder andere het Rijk.

5 Markten en kermissen

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

5.1 Markten

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Gemiddelde bezettingsgraad van de markten	n.v.t.	80%	80%	80%	80%	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Digitalisering marktproces implementeren

Gerealiseerd

De doelstelling om markten te professionaliseren en efficiënter te organiseren is in 2015 behaald. De marktkramen worden vanaf afgelopen jaar aanbesteed en de marktregistratie is gedigitaliseerd.

5.2 Kermissen

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Het aantal kermissen in Zaanstad dat wordt georganiseerd.		3	3	3		Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Het aanwijzen van een definitief evenemententerrein voor de kermis

Gerealiseerd

De gemeente organiseert drie kermissen per jaar in Zaanstad. Daarvoor is het van belang om te komen tot een evenemententerrein en een salonwagenterrein voor de kermisexploitanten. Dit is HoogTij geworden.

6 Recreatieve mogelijkheden

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef- waarde	Bron
Tevredenheid bezoekers recreatiegebieden.	n.v.t.	7,0	7,0	Nog niet bekend	7,0	Recreatiemonitor RAUM en Twiske
Bezoekersaantallen Alkmaardermeer en Uitgeestermeer en Twiske.	1,45 miljoen	1,67 miljoen	1,75 miljoen	Nog niet bekend	1,75 miljoen	Recreatiemonitor RAUM en Twiske.
Bezoekersaantallen accommodaties NME.	154.000	155.000	150.000	155.600	150.000	Opgave stichting NME.

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

6.1 Recreatieve mogelijkheden

Activiteiten:

- Opstellen visie voor duurzaam beheer van de recreatiegebieden Alkmaardermeer en Uitgeestermeer en Twiske
- Stimuleren dat besturen recreatieschappen inkomsten en uitgaven in evenwicht brengen
- Het laten uitvoeren inhaalslag achterstallig onderhoud

Op koers

De gemeente draagt (mede) zorg voor het beheer en de exploitatie van de recreatiegebieden Alkmaardermeer, Uitgeestermeer (RAUM) en Twiske.

In de begroting staat dat de recreatieschappen het verdienvermogen willen verhogen om de begrotingen in balans te krijgen. De schappen (zowel Twiske – Waterland als RAUM) hebben elk een visie opgesteld met een nieuw beleidskader. Deze visies zijn in 2015 vastgesteld. Hiermee kan met behulp van ondernemers het verdienvermogen omhoog en kan er worden toegewerkt naar een begrotingsevenwicht.

De gemeenteraad van Uitgeest heeft niet ingestemd met het plan voor Erfgoedpark de Hoop. Dat heeft gevolgen voor het verdienvermogen van het recreatieschap omdat de ontwikkeling van het erfgoedpark moet bijdragen aan de inkomsten van het RAUM.

Het Algemeen Bestuur zal de aanpak van de ontwikkeling van het erfgoedpark gaan heroverwegen om de ambities uit de visie te kunnen waarmaken.

6.2 Natuur- en milieueducatie

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef- waarde	Bron
Aantallen lespakketten die zijn verstrekt	n.v.t.	25.400	23.500	29.100	25.000	Opgave stichting NME

Activiteiten:

- Beheer en onderhoud kinderboerderij Darwinpark, natuurmuseum, biologisch lescentrum, schooltuinen en heemtuin

Op koers

Stichting NME heeft voor de periode 2014-2018 een strategisch beleidsplan opgesteld en beoogt daarmee een transitie naar een 'NME nieuwe stijl'. Deze nieuwe stijl zit op het gebied van organisatie, samenwerking en inhoudelijke activiteiten.

De gemeente heeft in 2015 samen met de stichting de voortgang van de transitie geëvalueerd en daarmee de samenhangende effecten en de efficiëntie van de resultaten uit de subsidieovereenkomst. Vervolgens zijn hier ontwikkelscenario's voor opgesteld waarin de ambities op het gebied van organisatie, inhoudelijke activiteiten en samenwerking verder zijn uitgewerkt. In 2016 zal (in overleg met de gemeente) een keuze worden gemaakt uit één van de scenario's. De stichting zal vervolgens een businessplan opstellen dat aan het gemeentebestuur wordt aangeboden.

Beheer buitenruimte

	Begroting	Realisatie	Vershil
Lasten	83.163	83.596	433
Baten	-23.492	-23.976	-484
Toevoegingen	1.245	1.245	0
Onttrekkingen	-28.254	-27.848	406
Saldo	32.662	33.017	355

Toelichting op afwijkingen per programma

Het nadeel op de lasten wordt voornamelijk veroorzaakt als gevolg van hogere apparaatslasten. Het voordeel op de baten wordt onder andere veroorzaakt doordat er diverse subsidies zijn gerealiseerd. Ook zijn er hogere baten op het product Begraven en begraafplaatsen als gevolg van een toename van begravingen en afkopen van grafonderhoud. Er is minder onttrokken aan de reserve maatschappelijk nut als gevolg van een lagere versnelde afschrijving op activa met maatschappelijk nut.

Programma 07 Veiligheid en handhaving

Portefeuillehouder: G. Faber, L. Vissers-Koopman
Verantwoordelijk directeur: A. Roggeveen

Programmadoelstelling en de rol van de gemeente

Iedereen wil wonen, werken, naar school gaan, winkelen en uitgaan in een veilige, schone en hele omgeving. De gemeente Zaanstad blijft zich – met partners - inzetten voor de algemene veiligheid en wil daarbij zo veel mogelijk gebruik maken van de kennis en betrokkenheid van buurtbewoners en ondernemers. Zij hebben een groeiende rol als het gaat om veiligheid in huis, bedrijf en buurt en zijn hiervoor medeverantwoordelijk.

De gemeente en de samenwerkingspartners werken nauw samen op het gebied van veiligheid, handhaving en toezicht. Voor dit programma zijn twee beleidsdocumenten leidend: het integraal veiligheidsprogramma (IVP) en het handhavingsprogramma (HHP). Inwoners krijgen meer invloed op de prioriteiten in het IVP en het HHP. Juist de betrokkenheid van bewoners en ondernemers bij hun leef- en werkomgeving draagt bij aan de sociale kwaliteit van de stad. Men kent elkaar, men weet wat er speelt in de buurt, men weet wanneer sprake is van onwenselijk of verdacht gedrag. Een speciale vorm van handhaving en toezicht is het nautisch beheer op de doorgaande vaarwegen: de Zaan en de Nauernasche Vaart. Door gericht toezicht, het aanspreken van schippers op (snelheids)overtredingen en een alerte bediening van bruggen en sluizen wordt gezorgd voor een vlotte en veilige doorvaart. Ook op dit terrein kunnen bewoners een goede bijdrage leveren. Zo wordt de Grote Sluis sinds 2014 bediend door vrijwilligers, die zo helpen bij het aantrekkelijk en bevaarbaar houden van de Zaan.

Terugblik

In 2015 zijn de uitvoeringsprogramma's voor het Integraal Veiligheidsplan (IVP) en het Handhavingsprogramma (HHP) uitgevoerd. Er is een nieuw beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) 2016-2018 vastgesteld en er zijn nieuwe uitvoeringsprogramma's 2016 voor het IVP en Handhaving vastgesteld. Bij het opstellen van het beleidsplan VTH 2016-2018 hebben meer dan 1500 inwoners inbreng gegeven ten behoeve van het prioriteren van de handhavingstaken. Op het gebied van veiligheid werkt de gemeente steeds intensiever samen met de partners. Straattoezicht en politie hebben dagelijks contact over prioriteiten in de wijken en doen regelmatig samen korte projecten. Hierdoor wordt er meer gezamenlijk en effectiever opgetreden. In 2015 is een pilot gestart met jeugdboa's, er is een pilot gestart met ondersteuning van het horecateam in het weekend en is (eveneens als pilot) de inzet op afval in Poelenburg meer dan verdubbeld. Alle pilots laten vooralsnog een positief effect zien. In nauwe samenwerking met de horeca en politie is een nieuw horecaconvenant opgesteld, dat betere mogelijkheden biedt om onderscheid te maken tussen ondernemers die wel en die niet hun verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van veiligheid. Dat de horeca zelf voortrekker was van dit nieuwe convenant was een belangrijke bijdrage aan het succes ervan. Met de horecaondernemers wordt in samenwerking met het programma Inverdan gewerkt aan een terrassenbeleid voor het Damgebied, vooruitlopend op de herinrichting van de Dam in 2018.

In 2015 zette de gemeente zich daarnaast in voor:

- De begeleiding van SAIL en aansluitend de Dam tot Damloop: twee belangrijke evenementen voor Zaanstad die beiden goed zijn verlopen.
- Met alle partners in de stad een aftrap gegeven voor een meer intensieve aanpak van kindermishandeling.

De gemeente is intensief bezig geweest met het opzetten van een noodopvang voor vluchtelingen.

1 Veiligheid

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

1.1 Uitvoering en regie Integraal Veiligheidsplan

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streefwaarde	Bron
Verminderen aantal incidenten sociale kwaliteit	1.869 (2013)	1.965	1.700	1.719	1.500 (voor 2018)	IVP

Activiteiten:

- Verbeteren van de sociale kwaliteit: dit betekent focus op het beperken van het aantal incidenten met betrekking tot woonoverlast, burenruzies, overlast ten gevolge van drugs- en alcoholgebruik en van gestoorde personen
- Vergroten objectieve veiligheid: inzet is het verminderen van veelvoorkomende vormen van criminaliteit zoals woninginbraak, overvallen, straatroof en geweld (waaronder huiselijk geweld en kindermishandeling), de zgn. high impact crimes (HIC)
- Jeugd en veiligheidsbeleid met de focus op het verminderen van overlast van groepen jongeren en individuele probleemjongeren (m.n. 'veelplegers')
- Barrières opwerpen tegen vormen van georganiseerde criminaliteit (verwevenheid onder- en bovenwereld). De gemeente zet in overleg met politie, justitie en de Belastingdienst bestuurlijke integrale maatregelen in

Op koers

* Toelichting op wijzigingen bij de indicator 'Verminderen aantal incidenten sociale kwaliteit': Incidenten sociale kwaliteit is bij de realisatie 2014 en 2015 opgebouwd uit: burenruzie, huiselijke twist, geluidshinder/overlast, drugsoverlast, incidenten gestoorde personen. Ten opzichte van cijfers in de begroting 2015 en eerder is 'overlast zwervers' niet meer meegenomen, omdat dit cijfer niet meer leverbaar is. De nulmeting in 2013 is voor deze samenstelling: 1841. De streefwaarde wordt: 1475. De aantallen worden in de volgende begroting aangepast.

De acties op de vier prioriteiten van het Integraal Veiligheidsplan hebben bijgedragen aan de gewenste resultaten. Uit het veiligheidsbeeld van 2015 komen geen grote veiligheidsproblemen naar voren; overall gaat het goed en het aantal high impact-delicten is ten opzichte van 2014 gedaald met 12%. Het actuele veiligheidsbeeld is op basis van de Driehoeksmonitor in oktober 2015 in het Zaanstad Beraad besproken.

Verbeteren van de sociale kwaliteit: in 2015 heeft de eenheid van de politie een project gedraaid met als doel om de oorzaken van de stijging van het aantal gestoorde personen in beeld te brengen en het probleem aan te pakken. In Zaanstad is een pilot gestart om verwarde mensen (OGGZ/gestoorde personen) in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld te hebben. Om vuurwerkoverlast te verminderen, zijn op verzoek van de gemeenteraad vuurwerkvrije zones ingesteld.

Vergroten objectieve veiligheid: de inzet op woninginbraken heeft geresulteerd in een verder dalende lijn. Het aantal overvallen en incidenten met openlijk geweld stijgt. Op het gebied van preventie zijn drie overvalpreventie-trainingen, twee informatieavonden, huis-aan-huis- inbraakpreventieadviezen en portiekgesprekken georganiseerd. Er waren drie burgerparticipatiegroepen actief binnen het 'ogen en oren'-project. Op het thema huiselijk geweld is de pilot 'Preventief Tijdelijk Huisverbod' ingezet. Ook is de aanpak kindermishandeling geïntensiveerd, om onder meer de bewustwording, signalering en meldingen door professionals te verbeteren. En Zaanstad is in 2015 'last resort'-gemeente geworden.

In de aanpak Jeugdoverlast zijn de jeugd-boa's ingezet en is de aanpak van de jeugdgroepen op stedelijk niveau verder ontwikkeld. Zaanstad doet mee aan de landelijke proeftuin voor de nieuwe groepsscan, waarbij de jeugdgroepen in kaart worden gebracht. Daarnaast wordt op een aantal groepen een nieuwe straatcontactmethode toegepast. Door middel van de zogenaamde plus-min-mee-methodiek wordt geanalyseerd wie binnen de groep de meelopers en negatieve en positieve kopstukken zijn. Op basis van de rol in de groep wordt de aanpak bepaald.

Binnen de samenwerking in het RIEC (Regionaal Informatie- en Expertise Centrum aanpak georganiseerde criminaliteit) is in meerdere casussen samengewerkt om vormen van georganiseerde criminaliteit, verwevenheid onder- en bovenwereld, tegen te gaan. Vanuit de bestuurlijke instrumenten is onder meer de sluiting van panden op basis van 13b Opiumwet en handhaving op horecavergunningen ingezet. De gemeente en politie werken nauw samen met het Openbaar Ministerie en de Belastingdienst bij deze aanpak.

2 Voorbereiding calamiteiten

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

2.1 Ramp- en crisisbestrijding

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-	Bron
		2014	2015	2015	waarde	
Begroting VrZW	n.v.t	11,8 miljoen	11,4 miljoen	11,6 miljoen	- 10%	Gemeentelijke 2017registratie

Activiteiten:

- Zie paragraaf Verbonden Partijen

Op koers

* Toelichting op wijzigingen bij de indicator 'Begroting VRZW': Hierin is verdisconteerd: jaarlijkse indexaties (238) en extra bijdragen als gevolg van de taakoverheveling naar VrZW voor objectbewaking en technische advisering vergunningen (279) die niet waren meegenomen in de oorspronkelijke overdracht naar de VrZW.

De VrZW heeft de taken op het gebied van de brandweezorg en rampen- en crisisbestrijding goed uitgevoerd in 2015.

De bezuinigingsdoelstelling van 10% (2014-2017) op de bijdrage van Zaanstad aan de begroting VrZW (bij gelijkblijvende afspraken en takenpakket) ligt op koers.

Zie ook de paraaf Verbonden Partijen.

2.2 Openbare orde

Activiteiten:

- Gemeentelijk aandeel in de coördinatie van crises, zoals het leveren van personeel voor piketfuncties en deelnemen aan oefeningen
- Het verstrekken van subsidie aan Bureau Discriminatiezaken
- Gemeentelijke coördinatie van veiligheid bij evenementen

Op koers

In 2015 is de inzet vanuit de gemeente Zaanstad op de regionale rampen- en crisisorganisatie goed verlopen.

Zaanstad is door het ministerie van OCW aangewezen als regenboogstad en heeft een financiële bijdrage gekregen voor het uitvoeren van een meerjarenplan gericht op de emancipatie van LHBT'ers. De uitvoering is in handen van het Bureau Discriminatiezaken (BD) Zaanstreek/Waterland.

De coördinatie op het gebied van evenementenveiligheid bij SAIL en de Dam-tot-Damloop is goed verlopen. Daarnaast is een capaciteit ingezet voor de veiligheid en leefbaarheid rondom de opvanglocaties voor vluchtelingen.

3 Toezicht en handhaving

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

3.1 Het uitvoeren van het handhavingsprogramma

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Aantal controles supermarkten/slijterijen op naleving Drank- en Horecawet	n.v.t. (start vanaf 2014)	120	150	160	160	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Veilig uitgaan garanderen, waarbij gezorgd wordt dat de horecavoorzieningen en de nabijgelegen openbare ruimte veilig zijn en dat horecavoorzieningen geen overlast geven
- Handhaven bij parkeeroverlast met als doel het vergroten van de verkeersveiligheid
- Zorgen voor (brand)veilig gebruik van bouwwerken en percelen
- Handhaven van de (fysieke en sociale) kwaliteitseisen m.b.t. peuterspeelzalen, kinderopvang en gastouders
- Aandacht besteden aan meldingen door burgers en het begeleiden van calamiteiten

Op koers

De activiteiten maken onderdeel uit van het Handhavingsprogramma 2015. Voor de jaarresultaten over de uitvoering van het Handhavingsprogramma 2015 zie de bijlagen bij de Jaarrekening.

3.2 Toezicht op vaarwegen

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Aantal boten dat gecontroleerd en aangesproken wordt op snelheid.	Nieuwe indicator	Nieuwe indicator	250	277	300	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Veiligheid op de doorgaande vaarwegen door toezicht en handhaving

Op koers

Tijdens controles op de Zaan en de Nauernasche Vaart zijn 277 schippers aangesproken op te snel varen. Dit betreft beroepsschippers, maar voornamelijk recreanten. Tijdens netwerkbijeenkomsten met de beroepsvaart en de recreatievaart is aandacht gevraagd voor het snel varen door de schippers. Er hebben zich geen ongelukken voorgedaan als gevolg van te snel varen.

4 Afwikkeling scheepvaartverkeer

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

4.1 Bediening bruggen en sluisen

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Beroepsvaart wordt binnen 2 uur door de corridor Noordzeekanaal-Tapsloot begeleid.	Nieuwe indicator	Nieuwe indicator	95%	93%	100%	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- De bediening van bruggen en sluisen zorgt ervoor dat het scheepvaartverkeer vlot, veilig en duurzaam kan doorvaren over de Zaan en de Nauernasche Vaart. Hierbij is zo min mogelijk oponthoud voor het wegverkeer

Op koers

93% van de beroepsvaart is binnen twee uur door de corridor Noordzeekanaal-Tapsloot begeleid. De streefwaarde van 100% is niet haalbaar. Omdat boten binnen de corridor moeten laden/lossen of afmeren. Ook in het SAILjaar en met de nautische evenementen, met de extra drukte van de recreatievaart, is geen hinder ontstaan voor de beroepsvaart. De stremmingen voor de beroepsvaart zijn tijdig aangekondigd waardoor de doelgroep hierop kon anticiperen qua bevoorrading van de fabrieken en bedrijven langs de Zaan of in de regio.

Naar aanleiding van een dodelijk ongeval op de Den Uylbrug is gewerkt aan het verbeteren van de inrichting van de brug en het bedieningssysteem.

Veiligheid en handhaving

	Begroting	Realisatie	Verschil
Lasten	19.300	19.351	51
Baten	-1.554	-1.671	-117
Saldo	17.746	17.681	-65

Programma 08 Burger en bestuur

Portefeuillehouder: R. Visscher-Noordzij, G. Faber, D. Straat
Verantwoordelijk directeur: A. Roggeveen

Programmadoelstelling en de rol van de gemeente

De gemeente investeert zowel bestuurlijk als ambtelijk in voor Zaanstad relevante relaties en netwerken. Daar gaan we het gesprek aan en zoeken we actief de samenwerking op in de stad met iedereen die een bijdrage kan en wil leveren aan het realiseren van de toekomstvisie Zaans Evenwicht. De gemeente wil communicatief beleid maken en transparant zijn over de afwegingen die het bestuur daarbij maakt. De gemeentelijke dienstverlening moet makkelijk bereikbaar, goed toegankelijk, vraaggericht en betaalbaar zijn. Waar mogelijk verminderen en vereenvoudigen we regels en gaan we daar met gezond verstand mee om. Dat geeft ruimte aan anderen om initiatiefrijk en ondernemend te zijn.

Het gemeentebestuur heeft een kaderstellende rol. Hierover is de gemeente transparant naar inwoners en andere betrokkenen. De gemeente heeft een regisserende en faciliterende rol in het betrekken van inwoners en partners bij het samen realiseren van beleid en specifiek de toekomstvisie. In de gemeentelijke dienstverlening heeft de gemeente een uitvoerende rol.

Terugblik

Zaanstad gaf in 2015 op verschillende manieren vorm aan de ambitie om samen met inwoners, bedrijven en organisaties plannen voor de stad te maken en om hun ideeën en initiatieven zo veel mogelijk ruimte te geven en te ondersteunen. We werkten bijvoorbeeld samen met de stad aan de armoedeopgave, het vrijwilligersbeleid, de visie op toerisme en MAAK.Zaanstad. De komende tijd willen we de mogelijkheden van sociale media hiervoor nog beter gaan gebruiken. Meer in gesprek gaan levert voor inwoners en de gemeente ook op dat we minder juridische procedures nodig hebben. Vaak komen we er al eerder in gesprek samen uit. Voor de gemeente betekent dit niet altijd minder inzet, maar wel beter contact met inwoners. Dit jaar is opnieuw het aantal klachten, bezwaren en beroepen verminderd. Ondanks dat de gemeente meer taken is gaan uitvoeren in het maatschappelijke domein. Met het vernieuwen van de website en het digitaliseren van meer vergunningen en processen (bijvoorbeeld het aanvragen van subsidies), maken we de gemeentelijke dienstverlening van Zaanstad voor inwoners en bedrijven steeds makkelijker bereikbaar en eenvoudiger.

1 Samen het verschil maken

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Oordeel inwoners over invloed op datgene wat de gemeente doet.	5,6	5,1	5,3	5,0	6	Zaanpeiling
Percentage inwoners dat aangeeft zich medeverantwoordelijk te voelen voor de leefbaarheid in eigen buurt.	83%	80%	80%	78%	83%	Zaanpeiling

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

1.1 Samen Zaans Evenwicht realiseren

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Percentage inwoners dat vindt dat Zaanstad veel doet om de mensen bij het bestuur van de gemeente te betrekken.	12% (2010)	12%	13%	12%	15%	Zaanpeiling
Oordeel inwoners over de interesse van de gemeente in de mening van burgers (10-puntschaal).	5,9 (2012)	5,9	6,0	5,8	6,2	Zaanpeiling
Oordeel inwoners over de mate waarin burgers betrokken worden bij de totstandkoming van gemeentelijke plannen (10-puntschaal).	5,6 (2012)	5,5	5,8	5,4	6	Zaanpeiling

Activiteiten:

- Voeren van gesprekken met de stad over thema's die aansluiten op de veranderingen en uitdagingen in de Zaanse samenleving. Inclusief goede terugkoppeling daarover aan betrokkenen
- Ontwikkelen en uitvoeren netwerkstrategie voor bestuur en ambtelijke organisatie: welke bestuurlijke netwerken helpen om de Zaanse doelen te halen?
- De ambtelijke organisatie communicatiever maken (Op z'n Zaans) om belanghebbenden beter bij beleid en uitvoering te betrekken
- Vaker inzetten van interactieve manieren van digitale communicatie en inzet van nieuwe (social) media en toepassing van film

Op koers

De gemeente heeft zich in de afgelopen jaren ingezet om inwoners, organisaties en bedrijven te betrekken bij het maken van plannen en beleid. In 2015 zijn voorbeelden van samen beleid maken: armoedebeleid, vrijwilligersbeleid, visie op toerisme en MAAK.Zaanstad. De indicatoren geven echter aan dat inwoners die meedoen aan de Zaanpeiling niet vinden dat de gemeente verbetert in het betrekken van belanghebbenden bij het maken van plannen en beleid. Tegelijk zijn op de bijeenkomsten van de hiervoor genoemde trajecten veel positieve reacties gegeven door de deelnemers. De gemeente blijft zich hiervoor inzetten.

Steeds meer medewerkers zijn getraind in het maken van een omgevingsanalyse bij beleid en projecten (onderdeel van de communicatiemethode 'Op z'n Zaanse') en passen communicatie aan op vragen van verschillende doelgroepen.

We maken vaker gebruik van mediascans, die een analyse geven van wat er in sociale media over onderwerpen wordt gezegd. Bij MAAK.Zaanstad merkten we dat we via Facebook een grote groep mensen konden betrekken. Het bereik was onverwacht groot: ruim 97.000 unieke bezoekers bezochten de Facebookpagina en de filmpjes zijn maar liefst 72.800 keer bekeken. In 2016 willen we als gemeente meer én interactief meedoen op sociale media. We gaan dan aan de slag met webcare.

Het bestuur en de ambtelijke organisatie van Zaanstad hebben een actieve rol in landelijke en regionale netwerken en belangenbehartiging. Er is veel in beweging in Zaanstreek-Waterland en in de Metropoolregio Amsterdam: de stadsregio wordt vervoersregio en er worden plannen gemaakt over uitbreiding van de samenwerking in de metropoolregio. Dit is aanleiding voor actualisering van de netwerkstrategie en gesprek met de raad daarover begin 2016.

1.2 Verminderen regeldruk

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-waarde	Bron
		2014	2015	2015		
Aantal bezwaar- en beroepsprocedures per 1000 inwoners.	6,9 (2012)	8,2	7,4	7,4	7,0	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Gemeentebreed programma verminderen regeldruk opstellen en uitvoeren.
- Bij indiening van een klacht of bezwaar neemt een medewerker van de gemeente contact op met de belanghebbende.
- Medewerkers die opgeleid zijn tot mediator worden ingezet als gespreksleider of mediator bij conflicten tussen gemeente en belanghebbende(n).

Op koers

Het programma Regeldruk heeft in 2015 bijgedragen aan onderstaande resultaten:

- Sinds 1 september kunnen inwoners volledig digitaal vergunningen aanvragen, met in veel gevallen binnen vijf werkdagen een afhandeling van de vergunning. Zie ook prestatie 2.1.
- Het proces meldingen openbare ruimte is vereenvoudigd.
- Er zijn regels uit de APV gehaald op basis van goede voorbeelden in het land.
- Eerste ervaringen zijn opgedaan met het burenaakkoord. Zie ook programma 4, prestatie 2.1.
- Alle indieners van niet-fiscale bezwaren en klachten worden gebeld en waar mogelijk passen we de informele methode toe. Dit levert meer intrekkingen van bezwaren op: van 20% in 2014 naar 30% in 2015.
- Zaanstad ontvangt veel minder WOZ-bezwaren dan andere gemeenten. Dit komt onder andere door een innovatieve aanpak met "no cure no pay"-bureaus. Zie ook programma 9, prestatie 2.1

De gemeente ontving 665 klachten in 2015: 50 meer dan in 2014. Vanwege de implementatie van nieuwe taken in het maatschappelijk domein, verwachtten we in 2015 een grotere stijging. Het aantal klachten over de Sociale Wijkteams is niet groot. Van alle klachten die de gemeente ontvangt gaat een groot deel over procedures en in sommige gevallen over het gedrag van medewerkers of over een combinatie van beide. Van de klachten is 33% gegrond, 22% gedeeltelijk gegrond en 44% ongegrond.

Vergeleken met 2013 en 2014 is het aantal verzoeken dat de Ombudsman uit Zaanstad heeft ontvangen duidelijk afgenomen (aantallen verzoeken: 196 in 2013; 143 in 2014; 95 in 2015). Zaanstad kreeg een compliment van de Ombudsman over de wijze waarop klachten en bezwaren worden behandeld, door eerst persoonlijk contact op te nemen met de indiener en te kijken of we er samen uitkomen.

De medewerkers die zijn opgeleid tot mediator worden in sommige gevallen ingezet als gespreksleider of mediator bij conflicten tussen gemeente en belanghebbende(n). Zo voorkomen we zo veel mogelijk dat we in een juridische procedure terechtkomen.

De indicator 'aantal bezwaar- en beroepszaken' is voorheen ingevuld op basis van het aantal dossiers. Een bezwaarzaak kan een beroepszaak worden, maar werd geteld als één dossier. Vanaf de begroting 2017 willen we het aantal beroepszaken apart in de indicatorentabel weergeven, omdat dit meer inzicht geeft in het procesverloop. Voor 2015 zouden de cijfers voor het aantal beroepszaken zijn: 1,5 voor de nulmeting 2012; 1,4 realisatie 2014; en 1,0 realisatie 2015. Hiermee is inzichtelijk dat het aantal bezwaarzaken in 2015 weliswaar steeg, maar hier minder beroepszaken op volgen. De toename van het aantal bezwaren heeft te maken met de nieuwe taken in het maatschappelijk domein. We verwachtten deze toename in 2015 te zien en hebben de begrotingswaarde op 7,4 gesteld. We zijn daar iets onder gebleven. Het percentage ingetrokken bezwaarschriften bleef in 2014 en 2015 gelijk: 41 %. Nu de nieuwe taken zijn geïmplementeerd is onze ambitie om het aantal bezwaren in de komende jaren weer terug te brengen.

In de bijlage Kengetallen Bezwaar en Beroep staat informatie over de afhandeling van bezwaren en beroepen. Dit is conform de reactie van het college op de aanbevelingen van de Rekenkamer uit het onderzoek naar de afhandeling van niet-fiscale bezwaren van oktober 2014.

Vanaf 2017 is een taakstelling verminderen regeldruk opgenomen in de begroting. Begin 2016 wordt de raad geïnformeerd over de stand van zaken van het uitvoeringsprogramma Verminderen regeldruk. Zaanstad heeft de laatste jaren nadrukkelijk ingezet op maatwerk, ontkaderen, de informele methode en het verminderen van procedures en regeldruk. We willen doorzetten op de ingeslagen weg om de menselijk maat voorop te zetten. De huidige capaciteit is hiervoor volop nodig.

1.3 Transparante besluitvorming en informatie

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef- waarde	Bron
	2012	2014	2015	2015		
Oordeel van inwoners over de duidelijkheid van de informatie in het algemeen (10-puntschaal)	6,9 (2012)	6,8	7	6,7	7,5	Zaanpeiling
Oordeel van inwoners over de kwaliteit van de gemeentelijke informatie via de website en lokale kranten (10-puntschaal).	7,0 (2012)	7,0	7,1	6,9	7,5	Zaanpeiling

Activiteiten:

- Tijdige informatievoorziening op maat via de gemeentelijke communicatiekanalen aan inwoners, ondernemers en andere partijen over de plannen en besluiten die voor hen relevant zijn
- College en gemeenteraad gaan in gesprek over de wensen en mogelijkheden om afwegingen bij de besluitvorming beter in beeld te brengen

Op koers

In 2015 heeft het college 'nieuws uit B&W' opgezet en de publicatiedatum vervroegd: meteen op woensdag na de collegevergadering geeft het college in dit nieuwsbericht een overzicht van de besluiten met een korte toelichting.

In 2015 zijn voorbereidingen getroffen om via Overheid.nl en de Omgevingsalert-app informatie te delen. Dit wordt in 2016 uitgevoerd. Doelgroepen hebben de vernieuwde website van de gemeente getest. Zij gaven de website als rapportcijfer een 7,8. Zie prestatie 2.2.

Het college heeft bij de kadernota en de begroting de opties waarvoor het college niet heeft gekozen gedeeld met de raad. De raad heeft ook die opties mee kunnen nemen in de besluitvorming.

2 Gemeentelijke dienstverlening

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Percentage inwoners dat tevreden is over de balie Burgerzaken in het stadhuis.	nb: nieuwe indicator	73%	60%	75%	80%	Zaanpeiling
In top 10 ranglijst Top 100 gemeenten online	54	NB: meting is gestopt, niet meer opgenomen in Begroting 2016-2019	15	NB: meting is gestopt, niet meer opgenomen in Begroting 2016-2019	<=10	100gemeenten.nl
Percentage inwoners dat tevreden is over de eerste-lijns-afhandeling van telefonische vragen.	nb: nieuwe indicator	48%	60%	50%	80%	Zaanpeiling

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

2.1 Digitaal behandelen van vergunningen

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Percentage vergunningen dat binnen 3 weken volgens de versnelde procedure wordt verleend	18% (2014)	18%	50%	50%	75%	Gemeentelijke registratie
Percentage omgevingsvergunningen met een projectafwijkingsbesluit dat binnen wettelijke termijn wordt verleend	10% (2013)	30%	50%	50%	90%	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Uitbreiding van de volgende digitale vergunningen: dakkapel- en aanbouw-vergunning, drankvergunning, horeca exploitatievergunning, ligplaatsvergunning en standplaatsvergunning

Op koers

De wettelijk toegestane termijn voor een reguliere procedure is acht weken (exclusief eenmalige mogelijkheid van verlengen met zes weken). Zaanstad levert 50% van deze vergunningen al binnen drie weken. Door nog meer digitalisering en procesverbetering willen we bereiken dat we 75% of meer halen.

Voor complexe procedures die niet binnen het bestemmingsplan vallen moeten we een projectafwijkingsprocedure volgen. De termijn waarbinnen deze omgevingsvergunning moet worden verleend is zes maanden. Dit is een termijn van orde, dus een richtlijn, en geen zogenoemde fatale termijn, waarop de vergunning van rechtswege wordt verleend. Doordat Zaanstad processen verder digitaliseert en de procedure efficiënter ('lean') maakt, zien we dat het aantal projectafwijkingsbesluiten dat binnen zes maanden wordt afgegeven langzaam maar gestaag stijgt.

Een vergunning voor een kleine verbouwing, bijvoorbeeld voor een aanbouw, het plaatsen van een dakkapel, bijgebouw, erfafscheiding, dakraam of zonnepanelen, kunnen inwoners eenvoudig en snel aanvragen op www.zaanstad.nl. Deze vergunningen worden binnen vijf werkdagen verleend. Zaanstad is de eerste Nederlandse gemeente die deze producten volledig heeft gedigitaliseerd. Ook het aanvragen van parkeervergunningen is gedigitaliseerd, wat voor veel gebruikers tot extra gemak leidt en de handhaving eenvoudiger maakt. Voor inwoners die geen toegang hebben tot internet of niet digitaal vaardig is er een vangnet. Zie 2.3.

De effectindicator 'Tevredenheid afhandeling telefonische contacten' blijft achter op de streefwaarde. De reden waarom 14% (Zaanpeiling 2014) van de respondenten ontevreden of zeer ontevreden is blijkt niet uit de Zaanpeiling. We willen in het vervolg anders meten om de redenen van ontevredenheid te achterhalen.

2.2 Toegankelijkheid digitale dienstverlening

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef- waarde	Bron
		2014	2015	2015		
Percentage aangeboden telefoongesprekken dat binnen 30 seconden wordt opgenomen	63% (2010)	77%	75%	60%	75%	Gemeentelijke registratie
Percentage telefoongesprekken dat eerstelijns wordt afgehandeld.	63% (2013)	65%	63%	69%	68%	Gemeentelijke registratie
Het behalen van het drempelvrij keurmerk niveau 1 voor www.zaanstad.nl	100%(2014)	100%	100%	100%	100%	Externe audit

Activiteiten:

- Vangnet organiseren voor burgers die door omstandigheden geen gebruik kunnen maken van de zelfservice
- Externe audit voor drempelvrijkeurmerk www.zaanstad.nl zodat de website van Zaanstad voldoet aan de landelijk gestelde eisen
- Ontwikkelen www.zaanstad.nl tot website die zich aanpast aan gebruik op smartphone, tablet of pc

Op koers

De eerstelijnsafhandeling van telefoongesprekken is hoger dan begroot. Het informatiesysteem (de 'content') is verbeterd en uitgebreid, waardoor het callcenter meer vragen direct kan beantwoorden en doorverbinden niet nodig is.

Het callcenter creëert werkplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (zie Paragraaf Bedrijfsvoering 1.2). In de meeste gevallen is voor hen een langere periode en extra begeleiding nodig om ingewerkt te worden. In 2015 is ongeveer de helft van de nieuwe instroom gebleven, omdat zij zich goed hebben ontwikkeld in hun functie, sommigen daarvan groeien vervolgens door naar andere functies in de organisatie. Voor het callcenter betekent dit wel continu extra aandacht voor inwerken en begeleiden en dat het soms wat langer duurt om telefoontjes te behandelen. Daarnaast handelt het callcenter meer vragen zelf af en worden de telefoontjes complexer van aard, waardoor de tijdsduur van gesprekken toeneemt.

De gemeentelijke website www.zaanstad.nl is vernieuwd en geschikt gemaakt om te gebruiken op een tablet of smartphone. De content op de website is herschreven naar heldere teksten in begrijpelijk Nederlands. Op deze wijze wordt het steeds eenvoudiger om producten en diensten af te nemen via de website. Een panel van tien personen uit het Zaanpanel, de Seniorenraad en de Participatieraad heeft de vernieuwde website getest. Zij gaven de website als rapportcijfer een 7,8. Eind 2015 is een externe audit uitgevoerd of wij voldoen aan niveau 3 (Webrichtlijnen 2 Level AA). Dat is het hoogste niveau voor toegankelijkheid voor een website. Hier wil Zaanstad in 2017 aan gaan voldoen.

Het vangnet wordt toegelicht bij 2.3.

2.3 Digitaal behandelen van aanvragen

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Percentage producten uit de basisregistratie personen dat digitaal is aangevraagd	25% (2014)	37%	40%	47%	60%	Gemeentelijke registratie
Percentage bezoeken stadhuis op afspraak	16% (2010)	37%	40%	50%	60%	Gemeentelijke registratie
Percentage bezoekers dat zonder afspraak binnen 30 minuten geholpen wordt	97% (2010)	76%	80%	70%	80%	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- Gastvrouw en gastheer inzetten om burgers te ondersteunen bij het digitaal aanvragen van producten en diensten van de gemeente

Op koers

Zaanstad is op koers om de producten en diensten zo veel mogelijk via de website te verstrekken. Voor wie naar het stadhuis komt stimuleren we het maken van een afspraak. Wie een afspraak heeft wordt op de geplande tijd geholpen. Wie naar het stadhuis komt zonder afspraak, moet nu wat langer wachten als er op dat moment geplande afspraken zijn, omdat die voorgaan.

Inwoners die geen toegang hebben tot internet of niet digitaal vaardig zijn kunnen terecht bij het Sociaal Wijkteam met zorg-gerelateerde vragen, de telefonische ingang 14075 en de gastvrouwen in de publiekshal van het Stadhuis.

2.4 Onderhouden en digitaal ontsluiten Zaanse historie

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-	Bron
	2014	2014	2015	2015	waarde	
Percentage bevolkingsregisters over de periode 1850-1910 dat gedigitaliseerd is	0%	60%	80%	100%	100%	Digitaal gemeentearchief

Gerealiseerd

Het digitaliseren van de bevolkingsregisters over de periode 1850-1910 is volledig gerealiseerd in 2015. Hiermee lopen we ruim vooruit op de doelstelling in de begroting.

2.5 Dienstverlening bedrijfsvoering

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef-	Bron
	2014	2014	2015	2015	waarde	
Percentage facturen betaald binnen 30 dagen	74%	91%	90%	78%	100%	Gemeentelijke registratie
Percentage incidentele subsidies dat binnen termijn is afgehandeld	73%	80%	90%	92%	100%	Gemeentelijke registratie
Percentage WOB-verzoeken dat binnen termijn is afgehandeld	74% (2014)	74%	100%	86,1%	100%	Gemeentelijke registratie
Maatregelen getroffen voor een veilige digitale omgeving voor dienstverlening	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Goed	Externe audits

Activiteiten:

- Ontwikkelen en implementeren van Contract- en Bestelmanagement waardoor het proces van inkoop en aanbestedingen en het proces verwerken van facturen wordt gestroomlijnd en digitaal wordt ondersteund
- Investeren in bedrijfskapitaal en beleidsvoering ICT-beveiliging om te zorgen dat systemen en digitale loketten permanent functioneren en gegevens beschermd zijn
- Centraal monitoren dat alle WOB-aanvragen worden geregistreerd en tijdig worden afgehandeld
- Uitvoeren van het nieuwe digitale subsidieproces voor uitgaande subsidies conform de algemene subsidieverordening

Op koers

Het project Contract- en Bestelmanagement (CBM) is bijna afgerond. De contractenmodule ter ondersteuning van de contractmanagers is gereed. De bestelmodule voor leveringen en diensten is vertraagd en net in 2016 vrijgegeven. Deze module is van belang voor een betere afhandeling van de facturenstroom. De eerste effecten worden in 2016 zichtbaar. Het percentage betaalde facturen is in 2015 verbeterd ten opzichte van 2014. Dit is echter niet zichtbaar, omdat in 2014 per abuis een verkeerde berekening is gemaakt. Uit een herberekening blijkt dat in 2014 het percentage ligt op 74%, net als dat het geval was in 2013.

Er is een toename merkbaar van cybercrime. Dit vraagt om continue aandacht voor informatiebeveiliging. Afgelopen jaar is daarom onder meer geïnvesteerd in geavanceerde firewalls om bedreigingen vanuit het internet tegen te gaan. Er is een toename merkbaar van cybercrime. Dit vraagt om continue aandacht voor informatiebeveiliging. Afgelopen jaar is daarom onder meer geïnvesteerd in geavanceerde firewalls om bedreigingen vanuit het internet tegen te gaan. Daarnaast worden bewustwordingscampagnes gevoerd en wordt in simulaties geoefend.

In 2015 heeft de gemeente 130 Wob-verzoeken ontvangen, in 2014 waren dit er 218. Uit een naberekening is gebleken dat het percentage voor 2014 lag op 80,6%. Dit is hoger dan de 74% die is gerapporteerd in de jaarrekening 2014. In 2015 is 86,1% van de verzoeken tijdig afgedaan. Er zijn in 2015 geen dwangsommen uitbetaald op grond van de Wob. Belangrijke verklaring voor de afname is dat informatie over verkeersboetes, waar veel verzoeken over gingen, openbaar is gemaakt. Verder zijn in de rechtspraak criteria ontwikkeld waarmee het misbruik maken van de Wob kan worden tegengegaan. Dit levert ook een bijdrage aan de afname.

Burger en bestuur

	Begroting	Realisatie	Vershil
Lasten	56.529	55.002	-1.527
Baten	-10.219	-10.688	-469
Toevoegingen	577	575	-2
Onttrekkingen	-5.757	-5.757	0
Saldo	41.131	39.132	-1.999

Toelichting op afwijkingen per programma

De kosten voor ICT en Informatievoorziening zijn aanmerkelijk lager uitgevallen dan begroot . Dit wordt vooral veroorzaakt door maatregelen die in de Paragraaf Bedrijfsvoering uitgebreider staan toegelicht. De kosten voor personeel (zoals WW en eigenrisicodragerschap Ziektewet) vielen lager uit. Door scherper inkopen en creëren van meer kostenbewustzijn in de organisatie zijn de kosten voor facilitaire diensten gedaald. En dit jaar vallen de materiële kosten van een aantal ICT-projecten mee en waren er minder upgrades van applicaties nodig. Dit betreffen natuurlijke fluctuaties van uitgaven.

Doordat minder bezwaren en beroepen tegen besluiten van de gemeente gegrond worden verklaard, valt het bedrag dat de gemeente moet uitkeren voor claims naar aanleiding van juridische procedures lager uit dan begroot.

Tenslotte draagt digitaliseren van processen bij aan het verlagen van (personeels)kosten voor de gemeente.

Programma 09 Financiën

Portefeuillehouder: D. Emmer
Verantwoordelijk directeur: A. Roggeveen

Programmadoelstelling en de rol van de gemeente

Zaanstad is een financieel stabiele gemeente, waar de uitvoering van de beleidsdoelstellingen vorm krijgt binnen door de raad vastgestelde kaders en met een actief risicomanagement. De uitvoering van de Wet WOZ en het heffen en innen van belastingen wordt efficiënt uitgevoerd. Het programma Financiën is daarmee ondersteunend aan de andere programma's in de begroting.

Voor zowel het financiële beleid als het heffen en innen van belastingen geldt dat deze taken grotendeels wettelijk zijn vastgelegd in de Gemeentewet. De gemeente heeft enige beleidsvrijheid. De kaderstellende rol ligt geheel bij de gemeenteraad. Op het gebied van de gemeentefinanciën stelt de raad kaders door middel van de begroting en de financiële verordening. De controlerende rol van de raad komt tot uiting bij de jaarstukken. Namens de gemeenteraad controleert de accountant de jaarstukken. Het college van Gedeputeerde Staten is verantwoordelijk voor het financieel toezicht. Daarnaast ondersteunt de Rekenkamer Metropool Amsterdam de raad bij de controlerende taak. Belastingverordeningen worden vastgesteld door de gemeenteraad. De beleidsvrijheid is beperkt. Gemeenten kunnen alleen belastingen heffen die zijn opgenomen in de Gemeentewet en retributies mogen maximaal kostendekkend zijn. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). De waardering wordt ook gebruikt door mede-overheden. De Waarderingskamer houdt toezicht op de kwaliteit van de uitvoering van de Wet WOZ.

Terugblik

In de afgelopen jaren zijn bezuinigingsmaatregelen bepaald en gerealiseerd. Daardoor is de financiële basis van Zaanstad op orde. Door een aantrekkende economie en groei van de stad kunnen we weer een start maken met investeren. Zaanstad was financieel voorbereid op de invoering van de nieuwe gemeentelijke taken in het maatschappelijk domein. Die taken zijn dit jaar binnen het budget gerealiseerd, blijkt uit de realisatiecijfers van deze jaarrekening.

1 Stabiel financieel beleid

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streefwaarde	Bron
Oordeel toezichthouder	Matig	Redelijk	Redelijk	Redelijk	Redelijk	Jaarlijkse beoordeling van de financiële positie door de toezichthouder
Oordeel accountant over getrouwheid	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Controleverklaring onafhankelijke accountant
Oordeel accountant over rechtmatigheid	Positief	Positief	Positief	Positief	Positief	Controleverklaring onafhankelijke accountant

Positie in de ranglijst woonlasten grote gemeenten	1	1	1	1 (in de ranglijst 2016 staat Zaanstad op plaats 2)	> 5	Kerngegevens belastingen grote gemeenten, COELO
--	---	---	---	---	-----	---

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

1.1 Organisatie financiële processen

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Realisatie uitvoering verbijzonderde interne controles (VIC's)	100%	100%	100%	100%	100%	Gemeentelijke registratie
Tijdigheid P&C-documenten conform planning raad	100%	100%	100%	100%	100%	Jaarplanning raad
Realisatie bezuinigingsmaatregelen	95%	95%	95%		95%	Voortgangsrapportage bezuinigingen
Het aantal afgeronde 213a-onderzoeken per jaar	2	2	2	1	Minimaal 1	Gemeentelijke registratie
Realisatie nieuw format kadernota	Niet gereed	Niet gereed	Gereed	Gereed	Gereed	Besluitvorming raad

Activiteiten:

- Ontwikkelen nieuw format kadernota
- Herzien financiële verordening
- Risicomanagement verder verankeren in de organisatie
- Meer gebruik van geautomatiseerde controles in financiële processen
- Opstellen controleplannen nieuwe taken en uitvoeren van deze plannen
- Verder digitaal ontsluiten van financiële informatie

Op koers

Het 213a-onderzoek dat in 2015 is uitgevoerd, ging over de effectiviteit en doelmatigheid van het Zaanse erfgoedbeleid.

Het format van P&C-documenten is in het afgelopen jaar doorontwikkeld. Het college heeft bij de kadernota en de begroting keuzes transparant gemaakt door ook de opties waarvoor het college niet heeft gekozen te vermelden in de kadernota. Via de portal financiën.zaanstad.nl zijn alle P&C-documenten nu digitaal en interactief te raadplegen. Een aantal financiële verordeningen is geactualiseerd en samengevoegd om het beleid te vereenvoudigen. Begin 2016 zijn de verordeningen aangeboden aan de raad.

In het risicomanagement veranderen we de focus van instrument naar dialoog. We experimenteren met nieuwe methoden die management en bestuur helpen om het gesprek te voeren over risicomanagement in Zaanstad. Een voorbeeld is de pilot met strategiekaarten in het maatschappelijk domein.

Dit jaar hebben we gewerkt met een nieuw softwarepakket voor het analyseren van financiële gegevens. Dit leverde echter niet de verwachte mogelijkheden op om afwijkingen mee te signaleren. In 2016 bekijken we of er alternatieven zijn.

We hebben de controleplannen voor nieuwe taken gemaakt en gebruikt. We passen de controleplannen steeds aan op veranderingen in de regelgeving voor de nieuwe taken.

2 Innen lokale belastingen en heffingen

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Toestemming waarderingskamer	Akkoord	Akkoord	Akkoord	Akkoord	Akkoord	Brief waarderingskamer om WOZ beschikking en OZB aanslag te mogen versturen

Om deze doelstelling te bereiken leveren we de volgende prestaties

2.1 Innen lokale belastingen en heffingen

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef-waarde	Bron
Het uitgekeerde bedrag aan proceskostenvergoeding afgezet tegen het bedrag waar maximaal een beroep op kan worden gedaan.	20%	18,5%	20%	21,5%	15%	Gemeentelijke registratie
Aantal gehonoreerde bezwaarschriften afgezet tegen het totaal aantal ingediende bezwaarschriften	52% WOZ (76% overige heffingen)	(45% van 1.168) WOZ, (81% van 4.387)	60% (75%)	(49,2% van 1.126) WOZ, (84% van 3.761)	75% (75%)	Gemeentelijke registratie
Aantal gehouden hoorzittingen afgezet tegen het aantal verzoeken.	20% (127 versus 626)		20%		15%	Gemeentelijke registratie

Activiteiten:

- In een zo vroeg mogelijk stadium persoonlijk contact opnemen met de bezwaarmaker.
- Vooroverleg met woningcorporaties en eigenaren van grote objecten.
- Met marktpartijen die meerdere cliënten vertegenwoordigen in een zo vroeg mogelijk stadium duidelijke afspraken maken over de werkwijze van bezwaarafhandeling en de hoogte van de proceskostenvergoeding.

Op koers

Het percentage gehonoreerde bezwaarschriften stijgt. Dit lijkt negatief, maar is juist een positieve ontwikkeling als we kijken naar de cijfers. Er worden in totaal steeds minder bezwaarschriften ingediend. Dit komt doordat we met de informele methode al veel vragen in een gesprek kunnen beantwoorden. De bezwaren die daarna overblijven en worden ingediend zijn vooral de terechte bezwaren. Het percentage gehonoreerde bezwaarschriften stijgt daarom.

Hetzelfde geldt voor de uitgekeerde proceskostenvergoedingen. Door de informele methode en mediation worden minder juridische procedures opgestart en het bedrag dat totaal wordt uitgekeerd daalt. Alleen de gevallen waarin we er samen niet uitkomen blijven over. Van de juridische procedures die overblijven is een groter percentage terecht. Deze combinatie van dalend aantal en stijgend percentage is positief, omdat dit laat zien dat juridische procedures alleen nog worden ingezet in situaties waarin ze echt nodig zijn.

Inwoners kunnen digitaal het taxatieverslag van hun woning opvragen. Bij onduidelijkheden of vragen is er de mogelijkheid om telefonisch of per e-mail contact op te nemen met de taxateur. Deze kan dan al vragen verhelderen, waardoor een bezwaar indienen vaak niet meer blijkt te zijn.

Het aantal bezwaarprocedures op lokale heffingsbesluiten is dit jaar opnieuw verminderd doordat de gemeente vooraf gesprekken voert over de taxatiewaarde met belanghebbenden. In 2015 is het vooroverleg verder uitgebreid. Met zes woningcorporaties heeft vooroverleg plaatsgevonden (voor ca. 30.000 objecten geen bezwaarschriften). Daarnaast is er vooroverleg geweest met vertegenwoordigers van eigenaren en gebruikers van een aantal grote objecten. In 2015 zijn de informatieve gesprekken met de “no cure no pay”-bureaus voortgezet. Het aantal hoorzittingen en uit te keren proceskostenvergoeding aan deze bureaus is het afgelopen jaar verder afgenomen.

Financiën

	Begroting	Realisatie	Vershil
Lasten	8.824	8.736	-88
Baten	-299.584	-300.655	-1.071
Toevoegingen	34.821	34.821	0
Onttrekkingen	-20.419	-20.419	0
Saldo	-276.358	-277.518	-1.160

Toelichting op afwijkingen per programma

In het afgelopen jaar bleef een tijd lang onduidelijk hoeveel budget de gemeenten in de Algemene uitkering van het Rijk krijgen voor de nieuwe taken in het maatschappelijk domein. Deze onzekerheid maakte het in 2015 lastig om financieel te plannen. Met het uiteindelijk vastgestelde verdeelmodel voor de nieuwe taken komt Zaanstad positief uit. Dat leidt tot een minder grote bezuinigingsopgave. De middelen worden besteed aan het verbeteren van de voorzieningen vanuit de Wmo en Jeugdwet. Dit heeft de raad bij de begroting 2016 besloten.

Uit de decembercirculaire is een voordeel ontstaan voor gemeente Zaanstad. Ten behoeve van de herstructurering van de WSW sector ontvangt de gemeente een decentralisatie uitkering (-301). De uitkeringsfactor is aangepast met 1 punt wat een voordeel geeft (-265), daarnaast zijn enkele maatstaven aangepast (-397).

Bij de najaarsnota werd nog uitgegaan van een onderbesteding door het Rijk wat tot een teruggave van de algemene uitkering zou leiden, echter gezien de onvoorziene uitgaven als gevolg van de vluchtelingen crisis wordt verwacht dat de onderbesteding en de onvoorziene uitgaven elkaar opheffen (-324). Ook is een aanpassing in de aantallen verwerkt over de jaren 2013 en 2014 (-82).

De nieuwe taken van de gemeente leiden ook tot meer inhuur, onder meer ten behoeve van de administratieve organisatie van taken die voortvloeien uit de Jeugdwet en de Wmo. Dit is bekostigd door het voordeel van vacatureruimte, die na de reorganisatie van de Control-sector niet direct is ingevuld. Door de nieuwe taken zijn ten slotte de kosten voor de (zwaardere) accountantscontrole gestegen. Dit is opgevangen met een voordeel op de algemene kosten.

Door het aantrekken van toerisme en een groot evenement als Stad aan de Zaan heeft Zaanstad meer inkomsten uit precariobelasting (-148). Dat de economie lijkt aan te trekken, is ook zichtbaar in de grondexploitaties: de gemeente heeft meer gronden verkocht dan begroot. Dit betekent een lagere renteopbrengst op het product treasury (492).

3. Paragrafen

3.1. Bedrijfsvoering

Algemene terugblik 2015

Zaanstad brengt het motto 'leren door te doen' steeds meer in de praktijk. Dit betekent dat we vlot aan de slag gaan met nieuwe opgaven, daarbij goed in de gaten houden wat onze aanpak oplevert en daarvan leren hoe we het in het vervolg beter kunnen doen. We doen dit bovendien steeds meer samen met onze partners. Op deze manier ontwikkelt Zaanstad een wendbare organisatie; een gemeente die weet aan te sluiten op haar omgeving en haar bijdrage levert aan steeds wisselende opgaven in de maatschappij. Uit de evaluatie van de reorganisaties blijkt dat de organisatie daarmee op de goede weg is. Externe partners vinden dat samenwerking met hen en binnen het stadhuis is versterkt.

De organisatieonderdelen die zich bezighouden met bedrijfsvoering hebben tot doel om ondersteunende processen en systemen zo in te richten, dat ze helpen om nieuwe ontwikkelingen snel op te pakken. Voorbeelden zijn: het digitaliseren van processen voor de Sociale Wijkteams en Jeugdteams, het verbeteren van het gebruiksgemak van de website, zorgen dat we klachten registreren én ervan leren, het opzetten van een structuur voor strategisch personeelsmanagement opzetten, het ontwikkelen van leerlijnen, et cetera. De paragraaf Bedrijfsvoering geeft een beeld van de speerpunten van 2015 en wat daarmee is bereikt.

Zaanstad maakt slagen in kwaliteit en is erin geslaagd om het extra werk op te pakken. De druk op de organisatie van Zaanstad is aanwezig door de combinatie van nieuwe opgaven, bezuinigingen, reorganisaties en extra taken. In het afgelopen jaar merkten we dat daarmee de rek in onze capaciteit maximaal werd opgezocht en dat voor sommige taken specifieke kennis vereist was. Dit heeft binnen de bestaande budgetten geleid tot meer externe inhuur, naast de investeringen in ons eigen personeel zoals blijkt uit de besteding van het opleidingsbudget. Op het resultaat mogen we trots zijn. Zaanstad krijgt op veel vlakken landelijke erkenning. De werkwijzen van Zaanstad worden door veel gemeenten als voorbeeld gebruikt. Het budget dat tussentijds door het bestuur beschikbaar is gesteld voor extra capaciteit voor bijvoorbeeld de implementatie van de drie decentralisaties is hierin een belangrijke randvoorwaarde gebleken.

Hoofddoel

De middelenfuncties leveren op een efficiënte en kwalitatieve manier een bijdrage aan de beleids- en organisatiedoelstellingen

Tabel: interne klanttevredenheid

Doelindicator	Nulmeting	Realisatie 2013	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streefwaarde	Bron
Gemiddelde score interne klanttevredenheid	3,5	3,5	3,6	-	3,6	Gemeentelijke registratie

Schaal 1-5

Toelichting: Dit cijfer komt uit de meting Vensters voor Bedrijfsvoering (VvB). In 2015 heeft VvB geen nieuwe meting op dit onderdeel gedaan.

Prestatie 1

De middelenfuncties leveren op een efficiënte en kwalitatieve manier een bijdrage aan de beleidsdoelstellingen in de begrotingsprogramma's

De speerpunten voor 2015 waren:

- Sociale Wijkteams en Jeugdteams ondersteunen: ICT en Arbo
- Zaanstad als werkgever: werk bieden aan mensen met afstand tot de arbeidsmarkt

- Zaanstad als opdrachtgever: kansen voor lokale ondernemers vergroten
- Bedrijfsvoering levert een bijdrage aan milieu- en duurzaamheidsdoelstellingen

1.1. Sociale Wijkteams en Jeugdteams ondersteunen: ICT en Arbo

Zie ook programma 1 (Jeugd en zorg), prestatie 2.1

Voorgenomen activiteiten 2015:

- Digitale hulpmiddelen voor gezinnen (cliënten van de Sociale Wijkteams en Jeugdteams) om aanvragen te doen en informatie op te zoeken
- Mobiele systemen en digitale toepassingen voor de medewerkers in de Sociale Wijkteams en Jeugdteams
- Nieuw opgeleverde systemen in beheer nemen
- Aanvullen Arbo-beleid op basis van risico-inventarisaties bij Sociale Wijkteams en Jeugdteams

Op koers

Toelichting:

Bedrijfsvoering faciliteert de Sociale Wijkteams en Jeugdteams om hun werk te kunnen doen. In 2015 is veel werk gestoken in het in beheer nemen en optimaliseren van de benodigde informatiesystemen en het mogelijk maken van mobiel werken.

Omdat medewerkers van de gemeente werkzaam zijn bij Sociale Wijkteams en Jeugdteams kregen we te maken met een nieuwe opgave in het Arbo-beleid. Als werkgever is Zaanstad ervoor verantwoordelijk dat medewerkers die op een andere locatie werken daar een werkplek hebben die voldoet aan Arbo-normen. Er zijn risico-inventarisaties uitgevoerd op de locaties. Het Arbo-beleid is geactualiseerd en wordt door middel van risico-inventarisaties steeds bijgehouden.

1.2. Zaanstad als werkgever: werk bieden aan mensen met afstand tot de arbeidsmarkt

Zie ook programma 2 (Werk, inkomen en economie), prestatie 2

Voorgenomen activiteiten 2015:

- Zaanstad neemt als werkgever een voorbeeldfunctie door o.a. een gedeelte van haar personeelsbestand beschikbaar te stellen voor mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt.
- Het Zaans inkoopbeleid levert een bijdrage aan de SROI-doelstellingen.

Op koers

Toelichting:

In programma 2 (Werk, inkomen en economie), prestatie 2 en programma 6 (Beheer buitenruimte), prestatie 1 wordt ingegaan op het beleid voor o.a. het organiseren van beschut werk, de inzet op Social Return on Investment (SROI) en het creëren van ruimte om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te helpen re-integreren en werkervaring te laten opdoen.

Binnen de ruime definitie van 'medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt' onderscheiden we een aantal groepen, waaronder medewerkers die vallen onder de banenafpraak in de Participatiewet of die werkzaam zijn op een werkervaringsplaats binnen de gemeente. Conform de definitie van Wet Garantiebanen is in 2015 inmiddels 11 fte aan garantiebanen gerealiseerd. Aan zes kandidaten uit de doelgroep is de mogelijkheid geboden om als zogenoemd bosmaaier te werken.

In 2015 heeft daarnaast een groot aantal mensen de mogelijkheid gekregen om vanuit de Participatiewet deel te nemen aan een additionele arbeidsplaats of een activeringstraject (104 deelnemers aan Werken in de Wijk en 8 aan alleenstaande ouder-projecten). Bij het Klant Contact Centrum is het mogelijk gemaakt om na een proefplaatsing van twee maanden een regulier tijdelijk dienstverband aan te bieden. Er zijn nu vier kandidaten met dit vooruitzicht aan het werk.

Via de afdeling Werk, waaronder de matchingsunit, zijn in 2015 bijna 90 Werkervaringsplaatsingen binnen de gemeente gerealiseerd. Voorbeelden zijn plaatsingen bij Stadstoezicht en bij het ServicePlusTeam. Jaarlijks zijn ongeveer 25 medewerkers van BaanStede actief in o.a. het onderhoud openbare ruimte en op de begraafplaatsen. In 2015 hebben 51 kandidaten in een leerwerktraject werkervaring opgedaan bij bijvoorbeeld het Klantcontactcentrum (KCC) of als ondersteuning bij Facilitaire Zaken.

In 2016 wil de organisatie de ambitie van Zaanstad als inclusief werkgever verder verwezenlijken door interne mogelijkheden in de organisatie gericht te koppelen aan het aanbod van mensen die staan geregistreerd om voor hen bij Zaanstad een passende werkplek te vinden.

1.3. Zaanstad als opdrachtgever: kansen voor lokale ondernemers vergroten

Zie ook programma 2 (Werk, inkomen en economie), prestatie 1 en programma 8 (Burger en Bestuur), prestatie 2.1 en prestatie 2.3.

Voorgenomen activiteiten 2015:

- Verminderen administratieve lasten
- Mogelijkheden digitaal paspoort (eenmalige invoer van gegevens) in beeld brengen
- Het lokale MKB en ZZP'ers schrijven meer in op aanbestedingen van de gemeente

Op koers

Toelichting:

Met (ICT-)ondernemers hebben we verkend waar we administratieve lasten verder kunnen verminderen. De ondernemers deden concrete voorstellen voor de mogelijkheden van een digitaal paspoort die we in 2016 implementeren.

De aanbestedingsprocedures voeren we volgens de wettelijke aanbestedingsregels uit. We helpen lokale ondernemers, vooral het MKB en ZZP'ers, om hun kansen te benutten door hen te informeren hoe ze hieraan kunnen meedoen en wat er bij zo'n procedure komt kijken. In de praktijk zien we dat meer dan de helft van de opdrachten die de gemeente uitzet, wordt gegund aan lokale ondernemers. In 2015 zijn vier informatiebijeenkomsten voor lokale ondernemers georganiseerd. Eén daarvan ging over het vereenvoudigen van (digitale) processen en één ging over de aanbestedingsprocedure van de gemeente voor de inkoop van brede school-activiteiten.

Tabel: aantal bijeenkomsten voor lokale ondernemers

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie 2013	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef- Bron waarde
Aantal bijeenkomsten per jaar voor ondernemers over gemeentelijke inkopen en aanbestedingen	3	2	3	4	3 Gemeentelijke registratie

1.4. Bedrijfsvoering levert een bijdrage aan milieu- en duurzaamheidsdoelstellingen

Zie ook programma 5 (Milieu en duurzaamheid).

Voorgenomen activiteiten 2015:

- Verminderen papier en poststroom
- Actieprogramma 'afval verminderen'
- Onderzoeken mogelijkheden om meer op doel dan op middel in te kopen
- Onderzoeken welke bijdrage inkoop kan leveren aan innovatie en duurzaamheid (naast de bepalingen die ons inkoopbeleid al heeft t.a.v. duurzaam inkopen)

Op koers

Toelichting:

In 2015 zijn het papiergebruik en de poststroom opnieuw afgenomen als gevolg van digitalisering. De daling is minder groot dan verwacht vanwege de extra brieven aan inwoners over de veranderingen in het maatschappelijk domein. Bijvoorbeeld over zorg in natura (ZIN) en jeugdwerkloosheid. De komende jaren zullen onder meer de processen rond werk, inkomen en zorg ook worden gedigitaliseerd.

Zaanstad heeft meegedaan aan de landelijke Milieubarometer. Dit gaf ons inzicht in nieuwe kansen. In 2015 zijn we afval in het stadhuis gescheiden gaan inzamelen. Daardoor wordt nu 54% van in totaal 371 ton afval gescheiden. De CO2-emissie en papierinkoop per medewerker liggen in Zaanstad het laagst van alle gemeenten die aan de Milieubarometer deelnemen.

Tabel: afname papier en poststroom

Prestatie-indicator	Nulmeting	Begroting	Realisatie	Streef- waarde	Bron
		2015	2015		
Afname papier, poststroom, etc.	174.600 (2011)	139.680	142.622	122.220	Gemeentelijke registratie

In 2016 actualiseren we het strategisch inkoopbeleid. Het motto daarbij is 'terug naar de bedoeling'. In mei 2015 heeft de gemeente Zaanstad haar zienswijze gegeven aan de minister over de voorgestelde nieuwe aanbestedingswetgeving. Zaanstad heeft erop gewezen dat de (reken-, tijdsinvestering- en overige interne) kosten voor het bedrijfsleven om te kunnen inschrijven op een aanbesteding behoorlijk zijn toegenomen, vooral voor kleine ondernemingen (MKB). Deze ontwikkelingen zien we graag omgebogen, omdat we het belangrijk vinden dat zo veel mogelijk goede bedrijven inschrijven op overheidsopdrachten.

De aanbesteding voor de inkoop van energie voor eigen gebruik van de gemeente Zaanstad (eigen gebouwen, OV, VRI, bruggen, gemalen, DRIS, etc.) is erop gericht dat een nieuwe overeenkomst wordt afgesloten met een energieleverancier van echt groen opgewekte energie, dus niet 'vergroende' grijze energie. Voor de overeenkomst is als eis gesteld dat Zaanstad de ruimte heeft om in de toekomst eerst eigen lokaal groen opgewekte energie in te zetten.

Prestatie 2

De middelenfuncties leveren op een efficiënte en kwalitatieve manier een bijdrage aan de organisatiedoelstellingen (voorheen Sociaal Jaarverslag)

Bedrijfsvoering voert de organisatiedoelstellingen uit:

- Wendbare organisatie: organisatieontwikkeling 'van zorgen voor naar zorgen dat': mensen, systemen, informatie en werkprocessen zijn zo ingesteld, dat de organisatie daadwerkelijk invulling kan geven aan een rol die per situatie anders kan zijn.
- Toekomstgerichte organisatie: investeren in bedrijfskapitaal - mensen en middelen.
- Efficiënte organisatie: beheerprocessen middelenfuncties efficiënter organiseren en de kwaliteit verbeteren.

2.1. Wendbare organisatie

Voorgenomen activiteiten 2015:

- Uitvoeren van evaluaties om te ontdekken wat nog nodig is om de ontwikkeling 'van zorgen voor naar zorgen dat' vorm te geven
- Reorganisaties sneller en efficiënter laten verlopen door gebruik te maken van ervaringen met eerdere reorganisaties
- Een passende oplossing vinden voor boventallige medewerkers
- Verantwoord inzetten van capaciteit door gebruik van een flexibele schil

- Regionale klussenbank opzetten
- Rapportage over organisatieontwikkeling aan de raad

Op koers

Toelichting:

Om te achterhalen hoe het transformatieproces “van zorgen voor naar zorgen dat” verloopt en waar de gemeente nu staat, heeft de organisatie de laatste drie reorganisatietrajecten geëvalueerd. Meer dan 100 medewerkers hebben actief bijgedragen aan het traject om met elkaar te leren van de reorganisaties. De evaluatie is door een extern adviesbureau begeleid. Uit de evaluatie blijkt dat de organisatie meer flexibel en meer ‘op buiten gericht’ denkt en handelt. Ook geïnterviewde partners van de gemeente geven aan dat zij dit merken. Ontwikkelopgaven voor de organisatie in de komende tijd zijn: het groeien in rollen en het omgaan met onzekerheid en daarnaast het werken aan interne verbinding en onderlinge samenwerking.

Door gebruik te maken van het ‘draaiboek reorganisaties’ (bevat lessons learned, tips en tools uit eerdere reorganisaties) verliepen nieuwe reorganisaties in 2015 merkbaar beter georganiseerd en daardoor sneller. Voorbeelden zijn de reorganisaties bij Control en het Vergunningen-centrum en de verdeling van de portefeuille Openbare ruimte, Veiligheid en Dienstverlening aan andere directieleden, nadat de directie halverwege 2015 met één directielid is verkleind.

De organisatie is er in geslaagd om in korte tijd nieuwe plaatsen voor boventallige medewerkers te vinden. Op 31 december 2015 zijn nog vijf medewerkers boventallig. De verwachting is dat een aantal van hen in 2016 kan starten op een nieuwe functie binnen of buiten de gemeente.

Zaanstad werkt met een relatief kleine vaste formatie, aangevuld met een flexibele schil. De flexibele schil bestaat uit tijdelijke aanstellingen en inhuur. Een flexibele schil geeft Zaanstad de mogelijkheid om bij piekbelasting, specialistische kennisbehoefte of vacatureruimte snel capaciteit in te zetten. Bij behoefte aan capaciteit wordt eerst onderzocht of er medewerkers zijn die (tijdelijk) een taak kunnen overnemen of een andere functie kunnen vervullen. Hierbij hebben boventallige medewerkers voorrang. Als er geen (boventallige) medewerkers beschikbaar zijn, wordt bekeken of een tijdelijke aanstelling mogelijk is of dat wordt gekozen voor inhuur. De toekomst van de flexibele schil wordt meegenomen in het ontwikkelen van strategisch personeelsmanagement (SPM), zie 2.2.

Flexibiliteit is ook mogelijk door uitwisselen van personeel met andere organisaties. In de regio zijn er regelmatig uitwisselingen: collega’s voeren tijdelijk een klus bij een andere gemeente uit. Organisaties kunnen hiermee hun behoefte aan flexibele capaciteit invullen. Maar ook leren van elkaar. Voor medewerkers is een uitwisseling een aanvulling op hun professionele ontwikkeling. Vanwege al deze voordelen, willen we het aantal uitwisselingen graag uitbreiden. In 2015 hebben we daarvoor Regioflexwerk, een regionale klussenbank, opgezet. In 2016 willen we het gebruik hiervan stimuleren door Regioflexwerk onder de aandacht te brengen bij leidinggevenden en medewerkers.

Op 26 maart 2015 is aan de raad een presentatie gegeven over organisatieontwikkeling. De raad heeft gevraagd om op de hoogte te worden gehouden over de ontwikkeling van de organisatie naar aanleiding van een rekenkameronderzoek in 2013. Een onderdeel van deze presentatie ging over de uitkomsten van een cultuuronderzoek dat de Hogeschool van Amsterdam in 2014 in de ambtelijke organisatie heeft uitgevoerd. Voor een aantal raadsleden gaf de presentatie aanleiding de vraag te stellen of er een relatie is tussen het functioneren van de raad en één van de constatering, namelijk dat er sprake is van risicomijdend gedrag in de organisatie. Op verzoek van het college wordt nu een nader onderzoek naar de oorzaken en achtergronden daarvan uitgevoerd. Dit onderzoek wordt in april 2016 opgeleverd.

2.2. Toekomstgerichte organisatie: Investeren in bedrijfskapitaal - mensen en middelen

Voorgenomen activiteiten 2015:

- Zaanstad is een aantrekkelijke werkgever
- Medewerkertevredenheidsonderzoek
- 2% van de loonsom investeren in opleidingen
- Werken aan kerncompetenties, die bijdragen aan de wendbare organisatie
- Leerlijnen vormgeven
- Informeel leren ondersteunen
- Vernieuwen intranet, o.a. intern gebruik van social media bevorderen
- Investeren in leiderschap
- Aantrekken van jong, hoogopgeleid personeel
- Beheersen en verkorten ziekteverzuim
- Nieuwe Arbo-structuur implementeren
- Strategische personeelsplanning (SPM) voorbereiden

Op koers

Toelichting:

We investeren in mensen en middelen. Om onze organisatiedoelen waar te maken. Maar ook om een aantrekkelijke werkgever te zijn. Goede mensen werken graag voor een organisatie waar hun bijdrage ertoe doet en die in hun ontwikkeling wil investeren.

Tabel: algemene medewerkertevredenheid

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2013	Begroting 2015	Realisatie 2015	Streef- waarde	Bron
Algemene medewerkertevredenheid	7,0	7,3	7,3	-	7,5	Gemeentelijke registratie

Toelichting: Er is in 2015 geen meting van de medewerkertevredenheid gedaan. De volgende meting is in 2016. In 2014 was er een cultuuronderzoek en in 2015 besteedde de organisatie aandacht aan een interne evaluatie van de reorganisaties.

Zoals begroot is in 2015 is in totaal ca. € 1,5 mln. besteed aan opleidingen en trainingen voor afdelingen, teams en individuele medewerkers. Dit komt neer op 2% van de werkelijke loonsom van 2015. Die opleidingen worden door leidinggevende en medewerker gekozen en zijn gericht op functioneren, actuele kennis van het vakgebied en loopbaanontwikkeling. In de Najaarsrapportage is gemeld dat een gedeelte van het in het voorjaar extra aangevraagde opleidingsbudget is vrijgefallen, omdat niet alle gewenste opleidingsinitiatieven in 2015 tot uitvoer konden worden gebracht. De ontwikkelingen en de inbedding van hervormingen in verschillende sectoren zorgden ervoor dat opleidingsinitiatieven zijn uitgesteld. Eind 2015 is een inhaalslag gemaakt om de afspraken over opleidingen voortkomend uit de organisatieveranderingen uit te voeren.

Net als eerdere jaren heeft de Zaanse School een organisatiebreed opleidingsaanbod uitgevoerd op generieke onderwerpen, zoals introductie van nieuwe medewerkers, beleids- en besluitvorming, integriteit en financiën, en specials zoals het traineeprogramma, het Talent Ontwikkel Programma (TOP) en opleidingen voor boventalligen. In 2015 is gestart met het ontwikkelen van leerlijnen (functiegerichte opleidingspakketten). Een aantal leerlijnen is al compleet. In 2016 komen er meer leerlijnen bij en willen we het opleidingsaanbod via een digitaal leerportaal gaan aanbieden. In het eerste kwartaal van 2016 evalueren we de voortgang van het strategisch opleidingsplan. Waar nodig wordt dan bijgestuurd.

We vinden een klimaat waar leren en experimenteren voorop staat belangrijk. Naast georganiseerde opleidingen kunnen medewerkers informeel van elkaar leren. Initiatieven uit de organisatie in het

afgelopen jaar zijn bijvoorbeeld: de Summerschool (collega's bieden workshops aan om vaardigheden en kennis over te dragen), het Zaanlab (collega's bespreken dilemma's waar zij in hun werk tegenaan lopen bij de ontwikkeling van buiten naar binnen werken en leren hierover van elkaar), de Meester in je werk-week (workshops rond employability door collega's en externen) en leren, lef en leiderschap (een ontwikkelprogramma voor en door collega's).

In 2015 is een nieuw, interactief intranet in gebruik genomen. Dit sociaal intranet functioneert als een soort intern Facebook. Collega's kunnen elkaar vinden op expertise of projecten, samenwerken aan projecten en reageren op berichten. Het intranet draagt zo bij aan beter (digitaal) samenwerken.

In 2015 heeft het gehele management van de gemeente aan een leiderschapstraject deelgenomen. Doel van het traject was om individueel (persoonlijk leiderschap) en als groep (collectief leiderschap) meer in regie en verbinding komen. Uit de evaluatie blijkt dat leidinggevendenden een belangrijke winst van het leiderschapstraject vinden dat ze elkaar nu beter weten te vinden. Het percentage vrouwen in leidinggevende posities betreft eind dit jaar 38,8%.

Om onze arbeidsmarktpositie te versterken, is het een speerpunt om hoogopgeleide, jongere medewerkers kennis te laten maken met Zaanstad als werkgever. In 2015 heeft Zaanstad 136 studenten (vooral van het mbo en hbo) een stageplek kunnen bieden. Daarnaast hebben circa 25 scholieren in een snuffelstage kennis gemaakt met Zaanstad. Er hebben 16 universitaire stages plaatsgevonden. En één stagiair van het voortgezet speciaal onderwijs heeft werkervaring kunnen opdoen. In 2015 is eenmaal een Startersbeurs toegekend. Met de Startersbeurs kunnen afgestudeerde jongeren op de arbeidsmarkt gedurende zes maanden voor 32 uur per week werkervaring opdoen. Verder biedt Zaanstad voor de jaargang 2015 – 2017 van de Trainee pool MRA aan 4 recent afgestudeerde hoogopgeleide jongeren een traineeplek.

De doelstelling voor het verzuimpercentage voor 2015 was 5,1%, gebaseerd op de norm van het A&O-fonds. In 2013 en 2014 daalde het verzuimpercentage. In 2015 is het voor het eerst weer gestegen, naar gemiddeld 6,0%. De griepgolf begin 2015 is één van de oorzaken. In 2015 zijn meerdere preventieve en repressieve maatregelen getroffen om voor zover mogelijk bij te sturen op het verzuimpercentage. Zo is er veel aandacht besteed aan gezond omgaan met verzuim. Er zijn diverse workshops over werkstress en de balans werk-privé aangeboden. En er werd zowel preventief als herstelbevorderend gebruik gemaakt van het bedrijfszorgpakket. In de laatste maanden van het jaar is het verzuimpercentage weer gedaald.

Tabel: ziekteverzuimpercentage

Ziekteverzuim	Rekening Begroting 2014	Rekening 2015	Rekening 2015	Streef- waarde
Ziekteverzuimpercentage	5,1%	5,1%	6%	5,1%

Het Arbo-beleid is vastgesteld en wordt op basis van risico-inventarisaties steeds geactualiseerd. In 2015 is een Arbo-coördinator opnieuw aangesteld.

Zowel vanuit werknemers (vakbonden) als vanuit het management neemt de vraag naar strategisch personeelsmanagement (SPM) toe. SPM is vanuit interne en externe ontwikkelingen (beleidskeuzes, bezuinigingen, arbeidsmarkt, aard van het werk, etc.) kijken wat dit betekent voor de samenstelling van het personeelsbestand. Welke kwaliteiten en hoeveel medewerkers hebben we over een paar jaar nodig? Wat is de optimale arbeidsmix? Medewerkers in dienst, ingehuurd medewerkers en medewerkers van samenwerkingspartners dragen bij aan de doelstellingen van Zaanstad en vormen de arbeidsmix. In 2015 startten drie sectoren van de organisatie met een pilot om een model voor SPM te ontwikkelen, waarmee in 2016 de hele organisatie aan de slag kan.

2.3. Efficiënte organisatie: beheerprocessen middelenfuncties efficiënter organiseren en de kwaliteit verbeteren

Voorgenomen activiteiten 2015:

- Uitvoeren quick scans procesoptimalisatie
- Project Contract- en Bestelmanagement (CBM) uitvoeren
- Efficiënter gebruik maken van huisvesting door verhuur aan derden
- Facilitaire organisatie: van eigen beheer naar regievoering
- Intern verbruik van facilitaire producten verminderen
- Onderzoek baten en kosten van taakuitvoering voor andere overheidsorganisaties

Op koers

Toelichting:

Met quick scans hebben we in beeld gebracht op welke processen de meeste efficiencywinst te behalen is. In 2015 zijn verbeterde processen onder meer: de instroom van nieuwe medewerkers, het maken van P&C-producten, het herontwikkelen van een managementdashboard (eenvoudig sturen op een beperkt aantal indicatoren) en eHRM is in voorbereiding.

Het project Contract- en Bestelmanagement (CBM) heeft opgeleverd dat een contractenmodule in gebruik is genomen. In programma 8 (Burger en Bestuur), prestatie 2.5 wordt dit project toegelicht.

In 2015 zijn partnerorganisaties gehuisvest in panden van de gemeente: het stadhuis en het RPO, gehuisvest. Dit maakt onderlinge samenwerking makkelijker. De hogere bezettingsgraad van de gebouwen zorgt ervoor dat huisvestingskosten dalen. De bezetting van het stadhuis is met de inhuizing van het UWV gestegen van 70% naar 80%. Dit was al relatief hoog en is nu dus verder verhoogd. De bezetting van het RPO is kostendekkend geworden.

De facilitaire organisatie heeft in 2015 de omslag van eigen beheer naar regievoering verder gemaakt. Onze contractpartner voor catering en interieuronderhoud levert meer diensten en producten. En nieuwe contracten zijn afgesloten voor bijvoorbeeld de inkoop van kantoorartikelen, waarbij duidelijke afspraken zijn gemaakt over prijzen en dienstverlening. Het werken aan bewustwording van kosten en doorberekenen van niet-standaardproducten aan afdelingen leverde een besparing op. Ook hebben initiatieven binnen de organisatie om processen efficiënter in te richten en te digitaliseren besparingen opgeleverd.

In 2015 voerden we een audit uit om ons te bezinnen op onze rol in de taakuitvoering voor andere gemeenten en publieke partners in de regio. Hieruit bleek dat het voor Zaanstad belangrijk is om goed af te wegen waarom en welk aanbod we aan derden kunnen doen, zonder dat de kosten voor uitvoering voor Zaanstad juist hoger worden. In 2016 wordt voor dit vraagstuk aan een afwegingskader gewerkt.

Tabel: percentage bedrijfsvoering

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Streef- Bron
		2013	2015	2014	
Percentage bedrijfsvoering (in fte)	23,3%	23,3%	24%	24%	24% Gemeentelijke registratie

Toelichting: Cijfers 2014 zijn in 2015 aangeleverd. Er is een afname ten opzichte van de vorige meting.

Kengetallen: inzet van middelen

Inzet van middelen	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Totaal vloeroppervlak aan kantoorruimte	Geen onderdeel	19.624 m ²	16.637 m ²
Percentage vloeroppervlak eigen gebruik	Geen onderdeel	100%	95%
Huisvestingskosten per m ²	Geen onderdeel	218	345
Het totaal aantal beschikbare werkplekken	Geen onderdeel	981	1.142
Het aantal applicaties	Geen onderdeel	260	261
Het aantal pc's, thin clients	Geen onderdeel	1.350	1.300
ICT kosten per fte	Geen onderdeel	10.788	11.924
Omvang data op infrastructuur Zaanstad (uitgedrukt in terabytes)	Geen onderdeel	27,5	26

NB:

Bij de Begroting 2015 zijn de begrote ICT-kosten per fte niet gebaseerd op het begrote aantal fte's, maar op het bestaande aantal. Het begrotingscijfer zou dan uitgekomen zijn op 12.180.

Financiële tabellen: Middelen

Informatie en Communicatie Technologie

Exploitatie	Begroting 2015	Rekening 2015
ICT lasten	13.455	13.147
ICT baten	-263	-294
Totale lasten	13.192	12.853
Onttrekking reserves	0	-387
Dotaties reserves	0	387
Saldo	13.192	12.853
Investerings		
ICT	896	647

Van het budget voor informatievoorziening en ICT is minder uitgegeven dan begroot. Dit heeft twee hoofdoorzaken. Er is afgelopen jaar aanzienlijk minder uitgegeven aan projecten, omdat voor twee omvangrijke projecten is besloten eerst een marktverkenning uit te voeren voorafgaand aan de aanbesteding. Daarnaast zijn afgelopen jaar minder applicatie-upgrades uitgevoerd, dit verschilt per jaar.

Facilitaire zaken (exclusief vastgoed)

Exploitatie	Begroting 2015	Rekening 2015
FZ lasten	9.699	9.290
FZ baten	-1.407	-1.307
Totale lasten	8.292	7.983
Onttrekking reserves	-142	-142
Dotaties reserves	15	13
Saldo	8.165	7.854
Investerings		

FZ	100	-8
----	-----	----

In 2015 heeft Facilitaire Zaken haar regievoering verder uitgebreid (zie 2.3). Dit leverde besparingen op, die in deze tabel zichtbaar zijn. Daarnaast fluctueren de onderhoudskosten per jaar. Dit jaar was minder onderhoud nodig, andere jaren zal meer nodig zijn. Dit is een natuurlijke golfbeweging (zie 2.3). De kosten voor facilitaire zaken voor derden die hun kantoorruimte in panden van de gemeente huren, vallen bij de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland hoger uit dan begroot en bij de Omgevingsdienst lager dan begroot. Het effect op het resultaat is verwaarloosbaar omdat de opbrengstenkant meebeweegt met de kostenkant.

Kengetallen: inzet van capaciteit

Tabel personele kengetallen

Formatie en bezetting	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Toegestane formatieplaatsen (in fte's)	1.199	1.173	1.191
Werkelijke bezetting (in fte's) (incl. boventalligen)	1.079	1.083	1.079
Openstaande formatieruimte (in fte's) (toegestaan minus werkelijk)	120	90	112
Aantal personeelsleden (incl. boventalligen)	1.181	1.187	1.172
Aantal boventalligen	13	19	5
Vaste contracten (in % van totaal aantal medewerkers)	77,5%	-	74,7%
Tijdelijke contracten (in % van totaal aantal medewerkers)	8,0%	-	8,9%
Externe inhuur (in % van totaal aantal medewerkers)	14,5%	-	16,4%
Externe inhuur (in % van de capaciteitskosten en inhuurkosten)	16,6%*	-	17,6%
Instroom, doorstroom en uitstroom			
Percentage instroom	6,0%		6,6%
Percentage doorstroom	3,5%		4,7%
Percentage uitstroom	10,0%		7,4%
Ziekteverzuim			
Ziekteverzuim	5,1%	5,1%	6%

**)Bij de jaarrekening van 2014 maakten advieskosten nog deel uit van externe inhuur. In 2015 zijn de definities rondom inhuur en advies herijkt en is advies geen onderdeel meer van externe inhuur.*

Formatie en bezetting

In de begroting 2015-2018 is het aantal toegestane formatieplaatsen eind 2015 op 1.173 geraamd. Bij de Kadernota 2016-2019 is uitgelegd dat in 2015 de taakstelling op personeel op dat moment niet volledig gehaald wordt. Vooral in het maatschappelijk domein is meer tijd nodig om de transformatie te maken, vanwege de omvang en impact van de invoering van nieuwe taken.

Het aantal formatieplaatsen is gedaald in 2015. De bezetting is gelijk gebleven aan die in 2014. Eind 2015 is het verschil tussen formatie en bezetting 112 fte. Dit betekent niet automatisch dat er ruimte is om voor die omvang vacatures in te vullen. De openstaande formatieruimte wordt ook gebruikt om op wisselende plaatsen in de organisatie extra capaciteit te kunnen inhuren bij piekbelasting en als er behoefte is aan specialistische kennis. Ook is formatieruimte nodig voor het opvangen van loonkosten die het normbedrag overstijgen.

In-, door- en uitstroom

In 2015 zijn 78 nieuwe medewerkers ingestroomd. Er waren gedurende het jaar 85 vacatures. Voor sommige specialistische functies is merkbaar dat de arbeidsmarkt krap is. Er zijn meer medewerkers doorgestroomd naar een andere functie dan in 2014, toen de drie grote reorganisaties werden uitgevoerd. De uitstroom van medewerkers bestaat voornamelijk uit vertrek op eigen verzoek en beëindiging van tijdelijk dienstverband of het gebruik maken van (keuze)pensioen.

Tabel capaciteitskosten

Capaciteitsbudget (bedragen * €1.000)	Jaarrekening 2014*	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015
Salariskosten personeel **	74.180	77.737	74.115
Externe inhuurkosten bij ziekte en vacatures	5.609	435	7.870
Externe inhuurkosten uit hoofde van flexibele schil	4.623	7.630	3.765
Totaal capaciteitsbudget	84.412	85.802	85.750

Inhuur op projectwerkzaamheden en specifieke expertise (bedragen * €1.000)	Jaarrekening 2014*	Begroting na wijziging 2015	Rekening 2015
Externe inhuur m.b.t. projectwerkzaamheden	2.898	2.966	3.725
Externe inhuur m.b.t. specifieke expertise	522	105	439
Totale kosten aan externe inhuur voor projectwerkzaamheden en specifieke expertise	3.420	3.071	4.164

*) Bij het opstellen van de Jaarrekening 2014 en de primaire begroting 2015-2018 was de nieuwe inhuurspecificatie niet beschikbaar. Voor vergelijkingsdoeleinden is dit alsnog gespecificeerd.

**) Salariskosten is exclusief B&W en Raad en inclusief salariskosten van boventalligen. De salariskosten van boventalligen zijn niet begroot. Voor deze salariskosten is een voorziening gevormd. De salariskosten én de ontvangen baten door detacheringen van boventalligen worden verrekend met deze voorziening.

Capaciteitskosten

De werkelijke salariskosten en inhuurkosten op grond van vacatures, ziekte en voor de flexibele schil voor het jaar zijn binnen het capaciteitsbudget gebleven. Naast salaris(gerelateerde) kosten en kosten van externe inhuur zijn in 2015 baten gerealiseerd van ca. € 450.000,- Medewerkers van Zaanstad worden regelmatig gedetacheerd naar andere organisaties, zoals gemeenten, en hiervoor worden vergoedingen in rekening gebracht.

Inhuur

Met een relatief kleine ambtelijke organisatie en inzet van externe inhuurkrachten is Zaanstad tot nu toe in staat gebleken de vele taken tot uitvoering te brengen. Voor een betere informatievoorziening op inhuur is in 2015 de keuze gemaakt om inhuurkosten te verdelen in verschillende categorieën, zodat duidelijker wordt om welke redenen wordt ingehuurd. Daarnaast kan dan beter inzichtelijk worden gemaakt of het gaat om inhuur binnen of buiten het capaciteitsbudget. De inbedding in de

organisatie van deze manier van begroten en het boeken van deze nieuwe inhuurcategorieën vraagt meer tijd.

Ten opzichte van de Najaarsrapportage 2015 laten de werkelijke inhuurkosten op projectwerkzaamheden en specifieke expertise een stijging zien. Deze kosten kunnen o.a. worden verklaard doordat extra capaciteit noodzakelijk was voor het goed inregelen van de Jeugdzorg, Wmo en de Participatiewet. Daarnaast was er behoefte aan specifieke expertise grondzaken en om ontwikkelingen op het gebied van energiebesparing voor inwoners van Zaanstad op te starten. De dekking van deze kosten wordt gevonden in de aanwezige projectgelden.

Financiële tabel: Personeel & Organisatie

Exploitatie	Begroting 2015	Rekening 2015
P&O lasten	5.161	4.919
P&O baten	-70	-507
Totale lasten	5.091	4.412
Onttrekking reserves	0	0
Dotaties reserves	0	0
Saldo	5.091	4.412
Investerings		
P&O	0	0

Eind 2015 is een inhaalslag gemaakt om afspraken over opleidingen voortkomend uit de organisatieveranderingen toch uit te voeren. Hierdoor is het opleidingsbudget alsnog benut. Eerder in het jaar lukte dit door de drukte van de nieuwe taken niet. Hierover werd in de Najaarsrapportage 2015 gerapporteerd. Er waren incidentele voordelen op kosten die vooraf moeilijk voorspelbaar zijn, zoals kosten in het kader van integriteit en o.a. het feit dat door (minder) ex-werknemers minder (lang) een beroep gedaan is op WW en het eigenrisicodragerschap Ziektewet.

De hogere baten worden grotendeels veroorzaakt doordat het aantal boventalligen is gedaald. Het resultaat komt ten goede aan de algemene middelen. De voorziening waar de kosten van boventallige medewerkers uit betaald worden, kan worden verlaagd.

CAO- en salarisontwikkelingen

In 2015 is een principeakkoord gesloten over een nieuwe cao gemeenten. De nieuwe cao heeft een looptijd tot 1 mei 2017 en bevat afspraken over loonsverhoging (3% per 1 januari 2016 (een verhoging van 1,4% met terugwerkende kracht) en 0,4% per 1 januari 2017). In oktober 2015 is een eerste eenmalige uitkering uitbetaald. In de aanloop naar de volgende cao willen de VNG en de vakbonden afspraken maken over verdere modernisering van beloning en verlof.

De (Zaanse) garantiewachtdienstregeling komt met veranderingen in de cao te vervallen. Daarvoor in de plaats komt een (landelijke) afbouwtoelage. Met de vakbonden is afgesproken dat een aantal medewerkers (het uitzicht op) de (Zaanse) garantiewachtdienst-regeling behoudt. In het akkoord is hiervoor een overgangsmaatregel en een handreiking opgenomen, waardoor Zaanstad hier geen extra kosten aan heeft. In de komende 20 jaar zullen deze regelingen tot uitkering komen.

Kengetallen Wet normering topinkomens (WNT)

Vanuit de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) worden jaarlijks de financiële arbeidsvoorwaarden van topfunctionarissen van de gemeenten

gepubliceerd. Onder topfunctionarissen van de gemeenten vallen in ieder geval de gemeentesecretaris en de griffier, ongeacht of zij de norm overschrijden.

Indien salarissen van andere functionarissen van de gemeenten de norm overschrijden, moeten deze ook openbaar gemaakt worden. Politieke ambtsdragers vallen niet onder deze wet. De WNT is ook van toepassing op verbonden partijen die onder de reikwijdte van die wet vallen. De gemeente wijst de verbonden partijen op de wet- en regelgeving en de publicatieplicht.

2015			
Toepasselijk WNT-maximum	€ 178.000	€ 178.000	€ 178.000
Naam	C. Vermeer	A. Roggeveen	B. Nijman
Functie	Gemeente-secretaris	waarnemend Gemeente-secretaris	Raadsgriffier
De duur en omvang van het dienstverband	36 uur uit dienst per 01-09-2015	36 uur met ingang van 01-09-2015	36 uur geheel 2015
Beloning (cf. functionele schaal)	92.675	40.466	83.913
Sociale verzekeringspremies	0	0	0
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	359	0	10
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	14.389	5.059	12.375

Verslag Integriteitsbeleid in 2015

In 2015 voldeed Zaanstad aan de modelaanpak basisnormen openbaar bestuur en politie, een uitwerking van de integriteitseisen zoals vermeld in de Ambtenarenwet. In 2015 is een start gemaakt om de aanpak van de eigen organisatie uit te breiden naar partners met wie Zaanstad zaken doet.

De acties en resultaten van het integriteitsbeleid in 2015 zijn:

- Aan nieuwe ambtenaren wordt een aanstelling verleend na het afleggen van de *ambtseed* (en het overleggen van de VOG). In 2015 hebben 91 nieuwe ambtenaren bij een lid van de directie de ambtseed afgelegd.
- Een *training morele oordeelsvorming* is een verplicht onderdeel van het introductieprogramma voor nieuwe ambtenaren.
- Eind 2015 stonden 102 ambtenaren geregistreerd met *nevenfuncties* waarvoor toestemming is gegeven.
- De *vertrouwenpersonen* voeren gesprekken met medewerkers over de onderwerpen arbeidsverhoudingen, ongewenst gedrag en integriteit.
- In 2015 is de *commissie integriteit* drie keer bijeen geweest.
- In 2015 zijn drie nog openstaande *meldingen* uit 2014 onderzocht. In 2015 zijn elf meldingen van vermoedens van schendingen gedaan. Vier hiervan zijn nog in onderzoek. Van de overige zeven zijn vier schendingen vastgesteld. Het gaat om zaken doen met een (zo bleek achteraf) malafide bedrijf, misbruik van gemeente-eigendommen, misbruik van een informatiesysteem en misdrijving in privé-tijd. De zaken met het malafide bedrijf zijn beëindigd; de desbetreffende medewerker treft geen blaam. In de andere zaken zijn twee medewerkers schriftelijk berispt.
 - o Eén van deze meldingen, namelijk het gerucht dat in 2006/2007 ambtenaren misbruik zouden hebben gemaakt van voorkennis over de op handen zijnde prijsverhoging bij het afkopen van erfpacht, heeft veel aandacht gehad. De Rekenkamer oordeelde dat een eerder, in korte tijd uitgevoerd onderzoek kwalitatief onvoldoende was en een te korte periode besloeg. De organisatie heeft opnieuw onderzoek gedaan volgens een

door de Rekenkamer vooraf goedgekeurde methode. De onderzoeksstappen en de uitkomst zijn gecontroleerd door de Rekenkamer. De conclusie van het nieuwe onderzoek was opnieuw dat er geen reden is om aan te nemen dat met voorkennis is gehandeld. De Rekenkamer heeft deze conclusie onderschreven en in juli 2015 in het Zaanstad Beraad gebracht. In augustus 2015 heeft de raad positief besloten over de nieuwe rekenregels.

3.2. Lokale heffingen

Het beleid ten aanzien van tarieven en heffingen is vastgelegd in:

- Nota kostentoerekening 2013-2016

Ontwikkelingen 2015

Tarieven OZB

De tarieven van de onroerende-zaakbelastingen (OZB) worden vastgesteld als percentage van de WOZ waarde. Het percentage WOZ-bezwaarschriften bedroeg in 2015:

Percentage bezwaarschriften

	Woningen 2015	Niet-woningen 2015	Woningen 2014	Niet-woningen 2014
Landelijk	1,8%	6,1%	1,7%	4,8%
Zaanstad	1,0%	12,4%	0,9%	6,8%

In 2015 is er bij de woningen een lichte toename van het aantal bezwaarschriften, maar het aantal blijft ver onder het landelijk gemiddelde. Bij de niet woningen geldt dat er met name meer bezwaren zijn ontvangen van kantoren en kleine bedrijfshallen.

Belastingopbrengsten en ontwikkeling egalisatievoorzieningen

De begrote en werkelijke belastingopbrengsten betreffen:

(Bedragen x € 1.000)

	Werkelijke opbrengst 2015	Geraamde opbrengst 2015	Werkelijke opbrengst 2014
Onroerende zaakbelastingen	31.303	31.410	29.344
Roerende ruimtebelasting	80	103	58
Precariobelasting	427	286	255
Leges Algemene dienstverlening	3.294	3.231	2.819
Leges onder dienstverlening WABO (omgevingsvergunning)	4.721	4.734	3.912
Leges onder dienstverlening Europese dienstenrichtlijn	112	80	64
Hondenbelasting	574	573	561
Toeristenbelasting	606	578	501
Reclamebelasting	311	350	307
Reclameopbrengsten	934	902	887
Rioolheffing*	19.742	19.910	19.464
Afvalstoffenheffing*	16.146	16.140	16.218
Begraafrechten	1.160	959	1.013
Marktgeden	237	275	239
Parkeerbelasting	697	1.070	1.023
Parkeervergunningen	550	472	524
Parkeerautomaten gelden	1.558	1.406	1.516
Zeehavengelden	219	75	155
Binnenhaven en Kadegeld	657	732	593
Totaal	83.328	83.286	79.453

*Opbrengsten waarop de kwijtschelding in mindering is gebracht

Toelichting op de belastingopbrengsten

Precariobelasting

De opbrengst is niet beïnvloedbaar, deze is afhankelijk van de ontwikkeling in de markt (uitstallingen van winkels, terrassen, evenementen, etc.). De meeropbrengst is een gevolg van incidentele meeropbrengsten uit tijdelijke projecten.

Begraafrechten

Tegen de verwachting in, is het aantal begrafenissen, afkoop onderhoud, inhuur van nieuwe graven en verlengingen t.o.v. 2014 toegenomen. Met name in de laatste weken van 2015 is een toename van het aantal begravingen en inhuur van nieuwe graven. Alleen al in de periode december 2015 t.o.v. december 2014 een meeropbrengst zichtbaar van 35.

Zeehavengelden, binnenhavengelden en kadegelden

De toename van het Zeehavengeld is een gevolg van meer overslag in 2015.

Stand en verloop van de egalisatievoorzieningen

(bedragen x € 1.000)

Egalisatievoorziening (EV)	2011	2012	2013	2014	2015
EV afvalstoffen	866	69	213	760	808
EV Riolen	2.059	2.433	4.014	5.597	7.023
EV Begraafplaatsen	62	134	159	224	436
EV Marktgeden	68	74	23	-4	0

Toelichting

Egalisatievoorziening Afvalstoffen

In 2015 is er 48 gedoteerd aan de egalisatievoorziening afvalstoffen.

Egalisatievoorziening Riolen

In 2015 is 1.425 gedoteerd aan de egalisatievoorziening riolen. Bij de bepaling van het tarief rioolheffing was al rekening gehouden met een dotatie die als gevolg van een lagere bijdrage aan funderingsherstel, en minder toerekende BTW hoger is uitgevallen. De lagere BTW is ontstaan door lagere kosten van derden.

Woonlasten

Tabel 3: Woonlasten 2015 Zaanstad t.o.v. overige 35 grote gemeenten

	OZB-eigenaar	Reinigingsheffing	Rioolheffing	Woonlasten 2015	Woonlasten 2014
Zaanstad	260,06	279,69	280,48	820,23	804,43
Laagste	126,00	131,00	99,00	547,00	353,00
Hoogste	444,00	360,00	280,48	820,00	804,43
Gemiddelde	232,00	286,00	160,00	678,00	669,00
<i>Mutatie Zaanstad t.o.v. vorig jaar</i>				<i>2,0%</i>	<i>2,5%</i>
<i>Mutatie gemiddelde t.o.v. vorig jaar</i>				<i>1,3%</i>	<i>-0,4%</i>

Bron: Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2015 COELO

Noot: In bovenstaande tabel zitten verschillen die niet direct zichtbaar zijn. Hiermee moet rekening worden gehouden als conclusies worden getrokken uit de vergelijking. Sommige gemeenten zijn bijvoorbeeld (nog) niet volledig kostendekkend voor de afvalstoffenheffing en/of het Rioolheffing.

Andere gemeenten heffen bijvoorbeeld geen afvalstoffenheffing, Rioolheffing en/of hondenbelasting, maar verdisconteren dit in de opbrengst van de OZB.

Kwijtschelding

Kwijtschelding heffingen

	Rekening 2015	Begroot 2015	Rekening 2014
Afvalstoffenheffing	1.570	1.559	1.509
Rioolheffing	1.575	1.620	1.544
Totaal	3.145	3.179	3.053

Zaanstad hanteert een kwijtscheldingsnorm van 100% en voert daarmee een maximaal kwijtscheldingsbeleid. Kwijtschelding kan o.a. worden verleend indien men:

- AOW heeft, eventueel aangevuld met een klein pensioen;
- een bijstandsuitkering heeft;
- een inkomen uit werk heeft dat niet hoger is dan een bijstandsuitkering;
- studiefinanciering krijgt en niet al te hoge bijverdiensten heeft;
- een zakgeldregeling heeft.

Kwijtschelding kan worden verleend voor de volgende belastingen en heffingen:

- Afvalstoffenheffing
- Rioolheffing
- Hondenbelasting voor de eerste hond

Tabel Kwijtschelding heffingen

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015**	2015*
Totaal	2.714	2.815	3.053	3.179	3.145

* werkelijk, ** begroot

In het jaar 2015 zijn 3.551 verzoeken om kwijtschelding geautomatiseerd afgehandeld.

Daarnaast ontvingen 606 cliënten kwijtschelding op basis van toetsing door het Hoogheemraadschap (samenwerkingsafspraken) en zijn 2.369 verzoeken handmatig afgedaan. In totaal leidde dit tot 2.208 geheel of gedeeltelijk toegewezen kwijtscheldingsverzoeken.

Dit maakt het totaal aan toegewezen kwijtscheldingsverzoeken 5.759. Ten opzichte van 2014 (5.680) een toename van 1,4% van het aantal toegewezen verzoeken.

Kwijtschelding zelfstandig ondernemers

Kwijtschelding ondernemers is in 2014 gestart als pilot voor drie jaar. Voor het afhandelen van deze verzoeken geldt dat pas na afloop van het belastingjaar het inkomen kan worden vastgesteld.

Over het jaar 2014 zijn 50 verzoeken gedaan, waarvan er 29 uiteindelijk zijn getoetst. Dit heeft geleid tot 12 toegewezen kwijtscheldingsverzoeken.

3.3. Treasury

Treasury is het sturen en beheersen, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden en het afdekken van rente en kredietrisico's. De treasuryfunctie binnen de gemeente Zaanstad dient uitsluitend de publieke taak en geschiedt binnen de financiële kaders van de Wet Fido waarbij prudent beheer een basisvoorwaarde is.

Het beleid ten aanzien van treasury 2015 is vastgelegd in:

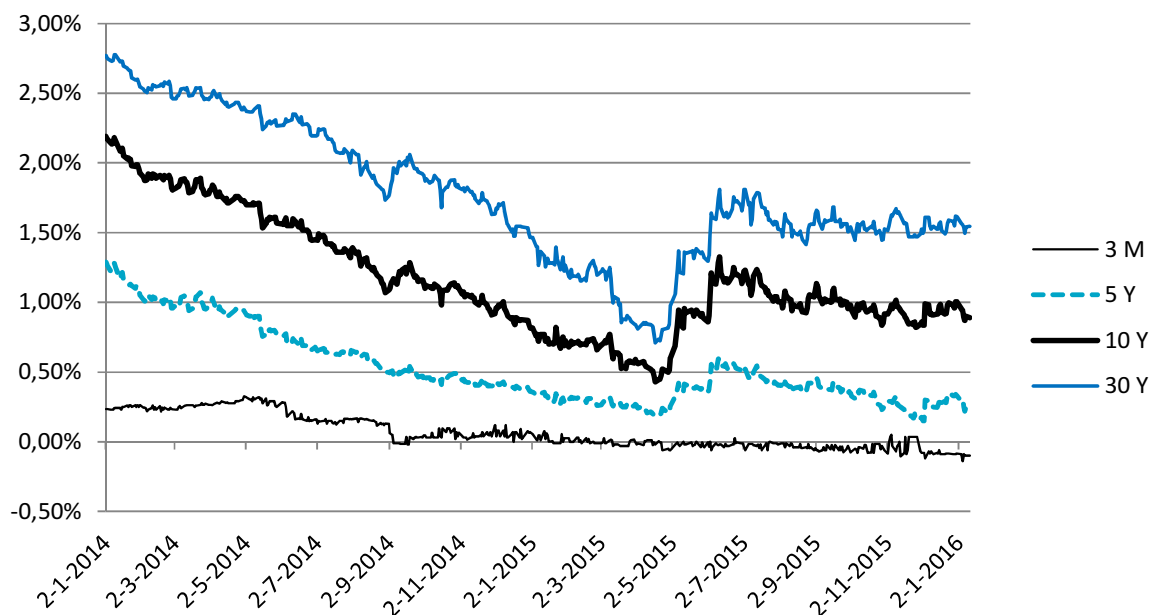
- *Treasurystatuut*
- *Treasuryjaarplan 2015*
- *Treasury paragraaf begroting 2015*
- Nota borgstellingen.

Ontwikkelingen 2015

Externe ontwikkelingen

Onderstaande figuur geeft de ontwikkeling van een aantal belangrijke referentierentetarieven vanaf januari 2014 weer. Het gaat om de zogenaamde 'Euribor' en 'Swap' tarieven. Ten gevolge van de kredietcrisis zijn liquiditeitsopslagen boven de referentierentetarieven gaan gelden. Deze opslagen waren ook in 2015 nog van kracht. Eind 2015 lag deze voor een 10 jaars lening op ongeveer 0,25%.

Rentestanden exclusief liquiditeitsopslagen

Interne ontwikkelingen

Ook in het jaar 2015 bewegen de rentestanden voor kort en lang geld zich op historisch lage niveaus. Waarbij de rente voor 10-jaarsleningen rond 1 procent schommelde en kort geld (< 6 maanden) zelfs beneden nul. Het jaar 2015 is gebruikt om de gemiddelde looptijd van de leningenportefeuille te verlengen door middel van het aantrekken van rente-typisch langlopende leningen. Het beleid is erop gericht om in toekomstige jaren bij een eventuele stijging van de lange rente ook tegen lage rente te

kunnen financieren door bijvoorbeeld voor kortere looptijden te kiezen. Daarnaast blijft volledige benutting van de kasgeldlimiet het streven. Deze korte financiering kon door middel van de rekening-courantfaciliteit bij de BNG worden ingedekt. BNG brengt hiervoor een opslag van 0,25% bovenop het reguliere rekening-couranttarief (1-maand euribor) in rekening. Vanwege deze opslag was het lonend om met kasgeld de negatieve stand op de rekening-courant aan te vullen. Dit gebeurde met zogenaamde kasgeldleningen met looptijden die variëren van een week tot enkele maanden. De rentepercentages op kasgeldleningen waren overwegend negatief. Ultimo 2015 bedroeg de korte financiering een kleine € 30 mln.

In 2015 was er voor € 94 mln. aan rente-typisch kortlopende leningen in de portefeuille waarvan het risico is afgedekt met rente-swaps. De omvang van de swap-portefeuille in 2015 lag binnen het maximum van 20% van de totale opgenomen leningportefeuille bij aanvang jaar zoals afgesproken met de raad. De ontvangen rente uit hoofde van de swaps lag in 2015 ruim € 50.000 hoger dan daadwerkelijk betaald is voor de rente-typisch korte leningen. Op de portefeuille zitten geen liquiditeitsrisico's door margin calls doordat deze contractueel zijn uitgesloten.

Leningen o/g en Swaps

De leningportefeuille bestaat ultimo 2015 nog steeds voor het grootste deel uit fixe-leningen. Dit zijn leningen met een vaste looptijd die aan het eind van de looptijd in zijn geheel worden afgelost. In 2015 zijn een drietal leningen met uitgestelde storting in 2016 en 2017 aangetrokken met looptijden van resp. 10 en 22 jaar. De gemiddelde rente over de langlopende leningenportefeuille (swaps en leningen) is ultimo 2015 gedaald tot 3,0%.

Tabel 1: Verloop opgenomen en uitgezette langlopende leningen (bedragen x € 1.000)

	Opgenomen	Uitgezet
Stand per 1 januari 2015	393.000	-53.045
Stand per 31 december 2015	372.060	-54.281
Opgenomen/uitgezet in 2015	20.080	-3.889
Aflossingen in 2015	41.020	-2.653
Gemiddelde rente per 1 januari 2015	3,29%	2,72%
Gemiddelde rente per 31 dec 2015	3,04%	%
Restant looptijd leningen 1 januari 2015	6,3 jaar	Nb
Restant looptijd leningen 31 dec 2015	7,3 jaar	Nb

Tabel 2: Swaps (bedragen x € 1.000)

	Afgesloten
Stand per 1 januari 2015	94.000
Stand per 31 december 2015	94.000
Gemiddelde te betalen vaste rente per 1 januari 2015	3,5%
Gemiddelde te betalen vaste rente per 31 december 2015	3,5%
Restant looptijd swaps 31 december 2015	23,8 jaar

Tabel 3: Totale positie leningen (kort en lang) en beleggingen (bedragen x € 1.000)

	Opgenomen	Uitgezet	Saldo
Stand per 1 januari 2015	512.000	-53.045	458.955
Stand per 31 december 2015	496.000	-54.282	440.718
Gemiddelde rente per 1 jan 2015	3,03%	2,72%	3,07%
Gemiddelde rente per 31 dec 2015	3,04%	3,27%	3,10%
Gemiddelde totale looptijd 10,4 jaar			

Risicobeheersing

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) stelt eisen aan het maximaal te lopen renterisico op de korte schuld (kasgeldlimiet) en het renterisico op de lange schuld (renterisiconorm). De hoogte van de kasgeldlimiet wordt vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal; in 2015 € 43 mln. Zaanstad is in 2015 is binnen de kasgeldlimiet gebleven. De rentelasten op de korte schuld bleven in 2015 onverminderd laag (<0,1%). De renterisiconorm bedraagt maximaal 20% van de begrotingsomvang van enig jaar, dit betekende dat in 2015 maximaal € 101 mln. blootstelling aan renteherzeningen. Voor 2015 lag deze op 8%.

Rekenrente en renteresultaat

De gemeente Zaanstad hanteert het systeem van integrale financiering. Het totale rentesaldo wordt omgeslagen over alle investeringen. Deze zogenaamde omslagrente is de basis voor de bepaling van de rekenrente en bedroeg 4,0%. Het verschil tussen de werkelijk toegerekende rekenrente aan de activa en de werkelijk betaalde rente aan het eind van het jaar wordt het renteresultaat genoemd. In 2015 bedroeg het renteresultaat € 5,8 mln

Liquiditeitsplanning 2015

De investeringsuitgaven in een 100%-scenario waren geraamd op € 70 mln. en kwamen uiteindelijk uit op ruim € 55 mln. (78%). Met betrekking tot de grondcomplexen ging er per saldo € 4 mln. uit. In de liquiditeitsprognose worden geen ramingen voor de (middel)lange termijn voor de grondcomplexen opgenomen. Alleen bij zekere inkomsten of uitgaven vindt aanpassing van de raming plaats. Gedurende 2015 is de liquiditeitsplanning maandelijks geactualiseerd en besproken in de treasurycommissie. Besluiten over het afsluiten van nieuwe financieringstransacties of het beleggen van tijdelijke overliquiditeit zijn genomen op basis van de geactualiseerde liquiditeitsplanningen.

Borgstellingen

In 2012 is de nieuwe nota borgstellingen en verstrekken van geldleningen vastgesteld door het college van BenW. Het doel van deze nota is beheersing van risico's. Hierin zijn richtlijnen opgenomen voor het aanvragen, beoordelen, verstrekken en beheersen van (achter)borgstellingen die worden verstrekt aan belanghebbenden. Een belangrijke doelstelling van de nieuwe nota borgstellingen is het verder beperken van risico's die met het afgeven van een borgstelling of het verstrekken van een geldlening gemoeid gaan alsmede de monitoring op de bestaande borgstellingen te verscherpen. De totale borgstelling (excl. WSW) is in 2015 afgenomen met € 0,149 mln. tot € 15,8 mln.

De financiering van de volkshuisvesting in Nederland krijgt vorm in het 'borgstelsel'. WSW is een privaatrechtelijke stichting en heeft als 'hoeder van de borg' de cruciale rol dat stelsel in stand te houden en zo optimale financiering van de volkshuisvesting mogelijk te maken. Corporaties zijn in staat om zich tegen zo laag mogelijke kosten te financieren ten opzichte van de 'benchmark', 'de Nederlandse staat': WSW heeft namelijk dezelfde 'rating'. Voor de woningcorporaties is WSW feitelijk een onderlinge waarborgmaatschappij die steunt op 'solidariteit' binnen het borgstelsel en de zekerheidsstructuur. Om te voorkomen dat WSW een aanspraak krijgt op zijn borgstelling zijn er verschillende vangnetten en buffers. Om te beginnen is er de kasstroom en de vermogensbuffer van de corporatie zelf. Dan is er de saneringssteun, opgebracht door de sector en geaccordeerd door de minister. Het eigen risicovermogen van WSW is daarna de eerste buffer om aanspraken op de borg op te vangen. Deze reserve kan WSW zo nodig aanvullen door het onderpand van de noodlijdende corporatie uit te winnen. De tweede buffer is de onderlinge waarborg van corporaties (het obligo). Corporaties voldoen op eerste verzoek 3,85% van hun geborgde schuldrestant aan WSW. De derde buffer bestaat uit de afspraak met Rijk en gemeenten (de 'achtervang'). Met ingang van 1 juli 2015 is deze Autoriteit woningcorporaties (Aw) opgericht en is het Centraal Fonds Volkshuisvesting opgeheven. De Aw ziet, naast het financiële toezicht, ook toe op de governance, integriteit en rechtmatigheid bij corporaties.

Aandelen en dividenden

De dividenduitkeringen en verkoop van de laatste tranche aandelen Nuon was in 2015 met € 21,9 mln. € 0,85 mln. lager dan begroot zoals gemeld bij de Narap

3.4. Weerstandsvermogen & risico's

Risicobeheer

Deze paragraaf beschrijft de voor de gemeente Zaanstad relevante risico's, uitgaande van de actuele situatie, zowel in- als extern. Risicomanagement is een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering van de gemeente. Met deze inbedding is het mogelijk om bij besluitvorming eventuele risico's op juiste wijze te wegen. De afgelopen jaren is het risicobeheer verder verbeterd. De interne controle is naar een hoger niveau gebracht en de systematische analyse van strategische risico's is versterkt. Deze paragraaf start met een toelichting op de principes en de methode van het risicobeheer. Vervolgens wordt ingegaan op de belangrijkste risico's. Het kader is vastgelegd in de nota [Weerstandsvermogen en Risicomanagement 2013](#).

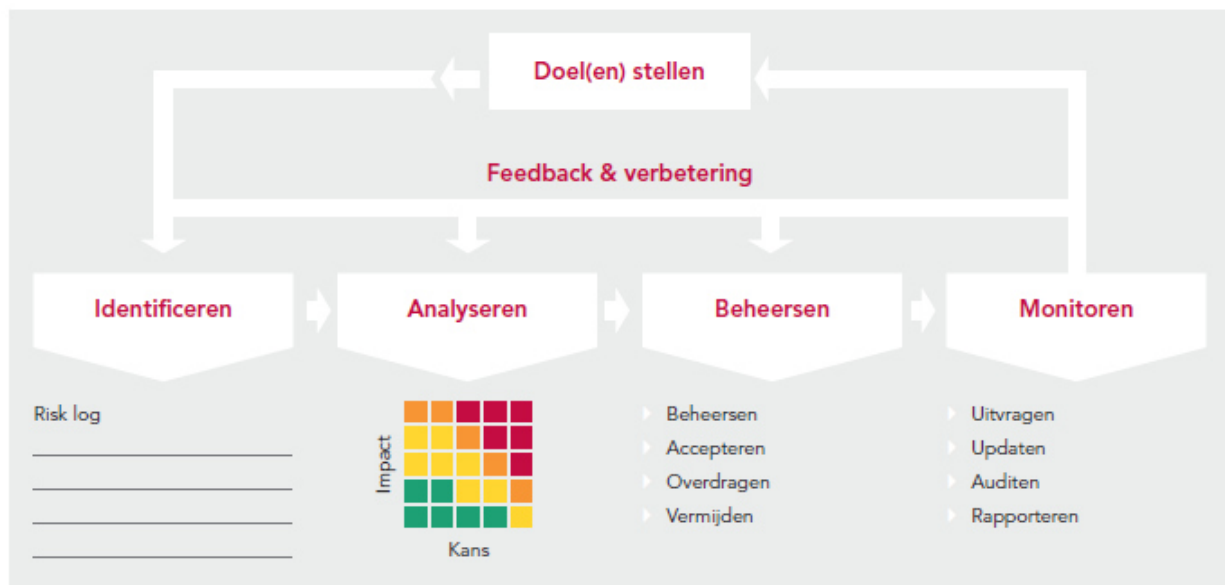
Principes en methode

Het risicobeheer van de gemeente kent als uitgangspunt dat de lijn primair verantwoordelijk is. De decentrale structuur waarin bedrijfsonderdelen eigen verantwoordelijkheden kennen, brengt ook de lijnverantwoordelijkheid voor het eigen risicobeheer met zich mee. Op centraal niveau worden beleidskaders opgesteld, vindt ondersteuning plaats en worden de bedrijfsonderdelen gevraagd en ongevraagd van advies voorzien.

Risicobeheer is per definitie toekomstgericht. Het richt zich op het tijdig identificeren van risico's bij het realiseren van doelen en op maatregelen die deze risico's mitigeren.

Risicobeheer is een cyclisch proces van vier basisstappen (zie onderstaande figuur 'Het proces van risicobeheer'): identificeren, analyseren, nemen van maatregelen (beheersing), en monitoren en rapporteren. Veranderende (inzichten in) interne en externe factoren en veranderende organisatiedoelen hebben invloed op de inschatting en prioritering van risico's.

Figuur 1: Het proces van risicobeheer

Niet alle risico's hebben eenzelfde prioriteit. Zogenaemde 'strategische' risico's raken de realiseerbaarheid van de belangrijkste doelstellingen van de gemeente. 'Operationele' risico's raken de dagelijkse processen. Hieronder vallen bijvoorbeeld risico's die te maken hebben met continuïteit en uitval van productiemiddelen, veiligheid en geautomatiseerde systemen. Financiële risico's betreffen bijvoorbeeld de liquiditeit, de ontwikkeling van rentetarieven of fiscale aangelegenheden.

Doel van risicobeheer

Het risicobeheer is gericht op het verschaffen van een redelijke mate van zekerheid ten aanzien van de realiseerbaarheid van de gemeentelijke doelstellingen, de beheersing van risico's in bedrijfsprocessen, de betrouwbaarheid van de financiële verslaglegging en de naleving van relevante wet- en regelgeving. Bij het nemen van belangrijke beslissingen met een onzekere uitkomst worden de risico's overwogen alvorens tot een besluit wordt gekomen, waarbij dus expliciet de mate van risicoacceptatie wordt bepaald. Daarmee worden de financiële risico's die van invloed zijn op de beleidsuitvoering inzichtelijk en beheersbaar gemaakt. Door inzicht in de risico's worden raad, college en de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige ontwikkelingen/investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie.

Om inzicht in de risico's van de gemeente te verkrijgen, is een risico-inventarisatie uitgevoerd die twee keer per jaar wordt geactualiseerd. Hieronder doen we verslag van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïventariseerde risico's wordt met behulp van een risicosimulatie het weerstandsvermogen berekend.

Risico's Sociaal en Grondzaken

In 2012 heeft de gemeenteraad besloten tot het in het leven roepen van de [Algemene Reserve Sociaal](#) (hierna: ARS). De noodzaak/wens om te komen tot een specifieke risicobuffer ligt in de grote mate van financiële onzekerheid bij alle (rijks)ontwikkelingen die zich de komende jaren binnen het domein Maatschappelijke Ontwikkeling (zullen gaan) voordoen.

In lijn met de methodiek rondom de Algemene Reserve Grondzaken is besloten ook een specifiek deel van de algemene reserves van de gemeente te 'labelen' ter afdekking van de risico's binnen het maatschappelijk domein. De reserve is bedoeld om verschillen tussen de begroting en de werkelijkheid op te vangen, zodat dit niet direct invloed heeft op de exploitatie gedurende het begrotings- c.q. verantwoordingsjaar. De methodiek voorziet in een semi-gesloten systeem tussen de risico's en/of resultaten binnen het domein Maatschappelijke Ontwikkeling en de ARS die een bufferrol zal vervullen. Semi-gesloten wil in dit geval zeggen: de dempende werking van de ARS impliceert dat stortingen in de ARS vanuit de algemene middelen plaatsvinden als de ARS te laag is en onttrekkingen uit de ARS als deze te hoog is.

Risicoprofiel

Om de risico's van de gemeente Zaanstad in kaart te brengen, is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van het Risicomanagement Informatie Systeem NARIS® van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR), waarmee risico's systematisch in kaart worden gebracht en met behulp van een Monte Carlo analyse worden gesimuleerd. De Monte Carlo simulatie is een simulatietechniek waarbij door vele herhalingen, elke keer met een andere startwaarde, een verdelingsfunctie wordt verkregen. Met deze simulatie maken we een analyse van het vermogen om tegenvallers op te vangen, zonder dat hiermee de continuïteit van de organisatie in gevaar komt (ook wel weerstandsvermogen genoemd). De term Monte Carlo is afgeleid van het beroemde casino uit Monte Carlo. Dat betekent niet dat het een methode is die gebaseerd is op gokken. Het refereert aan de manier waarop individuele nummers worden gekozen uit een representatieve verzameling van data. Door middel van een simulatie worden 10.000 trekkingen gedaan, waarbij op basis van de kansen en gevolgen van alle risico's verschillende scenario's worden nagebootst. Er worden dus 10.000 verschillende scenario's doorgerekend, waarbij een risico zich de ene keer wel voordoet en de andere keer niet. Tevens kan de omvang van het risico verschillen per scenario.

Via inventarisatie zijn alle (*financiële*) risico's (71) in kaart gebracht. Daarnaast onderkent de gemeente nog 22 risico's die 'niet financieel' van aard zijn, of waarvan de omvang op dit moment niet te bepalen valt (p.m.). In het onderstaande overzicht worden de twintig risico's met de grootste financiële impact gepresenteerd. De invloed van deze twintig risico's bedraagt ruim 75% van de totaal benodigde weerstandscapaciteit.

Tabel 1: Risico top-20

Nr	Risicogebeurtenis	Gevolgen	Invloed (%)	Positie t.o.v. Bgr. '16
1	Algemeen marktrisico (prijs en afzet) bij het voeren van grondexploitaties	Grondopbrengsten dalen en/of de uitgifte van kavels vertraagd a.g.v economische omstandigheden.	24,7%	O
2	Nauerna, vernietiging milieuvergunningprocedure in 2012 door Raad van State inzake de vrijstelling Gemeente voor ophoging vuilstort.	De capaciteitsuitbreiding kan geen doorgang vinden. Ontvangen voorschotbetalingen conform de bedragen in de meerjarenbegroting moeten worden terugbetaald en de gemaakte proces- en projectkosten kunnen niet worden verhaald	6,0%	O
3	Inverdan Knoop: Programmatische invulling en grondprijzen Noordschebos worden in 2017/2018 (definitief) vastgesteld o.b.v. alsdan geldende marktsituatie.	Invulling Noordschebos met (deel) vrije sector huur resulteert in een lagere grondopbrengst dan geraamd	4,9%	O
4	Bij de begroting is uitgegaan van het nieuwe verdeelmodel voor BUIG-gelden. Voor de gemeente heeft dit model gunstige financiële effecten. Er loopt echter nog een onderzoek naar de validiteit van het model, waardoor nu geraamde baten uiteindelijk nog lager uit kunnen vallen.	Lagere baten door aanpassing van het verdeelmodel	4,1%	O
5	De autonome groei van jeugd-GGZ neemt niet af, waardoor een te groot beroep op maatwerkvoorzieningen Jeugd wordt gedaan. Dit kan versterkt worden door onvoldoende grip op doorverwijzingen vanuit huisartsen en onderwijs.	Te groot beroep op maatwerkvoorzieningen zorgt ervoor dat de bezuinigingen niet opgevangen kunnen worden.	4,1%	O
6	Pieter Ghijsselaan Noord: HIRB subsidie wordt (deels) niet ontvangen. Gesprekken met provincie hierover vinden nog steeds plaats. Om de subsidie (deels) veilig te stellen is eind juli 2014 begonnen met de herinrichting van de Pieter Ghijsselaan. Indien dit op de lange baan wordt geschoven bestaat het risico dat de subsidie wordt ingetrokken of lager wordt vastgesteld, want de provincie is strenger geworden in het verlenen	Er ontstaat een dekkingstekort, want voor haar bijdrage aan de ontsluiting is rekening gehouden met inkomsten uit de subsidie. Het grootste deel van deze subsidie is gerelateerd aan de extra ontsluiting van Zuiderhout.	3,5%	N

Nr	Risicogebeurtenis	Gevolgen	Invloed (%)	Positie t.o.v. Bgr. '16
	van uitstel van projecten. Om onze kansen open te houden, zal in concrete voortgang zijn geboekt bij de verwervingen.			
7	De zorgconsumptie van de AWBZ/Wmo blijft doorgroeien, ondanks de inzet van de sociale wijkteams die zouden moeten leiden tot verminderde zorg door substitutie-effect, kortere trajecten en minder intramuraal (kortere doorlooptijd) en het efficiënter organiseren van basisvoorzieningen.	Het systeem gaat niet functioneren zoals vooraf voorzien, waardoor zelfredzaamheid en eigenredzaamheid onvoldoende op gang komt.	3,3%	-1
8	Er is nog onvoldoende inzicht is op de bestaande cliënten in de jeugdzorg	Er is daardoor onvoldoende zicht op de toekomstige zorgvraag	3,1%	-1
9	Verwervingen vallen duurder uit dan geraamd	Verslechteren van exploitatieresultaat	2,8%	O
10	Vaart in de Zaan: Claims planschade en/of nadeelcompensatie bij realisatie van Wilhelminasluis en/of Zaanbrug	Vergoeden planschade en/of nadeelcompensatie	2,8%	O
11	Niet ontvangen exploitatiebijdrage als zich geen GDV vestigt op het terrein van RON.	Conform ovk vindt bijdrage aan gemeentelijke grondexploitatie niet plaats	2,7%	1
12	Inverdand Knoop: Ontwikkelaar Zaanteren heeft claim via rechtbank neergelegd	Nadelen voor grondexploitatie bij toewijzing claim	2,1%	2
13	Minder doorverwijzingen naar specialistische ondersteuning dan op grond van de zorgbehoefte nodig zou zijn.	Vroeg of laat ontstaat een zwaardere zorgvraag.	2,1%	N
14	Hogere woningbouwproductie wordt niet gehaald.	Mislopen van opbrengsten (AU, leges en OZB) die al zijn ingeboekt in de begroting obv hogere woningbouwproductie.	1,9%	1
15	Op basis van de monitoring van de Sociale Wijkteams en de Jeugdteams krijgen we onvoldoende zicht op indicatoren en resultaat, waardoor populatiebepaling op basis van resultaat niet mogelijk is.	Sociale Wijkteams en Jeugdteams kunnen onvoldoende worden gestuurd in hun aanpak, omdat de juiste prikkels in het systeem ontbreken. Hierdoor kunnen de teams minder goed gaan presteren, waardoor de bezuinigen en onze visie niet worden gerealiseerd.	1,7%	4

Nr	Risicogebeurtenis	Gevolgen	Invloed (%)	Positie t.o.v. Bgr. '16
16	Er is onvoldoende informele ondersteuning in de wijken; de link tussen vrijwilligers/inwoners ontbreekt in de praktijk of er is onvoldoende inzet van vrijwilligers. Cliënten blijven daardoor vooral aangewezen op dure zorg.	De vraag naar dure zorg blijft hoog. Het (rijks)budget is ontoereikend om de lasten op te vangen.	1,5%	4
17	Werkgevers kunnen toegezegde aantal garantiebanen niet waarmaken.	Hierdoor komt er een grotere druk op uitkeringen en is er een grotere taak om mensen aan het werk te helpen. Tevens kans op secundaire kosten zoals zorg en dagbesteding.	1,5%	-1
18	Bij de uitvoering van de begeleiding AWBZ blijkt dat de herindicering, het combineren van groepen en het aanpassen van groeps grootte onvoldoende efficiency-voordelen opleveren.	Het budget is ontoereikend om de lasten op te vangen.	1,5%	-1
19	Bij de uitvoering van de begeleiding AWBZ/Wmo blijkt dat het combineren van groepen en het aanpassen van groeps grootte onvoldoende opleveren om de bezuiniging te realiseren.	Het budget is ontoereikend om de lasten op te vangen.	1,4%	-2
20	Belastingdienst (van de beheersstichting) gaat niet akkoord met constructie inzake de accommodatie, verhuur en subsidie voor de Omzoom en Sporting Krommenie.	De sportstichting kan als opdrachtgever van de accommodaties de BTW niet terugvragen over de investering. De gemeente zal alsnog de btw moeten dragen.	1,4%	-2

+= gestegen, - = gedaald, N = Nieuw in top -20, O= Ongewijzigd

Risicosimulatie

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 18,6 mln. - zie tabel 2) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden.

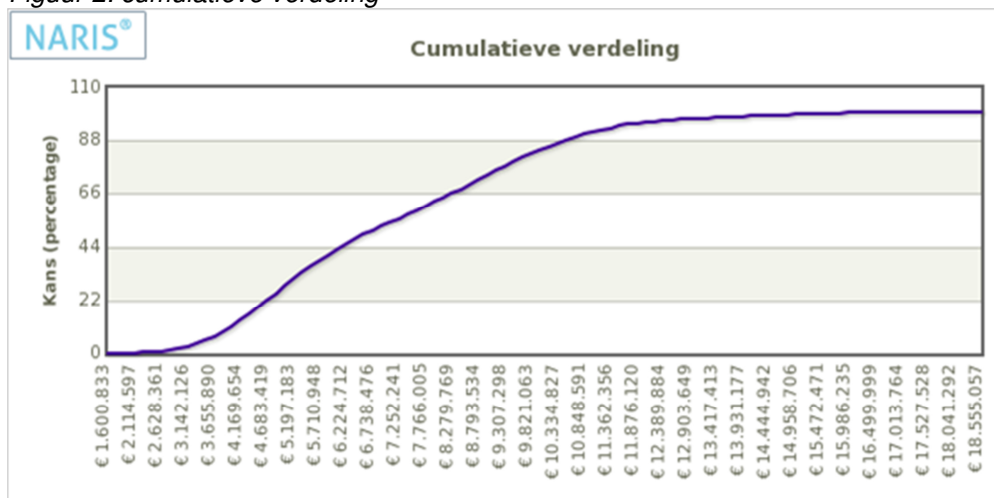
Tabel 2: Statistiek

	Rekening 2014	Begroting 2016	Rekening 2015
Minimum	2,5	1,7	1,4
Maximum	24,1	22,0	18,6
Gemiddeld	9,6	8,2	7,1

Bedragen x € 1 mln.

Figuur 2 en de bijhorende tabel 3 tonen de resultaten van de risicosimulatie.

Figuur 2: cumulatieve verdeling

Tabel 3: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages

Percentage	Rekening 2014	Begroting 2016	Rekening 2015
85%	13,0	11,3	10,1
90%	13,9	12,1	10,8
95%	15,4	13,4	11,8

Bedragen x € 1 mln.

Uit de grafiek en de bijbehorende tabel volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 10,8 mln. (benodigde weerstandscapaciteit). Dat is een daling (€ 1,3 mln.) ten opzichte van de vorige actualisatie (Begroting 2016).

Door het in kaart brengen van de onzekerheden en risico's die de komende jaren het maatschappelijk domein kunnen raken, vooral als gevolg de grote decentralisatieoperaties ontstaat een nieuwe verhouding in de risicoverdeling, waarbij een evenwichtiger verdeling van de risico's over de diverse gemeentelijke beleidsvelden ontstaat.

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente Zaanstad bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 4: Beschikbare weerstandscapaciteit (Bedragen x € 1 mln.)

Weerstand	Saldo boekwaarde ultimo 2014	Saldo boekwaarde ultimo 2015
Algemene reserves*	20,4	33,2
Onvoorzien	0,1	0,1
Totale weerstandscapaciteit	20,5	33,3

* NB: Nu de rioolheffing niet meer 100% kostendekkend is, is hier formeel sprake van 'onbenutte belastingcapaciteit'. Dat levert theoretisch structurele weerstandscapaciteit op. De reserve Investeringsfonds bevat een eigen risicobuffer voor onvoorzien omstandigheden. Beide bedragen blijven buiten beschouwing voor wat betreft de bepaling van de gemeentelijke weerstandscapaciteit.

Voor een toelichting op de ontwikkeling van de algemene reserves wordt verwezen naar de toelichting bij de balans (Hoofdstuk 5, Algemene reserves). De mutaties in de reserves worden toegelicht bij de programmavelden (hoofdstuk 2) en de afwijkingen ten opzichte van de begroting in het resultaatmodel (hoofdstuk 4.1).

4. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 33,3}}{\text{€ 10,8}} = 3,1$$

De normtabel is ontwikkeld door het NAR in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio.

Tabel 5: Waardering weerstandvermogen

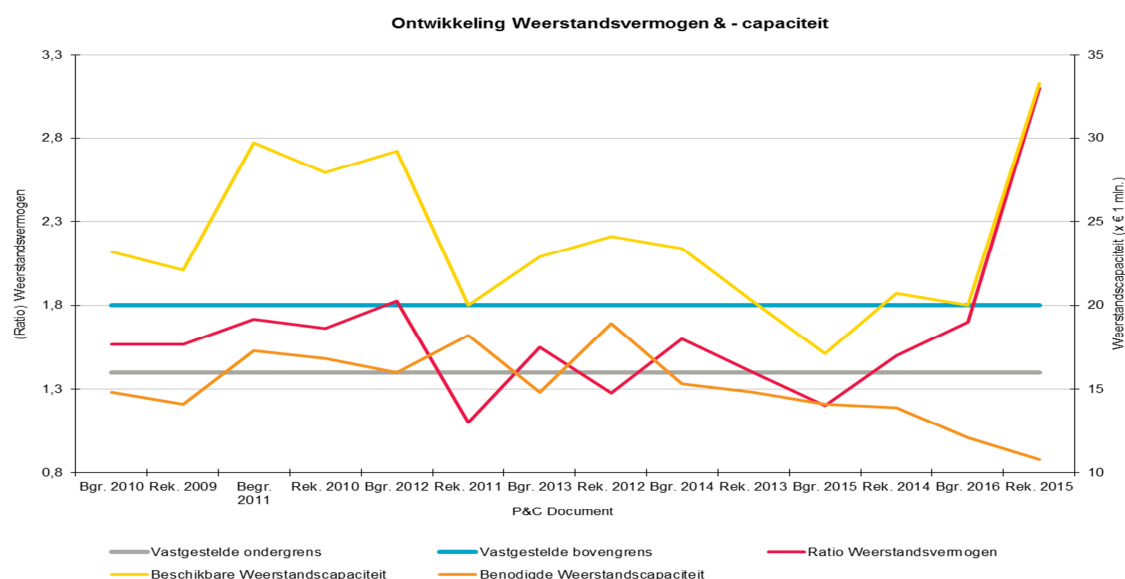
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

De ratio van Zaanstad valt in klasse A. Dit duidt op 'Uitstekend' weerstandsvermogen conform bovenstaande normtabel en bevindt zich daarmee boven van de bandbreedte zoals die op 7 juli 2011 door de gemeenteraad van Zaanstad is vastgesteld (tussen 1,4 en 1,8, zie [raadsbesluit 2011/35, reg.nr: 2011/155854](#)).

De oorzaak voor deze forse verbetering is tweeledig en dit geval het gevolg van een 'teller' en een 'noemer'-effect. Enerzijds een forse verbetering van het weerstandsvermogen (zowel de Algemene Reserve Grondzaken als de Algemene Reserve Sociaal is in 2015 fors gegroeid). Anderzijds nemen de risico's en daarmee het benodigde weerstandsvermogen nog steeds af. Het aantrekken van de economie en het dichterbij de eindstreep komen van de majeure grondexploitaties zijn daarvan de belangrijkste veroorzakers.

Op basis van de vastgestelde bandbreedte, is sprake van een overdekking in het weerstandsvermogen van ca € 13,8 mln. Daarbij moet worden opgemerkt dat in de begroting 2016 al onttrekkingen aan de ARS begroot zijn, waardoor de daadwerkelijke vrijval fors lager is dan het hiervoor genoemde getal. Via de Kadernota 2017 wordt hier nader op ingegaan.

Figuur 3: verloop weerstandsratio en -capaciteit

5. Ontwikkeling Algemene Reserve Sociaal & Algemene Reserve Grondzaken

De benodigde weerstandscapaciteit kan afgezet kan worden tegen de beschikbare weerstandscapaciteit en aan de hand van de daaruit voortvloeiende ratio's en kan bepaald worden in hoeverre de ARS en ARG 'op niveau' zijn.

Tabel 6: ARS & ARG

	Stand 31/12/'15	Benodigd obv simulatie	Ratio	Ruimte obv vastgestelde bandbreedte
Algemene Reserve Sociaal	12.679	3.668	3,5	8.094
Algemene Reserve Grondzaken	9.032	6.416	1,4	977

Bedragen x € 1.000

6. Risicokaart

Risico's waarvan de oorzaken en gevolgen in klassen zijn ingedeeld, kunnen worden geplaatst in een risicokaart. De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg. De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Een risico dat in het groene gebied zit, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico met een score in het oranje gebied vraagt om aandacht. Een risico met een risicoscore in het rode gebied vereist directe aandacht om te voorkomen dat de financiële positie van de gemeente wordt bedreigd.

Het bruto risico geeft het resultaat na het treffen van beheersmaatregelen.

Tabel 6: Risicokaart

geld	Bruto				
	0-10%	10-30%	30-50%	50-70%	70-90%
$x > \text{€}1.000.000$	10	2	3		
$\text{€}500.000 < x < \text{€}1.000.000$	1	3	9	5	1
$\text{€}100.000 < x < \text{€}500.000$	3	2	5	1	
$\text{€}10.000 < x < \text{€}100.000$		9	7		
$x < \text{€}10.000$	6		2	1	1
Geen geldgevolgen	8	3	8		1
Kans	0-10%	10-30%	30-50%	50-70%	70-90%

7. Kengetallen

Het opnemen van kengetallen in de begroting en jaarrekening past in het streven naar meer transparantie en omdat daarmee wordt beoogd de raad in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en over de baten en de lasten van de gemeenten. De kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die de raad in haar beoordeling van de financiële positie moet betrekken om daar een verantwoord oordeel over te kunnen geven. Zij leveren daarmee ook een bijdrage aan hun kaderstellende en controlerende rol.

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. Om dit te bereiken is met ingang van de begroting 2016 wettelijk voorgeschreven (Besluit Begroting & Verantwoording) dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de provincie of gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen dienen gezamenlijk te worden opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

De genoemde kengetallen en de plaats op de begroting helpt de raadsleden bij het verkrijgen van verantwoord inzicht in en het beoordelen van de financiële positie. Hoe de kengetallen in relatie tot de financiële positie moeten worden beoordeeld is voorbehouden aan het horizontale controle- en verantwoordingsproces van de betrokken gemeente. Met het oog daarop wordt voorgeschreven dat het college van burgemeester en wethouders in de begroting en jaarrekening een beoordeling geeft van de kengetallen in hun onderlinge verhouding in relatie tot de financiële positie. Het gebruik van kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies of het Rijk.

In voorgaande begrotingen en jaarrekeningen was een afzonderlijk hoofdstuk financiële positie opgenomen. Dat hoofdstuk is nu conform voorschriften geïntegreerd in de paragraaf weerstandsvermogen.

Om de horizontale verantwoording te versterken zijn gemeenten verplicht om een basis set van vijf financiële kengetallen op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen.

1. Netto schuldquote
2. Solvabiliteitsratio
3. Kengetal grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit; woonlasten meerpersoonshuishoudens

Netto schuldquote

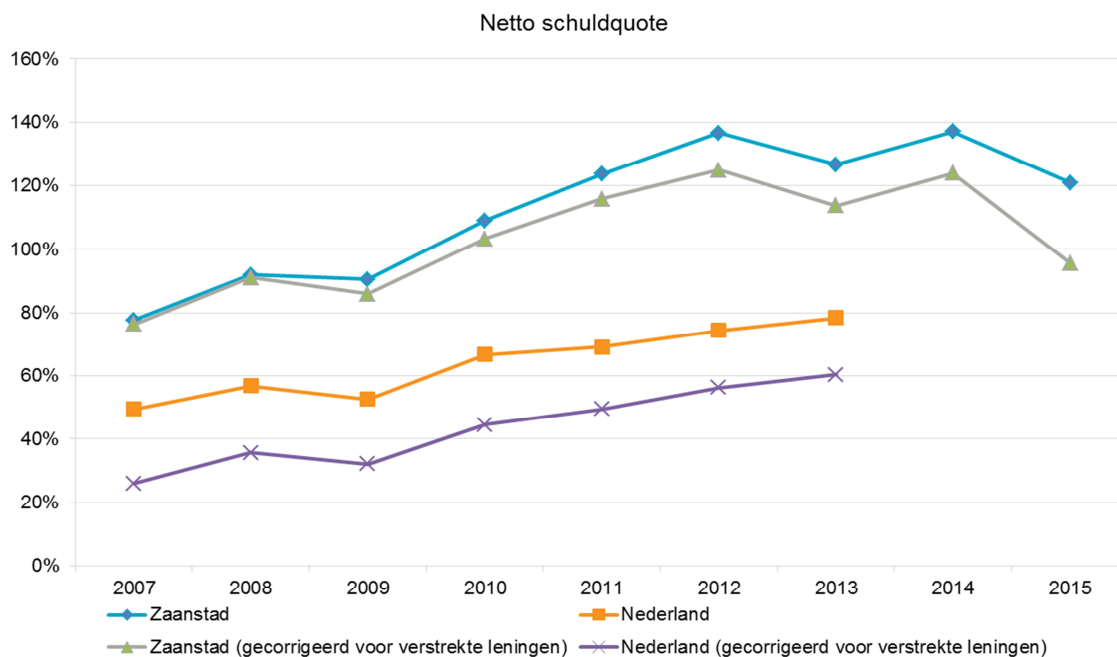
De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen in de exploitatie. Hoge schulden brengen hoge rentelasten met zich mee. De rentelasten hebben effect op de flexibiliteit van de begroting en mogen niet een te groot deel van de exploitatie worden. De kapitaallasten (rente en afschrijving) worden in het hoofdstuk over de investeringen weergegeven.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Een hoge schuldquote kan veroorzaakt worden door een hoge leenquote, de verstrekte leningen moeten daarom in samenhang worden gezien met de opgenomen leningen. De rentelasten en aflossingen van de schulden die hier tegen overstaan, drukken niet op de exploitatie.

Zaanstad blijft de komende jaren een zwaar lenende gemeente. Het is in relatie met de exploitatie een speerpunt in de beheersing van de lasten. In hoofdstuk Investerings wordt toegelicht hoe de beheersing van de kapitaallasten de komende jaren is geregeld.

De leningportefeuille (langlopende leningen) loopt iets terug ten opzichte van het balanstotaal. De afname wordt veroorzaakt door inkomsten vanuit Grondzaken en de keuze om (ook de komende jaren) zo veel als mogelijk met kort geld te financieren, waarbij het renterisico wordt afgedekt met behulp van interest rate swaps (zie voor meer informatie de paragraaf 3.3 Treasury).

Een hoge nettoschuldquote moet niet alleen uit financieel perspectief worden gezien. De schuldpositie is een gevolg van een door de gemeente(raad) gewenst uitvoerings-, omgevings- en investeringsniveau in combinatie met in Zaanstad historisch ontbreken aan eigen financieringsmiddelen.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder het solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal.

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserves en de bestemmingsreserves. De gemeente Zaanstad kent drie algemene reserves: de algemene reserve (AR), de algemene reserve grondzaken (ARG) en de algemene reserve sociaal (ARS). De algemene reserves zijn 'buffers' om onverwachte tegenvallers en risico's te kunnen opvangen. Bestemmingsreserves zijn buffers waarvoor reeds een bestemming is vastgesteld. De raad kan de bestemming van deze reserves wijzigen.

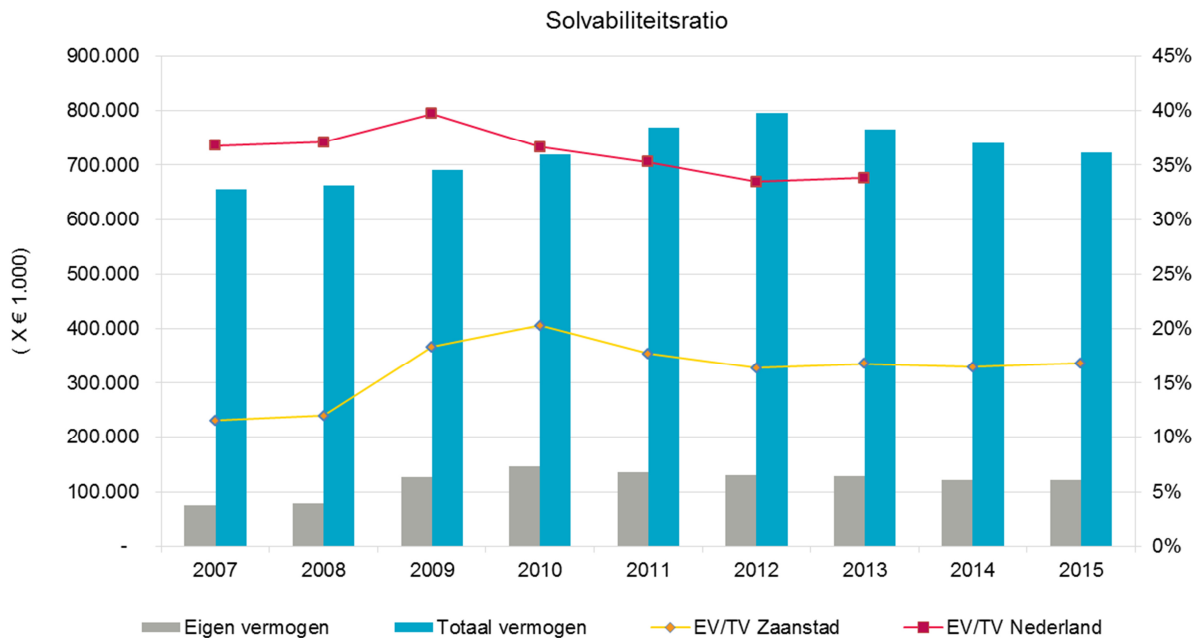
De omvang van het eigen vermogen is in verhouding tot de omvang van de balans, de begroting en de lopende projecten relatief klein, maar zonder meer toereikend in relatie tot de risico's. Zie ook paragraaf 4 van dit hoofdstuk inzake de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit.

Zaanstad heeft, ten opzichte van het landelijke beeld van alle Nederlandse gemeenten, minder dan de helft beschikbaar van het eigen vermogen als aandeel in de balans. Met andere woorden: landelijk financieren de gemeenten in 2013 33,8% van hun bezittingen met eigen middelen. In Zaanstad is dat 16,5% in 2014 en 16,8% in 2015. Zaanstad heeft gemiddeld minder eigen vermogen en een veel grotere leningenportefeuille. Dat eigen vermogen daalt in 2015 door o.a. versnelde afschrijvingen op activa met maatschappelijk nut ten laste van de daartoe gevormde bestemmingsreserve en een omvangrijk investeringsprogramma dat gedekt wordt vanuit de reserve Investeringsfonds.

De solvabiliteitsratio vertekent door het wel of niet activeren van activa met maatschappelijk nut. Activeren betekent namelijk een groter balanstotaal, oftewel een groter totaal vermogen. Versneld

afschrijven van activa met maatschappelijk nut leidt paradoxaal genoeg tot een verslechtering van het kengetal.

De gemeente Zaanstad heeft de afgelopen jaren veel versneld afgeschreven op activa met maatschappelijk nut, hierdoor is de balans behoorlijk verkort. Hierdoor is ruimte in de exploitatie gecreëerd, maar daardoor wordt de schuldratio negatiever. Sinds 2008 is ruim € 150 mln. versneld afgeschreven.

Eigen vermogen is geen fysieke pot met geld, zoals wel eens wordt gedacht. Het eigen vermogen op de balans is feitelijk een boekhoudkundige rest post, waarmee het totaal van de passiva gelijk wordt gemaakt aan het totaal van de activa. Om het vermogen te bepalen worden eerst de bezittingen (activa) gewaardeerd en worden daar vervolgens de schulden en de voorzieningen van af getrokken. Wat overblijft is het eigen vermogen.

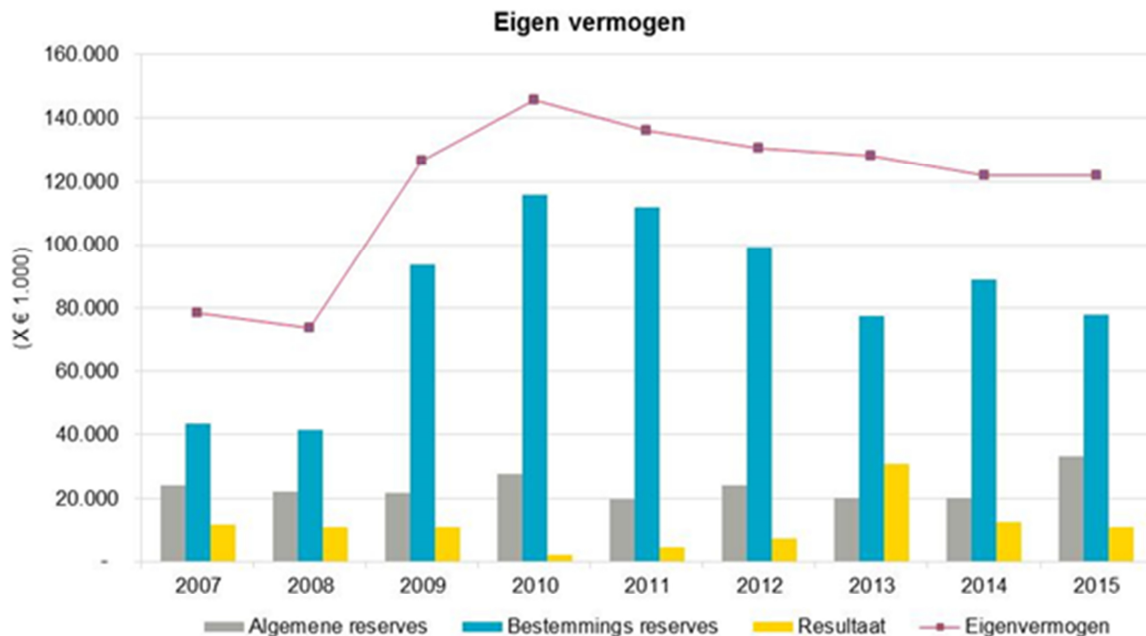
Het eigen vermogen heeft meerdere functies in een gemeente. Het heeft een bufferfunctie, een financieringsfunctie en een bestedingsfunctie. Ten aanzien van de bufferfunctie geldt dat we een vastgestelde methodiek kennen van het berekenen van het weerstandsvermogen.

Het eigen vermogen heeft ook een functie voor het financieren van onze activa. Daarom wordt ook bespaarde rente toegerekend. Als een gemeente vooral inzet op deze functies, zal het verwijt zijn dat de gemeente publiek geld oppot.

Daarom is de derde functie van het eigen vermogen de bestedingsfunctie. De raad creëert bestemmingsreserves om deze middelen de komende jaren voor een specifiek beleidsdoel te besteden. Met het doteren van middelen aan een bestemmingsreserve neemt het eigen vermogen toe, maar het omgekeerde gebeurt op het moment dat wordt besloten tot inzet van deze reserves. Het doen van forse investeringen, bijvoorbeeld, die worden gedekt uit de reserve Investeringsfonds leidt direct tot een verslechtering van het eigen vermogen. Datzelfde gebeurt bij het inzetten van de bestemmingsreserves voor versnelde afschrijving.

In het kader van het flexibel maken van de begroting, door het omzetten van kapitaallasten in exploitatiebudget, kan echter veel sneller op de diverse mogelijke rampen worden ingespeeld, wat weer een positieve uitwerking heeft op de diverse stresstestscenario's.

De aangekondigde wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording zal een bepaling gaan bevatten die gemeente verplicht tot het afschrijven op alle activa. Daarmee is versnelde afschrijving op activa met maatschappelijk nut niet langer mogelijk. Hoe dit gaat uitpakken op de diverse ratio's en wat dit betekent voor de begroting zal via Kadernota en Begroting 2017 verder inzichtelijk worden gemaakt.

Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact kunnen hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de woningen kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Wanneer de grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht, loopt een gemeente relatief gering risico. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio. Aangezien Zaanstad voor die afwaarderingen en eventueel verwachte tekorten op grondexploitaties een verliesvoorziening heeft getroffen, is het saldo van deze voorziening in mindering gebracht op de waarde van de gronden in exploitatie. Voor de niet in exploitatie genomen gronden ligt de huidige balanswaarde onder de verwachte marktwaarde, dus er is geen reden om te veronderstellen dat daar afwaarderingen aan de orde zullen komen.

	2013	2014	2015
Niet in exploitatie genomen bouwgronden	10.662	9.874	4.564
Bouwgronden in exploitatie	40.889	15.972	9.112
Voorziening gebiedsontwikkeling	-22.745	-8.674	-6.135
(A+B)	28.806	17.172	7.541
C: Totale baten (exclusief mutaties reserves)	402.536	395.211	481.739
Grondexploitatie (A+B)/Cx100%	7,2%	4,3%	1,6%

Bedragen x € 1.000

De verdere verbetering van de ratio is vooral het gevolg van de afname van het volume bouwgronden in exploitatie. Er is dus bouwrijpe grond uitgegeven. Dit doet zich vanzelfsprekend vooral voor in Inverdan, waar o.a. Figaro, Spooroverbouw, De Slinger, hoofdinfra west (Houtveldweg) in ontwikkeling komen. Ook de voorraad niet in exploitatie genomen bouwgrond is afgenomen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

	2014	Bgr. 2015	Rek. 2015
A: Structurele lasten (minus incidentele baten)	369.140	445.345	450.087
B: Structurele baten (minus incidentele lasten)	363.299	414.771	449.463
C: Totaal van de structurele toevoegingen aan de reserves	55.792	6.192	403
D: Totaal structurele onttrekking reserves	53.790	9.241	0
E: Geraamde totaal saldo van de baten, exclusief de mutaties reserves.	395.211	446.654	481.739
Structurele exploitatieruimte: (B-A)+(D-C)/(E) x 100%	-2%	-6,2%	-0,2%

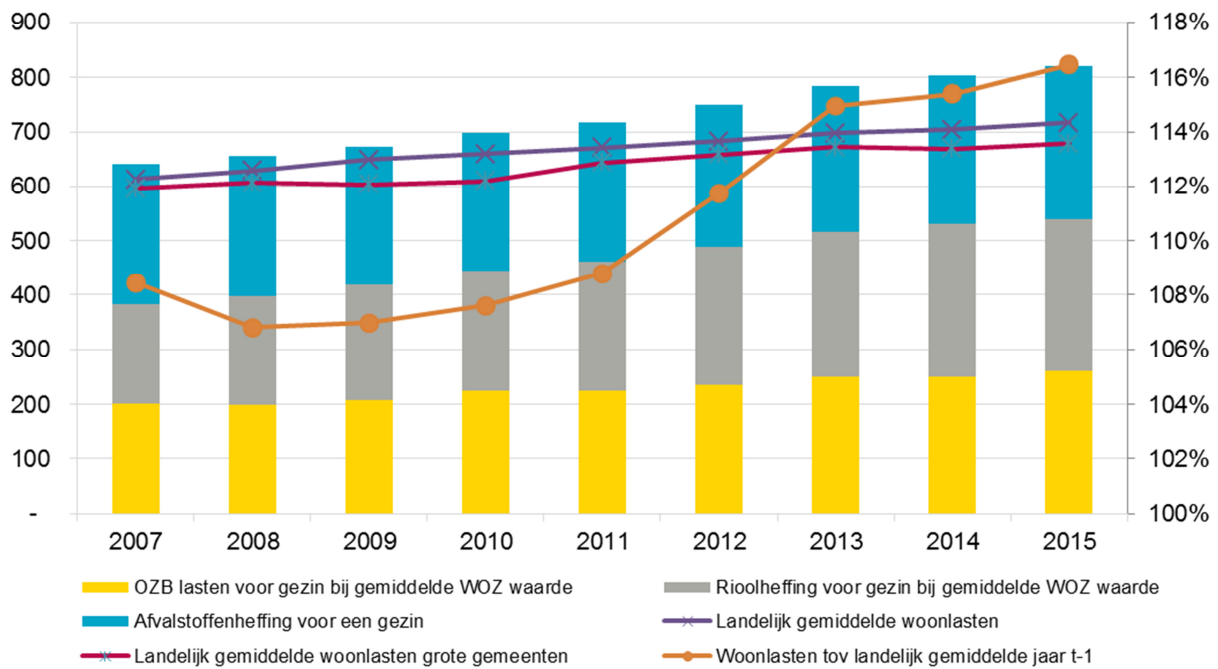
Bedragen x € 1.000

Belastingcapaciteit; woonlasten meerpersoonshuishoudens

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De woonlasten van de gemeente Zaanstad ten opzichte van het landelijke gemiddelde jaar t-1 bedraagt in 2014; 115%. In 2015 is dit 116%. In onderstaande grafiek zijn de woonlasten van de afgelopen 10 jaar weergegeven. Daarnaast is het landelijk gemiddelde en het gemiddelde van de grote gemeenten opgenomen.

Nu de rioolheffing niet meer 100% kostendekkend is, is hier formeel sprake van enige 'onbenutte belastingcapaciteit'. De relatief hoge lokale lasten worden veroorzaakt doordat de gemeente een hoge rioolheffing heeft als gevolg van de zgn. slappe bodem-problematiek.

Woonlasten meerpersoonshuishouden

Conclusie /interpretatie kengetallen

Kengetallen moeten vooral ook in samenhang worden gezien. Wanneer bijvoorbeeld de grondexploitatie er niet toe bijdraagt om de schuldpositie te verminderen en de structurele exploitatie ruimte negatief is, geeft het kengetal belastingcapaciteit inzicht in de mogelijkheid tot hogere baten.

Resume kengetallen:	Verloop kengetallen		
	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
1a netto schuldquote	137%	120%	121%
1b netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	124%	109%	96%
2 solvabiliteitsratio	16%	12%	17%
3 structurele exploitatie ruimte	-2%	-6%	-0,21%
4 grondexploitatie	4,3%	5%	3,3%
5 belastingcapaciteit	115%	116%	116%

3.5. Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn goederen waarvoor investeringen nodig zijn. Het gaat om zaken die daarna regelmatig onderhoud vragen, zoals wegen, gebouwen, rioleringen en groen. Het onderhoud van kapitaalgoederen is van groot belang voor het zo optimaal mogelijk functioneren van de gemeente, onder meer op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, vervoer en recreatie. Naast het regulier onderhoud heeft de gemeente Zaanstad te maken met onderhoudsachterstand. Het beleid is erop gericht om deze onderhoudsachterstanden in te lopen. Deze paragraaf gaat achtereenvolgens in op het beleidskader, kwaliteitsniveau, onderhoudsplan en financiën van:

- Openbare ruimte
- Riolen
- Onderwijshuisvesting
- Sport
- Gemeentelijk vastgoed

Openbare Ruimte

Beleidskader

Het belangrijkste uitgangspunt voor het onderhoud van de openbare ruimte wordt gevormd door de 'Discussienota Onderhoud Groen en Wegen'. Met dit beleid richt Zaanstad zich op het duurzaam instandhouden van het huidige openbare gebied. Levensduurverlengende maatregelen worden op het technisch noodzakelijke tijdstip uitgevoerd. Het verzorgend onderhoud kan worden omschreven als 'acceptabel', 'kan er mee door'. De gehele stad zal op een gelijkwaardige beeldkwaliteit worden onderhouden.

Met het realiseren van Inverdan is voor het onderhoud van het winkelgebied een uitzondering op dit beleid gemaakt. Vanwege het belang van een goed functionerend winkelhart is besloten dit gebied op een hoger kwaliteitsniveau te onderhouden.

Door het beleid van versneld afschrijven en het exploitatiebudget voor onderhoud openbare ruimte (budget IOOR), wordt een groot deel van de vervangingen betaald uit de reguliere begroting. Versneld afschrijven is mogelijk vanuit incidentele middelen, zoals een positief rekeningresultaat. Sinds 2007 is er voor € 37 mln extra afgeschreven.

In onderstaand overzicht wordt weergegeven op welke wijze de onderhoudsachterstanden zich hebben ontwikkeld in 2015.

Categorie	Onderhouds-achterstanden t/m 2014(a)	Ontwikkeling onderhouds-achterstanden in 2015 (b)	Bijdragen derden ten behoeve van inlopen onderhouds-achterstanden (c)	Onderhouds-achterstanden eind 2015 (a+b+c=d)
Groen en speelplaatsen	-7.188	-900	0	-8.088
Wegen, openbare verlichting en verkeersregelinstallaties	-21.514	-2.168	447	-23.235
Civiele kunstwerken	-3.551	627	0	-2.924
Waterhuishouding	-2.827	2.827	0	0
TOTAAL	-35.080	386	447	-34.247

Tabel: Ontwikkeling onderhoudsachterstanden openbare ruimte 2015

De tabel toont een overzicht van de onderhoudsachterstanden in de openbare ruimte. De bedragen in de tabel staan in euro's x 1.000. Kolom (a) toont per aandachtsgebied de onderhoudsachterstand aan het einde van 2014. Kolom (b) geeft weer voor welk bedrag daar in 2015 op is ingelopen (positieve waarde) of op uitgelopen (negatieve waarde). Kolom (c) vermeldt subsidiegelden welke aanvullend zijn besteed voor het inlopen van de achterstand. Kolom (d) toont de totale onderhoudsachterstand aan het einde van 2015.

In totaal zijn de onderhoudsachterstanden in 2015 met € 833.000 afgenomen en dit wordt veroorzaakt door de volgende ontwikkelingen:

De onderbesteding op het meerjareninvesteringsplan openbare ruimte heeft met name betrekking op de vervanging van verkeersregelinstallaties, wegen en de daaraan verbonden vervanging van het openbaar groen. Voor deze vakgebieden zijn in 2015 de onderhoudsachterstanden toegenomen.

Op het gebied van de civiele kunstwerken heeft een overbesteding plaatsgevonden en daar zijn meer onderhoudsachterstanden weggewerkt **dan** voorzien.

Daarnaast was mogelijk om een deel van de toegekende subsidies te gebruiken voor het **inlopen** van onderhoudsachterstanden.

Ten aanzien van de watergangen is in 2015 in het kader van de overdracht van het beheer en onderhoud van watergangen aan het hoogheemraadschap, in beeld gebracht in welke mate bagger in de watergangen voorkomt. De overdracht geschiedt op het principe van overdracht in redelijke staat van onderhoud. Ten opzichte van de redelijke staat van onderhoud zal Zaanstad de kosten vergoeden voor de watergangen die niet voldoen aan een redelijke staat van onderhoud. Uit de inventarisatie blijkt dat er geen watergangen zijn aangetroffen waar een baggerachterstand in aanwezig is.

Ten aanzien de onderhoudsachterstand in watergangen heeft herijking van de onderhoudsachterstanden in 2015 plaatsgevonden. Eind 2015 is gestart met een traject om te komen tot herijking van de onderhoudsachterstanden conform de recent uitgebrachte '[Handleiding artikel 12 Financiële verhoudingswet 2016](#)'. In deze handleiding wordt een andere systematiek beschreven om onderhoudsachterstanden in beeld te brengen. Conform deze systematiek wordt de openbare ruimte visueel beoordeeld en op basis hiervan worden de onderhoudsachterstanden op basis van normkostensystematiek van de CROW berekend. De delen van de openbare ruimte waarvan de onderhoudsachterstanden herijkt kunnen worden hebben betrekking op wegen, verkeersborden, straatmeubilair en openbaar groen.

Kwaliteitsniveau/onderhoudsniveau

In 2015 is in de begroting een investering opgenomen voor de vervanging van openbare ruimte van € 20,6 mln en waarvan gepland was dat € 2 mln aan subsidies gerealiseerd zouden worden. Eind 2015 is een bedrag van € 19,8 mln tot besteding gebracht en is een bedrag van € 4,5 mln aan subsidies en bijdragen gerealiseerd. Een belangrijk deel van de subsidies is om extra aanpassingen te realiseren bij lopende vervangingsprojecten. Ten aanzien van het vervangen van de openbare ruimte heeft er eind 2015 een onderbesteding plaatsgevonden van € 3,2 mln. De reden van deze onderbesteding is in het programma Beheer Buitenruimte nader toegelicht. In 2015 is in totaal 236.000 m² aan wegen vernieuwd. Een areaal van 267.000 m² moet jaarlijks worden vervangen om de onderhoudsachterstanden niet verder te laten toenemen. In 2015 zijn dus de onderhoudsachterstanden voor wegen met 31.000 m² toegenomen. Dit staat gelijk aan een bedrag van € 1,2 mln.

Riolen

Beleidskader

Met het opstellen van het Verbreed Gemeentelijke Rioleringsplan (VGRP) zijn de onderhoudsachterstanden in de riolering opnieuw onderzocht en bedragen de onderhoudsachterstanden € 25 mln. Om deze onderhoudsachterstanden weg te werken zal tot en met 2020 jaarlijks 20 km aan vervallen riolering dienen te worden vervangen. Gelijkijdig met deze

vervanging wordt de riolering in Zaandam-Oost aangepast zodat het regenwater via een afzonderlijke leiding wordt afgevoerd naar het oppervlaktewater. Door deze aanpassing van de riolering is het mogelijk om eind 2014 te voldoen aan de basisinspanning. Inmiddels is deze beleidsdoelstelling gerealiseerd.

In het rapport van de Rekenkamer Zaanstad naar de riolering in Zaanstad zijn de volgende aanbevelingen gedaan:

1. Zorg ervoor dat de uitgangssituatie bij de effect- en prestatiedoelstellingen bekend is, bepaal streefwaarden voor de te realiseren maatschappelijke effecten voor de tussenliggende jaren en laat deze concretisering van het beleid periodiek vaststellen door de raad.
2. Zorg voor voldoende kennis over de kwaliteit van de riolering, de reeds gerealiseerde effecten en de kosteneffectiviteit van de maatregelen.
3. Kom tot bestuurlijke samenwerking met het hoogheemraadschap om te komen tot samenwerking in de afvalwaterketen en betrek daarbij de gemeenteraad.
4. Zorg er voor dat het rioolbeheerbestand betrouwbare en actuele informatie bevat.
5. Zorg ervoor dat de planvorming op alle niveaus op orde is.
6. Zorg voor een systematische registratie van gegevens over het uitvoeringsproces en doe dat zodanig dat de gemeente de beschikking krijgt over goede managementinformatie om de doelmatigheid van de eigen organisatie te kunnen beoordelen.
7. Heroverweeg de eerder gemaakte afspraken over de informatievoorziening.
8. Maak afspraken over de betrokkenheid van de raad bij belangrijke (financiële) wijzigingen op het gebied van riolering).

Eind 2015 is de Rekenkamer Zaanstad gestart met een vervolgonderzoek hoe de gemeente invulling heeft gegeven aan de verbetermaatregelen.

Kwaliteitsniveau/onderhoudsniveau

In 2015 is in de begroting een investering opgenomen voor de vervanging van riolering van € 16,2 mln. Eind 2015 is een bedrag van € 12,8 mln tot besteding gebracht en van de geplande vervanging van 20 km is 16,1 km gerealiseerd. De reden van deze vertraging is in het programma Beheer Buitenruimte nader toegelicht.

Eind 2014 ligt er een vervangingsopgave van 134 km. Met de 16,1 km die in 2015 is vervangen resteert een vervangingsopgave van 118 km in 2020 / 2021 ten opzichte van het VGRP.

In het kader van het Bestuursakkoord Water is samen met de regiogemeenten gekeken naar de criteria op basis waarvan vanuit inspectiegegevens wordt gekomen tot vervanging van de riolering. De inspectiegegevens zijn aan de hand van deze criteria in 2015 opnieuw beoordeeld en op basis hiervan is de vervangingsopgave 90 km riolering die eind 2020 dient te zijn vervangen.

Onderwijshuisvesting

Beleidskader

De gemeente heeft op grond van de onderwijswetgeving een zorgplicht voor de huisvesting van scholen voor het basis-, (voortgezet) speciaal en voortgezet onderwijs. Deze zorgplicht is nader uitgewerkt in de [Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Zaanstad 2015](#). Deze regeling bevat vrij gedetailleerde 'spelregels' voor de schoolbesturen en het gemeentebestuur op het terrein van de onderwijshuisvesting (zoals voor bouw en inrichting, onderhoud, aanpassing gebouwen en gymnastieklokalen).

Vanaf 2005 zijn bijna alle schoolgebouwen voor het voortgezet onderwijs vernieuwd of gerenoveerd. De Onderwijshuisvesting voor het voortgezet onderwijs staat er dan ook goed voor. De opening van de praktijkschool De Faam in november 2015 vormde hiervan het laatste project uit de rij. Voor het primair onderwijs heeft de gemeenteraad op 28 april 2011 het Integraal huisvestingsplan (IHP) vastgesteld. In dit plan is uiteengezet welke investeringen noodzakelijk zijn om het gebouwbestand

van het primair onderwijs in Zaanstad te behouden en waar nodig te verbeteren. In samenwerking met de schoolbesturen zijn alle gebouwen en scholen bekeken en is bepaald waar investeringen in gebouwen noodzakelijk zijn. Vanwege de per 1 januari 2015 doorgevoerde bezuiniging op het Gemeentefonds is het IHP aangepast en is de gehele tweede fase vervallen. Naast deze bezuiniging is ook wettelijk een verschuiving van taken doorgevoerd waardoor de uitkering uit het Gemeentefonds werd verkleind: schoolbesturen in het primair en speciaal onderwijs zijn per 2015, net als bij het voortgezet onderwijs, nu ook voor hun onderhoudstaken direct door het Rijk bekostigd. De gemeentelijke taak daarin is vervallen. De huisvestingsverordening is in 2015 aangepast op deze ontwikkeling (vastgesteld door de raad d.d. 2 juli 2015). Met de in 2015 ingezette cyclus van de tweejaarlijkse actualisatie van het IHP in een flexibel programma ontstaan waarbij goed ingespeeld kan worden op veranderende omstandigheden.

Kwaliteitsniveau / onderhoudsniveau

Vanaf 1 januari 2015 is in het gehele onderwijsveld de financiering van onderhoudslasten bij het Rijk gelegd. De gemeenten hebben daarin geen taak meer. De verplichting voor schoolbesturen om hun gebouwen voldoende te onderhouden en dat in voldoende onderhoudstoestand te doen, blijft bestaan. In 2015 zijn de laatste onderhoudsverplichtingen voor de gemeente jegens schoolbesturen afgewikkeld.

Financieel

Door de verschuiving van de financiering van onderhoudsbudgetten van gemeente naar Rijk is de uitkering uit het Gemeentefonds verkleind. Deze verschuiving is een-op-een uitgevoerd waardoor geen nadeel voor de gemeente ontstaat.

Staat van huisvesting

In 2015 is de laatste hand gelegd aan de nieuwbouw van Praktijkschool De Faam, de Onderwijshuisvesting voor het voortgezet onderwijs staat er dan ook goed voor. Met de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs wordt beoogd ook alle schoolgebouwen van het primair onderwijs in een goede staat te brengen en/of te houden. Uitvoering vindt over meerdere jaren plaats. In 2015 zijn de volgende IHP projecten afgerond: De Evenaar, De Bijenkorf, De Zoeker, Dynamica XL – VSO en Over de Brug.

Sport

Sporthallen en zwembaden

Een aantal sporthallen en zwembaden in de gemeente is sterk verouderd en afgeschreven. De afgelopen jaren is een uitvoeringsplan vastgesteld door de raad om de verouderde voorzieningen te vernieuwen. Dit heeft geleid tot diverse investeringen. Als gevolg hiervan is begin 2015 de nieuwe sporthal Zaanstad Zuid in gebruik genomen en is de bouw van sporthal De Koog in juli 2015 gestart. De bouw van het nieuwe zwembad Noord zal in 2016 starten. Daarnaast vindt er momenteel onderzoek plaats naar de mogelijkheden tot renovatie van zwembad De Slag. Op de bestaande panden vindt onderhoud plaats volgens de Meerjaren onderhoudsplanning (MJOP). Op de panden die worden vervangen door nieuwbouw, zoals zwembad De Watering, sporthal De Tref en sporthal De Sprong, vindt alleen noodzakelijk onderhoud plaats.

Gemeentelijke vastgoedportefeuille

Beleidskader

Het proces om al het gemeentelijk vastgoed onder te brengen bij de afdeling Grondzaken, die zorg draagt voor het beheer en onderhoud, is afgerond. Overigens is het een dynamische vastgoedportefeuille, omdat er altijd panden kunnen worden toegevoegd, verkocht of verhuurd. De afdeling Grondzaken fungeert als juridisch eigenaar en draagt zorg voor het in goede staat blijven van het casco van de voorzieningen. De gebruiker/huurder draagt zorg voor de exploitatie en het

gebruik. Een uitzondering geldt voor de schoolgebouwen waar de schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor onderhoud en instandhouding van de gebouwen.

Alle objecten zijn beoordeeld op hun onderhoudstoestand en per object is er een Meerjaren OnderhoudsPlanning (MJOP) met kostenraming opgesteld. Het saldo van al deze MJOP's geeft het benodigde onderhoudsbudget voor de gemeentelijke vastgoedportefeuille.

Aan de hand van een aantal vastgestelde criteria (financieel, strategisch en functioneel) is het vastgoed beoordeeld op de bijdrage die het levert in de uitvoering van het gemeentelijk beleid. Dit heeft geleid tot het benoemen van een aantal panden die om die reden in gemeentelijk bezit blijven ('permanent beheer'). Het vastgoed dat in gemeentelijk bezit blijft wordt zoveel mogelijk 'marktconform' verhuurd.

Het vastgoed waarmee geen strategische- of beleidsdoelen zijn gediend zal (op termijn) zoveel mogelijk worden afgestoten. Deze objecten worden dan in de categorie 'voorraad' geplaatst en worden verkocht zodra een goede gelegenheid zich voordoet of door deze actief op de markt te brengen.

Kwaliteitsniveau

Het gemeentelijk vastgoed wordt beoordeeld op basis van de norm NEN 2767. Dit normblad beschrijft 6 kwaliteitsniveaus. Daarbij is de conditie van niveau 1 vergelijkbaar met nieuwbouw en betekent niveau 6 sloop.

In Zaanstad is besloten het vastgoed dat in beheer blijft bij de gemeente te onderhouden conform conditie 3. (= redelijk; het verouderingsproces is op gang gekomen).

Vastgoed dat zal worden afgestoten wordt onderhouden conform conditie 5 (= slecht; het verouderingsproces is min of meer onomkeerbaar geworden en heeft het gebouw in zijn greep).

Met de toepassing van deze condities wordt bespaard op de onderhoudskosten. Wel is het zo dat bij een eventuele verkoop de opbrengst beïnvloed wordt door een onderhoudsachterstand.

3.6. Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een financieel belang en/of bestuurlijk belang heeft. Met een verbonden partij zet de gemeente Zaanstad één of meerdere taken op afstand. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Voorbeelden hiervan zijn een subsidie of een garantstelling.

Het kader rondom verbonden partijen is vastgelegd in de nota Verbonden partijen 2014. In de nota is een strategische visie rondom verbonden partijen opgenomen. Deze visie is verwoord in spelregels. De spelregels horen bij drie verschillende fasen die een verbonden partij kent:

1. *Oprichten*: in deze fase komen vragen aan de orde als 'wanneer wordt een verbonden partij opgericht?' 'welke rechtsvorm?'
2. *Beheersen*: in deze fase wordt beschreven welk beheer en control instrumentarium wordt gehanteerd voor het risicomanagement en toezicht op verbonden partijen.
3. *Evalueren en beëindigen*: in deze fase wordt ingegaan op de evaluatie van verbonden partijen en de vraag of voortzetting van de samenwerking in de huidige vorm nog het meest passend is.
- 4.

Deze spelregels vormen de strategische uitgangspunten voor de nota Verbonden partijen. De spelregels zijn nader uitgewerkt in de nota verbonden partijen die is vastgesteld in maart 2014 door de raad.

Kaders

Beheer verbonden partijen

Met het op afstand zetten van één of meerder taken van gemeente Zaanstad in verbonden partijen, moet de gemeente Zaanstad het toezicht op verbonden inrichten. De ene verbonden partij heeft meer risico's dan andere verbonden partijen, waardoor het benodigde toezicht per verbonden partij verschilt.

Na oprichting van een verbonden partij wordt het risicoprofiel van de verbonden partij bepaald en daarmee wordt bepaald of de verbonden partij een hoog, gemiddeld of laag risicoprofiel heeft. Bij een hoog risicoprofiel wordt het toezicht op de verbonden partij intensiever dan bij een laag risicoprofiel verbonden partij. Bij hoog risicoprofiel verbonden partijen wordt minimaal 2x per jaar een risicoanalyse uitgevoerd, terwijl bij een laag risicoprofiel verbonden partij een analyse van begroting en jaarrekening volstaat.

Het risicoprofiel van een verbonden partij wordt bij oprichting bepaald en één keer in de 4 jaar integraal geëvalueerd. Mocht daar tussentijds aanleiding voor zijn, kan het risicoprofiel tussentijds worden herijkt.

Aan de hand van een vragenlijst worden de risico's in vier deelgebieden in kaart gebracht:

1. *Bestuurlijk*
Op dit onderdeel wordt gekeken naar de stemverhouding, aanvullende bevoegdheden die zijn vastgelegd in statuten of gemeenschappelijke regeling. Daarnaast wordt gekeken in hoeverre verbonden partijen aan de kaderstellende spelregels (vastgesteld in maart 2014) voldoen
2. *Financieel*
De financiële risico's worden bepaald aan de hand van het financiële belang, aansprakelijkheid en wat is de maximale financiële schade bij beëindiging of faillissement. Het

financieel belang kan bestaan uit een jaarlijkse financiële bijdrage, verstrekte leningen of garantstellingen vanuit de gemeente Zaanstad

3. *Politiek*

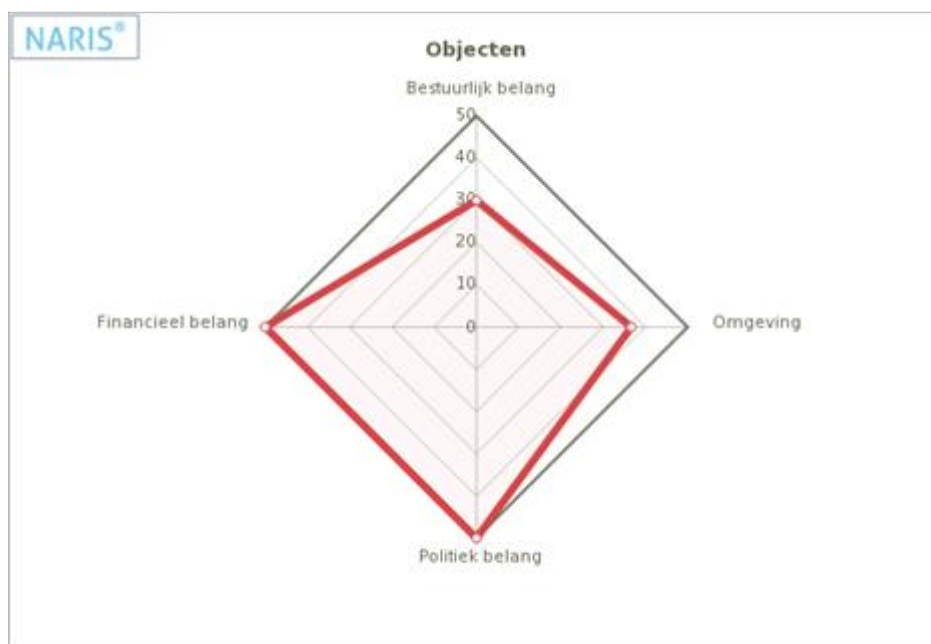
Bij het politieke belang staat de publieke en maatschappelijke betrokkenheid van een verbonden partij centraal. Vragen als “biedt de verbonden partij substantiële werkgelegenheid in de gemeente Zaanstad?”, “Richt de verbonden partij zich op kwetsbare groepen in de samenleving of op de veiligheid van de burger?” Er wordt bij dit deelgebied ook een inschatting gemaakt over de kans op imago schade voor de gemeente Zaanstad.

4. *Omgeving*

Omgevingsfactoren die een rol spelen zijn:

1. is de verbonden partij gevoelig voor economische bedreigingen (bijvoorbeeld recessie, ontwikkelingen arbeidsmarkt)
2. afhankelijkheid van veranderende wet- en regelgeving
3. risicomanagement: zijn er veel niet beheersbare risico's? wat is de kans dat deze zich voordoen?

De risico's in deze deelgebieden worden gevisualiseerd in een risicokompas, een voorbeeld hiervan wordt onderstaand weergegeven. Hoe verder de lijn zich beweegt naar de buitenkant van het kompas hoe hoger het risico. In het volgende voorbeeld is het financieel belang en bestuurlijk belang relatief hoog. Een risicoprofiel is hoog als een verbonden partij een totale risicoscore heeft tussen de 30 en 50, een gemiddelde score als een verbonden partij een score van tussen de 20 en 30 heeft en een laag risicoprofiel als de score lager dan 20 is.

De gemeente Zaanstad kent 21 verbonden partijen, waarvan:

- 7 in een hoog risicoprofiel
- 9 in een gemiddeld risicoprofiel
- 5 in een laag risicoprofiel

De hoog risicoprofiel verbonden partijen en de beheersing ervan worden in deze paragraaf beschreven en toegelicht. Het risicoprofiel van de andere verbonden partijen wordt alleen in de bijlage verbonden partijen vermeld.

Ontwikkelingen

De nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regeling en actief toezicht vanuit de provincie

Op 1 januari 2015 is de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) gewijzigd. De wijzigingen komen mede op verzoek van gemeenteraden en colleges om beter grip en sturing te hebben op de samenwerking. Het gaat er bijvoorbeeld om dat de termijn voor de behandeling van de begroting van de gemeenschappelijke regeling wordt opgerekt. Zo ontstaat er ruimte voor een beter proces waarbij de raad kan sturen op zowel de kaders vooraf, als op de begroting zelf. Ook zijn er wijzigingen in de wijze van samenstelling van het bestuur en de informatie en verantwoordingsplicht van het bestuur. In de [raadsinformatiebrief](#) "Status wijzigingen gemeenschappelijke regelingen aan de nieuwe wet gemeenschappelijke regelingen" wordt weergegeven welke gemeenschappelijke regelingen wel en welke nog niet aan de WGR voldoen. Het niet tijdig voldoen aan de nieuwe Wet Gemeenschappelijk Regelingen heeft als gevolg dat AB- en DB-besluiten het risico lopen dat die vernietigd kunnen worden. Er zijn echter geen partijen die hier belang bij hebben. Onbevoegd genomen besluiten kunnen achteraf worden bekrachtigd.

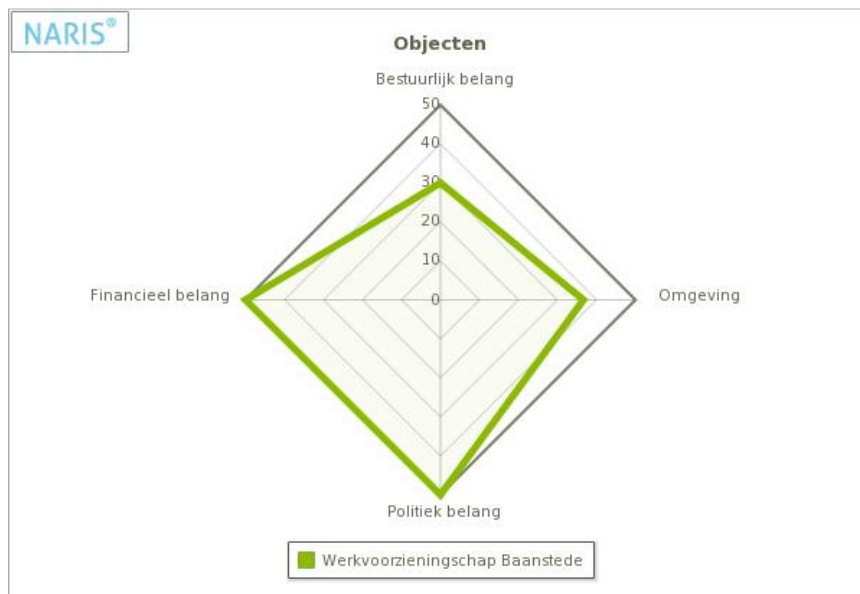
Toezicht provincie op gemeenschappelijke regelingen

De provincie Noord-Holland gaat vanaf 1 januari 2015 het toezicht op gemeenschappelijke regelingen actief oppakken. Dit betekent:

- dat de provincie zich een oordeel zal vormen over de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling en de bevindingen hiervan kenbaar zal maken aan de gemeenschappelijke regeling
- dat verzoeken tot uitstel van het later indienen van de jaarrekening (15 juli) en begroting (1 augustus) niet gehonoreerd zullen worden door de provincie
- dat het niet tijdig ontvangen van de jaarrekeningen en/of begroting van de gemeenschappelijke regeling in beginsel zal leiden tot preventief toezicht.

Dit betekent dat de begroting van de gemeenschappelijke regeling en de daarop betrekking hebbende wijzigingen vooraf de goedkeuring van de provincie nodig hebben.

Gemeenschappelijke regeling Werkvoorziening Baanstede

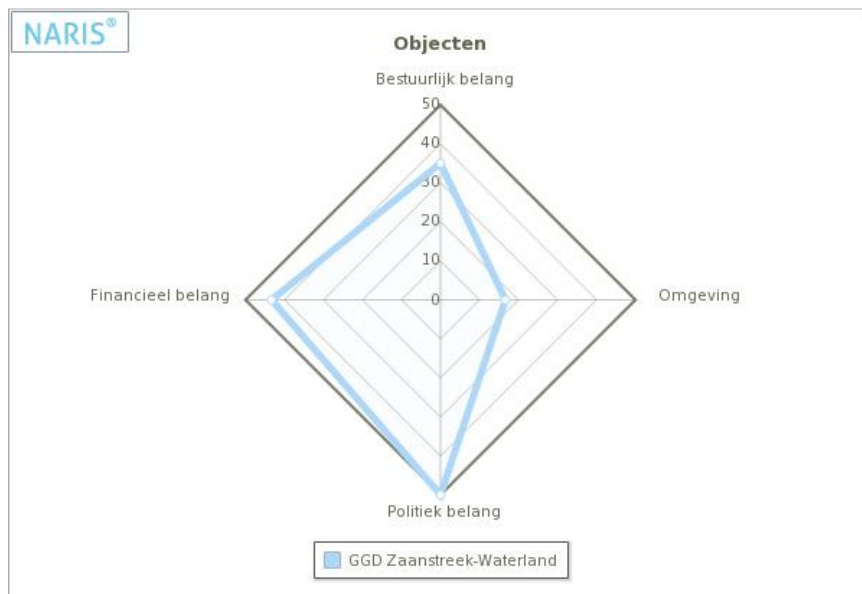
Risicoprofiel

Baanstede heeft bij de risico-inventarisatie een hoog risicoprofiel gekregen vanwege de politieke gevoeligheid en het feit dat de gemeentelijke bijdrage hoog is, ook doordat er geen eigen vermogen meer is bij het werkvoorzieningsschap. Bestuurlijk gezien heeft Zaanstad 1 van de 9 stemmen in het bestuur, gerelateerd aan het aantal gemeenten dat deelneemt aan deze gemeenschappelijke regeling.

Ontwikkelingen	
(Markt) ontwikkelingen	<p>De gemeenten in Zaanstreek-Waterland hebben geen gedeelde visie over hoe zij de Participatiewet willen uitvoeren. Dit verschil in visie heeft gevolgen voor de wijze waarop de gemeenten vorm willen geven aan de transitie van Baanstede. Deze constatering heeft tot gevolg dat het dagelijks bestuur van Baanstede heeft geadviseerd niet verder te gaan met de uitvoering van het transitieplan. De gemeenteraad heeft op 17 december besloten (RB 2015/107, amendement 107A) om het transitieplan te stoppen. Daarnaast is besloten in 2016 in samenwerking met de regiogemeenten te streven naar ontvlechting van de gemeenschappelijke regeling. Indien blijkt dat ontvlechting in gezamenlijkheid niet tot de mogelijkheden behoort, zal Gemeente Zaanstad een voorstel agenderen om uit te treden vóór 31 december 2016.</p> <p>Gemeente Zaanstad ziet de integrale werkvoorziening voor de uitvoering van de participatiewet als die organisatie waarin het werkgeversservicepunt, de leerwerkvoorziening en de voorziening voor beschermt werk zijn samengevoegd onder resultaatgerichte aansturing. Dit zal resulteren in een nieuwe uitvoeringsorganisatie. In het eerst half jaar van 2016 wordt er door Gemeente Zaanstad gewerkt aan de kaders van deze nieuwe uitvoeringsorganisatie. Zie hierover verder programma 2.</p>
Financiële positie	<p>Baanstede heeft geen reserve, er is wel rekening gehouden met herstructureringskosten voor de transitie in de begroting. Tekorten bij de werkvoorziening ontstaan voornamelijk doordat de ontvangen gelden van</p>

	<p>het Rijk niet voldoende zijn om de medewerkers loon te betalen. Dit verschil loopt de komende jaren op.</p>
Risico's	<p>Het grootste risico is dat Baanstede geen reserve meer heeft om eventuele tegenvallers mee op te vangen (behoudens de WSW-cao verplichting). Hierdoor komen eventuele tegenvallers bovenop de begrote exploitatietekorten direct voor rekening van de negen deelnemende gemeenten. Dit risico (R469) is opgenomen in de gemeentebrede risico's en weerstandsvermogen van gemeente Zaanstad.</p> <p>De stemverhouding is onevenredig, iedere gemeente heeft één stem in het AB, terwijl Zaanstad rond de 48% bijdraagt in het tekort (verdeelsleutel is gebaseerd op aantal inwoners en aantal SW-medewerkers).</p> <p>Een risico is dat gezamenlijke ontvlechting niet lukt, waardoor Gemeente Zaanstad zelf uittreedt waardoor Gemeente Zaanstad met hogere kosten wordt geconfronteerd</p>
Beheersing	
Maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Met de deelnemende gemeenten is periodiek ambtelijk overleg over beleid. • Belangrijke onderwerpen die in het Algemeen Bestuur worden besproken, worden zo mogelijk vooraf geagendeerd in het college van B&W van Gemeente Zaanstad. • Er is een ambtelijke financiële klankbordgroep, waar Baanstede gebruik van maakt bij het samenstellen van de begroting en bij het verbeteren van de informatievoorziening. Zaanstad neemt hier ook aan deel.

Gemeenschappelijke regeling GGD Zaanstreek-Waterland

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van de GGD is hoog. De bijdrage van gemeente Zaanstad in de gemeenschappelijke regeling is hoog terwijl gemeente Zaanstad beperkte invloed heeft in het Algemeen Bestuur. Iedere gemeente heeft één stem. Dit komt neer op een stemverhouding van 12% en een financiële bijdrage van 47% van het totaal. De activiteiten van de GGD raken de gezondheid van de burger, de maatschappelijke en publieke betrokkenheid is dan ook hoog.

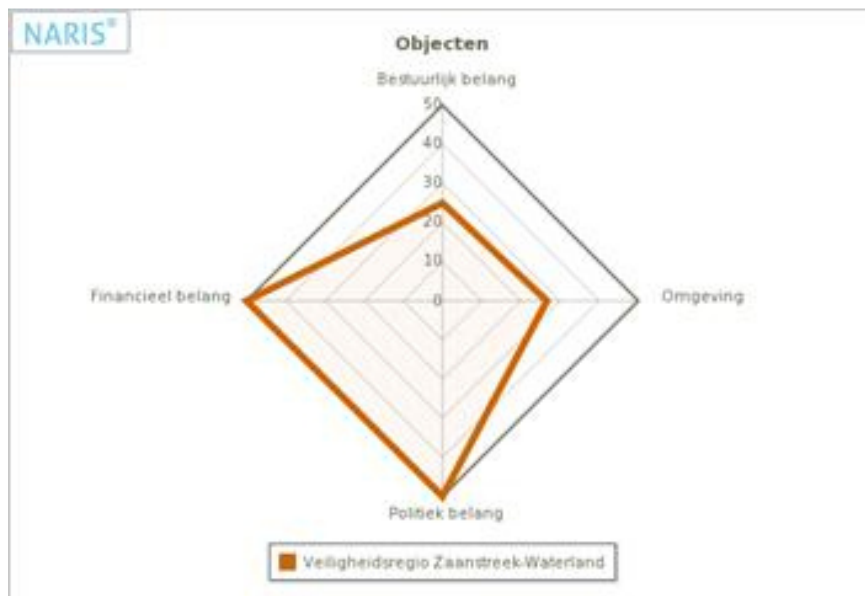
De GGD valt onder de Wet Publieke Gezondheid uit 2008. Met de decentralisaties in het sociale domein zal een herijking van taken van de GGD plaatsvinden.

Ontwikkelingen

(Markt) ontwikkelingen	<p>In 2015 is een nieuwe directeur aangesteld en het managementteam opnieuw ingericht en ingevuld. De GGD werkt nu aan de ontwikkeling van een nieuwe visie hoe de GGD op de ontwikkelingen in het sociale domein wil inspelen. Doel is een organisatie te zijn die kan meebewegen in de ontwikkelingen in het sociale domein en meerwaarde heeft voor de deelnemende gemeenten. In de visie wordt ook uitdrukkelijke aandacht besteed aan de governance. Gemeente Zaanstad kijkt en praat mee met dit nieuwe bestuur over de nieuwe visie. De nieuwe visie wordt in 2016 vastgesteld.</p> <p>In 2015 zijn de meeste subsidies (90%) omgezet naar contracten. Jaarlijks worden de prestatieafspraken opnieuw met elkaar besproken en vastgelegd.</p> <p>Met ingang van 1 januari 2016 is de GR gewijzigd omdat de Wet Gemeenschappelijke regeling dit vereist. Op dat moment wijzigt ook het aantal deelnemers van negen naar acht omdat de gemeenten Edam-Volendam en Zeevang samen gaan.</p> <p>Het voorzitterschap van het Algemeen Bestuur is nu nog in handen van Gemeente Zaanstad, dit gaat in april 2016 over naar gemeente Purmerend. Het Algemeen Bestuur komt 4 keer per jaar bij elkaar.</p>
------------------------	--

Financiële positie	De concept jaarcijfers 2015 zijn nog niet beschikbaar. Verwacht wordt dat de GGD, op totaalniveau, binnen de begroting 2015 zal blijven. Op 30 maart 2016 zijn de voorlopige jaarcijfers 2015 in het AB vastgesteld.
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • De GGD heeft aangegeven tijd nodig te hebben om zich te ontwikkelen naar een meer flexibele organisatie. De externe omgeving vraagt echter nu al om deze flexibiliteit. Kan de GGD op tijd meebewegen? • De GGD is eigen risicodragers voor de WW. Bij bezuinigingen is er een frictiebudget binnen de GGD die dit op kan vangen. Voor de toekomst is het van belang dat nagedacht wordt hoe het personeelsbeleid eruit gaat zien. Gaat er gewerkt worden met een flexibele schil, waardoor het WW risico niet langer bij de GGD ligt? Hier zijn nog geen strategische beslissingen op genomen. • De stemverhouding is onevenredig, iedere gemeente heeft één stem in het AB.
Beheersing	
Maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • De contractmanager heeft 1x per 6 weken een overleg met het Management team van de GGD • Met de deelnemende gemeenten van de gemeenschappelijke regeling GGD is periodiek ambtelijk overleg over financiën en beleid. Bij dit overleg is de GGD aanwezig om onderwerpen toe te lichten. Het voorzitterschap van Gemeente Zaanstad van dit overleg wordt in juli overgedragen aan gemeente Purmerend • Strategische onderwerpen worden zo veel mogelijk vooraf geagendeerd in het college van B&W van Gemeente Zaanstad.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland(VrZW)

Risicoprofiel

De bijdrage van de gemeente Zaanstad aan de verbonden partij was voor 2015 11,6 miljoen euro (zie ook programma 7). Dit betreft 50% van het totaal aan de gemeentelijke bijdragen voor 2015. De totale begroting van de VrZW voor 2015 bedroeg € 31.922.500.

Bij stemming in het AB vertegenwoordigt Zaanstad 31% van de stemmen. De Burgemeester van Zaanstad is voorzitter van zowel het DB als AB. De rolverdeling tussen de deelnemende partijen is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Deze gemeenschappelijke regeling wordt nageleefd.

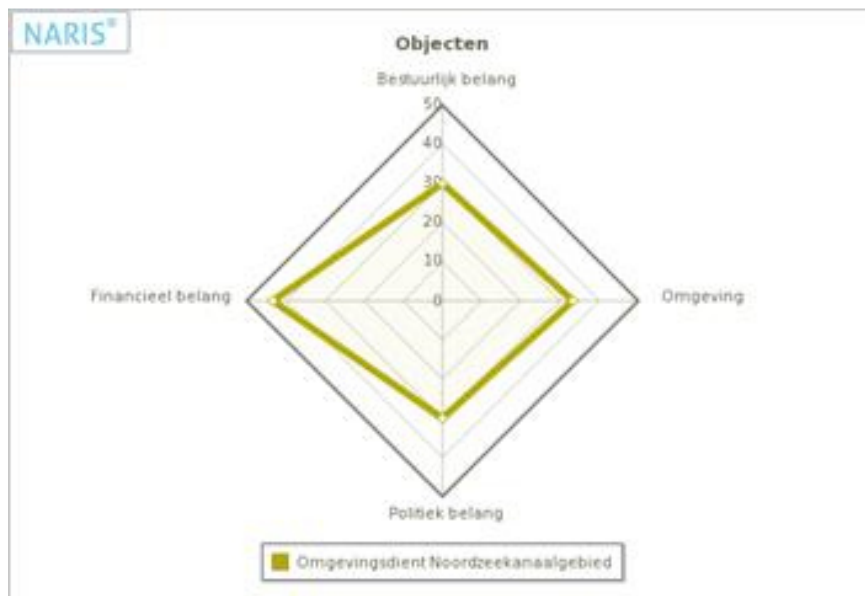
Risicoanalyse

Ontwikkelingen	
(Markt) ontwikkelingen	<p><u>Beleidsplan 2013-2016</u></p> <p>In het beleidsplan 2013-2016 'Samen voor veilig' VrZW voor de beleidsperiode tot en met 2016 de volgende speerpunten geformuleerd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kwaliteit van de kerntaken 2. Samenwerking met de (crisis)partners 3. De verantwoordelijke burger <p>In 2015 hebben onder meer inspanningen plaatsgevonden ter verbetering van de risico- en crisiscommunicatie, is een systeemtest georganiseerd en is ingezet op zelfredzaamheid van zorginstellingen. Ook zijn de contacten met de vitale partners verstevigd en zijn de afspraken met deze partners in convenanten uitgewerkt. VrZW is aangesloten op landelijke ontwikkelingen ter verbetering van de bovenregionale en landelijke samenwerking. In dit laatste loopjaar is de focus onder andere gericht op het werken met nieuwe manieren van kennisoverdracht en evalueren. Ook de netwerkregie op maatschappelijke discontinuïteit is nadrukkelijk onder de aandacht: wat gebeurt er met de maatschappij als vitale processen langdurig uitvallen en hoe bereiden we ons daar op voor? De grootschalige evacuatieoefening op Marken die in het najaar van 2016 gepland staat is hiervan een in het oog springend voorbeeld. Het is de</p>

	<p>verwachting dat aan het eind van 2016 alle geplande beleidsvoornemens uit het MJB zijn uitgevoerd.</p> <p>In 2016 wordt door de VrZW en haar veiligheidspartners het nieuwe beleidsplan VrZW 2017-2020 gemaakt, wat ook ter consultatie aan de gemeenteraad wordt aangeboden.</p> <p><u>Regionaal Dekkingsplan</u></p> <p>Eind 2015 heeft het Algemeen Bestuur VrZW besloten tot het anders inrichten van de regionale repressieve brandweezorg. Hierbij wordt ingezet op het leveren van betrouwbare en betaalbare brandweezorg op maat, geleverd vanuit een fijnmazig netwerk van 23 brandweerposten. Op 1 januari 2018 moet dit scenario volledig operationeel zijn. Een belangrijke ontwikkeling hierbij is het gaan werken met variabele voertuigbezetting, bekend onder de naam 'Uitrukken op maat'. De maatregelen zorgen dat de nieuwe geregionaliseerde brandweer wordt ingericht op de juiste schaal, waarbij niet meer gewerkt wordt vanuit 9 lokale brandweren maar vanuit 1 regionaal gebied. Hiermee wordt tevens voor een aanzienlijk deel bijgedragen aan de taakstelling van VrZW.</p> <p><u>Meldkamer</u></p> <p>De huidige tweeëntwintig regionale meldkamers in Nederland moeten in 2018 één landelijke organisatie zijn met meldkamers op tien locaties. Die tien meldkamers gaan op dezelfde manier en met een nieuw nationaal meldkamersysteem (NMS) werken. In de aanloop naar de nieuwe landelijke meldkamerorganisatie, zet Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland, samen met de GHOR Zaanstreek-Waterland, de Eenheid Noord Holland (politie), de Veiligheidsregio Kennemerland, Veiligheidsregio Noord-Holland Noord en de KMAR de eerste stappen. De overgang naar één landelijke meldkamerorganisatie betekent dat de meldkamers in Zaanstreek-Waterland samengaan met de meldkamers van de regio's Noord-Holland Noord en Kennemerland. De nieuwe locatie voor deze gezamenlijke meldkamer wordt Haarlem. De ruimte van de huidige meldkamer van de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland komt dan leeg te staan. De financiële effecten hiervan worden in 2016 in kaart worden gebracht.</p>
Financiële positie	Het concept jaarrekeningresultaat 2015 bedraagt € 721.876.
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • De rol van de burgemeester van Zaanstad in het Algemeen Bestuur als vertegenwoordiger van de gemeente én als voorzitter kan leiden tot conflicterende belangen. • Onvoldoende sturing op de exploitatie van de restcapaciteit van het oefencentrum voor commerciële activiteiten. De Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland is verantwoordelijk voor de uitvoering van de exploitatie van het oefencentrum, Gemeente Zaanstad kan hier beperkt op sturen. • Leegstand meldkamer pand Prins Bernhardplein 1 vanaf 2018, kan leiden tot verminderde huurinkomsten. • De dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Gemeente Zaanstad wordt mogelijk opgezegd per 1 januari 2017 door de Veiligheidsregio. Onduidelijk is nog wat hiervoor in de plaats komt.

	<ul style="list-style-type: none"> Fiscaal: De invoering van de vennootschapsbelasting per 1-1-2016
Beheersing	
Maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> Wijziging van de governance structuur is in 2015 tot stand gebracht om te komen tot een integraal (ambtelijk) advies op belangrijke financiële / beleidsvraagstukken waarbij de rollen opdrachtgeverschap, eigenaarschap en kolomrol beter geborgd zijn. De diensten (IBT, P&O, Facilitair) die Zaanstad levert aan de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland zijn vastgelegd in een getekende Service Level Agreement (SLA). Aan de VrZW is gevraagd de businesscase te overleggen om te bezien wat dit betekent voor de kwaliteit en welke gevolgen dit heeft voor de gemeente Zaanstad. Er is een uitvoeringsovereenkomst tussen Gemeente Zaanstad en de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland ten behoeve de exploitatie van het oefencentrum. De gemeenteraad wordt jaarlijks de mogelijkheid gegeven haar zienswijze te geven inzake de (meerjaren)programmabegroting van de VrZW. Daarnaast is de VrZW transparant met haar P&C cyclus producten als bestuursrapportages en jaarrekening. Vennootschapsbelasting per 1-1-2016: Het streven van de VrZW is om te kunnen onderbouwen dat haar activiteiten niet zijn onderworpen aan de vennootschapsbelasting (geen onderneming in de zin van de wet), om hiermee een administratieve last en eventuele belastingdruk te voorkomen. Voor activiteiten waar mogelijk de VrZW wel ondernemer is, wordt bekeken of het mogelijk is deze zodanig te organiseren dat dit niet leidt tot belastingplicht. Afstemming met de Belastingdienst vindt plaats om landelijke geldende afspraken te maken, zodat duidelijk wordt onder welke omstandigheden activiteiten wel/niet tot belastingplicht leiden.

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van de Omgevingsdienst NZKG is hoog. De bijdrage van Gemeente Zaanstad in de gemeenschappelijke regeling is hoog, € 2,0 mln, terwijl de invloed relatief beperkt is. Gemeente Zaanstad heeft 9% van de stemmen. Daarnaast is de Omgevingsdienst NZKG afhankelijk van veranderende wet en regelgeving. Onder “ontwikkelingen Omgevingsdienst NZKG” wordt hier nader op ingegaan.

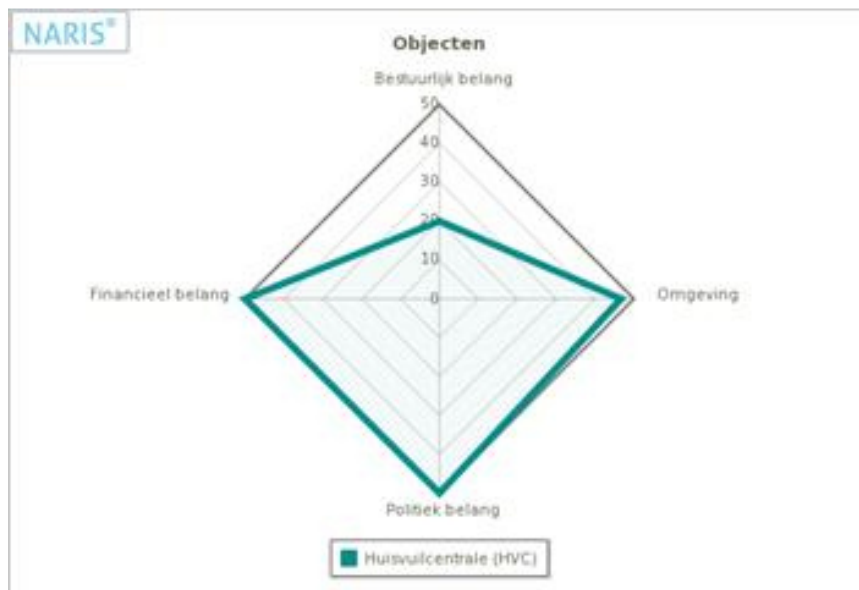
Risicoanalyse

Ontwikkelingen	
(Markt) ontwikkelingen	<p>Na de opbouw van de organisatie en het plaatsen van medewerkers afgelopen recente jaren was de officiële start van de OD NZKG 6 februari 2014. De hoofdkoers betreft het behalen van vijf ambities zoals vastgesteld door het algemeen bestuur in de kaderbrief 2015-2020. Deze eerste twee ambities betreffen financiële en procesmatige transparantie en sturing en accountmanagement op orde. Met deze eerste ambities om de basis op orde te krijgen is een reeds een begin gemaakt. Vanaf 2015 is meer nadruk gelegd op overige ambities professionele kwaliteit en gezag, landelijke speler en expertisecentrum en risico en informatie gestuurd werken.</p> <p>Per gemeente wordt jaarlijks de dienstverleningsovereenkomst (DVO) geactualiseerd. Per gemeente worden hier afspraken gemaakt over de wettelijke taken en maatwerktaken. Voor Zaanstad zijn dat bodemtaken, geurbeleid, en er is extra bestemd voor ad hoc advisering. Per 1 januari 2016 is het bevoegd gezag over de BRZO bedrijven overgegaan van gemeenten naar Provincie. Voor Zaanstads is dat één bedrijf. Dit heeft geleid tot een korting op de Algemene Uitkering en een verrekening op de Lumpsum; dit heeft financieel een negatief gevolg voor Zaanstad. Het DVO 2016 blijft echter binnen de begroting.</p> <p>Naar aanleiding van de nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regelingen is</p>

	<p>de gemeenschappelijke regeling aangepast aan de nieuwe wet en aan de raden aangeboden.</p> <p><u>Project Prestatiegerichte sturing.</u></p> <p>Het DB van de OD heeft akkoord gegeven op het project prestatiegericht sturings- en financieringssysteem waarbij de opdrachtgever, binnen de meerjarig vastgestelde financiële kaders, kan sturen op inzet en beleidsmatige keuzes kan maken. Voortaan zal met werkplannen gewerkt gaan worden. Met ingang van 2017 wordt voor alle opdrachtgevers middels een werkplan gewerkt. In de nadere uitwerking van PGF wordt ingezet op pakketten, een uniform uitvoeringsniveau gebaseerd op kengetallen omdat de verschillende opdrachtgevers hierin verschillende normen hanteerden. De consequenties daarvan dienen in de begroting 2017 te worden opgenomen.</p> <p><u>Wetsvoorstel kwaliteit vergunning, toezicht en handhavings- taken.</u></p> <p>Op basis van het wetsvoorstel van de Minister, stelt ieder gemeente haar eigen VTH-kwaliteitsverordening vast. Voor die taken die de OD uitvoert, wordt door de OD een gezamenlijk voorstel voorbereid zodat de activiteiten van de OD een gezamenlijk kwaliteitskader krijgt. De afspraak is dat de verordening VTH-kwaliteit voor 1-6-2016 dient te zijn vastgesteld.</p> <p><u>Invoering Omgevingswet</u></p> <p>De nieuwe omgevingswet, medio 2018, zal impact hebben op de werkwijze en takenpakket van de OD. Een verschuiving van eenvoudige vergunningverlening naar complexe vergunningverlening, meldingen, toezicht en handhaving. De OD gaat het gesprek aan met bereid zich voor op een nieuwe rol. Daarbij wordt ingezet op een (milieu) expertrol voor de OD t.b.v. van haar opdrachtgevers.</p> <p>In 2015 is de verkenning van een mogelijke fusie met de OD IJmond voortgezet en heeft een pilot plaatsgevonden. De uitkomsten van de pilot zijn gedeeld met de eigenaren. Over de voortgang van de mogelijke fusie wordt nog nader geïnformeerd.</p>
Financiële positie	<p><u>Jaarrekening 2015</u></p> <p>De OD boekt in 2015 een positief resultaat ad € 1,9 mln. Er worden drie voorstellen gedaan voor besteding van dit positieve resultaat. Twee hebben betrekking op autonome ontwikkelingen, de derde dient ter aanvulling op het Weerstandsvermogen.</p> <p><u>Begroting 2017</u></p> <p>De begroting wordt in maart 2016 ter instemming aan het Dagelijks Bestuur (DB) voorgelegd. Na instemming van het DB zal de begroting (inclusief de jaarrekening 2015) aan alle bestuursleden worden aangeboden zodat zij, indien gewenst en indien nodig, de begroting voor zienswijze naar hun raden en staten kunnen sturen. Een begeleidende brief om de jaarrekening en begroting door te geleiden, met onder andere de beschrijving van het traject prestatiegericht financieren wordt nog bijgevoegd. In maart/april vinden Zogenaamde verificatiegesprekken plaats tussen de opdrachtgevers en de OD. In deze gesprekken wordt een uitgebreide toelichting over de</p>

	<p>achtergronden en effecten van PGF gegeven.</p> <p>Op woensdag 6 juli 2016 zal het AB bijeenkomen voor besluitvorming over de begroting, gehoord hebbende de zienswijzen van raden en staten. Zodoende kan de begroting voor 15 juli 2016 bij de toezichthouder worden ingediend.</p>
Risico's	<p>Risico's voor OD.</p> <p>Eventuele aantasting van de vermogenspositie van de OD, die vervolgens ook weer een effect op Zaanstad kan hebben.</p> <p>Bijvoorbeeld de actualisaties van de DVO's, decentralisatie WABO resulterend in lagere omzet voor de OD, nieuwe financieringsmethode en overdracht BRZO (Besluit risico's zware ongevallen)-bedrijven van gemeenten naar provincies.</p> <p>Risico's voor Zaanstad.</p> <p>Gemeente Zaanstad heeft een BRZO bedrijf. De financiële verrekening hiervan heeft plaatsgevonden aan de hand van een systematiek die door het Rijk, Provincies en VNG is vastgesteld. Dit heeft in een financieel nadeel voor Zaanstad geresulteerd.</p> <p>Invoering PGF zal leiden tot een andere berekening van de kosten voor de OD. Gelet op de door Zaanstad gehanteerde normen en de normen op basis van PGF, kan dit betekenen dat Zaanstad een hogere bijdragen gaat betalen.</p>
Beheersing	
Maatregelen	<p>De omgevingsdienst heeft een eigen beleid op risicomanagement en weerstandsvermogen. Er wordt een norm gehanteerd hoeveel reserve moet worden aangehouden voor de risico's.</p> <p>Er zijn veel overleggen tussen gemeente en OD op verschillende niveaus. Hiermee wordt de ambitie van accountmanagement ingevuld. Op dit moment kent de Gemeente Zaanstad de volgende afstemmingsoverleggen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 tot 4 keer per jaar wordt periodiek overleg gevoerd met de concerncontroller en de directeur bedrijfsvoering van de OD met ambtelijk vertegenwoordigers uit de deelnemende gemeentes en provincie op het gebied van financiën. • 1x per 6 weken is er ambtelijk vooroverleg ten behoeve van de vergaderingen van het Algemeen Bestuur. • 1x per maand vindt er op directieniveau overleg plaats tussen gemeente en OD . • 1x per 8 weken worden politiek gevoelige dossiers besproken in de staf. • 1X 6 weken is gezamenlijk opdrachtgeversoverleg met de andere fouding fathers en de OD.

NV Huisvuilcentrale (HVC)

Risicoprofiel

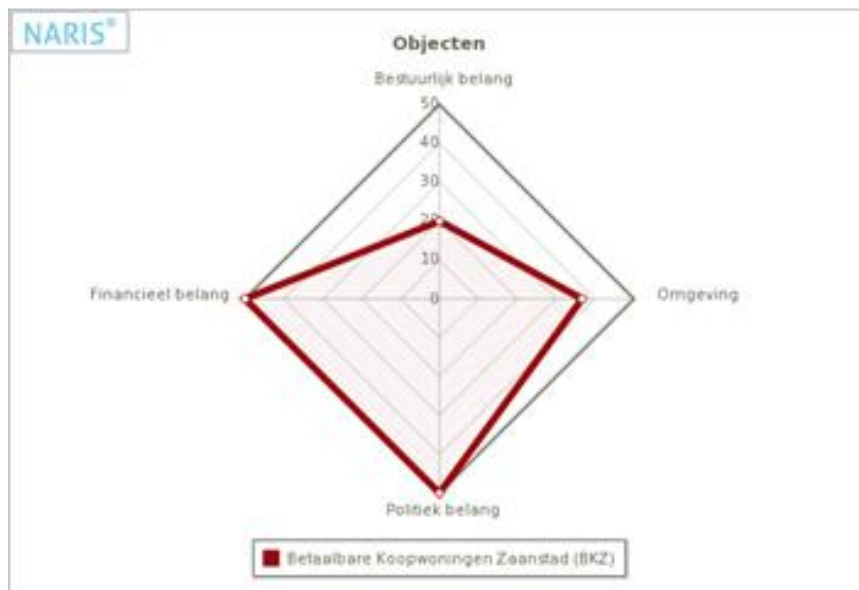
Het risicoprofiel van de HVC is hoog. Dit wordt veroorzaakt door grote financiële belangen in de HVC van Gemeente Zaanstad via de gemeenschappelijke regeling AIJZ, onzekerheden over o.a. benutting verbrandingscapaciteit als gevolg van de recessie en de ontwikkeling van de elektriciteitsprijs. Daarnaast participeert HVC in diverse consortia, waaronder Windmolenparken. De publieke en maatschappelijke betrokkenheid bij HVC zijn hoog, afvalverwerking raakt de burger. Onder “ontwikkelingen HVC” wordt hier nader op ingegaan.

Ontwikkelingen	
(Markt) ontwikkelingen	<p><u>Nieuwe aangepaste financiële structuur</u> Er wordt gewerkt aan een nieuwe financiële structuur waar de HVC in 2024 zelfstandig leningen kan aantrekken. Leningen die zijn gebaseerd op artikel 9 van de ballotageovereenkomst worden afgebouwd. Dit betreft dus gegarandeerde leningen waarbij de aandeelhouders hoofdelijk aansprakelijk zijn. De zogenaamde artikel 7 oftewel de niet- gegarandeerde leningen zullen volledig afgelost zijn in 2024. Daarnaast is het van belang dat de HVC eigen vermogen opbouwt, gestreefd wordt naar 100-110 mln. in 2024. Komende jaren wordt dan geen dividend uitgekeerd en wordt er bezuinigd.</p> <p><u>Uitbreiding Type 2 activiteiten</u> Onlangs zijn de type 2 activiteiten uitgebreid met een innovatief geothermieproject. Deze activiteiten zullen worden ondergebracht in een aparte dochteronderneming van de HVC die hiervoor wordt opgericht. Hiervoor is een statutenwijziging nodig en zal een aparte ballotageovereenkomst worden opgesteld. Hiermee wordt vastgelegd dat aandeelhouders die niet deelnemen in deze activiteiten, niet de risico's zullen dragen, maar ook niet zullen meedelen in de winst.</p> <p><u>Investering Warmtenet</u> Deze activiteiten vallen onder artikel 9 activiteiten. Dit betreft dus gegarandeerde leningen waarbij de aandeelhouders hoofdelijk aansprakelijk zijn. Het is belangrijk dat de HVC deze investering doet om</p>

	<p>de HVC toekomstbestendig te laten zijn en blijven. Voor Gemeente Zaanstad betekent dit een extra garantstelling van € 2,8 mln. Na jarenlang niet investeren, zal de HVC nu ook de noodzakelijke vervangingsinvesteringen moeten doen om “niet stil te staan”.</p> <p><u>Gemeenschappelijke regeling AIJZ</u></p> <p>De gemeenschappelijk regeling AIJZ is nog niet aangepast aan de nieuwe Wet Gemeenschappelijke regelingen (WGR). Het is van belang dat deze regeling alsnog zo snel mogelijk wordt aangepast om de rechtsgeldige besluitvorming te borgen. Hiertoe worden nu snel stappen gedaan.</p>
<p>Financiële positie</p>	<p><u>Financiën</u></p> <p>Na drie jaar van opeenvolgend verlies (2011, 2012 en 2013) schrijft HVC ondanks voortdurende prijsdruk op afvalverwerking en energie vanaf 2014 weer zwarte cijfers. Dit ondanks de voor HVC nog steeds matige economische omstandigheden. Dit is vooral te danken aan de forse ombuigingsmaatregelen. Het netto resultaat over 2014 bedroeg afgerond €5,1 mln. Deze lijn wordt gecontinueerd in 2015. Het netto resultaat over 2015 bedraagt € 13,5 mln.. De verwachting voor 2016 is dat HVC wederom positieve cijfers zal schrijven.</p> <p>Per 31 december 2015 is de stand van de gegarandeerde leningen voor de aandeelhouders A circa € 582 mln. Het aandeel van Zaanstad hierin (via AIJZ) is circa 9%. In de AVA van 11 december 2015 is ingestemd door de aandeelhouders met financiële herstructurering. Dit houdt onder andere in om de leningen versneld af te lossen in de komende jaren. Het aflossen van de niet gegarandeerde leningen zal voor op de gegarandeerde leningen moeten gaan. Daarnaast is ingestemd door de aandeelhouders met projectfinanciering, het aanpassen van het dividendbeleid en met uitbreiding van het warmtenet Alkmaar.</p>
<p>Risico's</p>	<p>De risico's die kunnen worden onderkend zijn ten eerste lagere verwerkingstarieven op bedrijfsafval door landelijke overcapaciteit en lagere energie-inkomsten als gevolg van lagere prijzen op de elektriciteitsmarkt. Daarnaast wordt als gevolg van de recessie door bedrijven minder afval geproduceerd. Dit draagt ook bij aan overcapaciteit bij de afvalbedrijven en leidt weer tot bovengenoemde lagere verwerkingstarieven.</p> <p>Het risico dat de garantstelling aan AIJZ wordt aangesproken (R470) is opgenomen in het gemeentebrede risicomanagement en weerstandsvermogen van de gemeente Zaanstad</p> <p>Onlangs zijn de type 2 activiteiten uitgebreid met een innovatief geothermieproject. Deze activiteiten zullen worden ondergebracht in een aparte dochteronderneming van de HVC die hiervoor wordt opgericht. Hiervoor is een een statutenwijziging nodig en zal een aparte ballotageovereenkomst worden opgesteld. Hiermee wordt vastgelegd dat aandeelhouders die niet deelnemen in deze activiteiten, niet de risico's dragen, maar ook niet zullen meedelen in de winst. Ook al worden deze type 2 activiteiten ondergebracht in een dochteronderneming; door de consolidatieplicht komen de uiteindelijke verliezen en winsten voor de moedermaatschappij HVC N.V. Dit is dus een risico. Het is op dit moment lastig in te schatten hoe groot dat risico is.</p> <p>Gemeenschappelijke regeling AIJZ is nog niet aangepast aan de nieuwe WGR. Dit heeft als gevolg dat belangrijke besluiten nu niet genomen</p>

	kunnen worden en achteraf bekrachtigd moeten worden als de gemeenschappelijke regeling is aangepast.
Beheersing	
Maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuursopdracht naar aanleiding van rekenkamerrapport. Deze opdracht wordt uiterlijk in het eerste kwartaal 2016 uitgevoerd. • Annotaties van de agenda van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders in het college van B&W • Periodiek ambtelijk overleg met AIJZ gemeenten en via verschillende klankbordgroepen (zowel financiële als beleidsmatige) met de overige aandeelhouders van HVC. • In AIJZ verband vindt ook periodiek bestuurlijk overleg plaats. Minimaal twee keer per jaar, gemiddeld drie keer per jaar.

Betaalbare Koopwoningen Zaanstad (BKZ)

Risicoprofiel

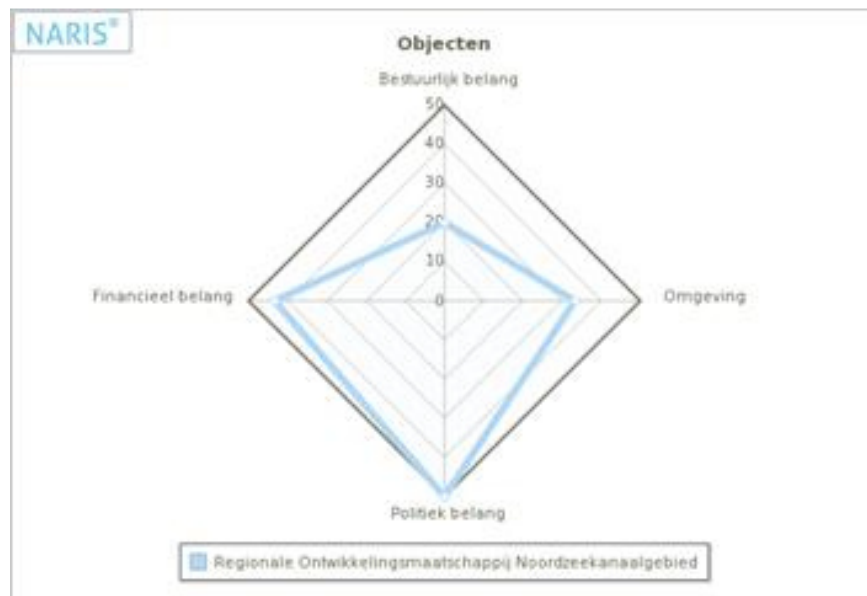
Het zwaartepunt van de risico's van BKZ liggen op het politieke en financiële vlak. De doelstelling van BKZ is bijdragen aan de volkshuisvesting binnen de gemeente Zaanstad. Deze doelstelling heeft politiek de aandacht. Vanwege de leningsovereenkomst die BKZ heeft afgesloten met de gemeente Zaanstad tot een maximumbedrag van 28 miljoen euro en ter financiering van de Afzetgarantieregeling is het financieel belang groot te noemen.

Risicoanalyse

Ontwikkelingen	
(Markt) ontwikkelingen	<p>De verkoop van alle 105 <u>BKZ garantiewoningen</u> woningen is in februari 2015 afgerond. BKZ bleek in een markt met een teruglopende woningproductie een van de weinige aanbieders van nieuwbouwwoningen in 2013 en 2014. Dit heeft de verkoop versneld.</p> <p>De portefeuille van <u>BKZ traditioneel</u> omvat nog ca. 300 contracten.</p> <p>De <u>BKZ erfpachtvariant</u> loopt nog. De verkoop van Murano en Spoorstrip fase 3 lopen nog. Ook wordt gesproken over de mogelijkheid van de BKZ erfpachtvariant voor de laatste 2 twee fasen van Spoorstrip.</p> <p>Na verkoop van de garantiewoningen komt BKZ nu meer in een beheersfase terecht, waarbij de nadruk komt te liggen om een goede beheersing van de financiën en cashflow en inzicht in het risico van het niet aflossen (afnemen van tranches) van de koper naar de gemeente.</p> <p>Op dit moment wordt verkend of BKZ kan participeren in nieuwe activiteiten in de woningmarkt. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan zullen eventuele voorstellen voor nieuwe activiteiten ter besluitvorming worden voorgelegd.</p> <p>Er is in 2015 gewerkt aan een verbeterde governance structuur van BKZ. Elke activiteit is in een aparte BV ondergebracht. Deze nieuwe governance structuur gaat ná formele instemming van de provincie Noord-Holland. De</p>

	<p>nieuwe structuur wordt ingevoerd per 1 januari 2016.</p> <p>Op dit moment onderzoekt BZK de mogelijkheden voor funderingsherstel, pilot voor 6 woningen. Hiervoor is ook medewerking nodig van andere partijen, zoals banken en de belastingdienst. Dit blijkt lastig, mede gelet op de grote financiële gevolgen. Het streven is om voor het einde van het jaar 2 modellen uitgewerkt te hebben waarmee funderingsherstel voor eigenaren, die nu geen financiering kunnen krijgen, toch mogelijk wordt.</p>
Financiële positie	De jaarrekening 2015 is niet tijdig beschikbaar zijn voor de jaarrekening 2015 van Gemeente Zaanstad. De verwachting is dat er geen grote mee of tegenvallers zullen zijn.
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Het trancherisico op de opstal bestaat nog wel. Hierbij worden de tranches (20% (traditioneel) en 30% (afzetgarantiewoningen) van de opstalwaarde) niet afgenomen door de kopers (en dus niet terugbetaald op korte termijn). Dit komt omdat er geen inkomensstijging plaatst vindt. Gevolg is dat dan pas bij (door)verkoop de resterende tranches worden gerealiseerd (afgelost). Dit wordt door BKZ gemonitord. • Risico van waardevermindering grond.
Beheersing	
Maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijkse inkomstenstoets bij kopers door BKZ. • Periodieke rapportages naar college (4x) en raad (1x). Deze rapportages bevatten gegevens met betrekking tot aantal woningen, liquiditeit, prognoses cashflow, risico's, etc. • 1x tot 2x per maand is er overleg tussen ambtenaren en directeur van BKZ, de samenwerkingsrelatie is goed. • Governance structuur is verbeterd per 1 januari 2016 • Nu de woningen van de garantieregeling zijn verkocht wordt met de directeur BKZ gekeken hoe de beheersing van BKZ effectiever/efficiënter kan worden ingericht.

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied (RON)

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van de RON is hoog. Naast de grote financiële belangen ligt in de uiteindelijke realisatie van bedrijvenpark HoogTij ook een groot maatschappelijke belang en ruimtelijk-economisch belang. Voor een nadere toelichting hierop zie de risicoanalyse hieronder.

Risicoanalyse

Ontwikkelingen	
(Markt) ontwikkelingen	<p>Gemeente Zaanstad is aandeelhouder in de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied (RON). Eén van de belangrijkste projecten van de RON is het project HoogTij. Bij de geprognosticeerde gronduitgifte voor het project HoogTij is in de afgelopen jaren uitgegaan van spoedige uitgifte van natte terreinen. Binnen de huidige samenwerking was dit bewust de professionele verantwoordelijkheid van Haven Amsterdam. Het wegblijven van klanten heeft dit proces vertraagd. Ondanks potentiële leads is in de loop van 2013 duidelijk geworden dat het ontbreekt aan een concreet zicht op gronduitgifte. Eind 2013 hebben de aandeelhouders besloten tot een herziening/ heroriëntatie op het project HoogTij. Met het verder uitblijven van gronduitgifte (op korte termijn) komt een negatief resultaat van de grondexploitatie in beeld.</p> <p>Gemeente Zaanstad heeft in het najaar van 2015 ingestemd met een vaststellingsovereenkomst terzake het uittreden van de BNG-Go uit HoogTij. Hierdoor wordt de RON 100% aandeelhouder met een financiering door BNG en garantiestelling van de aandeelhouders van de RON. De BNG neemt als gevolg van deze exit € 6,7 miljoen verlies voor haar rekening, de drie aandeelhouders van de RON doen in totaal een kapitaalstorting van € 6 miljoen, waarvan Gemeente Zaanstad € 2 miljoen.</p> <p>Met dit besluit is er duidelijkheid gekomen over de portefeuille van de RON. De projecten HoogTij, Bruynzeel, PolanenPark en Houtcentrum zijn bestuurlijk, beleidsmatig en financieel van belang en worden afgemaakt. In 2016 zal de</p>

	<p>governance over deze onderdelen verder uitgewerkt worden.</p> <p>De markt lijkt zich wat te herstellen, het aantal leads is beduidend hoger dan afgelopen jaren.</p>
Financiële positie	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarcijfers 2015 zijn beschikbaar, voor cijfers zie de tabel verbonden partijen
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> • De markt herstelt zich te traag of onvoldoende waardoor grondverkopen uitblijven • Het goedgekeurde ondernemingsplan RON valt in de uitwerking negatiever uit waardoor de lening aan Gemeente Zaanstad niet of deels kan worden afgelost
Beheersing	
Maatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Voorstel tot aanpassing governance RON wordt in 2016 voorbereid • Vooraf bespreken van belangrijke stukken in het college voordat er besluitvorming plaatsvindt in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders • Periodiek overleg over voortgang projecten, zowel ambtelijk als bestuurlijk

Werkvoorzieningschap Baanstede	Purmerend	Gemeenschappelijke regeling	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Hoog
<p>Het openbaar lichaam heeft tot doel door middel van de uitvoering van de Wsw te voorzien in arbeid al dan niet onder aangepaste omstandigheden, die zoveel mogelijk gericht is op behoud, herstel dan wel bevorderen van de arbeidsbekwaamheid van die personen, die tot het verrichten van arbeid in staat zijn, doch voor wie in belangrijke mate ten gevolge van bij hen gelegen factoren, gelegenheid om onder normale omstandigheden arbeid te verrichten niet of voorshands niet aanwezig is, een en ander mede met het oog op het kunnen verrichten van arbeid onder normale omstandigheden.</p>			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Elk lid heeft één stem, met uitzondering van de deskundigen genoemd in artikel 13, die een raadgevende stem hebben		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 980,00
Stemverhouding: 11.1%			
(Markt) ontwikkelingen			
zie risicoanalyse			
Financiële positie			
	01-01-2015	31-12-2015	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 300,00	€ 0,00	●
Vreemd vermogen	€ 7.007,00	€ 8.956,00	●
Resultaat	€ 1.343,00-		
Risico's			
zie risicoanalyse			

Afvalschap IJmond Zaanstreek	Zaanstad	Gemeenschappelijke regeling	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Laag
<p>Afvalschap IJmond Zaanstreek (AIJZ) is houder van aandelen van de Huisvuil Centrale (HVC). De taken van het AIJZ beperken zich tot de taken die behoren bij het aandeelhouderschap van HVC, te weten het via het bestuur van het AIJZ adviseren van de voorzitter van het AIJZ om een standpunt te bepalen namens het AIJZ in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van HVC.</p>			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Wethouder Emmer is lid van het DB en AB, plaatsvervangende door wethouder Straat	Aandelenkapitaal	€ 0,00	
	Leningen/garantstellingen	€ 0,00	
	Impuls	€ 0,00	
	Exploitatie	€ 4,00	
Stemverhouding: 50%			
(Markt) ontwikkelingen			
<p>Afvalschap IJmond Zaanstreek (AIJZ) is houder van aandelen van de Huisvuil Centrale (HVC). De taken van het AIJZ beperken zich tot de taken die behoren bij het aandeelhouderschap van HVC, te weten het via het bestuur van het AIJZ adviseren van de voorzitter van het AIJZ om een standpunt te bepalen namens het AIJZ in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van HVC.</p>			
Financiële positie			
	01-01-2014	31-12-2014	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 46,00	€ 36,00	●
Vreemd vermogen	€ 1,00	€ 6,00	●
Resultaat	€ 0,00		

Schadeschap Schiphol	Haarlem	Gemeenschappelijke regeling	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Laag
Een voor belanghebbende duidelijke, deskundige en doelmatige afhandeling te bevorderen van verzoeken om schadevergoeding die verband houden met de uitbreiding van het luchtvaartterrein zoals vastgelegd in de PKB en het uitvoeringsbesluit (LIB)			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
De 25 leden van het AB, hebben elk een stem, met dien verstande dat het lid van de gemeente Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer en Zaanstad een tweevoudige stem heeft. Wethouder Emmer is lid van het AB, plaatsvervangende door wethouder Straat	Aandelenkapitaal	€ 0,00	
	Leningen/garantstellingen	€ 0,00	
	Impuls	€ 0,00	
	Exploitatie	€ 0,00	
Stemverhouding: 6%			
(Markt) ontwikkelingen			
Omdat de bulk van het aantal schadeclaims is afgehandeld, is in 2014 een procedure in gang gezet om het aantal deelnemers van het Schadeschap te verkleinen. Inmiddels heeft een aantal deelnemers een besluit genomen om uit te treden en zal het aantal deelnemers van 25 naar circa 10 worden teruggebracht. De gemeenschappelijke regeling zal aangepast worden aan de nieuwe situatie. Zaanstad blijft deel uitmaken van het Schadeschap			
Financiële positie			
	01-01-2014	31-12-2014	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 220,00	€ 236,00	
Vreemd vermogen	€ 253,00	€ 320,00	
Resultaat	€ 69,00		

Recreatieschap Twiske-Waterland	Zaanstad	Gemeenschappelijke regeling	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Gemiddelde
- het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling in de openluchtrecreatie - in samenhang met de vorenstaande tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu - het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifieke en gedifferentieerde karakter van het landschap door bescherming, ontwikkeling en consolidatie van de waarden die het in zich draagt			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Het DB bestaat uit de voorzitter en tenminste vier leden, aan te wijzen door het AB zijn midden. Het lid dat is benoemd door de gemeente Zaanstad heeft vier van de 28 stemmen in het algemeen bestuur. Besluitvorming in het AB over financiële jaarstukken met betrekking tot de participantenbijdrage vindt plaats op basis van een gewogen stemrecht, waarbij Zaanstad 4 van de 28 stemmen heeft. Besluitvorming in het AB over het overige beleid en uitvoering van het programma vindt plaats op basis van een gewogen stemrecht, waarbij Zaanstad 5 van de 40 stemmen heeft. Wethouder Vissers-Koopman is lid van het AB, plaatsvervangende door wethouder Verschuren		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 198,00
Stemverhouding: 12.5%			
(Markt) ontwikkelingen			
<p>Het programma voor 2015 is voor het grootste deel conform planning uitgevoerd. In 2015 is veel aandacht besteed aan de Twiske Poort. Door vandalisme zijn de opstallen afgebrand. Er worden nieuwe opstallen gerealiseerd met hulp van de verzekering. Door een zware zomerstorm is het festival Welcome to the Future afgelast waardoor het schap veel inkomsten mist. De werving van een derde groot festival is eind 2015 ingezet. Het schap spreekt met verschillende kandidaten. Het evenement Lente Kabinet is 2 daags georganiseerd.</p> <p>In 2015 is de oude visie van Het Twiske uit 2009 herijkt. De nieuwe visie is toegezonden aan de participanten en wordt in 2016 uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Belangrijk onderdeel van het uitvoeringsprogramma is het duurzaam in stand houden van het recreatiegebied door het dichteren van het 'gat' in de begroting. Hiervoor zal het uitvoeringsprogramma kaders stellen voor de ontwikkeling en exploitatie van Twiske poort, het Kure Jan Strand en het Doesstrand. Dit heeft als doel het verbreden van het recreatieve aanbod en het werven van inkomsten.</p> <p>Het jaar 2015 bij Waterland heeft vooral in het teken gestaan van de realisatie van het Sloepennetwerk en het Wandelroutenetwerk. In het project Markermeerdijk is in het eerste halfjaar veel energie gestoken. Bureau Vista heeft een blauwdruk gemaakt voor het</p>			

meekoppelen voor wandelen en fietsen op een nieuwe dijk. In het kader van deRecreatiemonitor is een teller geplaatst op de Markermeerdijk, zodat meer inzicht wordt verkregen in hoeveel recreanten er werkelijk gebruik maken van de dijk. Er is een nieuw boerenlandpad gerealiseerd bij Beetskoog.

Financiële positie Twiske

	01-01-2015	31-12-2015	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 2.558,00	€ 2.481,00	●
Vreemd vermogen	€ 227,00	292,00	●
Resultaat	€ 87,00-		

Financiële positie Waterland

Eigen vermogen	€ 1.832,00	€ 1.817,00	●
Vreemd vermogen	€ 72,00	€ 49,00	●
Resultaat	€ 398,00-		

Recreatieschap Alkmaarder en Uitgeestermeer	Uitgeest	Gemeenschappelijke regeling	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Gemiddelde
<p>Het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM) is een samenwerkingsverband van twaalf omliggende gemeenten en de provincie Noord-Holland. Het zet zich in voor: - het verzekeren van een evenwichtige ontwikkeling van de recreatie en de watersport op en rondom het meer en aangrenzende gebieden; - het tot stand brengen, bewaren en onderhouden van het landschap en een evenwichtig natuurlijk milieu dat is afgestemd op het onder bovenstaande geformuleerde</p>			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
<p>AB bestaat uit 8 bestuursleden. Zaanstad mag één bestuurslid benoemen. AB beslist op basis van meerderheid van stemmen. Wethouder Vissers-Koopman is lid van het AB, plaatsvervanging door wethouder Verschuren</p>		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 264,00
Stemverhouding: 12.5%			
(Markt) ontwikkelingen			
<p>Het reguliere programma voor 2015 is voor het grootste deel conform begroting uitgevoerd. Bij het incidentele programma zijn er twee speerpunten voor de uitvoering van het programma van het recreatieschap: (1) het uitvoeren van het geplande groot onderhoud, en (2) het programma om d.m.v. bezuinigingen, omvormingen en inkomstenwerving evenwicht te creëren tussen de lasten en baten van het recreatieschap op de lange termijn. Er is veel energie gestoken in de werving en selectie van een exploitant voor Het Erfgoedpark De Hoop. Helaas is de realisatie van het beoogde Park Oudgeest uiteindelijk mislukt omdat er geen meerderheid voor bleek in de gemeenteraad van Uitgeest. In juni 2015 is het rapport "Naar een duurzame instandhouding van het RAUM" door het bestuur vastgesteld en aan de participanten toegezonden voor commentaar. Er wordt ook gekeken naar de begrenzing van het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Nu is bijna het hele werkgebied van het RAUM begrensd binnen de NNN. Dit beperkt recreatieve ontwikkelingen, terwijl deze status vanuit de natuurdoelstelling niet overal noodzakelijk is.</p>			
Financiële positie			
	01-01-2015	31-12-2015	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 1.315,00	€ 1.412,00	●
Vreemd vermogen	€ 919,00	€ 439,00	●
Resultaat	€ 0		

GGD Zaanstreek-Waterland	Zaandam	Gemeenschappelijke regeling	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Hoog
Bevorderen en uitvoeren van de collectieve preventie en andere activiteiten in het kader van de gezondheidszorg			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Een lid van het AB heeft in de vergadering van het AB één stem. In die gevallen waarin Zaanstad en Purmerend zwaarwegende bezwaren hebben tegen een voorstel en met het oog daarop tegenstemmen, leidt die tegenstem tot verwerping van het voorstel. Het voorgaande is niet van toepassing op het voorstel tot vaststelling van de begroting respectievelijk de jaarrekening van de GGD. Wethouder Olthof is lid van het DB en AB, plaatsvervangende door wethouder Visscher-Noordzij		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 7.500,00
Stemverhouding: 11%			
(Markt) ontwikkelingen			
zie risicoanalyse			
Financiële positie			
	01-01-2015	31-12-2015	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 1.514,00	€ 1.989,00	
Vreemd vermogen	€ 5.568,00	€ 5.648,00	
Resultaat	116		
Risico's			
zie risicoanalyse			

Stadsregio Amsterdam	Amsterdam	Gemeenschappelijke regeling	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Gemiddelde
De Stadsregio Amsterdam (SRA) heeft als doel het, door samenwerking van gemeenten, oplossen van regionale problemen en benutten van regionale kansen in de regio Amsterdam			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Wethouder Straat is lid van het DB, plaatsvervanger door wethouder Emmer		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 334,00
Stemverhouding: 11.3%			
(Markt) ontwikkelingen			
<p>De Stadsregio Amsterdam verkeert in een overgangsfase van de 'oude' WGR-Plus met diverse wettelijke taken op het gebied van Verkeer & Vervoer, Wonen en Jeugdzorg naar de Vervoerregio Amsterdam-Almere. Deze overgang zal zich in 2015-2016 voltrekken. Deel van dit proces is dat de Verkeer & Vervoertaken organisatorisch formeel losgekoppeld worden van andere thema's in de regionale samenwerking, op basis van een vereiste vanuit de wetgeving hieromtrent. De ontwikkeling van de Vervoerregio, met deelname van partijen die niet bij de Stadsregio zijn aangesloten (provincies, andere gemeenten) is een complexe opgave die zorgvuldig wordt vormgegeven. Tegelijkertijd heeft de Stadsregio op het gebied van Verkeer & Vervoer al veel ervaring en een goed team die de basis vormen voor de 'nieuwe' Vervoerregio. Het gaat in die zin meer over een 'doorontwikkeling' dan om het opzetten van een geheel nieuwe organisatie.</p> <p>De andere beleidsthema's vormen nu onderwerp van gesprek in de regio. De jeugdzorg is al per 1 januari 2015 naar gemeenten gegaan, de discussie over de samenwerking op thema's als Wonen en Economie vindt momenteel plaats en zal naar verwachting in 2015-2016 tot besluitvorming leiden. De risico's hierbij zijn beperkt: het zijn thema's waarbij de inzet van de Stadsregio beperkt is, en gefinancierd vanuit de bijdragen vanuit gemeenten.</p>			
Financiële positie			
	01-01-2014	31-12-2014	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 22.308,00	€ 24.608,00	
Vreemd vermogen	€ 2.394,00	€ 4.253,00	
Resultaat	€ 229,00		

Centraal Nautisch Beheer	Amsterdam	Gemeenschappelijke regeling	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Gemiddelde
<p>Het Centraal Nautisch Beheer (CNB) heeft als doel het verkrijgen van eenheid in het beleid en de uitvoering van taken van gemeenten en het rijk die betrekking hebben op het scheepvaartverkeer binnen het Noordzeekanaalgebied. De regeling is ook bedoeld om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van infrastructurele voorzieningen en de toegankelijkheid van de vaarweg.</p>			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
<p>2 van de 13 bestuurszetels in het AB en 1 van de 5 bestuurszetels in het DB. Wethouder Vissers-Koopman is lid van het AB en DB, wethouder Straat is lid van het AB.</p>		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 0,00
Stemverhouding: 15%			
(Markt) ontwikkelingen			
<p>In 2015 is gewerkt aan het actualiseren van de Gemeenschappelijke Regeling. Aanpassing van de gemeenschappelijk regeling is noodzakelijk en gewenst vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Wijzigingen in de Wet op de gemeenschappelijke regelingen die onder meer andere eisen stelt aan de bestuurssamenstelling.</i> - <i>Gewenste verduidelijking die nodig is ten aanzien van de verantwoordelijkheden die aan het CNB zij toebedeeld.</i> - <i>Uitbreiding van bevoegdheden ten aanzien van Havenafvalplan, Havenveiligheid en Regionale Havenverordening.</i> <p>Verwacht wordt dat een voorstel tot aanpassing van de gemeenschappelijke regeling door het algemeen bestuur van het CNB in juli/augustus zal worden vastgesteld en dat dit daarna als voorstel aan de deelnemende gemeenten ter vaststelling wordt voorgelegd.</p>			
Financiële positie			
	01-01-2014	31-12-2014	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 0,00	€ 0,00	
Vreemd vermogen	€ 0,00	€ 0,00	
Resultaat	€ 0,00		
http://zaanstad.begroting-2016.nl/p3692/centraal-nautisch-beheer#			

Veiligheidsregio Zaanstreek- Waterland	Zaandam	Gemeenschappelijke regeling	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Hoog
<p>Door intergemeentelijke samenwerking uitvoering geven aan:</p> <p>a. het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises;</p> <p>b. het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald;</p> <p>c. het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid</p> <p>d. het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing;</p> <p>e. het instellen en in stand houden van een brandweer;</p> <p>f. het instellen en in stand houden van een GHOR;</p> <p>g. het voorzien in de meldkamerfunctie;</p> <p>h. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;</p> <p>i. het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de onder d, e, f, en g genoemde taken</p>			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Burgemeester Faber is voorzitter van het AB Vervanging wethouder Emmer		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 11.784,00
Stemverhouding: 31%			
(Markt) ontwikkelingen			
zie risicoanalyse			
Financiële positie			
	01-01-2014	31-12-2014	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 2.079,00	€ 4.300,00	
Vreemd vermogen	€ 2.600,00	€ 27.100,00	
Resultaat 2015	€ 722,00		

Rekenkamer Metropool Amsterdam	Amsterdam	Gemeenschappelijke regeling	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	laag
Deze regeling is aangegaan om gezamenlijk een rekenkamer in te stellen. Het instellen van een rekenkamer is wettelijk verplicht.			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
De rekenkamer heeft één lid, dit lid is tevens directeur. De raden benoemen het lid van de rekenkamer op voordracht van een afvaardiging van de raden door een gelijkloidend besluit. Geen afvaardiging van een collegelid in deze regeling.	Aandelenkapitaal	€ 0,00	
	Leningen/garantstellingen	€ 0,00	
	Impuls	€ 0,00	
	Exploitatie	€ 179,00	
Stemverhouding: %			
(Markt) ontwikkelingen			
Financiële positie			
	01-01-2014	31-12-2014	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 459,00	€ 439,00	
Vreemd vermogen	€ 243,00	€ 51,00	
Resultaat	€ 2,00-		

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Zaandam	Gemeenschappelijke regeling	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Hoog
Een voor belanghebbende duidelijke, deskundige en doelmatige afhandeling te bevorderen van verzoeken om schadevergoeding die verband houden met de uitbreiding van het luchtvaartterrein zoals vastgelegd in de PKB en het uitvoeringsbesluit (LIB)			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
De regeling wordt getroffen ter ondersteuning van de colleges bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten. Voorts wordt de regeling getroffen ter behartiging van de taken voortvloeiend uit het Besluit risico's zware ongevallen 1999		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 2.039,00
Stemverhouding: 8%			
(Markt) ontwikkelingen			
zie risicoanalyse			
Financiële positie			
	01-01-2015	31-12-2015	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 1.199,00	€3.391,00	●
Vreemd vermogen	€ 840,00	€ 630,00	●
Resultaat	€ 1.891,00		
Risico's			
zie risicoanalyse			

Gezamenlijke ombudsman metropool Amsterdam	Amsterdam	Gemeenschappelijke regeling	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Gemiddelde
Deze regeling is aangegaan om op een effectieve en efficiënte wijze vorm en inhoud te geven aan de door de Gemeentewet aan de raad gegeven mogelijkheid om voor de behandeling van verzoekschriften een gezamenlijke ombudsman in te stellen			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Aan de raad van de gemeente Amsterdam wordt mandaat verleend om jaarlijks de begroting en jaarrekening van de ombudsman voor het volgende kalenderjaar vast te stellen. De ombudsman voert ten minste jaarlijks overleg met een vertegenwoordiging van de raden.		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 43,00
Stemverhouding: %			
(Markt) ontwikkelingen			
Financiële positie			
	01-01-2014	31-12-2014	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 54,00	€ 93,00	●
Vreemd vermogen	€ 2.130,00	€ 1.319,00	●
Resultaat	€ 40,00		

Regionale samenwerking decentralisaties sociale domein	Zaandam	Gemeenschappelijke regeling	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Gemiddelde
Gezamenlijke inkoop en beleidsvoorbereiding en -uitvoering			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
deze lichte vorm van publieke samenwerking kent geen bestuur		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 0,00
Stemverhouding: nvt			
(Markt) ontwikkelingen			
De Regeling Zonder Meer is per 1 januari 2016 verlengd.			
Financiële positie			
	01-01-2014	31-12-2014	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 0,00	€ 0,00	●
Vreemd vermogen	€ 0,00	€ 0,00	●
Resultaat	€ 0,00		

Huisvuilcentrale (HVC)	Alkmaar	Naamloze vennootschap	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Hoog
De Huisvuil Centrale (HVC) heeft als doel het zeker stellen dat tegen de laagste kosten en op verantwoorde wijze het Zaanse rest-, grof en gftafval wordt verwerkt.			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Commissaris werd benoemd door AIJZ. Door statutenwijziging wordt de commissaris benoemd door AIJZ en CAW (West-Friese gemeenten) gezamenlijk. AIJZ beheert de aandelen van de HVC. Gemeenschappelijke regeling Afvalschap IJmond Zaanstreek (AIJZ) is houder van aandelen van de Huisvuil Centrale (HVC). De taken van het AIJZ beperken zich tot de taken die behoren bij het aandeelhouderschap van HVC, te weten het via het bestuur van het AIJZ adviseren van de voorzitter van het AIJZ om een standpunt te bepalen namens het AIJZ in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van HVC		Aandelenkapitaal	€ 54.000,00
		Leningen/garantstellingen	€ 53.700,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 0,00
Stemverhouding: 9.07%			
(Markt) ontwikkelingen			
zie risicoanalyse			
Financiële positie			
	01-01-2014	31-12-2014	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 63.248,00	€ 81.849	●
Vreemd vermogen	€ 925.562,00	€ 879.753,00	●
Resultaat	€ 13.476		
Risico's			
zie risicoanalyse			

Betaalbare Koopwoningen Zaanstad (BKZ)	Zaandam	Besloten vennootschap	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Hoog
Het doel van Betaalbare Koopwoningen Zaanstad (BKZ) is tweeledig: - Het bevorderen van de volkshuisvesting overeenkomstig het beleid van de gemeente Zaanstad - Het realiseren van kwalitatief hoogwaardige sociale koopwoningen in de gemeente Zaanstad; het via erfpacht beschikbaar stellen van deze woningen aan de gewenste doelgroep en het uitvoeren van een beleid teneinde deze woningen zoveel mogelijk voor de de doelgroep te behouden			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Gemeente Zaanstad is voor 100% eigenaar van de aandelen Het voltallig college vertegenwoordigt de enige aandeelhouder gemeente Zaanstad		Aandelenkapitaal	€ 28.000,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 0,00
Stemverhouding: 100%			
(Markt) ontwikkelingen			
zie risicoanalyse			
Financiële positie: jaarcijfers 2015 worden in mei verwacht			
	01-01-2014	31-12-2014	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 14.534,00	€ 14.615,00	●
Vreemd vermogen	€ 31.791,00	€ 27.822,00	●
Resultaat	€ 81,00		
Risico's			
zie risicoanalyse			

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied	Amsterdam	Naamloze vennootschap	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Hoog
De Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied (RON) is het uitvoeringsinstrument voor het (her)ontwikkelen van bedrijventerreinen zoals beschreven in het Masterplan Noordzeekanaalgebied			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Wethouder Straat vertegenwoordigt de gemeente in de AvA, plaatsvervangende wethouder Emmer		Aandelenkapitaal	€ 550,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 0,00
Stemverhouding: 33.3%			
(Markt) ontwikkelingen			
zie risicoanalyse			
Financiële positie			
	01-01-2014	31-12-2014	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 11.141,00-	<i>Uitstel jaarrekening 2014</i>	
Vreemd vermogen	€ 97.892,00	<i>Uitstel jaarrekening 2014</i>	
Resultaat	<i>Uitstel jaarrekening 2014</i>		
Risico's			
zie risicoanalyse			

Houdstermaatschappij Energiebedrijf Zaanstreek Waterland	Zaandam	Naamloze vennootschap	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Laag
Houdstermaatschappij Energiebedrijf Zaanstreek Waterland (Houdstermaatschappij EZW) heeft als doel het houden van de aandelen Nuon Energie Noord West NV (Nuon ENW NV) en Alliander NV			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Wethouder Emmer vertegenwoordigt de gemeente in de AvA, plaatsvervangende wethouder Straat	Aandelenkapitaal	€ 30.084.000.000,00	
	Leningen/garantstellingen	€ 0,00	
	Impuls	€ 0,00	
	Exploitatie	€ 0,00	
Stemverhouding: 1.5%			
(Markt) ontwikkelingen			
Per 1 juli 2015 zijn alle aandelen Nuon Energy verkocht aan het Zweedse energiebedrijf Vattenfall. Verwachting is dat de dividenduitkeringen van het netwerkbedrijf Alliander vrij stabiel zullen blijven. De begrote dividendopbrengst voor Zaanstad is voor de komende jaren geraamd op 9 ton. Op de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering zal aandacht gevraagd worden door verschillende grootaandeelhouders om vergoedingen meer in lijn te brengen met Wet normering topinkomens. Eea vloeit mede voort uit een motie van de SP aangenomen in de Tweede Kamer.			
Financiële positie			
	01-01-2014	31-12-2014	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 68.697,00	€ 67.957,00	●
Vreemd vermogen	€ 2.961,00	€ 2.946,00	●
Resultaat	€ 2.934,00		

Bank Nederlandse Gemeenten	Den Haag	Naamloze vennootschap	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Gemiddelde
De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen met een maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Wethouder Emmer vertegenwoordigt de gemeente in de AvA, plaatsvervangende wethouder Straat Zaanstad is niet vertegenwoordigd in de RvC		Aandelenkapitaal	€ 944,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 0,00
Stemverhouding: 0.07%			
(Markt) ontwikkelingen			
De Raad van Bestuur van BNG Bank kijkt tevreden terug op het jaar 2015. Hoewel kernklanten terughoudend zijn met nieuwe investeringen, nam de kredietverlening toe. De strategische doelstellingen op gebied van rendement en marktaandeel zijn gerealiseerd en mede dankzij een toename van de nettowinst en de plaatsing van hybride kapitaal verstevigde de bank haar eigen vermogen en balans. BNG Bank handhaaft haar missie om te allen tijde te voorzien in goedkope financiering voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. In het persbericht wordt nader ingegaan op: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Nieuwe langlopende kredietverlening stijgt 22% Scherpere tarieven voor klanten</i> • <i>Nettowinst hoger dan in 2014 ondanks bijzondere afwaardering</i> • <i>Dividendvoorstel: 25% (EUR 57 miljoen)</i> • <i>Leverage ratio neemt toe, mede dankzij plaatsing hybride kapitaal</i> • <i>Toenemende lastendruk door Europees toezicht</i> 			
Financiële positie			
	01-01-2015	31-12-2015	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 3.582.000	€ 4.163.000	
Vreemd vermogen	€ 149.923.000	€ 145.348.000	
Resultaat	€ 226.000,00		
http://zaanstad.begroting-2016.nl/p3695/bank-nederlandse-gemeenten#			

Masterplan Noordzeekanaalgebied	IJmuiden	Stichting	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Gemiddelde
Het op duurzame wijze versterken van de regionale economie in het Noordzeekanaalgebied door het benutten van de potentie van het regionale haven- en industrieel complex.			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Wethouder Straat is lid van het stichtingsbestuur, vervanging wethouder Emmer		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 28,00
Stemverhouding: 17%			
(Markt) ontwikkelingen			
<p>De visie Noordzeekanaalgebied 2040 en de bijbehorende uitvoeringsagenda bepaalt het activiteitenprogramma van de stichting Masterplan Noordzeekanaalgebied. Een deel van de uitvoeringsagenda-activiteiten wordt uitgevoerd door het samenwerkingsverband, een deel in afspraken tussen afzonderlijke deelnemende partijen. De uitwerking van de wijziging geluidscontouren zal in de uitwerking voor Zaanstad ook in 2015 en 2016 veel aandacht vragen.</p> <p>Hoe intensief wordt de ruimte langs het Noordzeekanaal gebruikt en hoe ontwikkelt de ruimte intensivering zich in de tijd? De Monitor Ruimte Intensivering (RI) beantwoordt deze vragen en wordt gebruikt bij de discussie over een eventuele uitbreiding van de NZKG havens (in Houtrakpolder). De basis voor de Monitor is de Kadernotitie Ruimte Intensivering waarin de criteria staan die de intensivering toetsen. Deze notitie is nu vastgesteld door het Bestuursplatform Noordzeekanaalgebied. De monitor RI is een belangrijk middel om de doelstellingen van de Visie NZKG 2040 te kunnen realiseren en met de vaststelling van de basis hiervoor, de Kadernotitie, gaat een uniek ruimtelijk project in Nederland van start.</p>			
Financiële positie			
	01-01-2014	31-12-2014	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 411,00	€ 384,00	
Vreemd vermogen	€ 1.354,00	€ 1.267,00	
Resultaat	€ 28,00-		

Vereniging Bedrijvenpark Westzanerpolder/ Bedrijvenpark HoogTij	Zaandam	Vereniging	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Laag
Bevordering van het kwaliteitsniveau en de behartiging van de gezamenlijke belangen van de eigenaren van de gronden en gebouwen in het bedrijvenpark Hoogtij			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Een medewerker van de gemeente Zaanstad is benoemd als vertegenwoordiger van Zaanstad. Er participeert niemand van het college in het bestuur. Ieder lid is bevoegd tot het uitbrengen van een zodanig aantal stemmen als overeenkomt met iedere vierkante meter grond in het bedrijvenpark waartoe het lid is gerechtigd. Het algemeen bestuur bestaat uit 3 leden, Zaanstad levert de secretaris		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 0,00
		Exploitatie	€ 6,00
Stemverhouding: 0%			
(Markt) ontwikkelingen			
De vereniging voert de met het college gemaakte afspraken uit over de kwaliteit van parkmanagement op het bedrijventerrein Hoogtij. De gemeente draagt als grondeigenaar bij ten behoeve van de ontwikkeling van de vereniging. Op dit moment is ongeveer 15% van de uitgeefbare grond binnen Hoogtij verkocht			
Financiële positie			
	01-01-2013	31-12-2013	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 31,00	€ 37,00	
Vreemd vermogen	€ 0,00	€ 0,00	
Resultaat	€ 6,00		

Stichting Marketing Zaanstreek	Zaandam	Stichting	(bedragen x € 1.000)
Openbaar belang		Toezichtsregime	Gemiddelde
Doel van de stichting is het helder, zichtbaar en onderscheidend positioneren van de Zaanstreek in de metropool Amsterdam met het accent op succesvol ondernemen, veelzijdig recreëren en aantrekkelijk wonen. Dit om een sterkere sociale en economische structuur te krijgen.			
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Het bestuur bestaat naast gemeente Zaanstad verder uit directieleden van Forbo Flooring, Rabobank Zaanstreek, Kamer van Koophandel Amsterdam, Albert Heijn, Loders Croklaan BV, Parteon en het Zaan Medisch Centrum. De gemeente Wormerland en gemeente Oostzaan hebben geen zitting in het bestuur, maar leveren wel een financiële bijdrage. Burgemeester Faber is voorzitter van het bestuur, plaatsvervangende wethouder Emmer		Aandelenkapitaal	€ 0,00
		Leningen/garantstellingen	€ 0,00
		Impuls	€ 400,00
		Exploitatie	€ 0,00
Stemverhouding: 7%			
(Markt) ontwikkelingen			
Begin 2015 heeft LAgrouP de evaluatie van Stichting Marketing Zaanstreek afgerond. De aanbevelingen van de LAgrouP sluiten in grote lijnen aan op hetgeen wordt beoogd met de marketing van de streek. Vandaar dat wordt voorgesteld naar aanleiding van bovenstaande aanbevelingen een plan van aanpak uit te werken met als doel de marketing via SMZ te continueren en daarbij ook de functie van een VVV-dienstverlening mee te nemen. Voorstellen hiertoe worden bij de kadernota 2017 betrokken.			
Financiële positie			
	01-01-2014	31-12-2014	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 25,00	€ 31,00	
Vreemd vermogen	€ 27,00	€ 51,00	
Resultaat	€ 6,00		

3.7. Grondbeleid

Inleiding

Via de paragraaf Grondbeleid geeft de gemeente aan hoe het grondbeleid wordt ingezet om de bestuurlijke doelstellingen te realiseren.

Kader

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) stelt de volgende eisen aan de paragraaf:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- een aanduiding van de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van grondzaken.

In de Financiële Verordening van de gemeente Zaanstad is opgenomen dat daarnaast de volgende onderdelen in de paragraaf grondbeleid moeten worden opgenomen;

- de totaal geraamde kosten en opbrengsten van de actieve gemeentelijke grondexploitaties;
- de ontwikkeling van de grondprijzen;
- de ontwikkeling van de reserves van grondzaken.

Visie op en wijze van het grondbeleid

In de begroting 2015 heeft de gemeente Zaanstad haar grondbeleid beschreven.

Hierbij is tevens aangegeven dat de rapportage over het grondbeleid via de begroting en jaarrekening loopt en dat alleen wijzigingen in het beleid worden toegelicht.

Aangezien het bestaande grondbeleid van de gemeente Zaanstad wordt voortgezet, kan worden volstaan met een verwijzing.

Ontwikkeling van de ARG

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Beginsaldo ARG	5.718	5.121	9.017	8.825	8.618	8.389
Grondexploitatie	711	0	0	0	0	0
Exploitatieovereenkomsten	2	91	65	16	0	0
Grondverkopen	25	1.783	0	0	0	0
Te treffen voorzieningen	-7.766	6.052	-215	-222	-230	-238
Saldo ARG	-1.309	13.047	8.868	8.618	8.389	8.151
ondergrens ARG	5.121	5.295	5.295	5.295	5.295	5.295
bovengrens ARG	8.535	8.825	8.825	8.825	8.825	8.825
Benodigd weerstandvermogen	6.828	7.060	7.060	7.060	7.060	7.060
Afdracht/bijdrage ARG	-6.430	4.030	43	0	0	0

Bij de jaarrekening 2014 werd gemeld er € 6,4 mln. moest worden toegevoegd aan de algemene reserve grondzaken (ARG) om deze op het minimum niveau van € 5,1 mln. te krijgen. Deze ondergrens was 75% van het benodigd weerstandsvermogen op basis van het Meerjaren Perspectief Grondzaken (MPG) 15.1. Het benodigde weerstandsvermogen wordt elk halfjaar bij MPG opnieuw bepaald aan de hand van de inventarisatie van de risico's van de lopende grondexploitaties.

De benodigde aanvulling is 2015 verwerkt. Er is van het investeringsfonds € 2,4 mln. toegevoegd naar de ARG en vanuit de algemene reserve is € 4,0 mln. toegevoegd aan de ARG.

In 2015 zijn voorzieningen vrijgevallen en zijn er toevoegingen aan de ARG geweest. Het betekent dat de stand van de ARG hoger is geworden dan 125% van het benodigd weerstandsvermogen op basis van het huidige MPG 16.1. De toegevoegde € 4,0 mln. is daarom weer terug geboekt naar de algemene reserve. De eindstand van de ARG ultimo 2015 komt daarmee uit op € 9,0 mln.

Op basis van het MPG 16.1 is de verwachting voor de komende jaren is dat er weinig tot geen afdrachten uit of naar de ARG zullen plaatsvinden.

Het totaal aan geraamde kosten voor 2016 en verder voor de grondexploitaties bedraagt € 141,3 mln., het totaal aan verwachte opbrengsten bedraagt € 140,8 mln. Meer informatie omtrent de grondexploitaties is te vinden in het MPG 16.1.

4. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting

4.1. Resultaatmodel

Programma	Begroting lasten origineel 2015	Begroting baten origineel 2015	Begroting saldo origineel 2015	Begroting lasten na bw 2015	Begroting baten na bw 2015	Begroting saldo na bw 2015	Realisatie lasten 2015	Realisatie baten 2015	Realisatie saldo 2015	Begroting vs realisatie lasten	Begroting vs realisatie baten	Begroting vs realisatie saldo
Saldo van baten en lasten												
Jeugd en zorg	106.919	-3.119	103.800	107.056	-4.031	103.024	105.352	-4.572	100.780	-1.704	-541	-2.244
Werk, inkomen en economie	80.824	-54.606	26.217	80.709	-62.397	18.312	80.394	-64.555	15.839	-315	-2.158	-2.473
Maatschappelijke voorzieningen	44.401	-4.949	39.452	54.071	-6.371	47.699	54.330	-7.410	46.920	259	-1.039	-779
Ruimtelijke en gebiedsontwikkeling	60.193	-41.907	18.285	55.840	-40.299	15.541	52.015	-48.272	3.742	-3.825	-7.973	-11.799
Milieu en duurzaamheid	20.787	-18.504	2.282	23.803	-20.402	3.401	23.928	-20.697	3.231	125	-295	-170
Beheer buitenruimte	87.978	-22.942	65.036	83.163	-23.492	59.671	83.596	-23.976	59.620	433	-484	-51
Veiligheid en handhaving	19.922	-1.951	17.971	19.300	-1.554	17.746	19.351	-1.671	17.681	51	-117	-65
Burger en bestuur	56.009	-9.246	46.763	56.529	-10.219	46.310	55.002	-10.688	44.314	-1.527	-469	-1.996
Financiën	591	-289.430	-288.839	8.824	-299.584	-290.760	8.736	-300.655	-291.919	-88	-1.071	-1.159
Saldo van baten en lasten	477.624	-446.654	30.967	489.295	-468.349	20.944	482.704	-482.496	208	-6.591	-14.147	-20.736

Programma	Begroting toevoegingen	Begroting onttrekkingen	Begroting saldo origineel 2015	Begroting toevoegingen na	Begroting onttrekkingen na	Begroting saldo na bw 2015	Realisatietoevoegingen 2015	Realisatie onttrekkingen 2015	Realisatie saldo 2015	Begroting vs realisatie	Begroting vs realisatie	Begroting vs realisatie saldo
Mutatie reserves												
Jeugd en zorg	0	-1.400	-1.400	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Werk, inkomen en economie	0	0	0	4.048	-224	3.824	5.778	-224	5.554	1.730	0	1.730
Maatschappelijke voorzieningen	176	-1.343	-1.167	327	-7.202	-6.875	328	-5.921	-5.593	1	1.281	1.282
Ruimtelijke en gebiedsontwikkeling	4.626	-10.463	-5.837	6.702	-9.520	-2.818	12.659	-4.763	7.896	5.957	4.757	10.714
Milieu en duurzaamheid	0	-1.221	-1.221	706	-1.896	-1.190	587	-1.608	-1.021	-119	288	169
Beheer buitenruimte	1.000	-33.071	-32.071	1.245	-28.254	-27.009	1.245	-27.848	-26.603	0	406	406
Burger en bestuur	190	-5.542	-5.351	577	-5.757	-5.179	575	-5.757	-5.182	-2	0	-3
Financiën	23.325	-7.245	16.080	34.821	-20.419	14.402	34.821	-20.419	14.402	0	0	0
Mutatie reserves	29.317	-60.285	-30.967	48.426	-73.272	-24.845	55.993	-66.540	-10.547	7.567	6.732	14.298

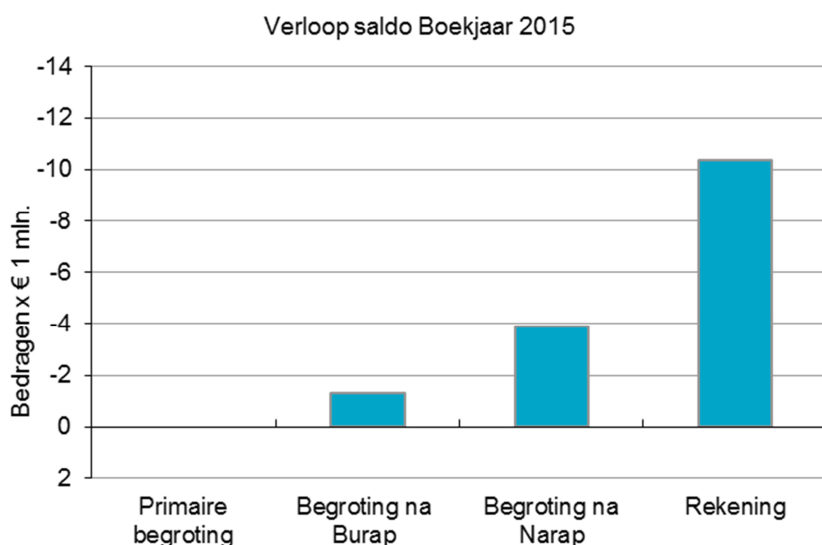
Programma Resultaat	Begroting lasten origineel 2015	Begroting baten origineel 2015	Begroting saldo origineel 2015	Begroting lasten na bw 2015	Begroting baten na bw 2015	Begroting saldo na bw 2015	Realisatie lasten 2015	Realisatie baten 2015	Realisatie saldo 2015	Begroting vs realisatie lasten	Begroting vs realisatie baten	Begroting vs realisatie saldo
Jeugd en zorg	106.919	-4.519	102.400	107.056	-4.031	103.024	105.352	-4.572	100.780	-1.704	-541	-2.244
Werk, inkomen en economie	80.824	-54.606	26.217	84.757	-62.621	22.136	86.172	-64.779	21.393	1.414	-2.158	-743
Maatschappelijke voorzieningen	44.577	-6.292	38.285	54.398	-13.573	40.825	54.658	-13.331	41.326	260	242	502
Ruimtelijke en gebiedsontwikkeling	64.819	-52.371	12.448	62.542	-49.819	12.723	64.673	-53.035	11.638	2.131	-3.216	-1.085
Milieu en duurzaamheid	20.787	-19.725	1.061	24.509	-22.298	2.210	24.515	-22.305	2.210	6	-7	-1
Beheer buitenruimte	88.978	-56.013	32.966	84.408	-51.746	32.662	84.841	-51.824	33.017	433	-78	355
Veiligheid en handhaving	19.922	-1.951	17.971	19.300	-1.554	17.746	19.351	-1.671	17.681	51	-117	-66
Burger en bestuur	56.200	-14.788	41.412	57.106	-15.976	41.131	55.577	-16.445	39.132	-1.530	-469	-1.999
Financiën	23.916	-296.675	-272.759	43.644	-320.003	-276.358	43.557	-321.074	-277.518	-88	-1.071	-1.159
Totaal resultaat	506.642	-506.940	0	537.721	-541.621	-3.900	538.695	-549.036	-10.341	974	-7.415	-6.441

4.2. Analyse resultaat op hoofdlijnen

Het financiële resultaat over 2015 bedraagt € - 10,3 mln. positief. Vergelijken we dit met de originele en bijgestelde begrotingen, zien we de volgende fluctuaties:

	Primaire begroting	Begroting na Burap	Begroting na Narap	Rekening
Resultaat voor bestemming	30.968	30.225	20.945	207
Mutaties reserves	-30.968	-31.349	-24.845	-10.548
Resultaat na bestemming	0	-1.124	-3.900	-10.341

Bedragen X € 1.000

Grafiek 1: Ontwikkeling (verwacht) resultaat van Begroting via Burap en Narap tot de Jaarrekening 2015.

Burap

Via de Burap rapporteert het college over de financiële en beleidsmatige stand van zaken van de programma's uit de Programmabegroting 2015 gedurende het eerste half jaar. Bij de Burap werd een voordeel over 2015 verwacht van € 1,1 mln.

De Burap 2015 liet o.a. de volgende verwachte voor- en nadelen (> € 0,5 mln.) zien.

Voordelen		Nadelen	
WWB bijstelling	-5.860	Reserve Herstructureringskosten Baanstede	1.460
September en december circulaire aansluitend op raadsinformatiebrief Gemeentefonds 2014	-2.263	Actualisatie kosten bodembeheer	1.143
Algemene reserve sociaal	-1.938	Decentralisaties, aanpassingen nav september- en decembercirculaire 2014	1.053
Positief resultaat 2014 VRZW	-987	Uitvoeringskosten decentralisaties	1.000
Bijstelling kapitaallasten 2015	-631	Uitvoeringskosten WWB en minimaregelingen	960
Overige voordelen	-1.752	Taakstelling Maatschappelijk Domein	938
		Participatiebudget	569
		Beschermd wonen	550

		Opzetten regionaal werkbedrijf	500
		Overige nadelen	4.134
	-13.431		12.307
Prognose resultaat Burap			-1.124

Bedragen x € 1.000

Narap

De Najaarsrapportage rapporteert aan de hand van de realisatie over de eerste acht maanden van het jaar. In de Najaarsrapportage zijn onderstaande voor- en nadelen opgenomen.

Voordelen		Nadelen	
Ontwikkelingen bijstand	-2.300	Algemene reserve sociaal	2.978
WMO voorzieningen	-1.900	Herindicaties WMO en Jeugd	1.100
Capaciteit uitvoering decentralisaties	-873	Zomerstorm: opruimen stormschade	500
Bijstelling budget PGB Jeugd	-750	Overige nadelen	1.919
Inkoop Specialistische Zorg WMO	-500		
Landelijke inkoop	-500		
Cliëntondersteuning	-489		
Algemene uitkering afrekening 2013 en 2014	-568		
Overige voordelen	-1.393		
	-9.273		5.373
			-2.776
Prognose resultaat bij Burap			-1.124
Prognose resultaat bij Narap			-3.900

Bedragen x € 1.000

De verwachting bij de Narap was een verdere verbetering van het verwachte resultaat met € - 2,8 tot een verwacht batig saldo van € - 3,9 mln.

Ten opzichte van de prospectie bij Najaarsrapportage heeft zich richting einde jaar een verdere verbetering voorgedaan van € 6,4 mln. Ter illustratie de cijfers over de ontwikkeling van het resultaat gedurende de afgelopen 5 jaren:

Jaar	Gewijzigde Begroting	Rekening	Verschil
2011	5,5	-4,5	-10,0
2012	-2,5	-7,2	-4,7
2013	3,3	0,7	-2,6
2014	-6,0	-12,5	-6,5
2015	-3,9	-10,3	-6,4

Bedragen x € 1 mln.

Analyse van het resultaat op hoofdlijnen

Saldo Narap		-3.900
Voor- en nadelen Jaarrekening		
P9; Algemene uitkering; decembercirculaire		-1.068
P8; Informatievoorziening; facilitair, ICT etc.		-1.531
P4; Vastgoed, ontvangen verzekeringsgeld en overige opbrengsten		-419
P3; Reset Toermalijn en de keuze voor een nieuwe locatie		1.050

P3; Bijstelling voorziening	-500	
P2; Inkomensverstrekkingen; Bijstand, BBZ	-1.680	
P2; Intensiveren en versterken werkgeversrelaties	-400	
Overige voor en nadelen	-1.893	
<i>Saldo</i>		<i>-6.441</i>
Resultaat 2015		10.341

Bedragen x € 1.000

4.3. Investerings

Programma	Productgroep of investeringsproject	Bruto-uitgaven begroot	Bruto-uitgaven realisatie	Netto-investering begroot	Netto-investering realisatie
Bedrijfsmiddel					
	Bedrijfsmiddelen Sector Uitvoering	132	89	132	89
	06 Beheer buitenruimte	132	89	132	89
	Handhaving Milieu-auto	63	42	63	42
	07 Veiligheid en handhaving	63	42	63	42
	ICT	896	670	896	670
	Facilitair	100	-8	100	-8
	08 Burger en bestuur	996	662	996	662
	Totaal bedrijfsmiddel	1.191	793	1.191	793
Onderhoud					
	Inverdand	6.625	0	6.625	0
	04 Ruimtelijke- en gebiedsontwikkeling	6.625	0	6.625	0
	Civiele kunstwerken	2.150	3.622	2.150	1.642
	Groen en Speelplaatsen	3.100	2.196	0	0
	Waterhuishouding	700	631	0	0
	Wegen en verkeer	14.650	13.453	5.250	2.530
	06 Beheer buitenruimte	20.600	19.902	7.400	4.172
	Totaal onderhoud	27.225	19.902	14.025	4.172
Tarieven					
	Handhaving auto's Parkeren	105	60	105	60
	04 Ruimtelijke- en gebiedsontwikkeling	105	60	105	60
	Riolen	15.000	13.260	15.000	13.005
	06 Beheer buitenruimte	15.000	13.260	15.000	13.005
	Totaal tarieven	15.105	13.321	15.105	13.065
Vervanging					
	Integraal Huisvesting Plan	6.344	5.742	6.344	2.630
	Primair Onderwijs	50	0	50	0
	Voortgezet Onderwijs	2.936	2.640	2.936	2.640
	Sportvelden	1.505	1.338	1.437	1.338
	Sporthal midden	3.750	3.330	3.750	2.833
	Sporthal de Vang	344	312	344	312
	Zwembaden	1.115	802	715	685
	03 Maatschappelijke voorzieningen	16.044	14.165	15.576	10.438
	Cultuurhuis	200	548	200	548
	Kiosken	0	0	0	0
	Winkels overbouwning Provinciale weg	720	704	720	704
	Levensduur verlengend onderhoud Vastgoed	1.271	1.133	1.271	1.133
	04 Ruimtelijke- en gebiedsontwikkeling	2.191	2.385	2.191	2.385
	Wilhelminasluis	65	67	65	67
	Zaanbrug	5	5	5	5
	06 Beheer buitenruimte	70	72	70	72
	Totaal vervanging	18.305	16.622	17.837	12.895
	Totaal investeringen	61.826	50.638	48.158	30.925

Programma	Productgroep of investeringsproject	Netto investering	
		Begroot	Realisatie
InvesteringsFonds			
OBS Saendelft		790	105
07 Jeugd en onderwijs		790	105
Sport in de Omzoom		1.235	1.178
09 Sport en recreatie		1.235	1.178
Totaal Investeringsfonds		2.525	1.282
Totaal investeringen + fonds		50.383	32.208

Toelichtingen

Bedrijfsmiddelen - ICT

In 2015 zijn er ten opzichte van de initiële begroting twee extra investeringsaanvragen gedaan voor de noodstroomvoorziening en de beveiliging van het steunpunt aan de Serooskerkestraat. Beide trajecten zijn in de voorbereiding vertraagd maar zullen in 2016 gerealiseerd worden.

Onderhoud – Inverdan

Voor Inverdan West zijn geen investeringswerkzaamheden aan uitgevoerd. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de Actualisatie Inverdan 16.1 en het Meerjaren Perspectief Grondzaken 16.1.

Onderhoud – Integraal over alle producten Civiel / Groen&Spelen / Waterhuishouding / Wegen&Verkeer.

Ten aanzien van de investeringen voor de openbare ruimte heeft in 2015 een onderbesteding plaatsgevonden. Vanwege het integrale karakter van de investeringen heeft een vertraging direct gevolgen voor de bestedingen op het gebied van riolering, verkeer/wegen en openbaar groen. Zes projecten (Elektrabuurt, Havenbuurt, Oranjestraat-Krugerstraat, Pieter Ghijsenlaan, Russische buurt fase 1 en Vincent van Goghweg) zijn in 2015 niet in uitvoering gekomen. Vier projecten (Kalf, Koninginnebuurt, Neptunuslaan en Poelenburg west 1+2) zijn vertraagd en later dan gepland in uitvoering gekomen. De vertraging wordt veroorzaakt door uiteenlopende oorzaken zoals dat er meer tijd is voor de afstemming met belanghebbenden, onvoorziene scopewijzigingen tijdens de ontwerpfase en afstemmingsproblemen met andere projecten om te komen goede tijdelijke verkeersmaatregelen tijdens de uitvoering van projecten. Hoewel met dergelijke tegenvallers in de (over-)planning van het meerjareninvesteringsplan rekening wordt gehouden, blijkt dit voor 2015 onvoldoende te zijn geweest om voornoemde vertraging te kunnen opvangen. Op het product Kunstwerken&Civiel heeft een overbesteding plaatsgevonden. Dit is deels veroorzaakt door de overplanning die wordt toegepast. In het proces is te laat bijgestuurd om op 100% van het plafond uit te komen. Daarnaast hebben op diverse projecten scopewijzigingen plaatsgevonden omdat het noodzakelijk was de projectomvang uit te breiden dan aanvankelijk voorzien.

Er zijn meer inkomsten in 2015 gerealiseerd dan was voorzien met het opstellen van het meerjareninvesteringsplan 2015-2018. Binnen de inkomsten is circa 2000 subsidie van andere overheden om beleidsdoelstellingen gelijktijdig met het vervangen

van de openbare ruimte te realiseren. Dit is conform hetgeen voor 2015 is begroot. De overige deel zijn interne bijdragen van andere programma's zoals het Investerings Fonds.

Tarieven – Riolen

Bij de Narap 2015 is het bestedingsplafond naar beneden bijgesteld. Uiteindelijk is hier een lager bedrag tot besteding gebracht. Buiten de genoemde oorzaken bij integrale projecten voor de onderbesteding, speelt bij de riolering nog mee dat voor bepaalde projecten er een relatie ligt met het dijkverbeteringsprogramma van het hoogheemraadschap. Gelet op de voortgang op dit programma is het niet mogelijk gebleken om deze projecten tot uitvoering te brengen.

Vervanging – Primair onderwijs IHP

De afwijking wordt verklaard door koerswijzigingen in het IHP waarvan de belangrijkste de reset van de Toermalijn betreft en de keuze voor een nieuwe Locatie (1.050). Daarnaast zijn de voorbereidingskosten van projecten die van koers gewijzigd zijn, waaronder Dynamica XL ten laste van de exploitatie gebracht (115). Doordat besluitvorming over H. Gorter, MFA Rosariumgebied en H.Gorter (Smitstraat) pas bij de begroting heeft plaatsgevonden, is er sprake van een iets lagere realisatie in 2015. Al deze zaken zijn financieel en tekstueel terug te vinden in de Actualisatie IHP 16.1.

Vervanging – Voortgezet onderwijs

Een deel van de geplande investeringen zijn vertraagd en zullen in 2016 worden uitgevoerd

Vervanging - Sporthal midden

Tot nu toe verloopt de bouw volgens planning. De verwachte oplevering van het Topsportcentrum is juli 2016.

Vervanging – Zwembaden

In 2015 is nog geen besluit over de beoogde renovatie genomen; diverse noodzakelijke onderzoeken en verkenningen zijn uitgevoerd; deze kosten bestaan uit procesleiding en onderzoeken onderhoud, nulmeting renovatie, instandhouding fundering en behoefte- en configuratievarianten zwembad De Slag.

Vervanging – Cultuurhuis

Bij de begroting werden de rekeningen van de architect grotendeels pas verwacht in 2016. De deelfacturen van de architect zijn voor een deel al in 2015 gefactureerd. Het betreft hier een verschuiving naar voren. De gerealiseerde kosten voor de architect m.b.t. het voorlopig ontwerp plus (VO+) blijven verder binnen beschikbaar budget.

Vervanging – Levensduur verlengend onderhoud Vastgoed

Het grootste deel van de realisatie heeft betrekking op de renovatie van het zwembad 'De Zaangolf (1.000). De oorspronkelijke raming voor deze investering was 500. De budgetoverschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door extra investeringen die hier gedaan zijn in het kader van verduurzaming/energiebesparing. Voor diverse andere panden geldt dat onderhoudswerkzaamheden uit de oorspronkelijke raming voor 2015 doorschuiven naar 2016 of daaropvolgende jaren.

Investeringsfonds

Voor een toelichting op het Investeringsfonds wordt verwezen naar het MPG 16.1, bijlage Investeringsfonds.

4.4. Overzicht van incidentele baten en lasten

Overzicht van incidentele baten en lasten

In de begroting 2015 is een bedrag van per saldo € 393.000 aan structurele lasten gedekt met incidentele baten. Naar aanleiding van de Burap en de Najaarsrapportage is de begroting tweemaal bijgesteld. Het jaarrekeningresultaat bestaat volledig uit incidentele mee en tegenvallers. In de begroting 2015 zijn onderstaande incidentele baten en lasten opgenomen.

Pr.	Omschrijving	Baten	Omschrijving	Lasten
1	Integratie-uitkering WMO	-1.400	Integratie-uitkering WMO	1.400
1			Stimuleringsprogramma Gezond in de Stad	118
1			Transformatiebudget Maatschappelijk Domein	1.500
2			Voorgaande meerjarenbegrotingen	414
2			Evenementen rondom Sail 2015	-50
3	Voorgaande meerjarenbegrotingen	-424	Voorgaande meerjarenbegrotingen	1.153
3	Actualisatie Investeringsfonds conform MPG 14.2	-100	Actualisatie Investeringsfonds conform MPG 14.2	100
3	Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid	-3.600	Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid	3.600
3			Evenementen rondom Sail 2015	350
4	Voorgaande meerjarenbegrotingen	-266	Voorgaande meerjarenbegrotingen	270
4	Actualisatie Investeringsfonds conform MPG 14.2	-5.812	Actualisatie Investeringsfonds conform MPG 14.2	1.624
4	Herplanning SGP door o.a. Noorderveen en recreatieve verbindingen EFRO	-214	Herplanning SGP door o.a. Noorderveen en recreatieve verbindingen EFRO	214
4	Actualisatie Investeringsfonds Toevoeging ARG en Incidentele oplossingen	-3.100	Actualisatie Investeringsfonds Toevoeging ARG en Incidentele oplossingen	2.400
4			Zelf doen	200
4			Restauratie synagoge	300
4			Terugdraaien taakstelling kostentoerekening en indexering m.b.t. grondexploitaties	262
4			Actualiseren baten en lasten gemeentelijke panden (inclusief Stadhuis) o,b.v. contracten	-43
5	Voorgaande meerjarenbegrotingen	-869	Voorgaande meerjarenbegrotingen	1.184

5	Onttrekking Duurzaamheidsfonds i.v.m. aansluiting op slim energienet	-150	Onttrekking Duurzaamheidsfonds i.v.m. aansluiting op slim energienet	150
6	Actualisatie Investeringsfonds conform MPG 14.2	-8.381	Actualisatie Investeringsfonds conform MPG 14.2	-5.407
6			Voorgaande meerjarenbegrotingen	27
6			Opgave onderhoud openbare ruimte op incidentele werkzaamheden	-300
6			Versneld stoppen inlopen achterstallig onderhoud	-800
7	Bestuursdwang bij funderingsherstel	-600	Bestuursdwang bij funderingsherstel	600
7			Financiële consequenties overdracht Gem. Brandweer naar veiligheidsregio	410
8	Voorgaande meerjarenbegrotingen	-314	Voorgaande meerjarenbegrotingen	973
8	Bijstellen dienstverlening aan VrZW	-170	Bijstellen dienstverlening aan VrZW	112
8	Reserve stadhuis	-1.393	Actualiseren baten en lasten gemeentelijke panden (inclusief Stadhuis) obv contracten	43
8			Niet volledig halen van de personele bezuiniging bij het domein Stedelijk Ontwikkeling.	345
8			Verzelfstandiging Brandweer Zaanstad	-71
8			Auteursrecht foto's gemeentearchief	10
8			Hogere energiekosten stadhuis	100
9	Voorgaande meerjarenbegrotingen (Toevoeging bestemmingsreserve investeringsfonds)	-20.225	Voorgaande meerjarenbegrotingen (Verkoop laatste tranche Nuon aandelen)	21.023
9	Investering nieuwe fietsenstalling	-1.000	Investering nieuwe fietsenstalling	1.000
9	Actualisatie Investeringsfonds conform MPG 14.2	19.910	Actualisatie Investeringsfonds conform MPG 14.2	-935
9	Overlopend passief afgekochte erfpacht	-875		
9	Uittreding GEM Saendelft	100		
9	Actualisatie Investeringsfonds Toevoeging ARG en Incidentele oplossingen	-3.000		
Eindtotaal		-31.883		32.276

Totaal Incidentele baten -31.883

Totaal Incidentele lasten	32.276
Eindtotaal	393

4.5. Begrotingsrechtmatigheid

Sinds 1 januari 2004 voert de accountant een controle uit naar de rechtmatigheid van de jaarrekening. De normen over rechtmatigheid zijn voldoende bekend en vormen een vast onderdeel van de dagelijkse werkzaamheden. Ook is de rechtmatigheid via audits getoetst. De uitkomsten van de audits zijn aan de leidinggevenden gerapporteerd. In een enkel geval hebben de uitkomsten van de audits geleid tot een aanpassing van de dagelijkse werkzaamheden, ter borging van de rechtmatigheid.

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Begrotingsrechtmatigheid wordt omschreven als: "Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's". In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn."

Indien op programmaniveau de gerealiseerde lasten hoger zijn dan de begrote lasten of, in enkele gevallen, de gerealiseerde baten lager zijn dan de begrote baten, is er sprake van een begrotingsafwijking. De begrotingsafwijkingen van minimaal € 200.000 worden gerapporteerd. Begrotingsonrechtmatigheid kan deels worden veroorzaakt door onjuiste begrotingswijzigingen. Bij onjuiste begrotingswijzigingen zijn bijvoorbeeld de begrote baten verlaagd in plaats van de lasten verhoogd. Voor het resultaat heeft dit in principe geen gevolgen. Andere overschrijdingen kunnen wel effect hebben op het resultaat.

Per uitgave die heeft geleid tot een begrotingsoverschrijding op programmaniveau dient te worden aangegeven of de uitgaven binnen het door de Gemeenteraad uitgezette beleid passen dan wel dat er sprake is van strijdigheid met een wettelijke bepaling c.q. met een door de Gemeenteraad genomen beslissing.

Tabel 1 toont 'soorten' begrotingsoverschrijdingen. In aanvulling op de afwijkingen die het platform rechtmatigheid onderkend is afwijking nummer 2.1 toegevoegd.

Tabel 2 laat de programma's zien waarbij een begrotingsafwijking > € 200.000 op de lasten voor bestemming is ontstaan. In tabel 3 zijn de begrotingsafwijkingen ingedeeld in de desbetreffende categorieën waarop de afwijkingen betrekking hebben. De afwijkingen worden kort toegelicht, voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de programmavelden en het resultaatmodel.

Tabel1: Soorten begrotingsoverschrijdingen

Nr	Beschrijving	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
1	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
2.1	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die zijn ontstaan na laatste begrotingswijziging, te weten de Najaarsrapportage.	X	
2.2	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
3	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
4	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
5	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
6	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar:		
6.1	▪ geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar		X
6.2	▪ geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	
7	Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.		
7.1	▪ jaar van investeren		X
7.2	▪ afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	

Tabel 2: Begrotingsafwijkingen per programma > € 200.000

	Programma	Lasten voor bestemming		
		Begroot	Realisatie	Afwijking
3	Maatschappelijke voorzieningen	54.071	54.330	259
6	Beheer buitenruimte	83.163	83.596	433
Totaal begrotingsafwijkingen				692

Bedragen x € 1.000

Tabel 3: Indeling begrotingsafwijkingen

	Programma	Categorie begrotingsafwijking							
		1	2.1	2.2	3	4	5	6	7.2
3	Maatschappelijke voorzieningen		259						
6	Beheer buitenruimte		23		410				
Totaal begrotingsafwijkingen									

Bedragen x € 1.000

Korte toelichting begrotingsafwijkingen

Maatschappelijke voorzieningen

De overschrijding op het programma Maatschappelijke voorzieningen wordt veroorzaakt door koerswijzigingen in het IHP: Deze betreffen de reset van de Toermalijn en de keuze voor een nieuwe locatie.

Raadsbesluit 2016/13318.

Beheer buitenruimte

Tegenover de overschrijding op het programma Beheer buitenruimte staan grotendeels ook hogere baten.

De hogere lasten nutsvoorzieningen (25) worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.

De hogere lasten zwerfafval (109) worden grotendeels gedekt door een hogere subsidie.

Als gevolg van hogere leges en grafrechten heeft er een hogere dotatie aan de voorziening plaatsgevonden (126). Daarnaast heeft Zaanstad in 2015 hogere subsidies ontvangen (walstroom, bushaltes en voor het fietspad Zandelft) waar hogere lasten (150) tegen overstaan.

Overige (23).

5. Balans en toelichting

5.1. Balans

ACTIVA		31-12-2015	31-12-2014
	Vaste activa		
1	Immateriële vaste activa		
2	Materiële vaste activa	584.689	604.365
	- Investerings met een economisch nut	365.998	368.740
	- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	172.287	164.845
	- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	46.404	70.780
3	Financiële vaste activa	56.612	53.878
	Totaal vaste activa	641.301	658.243
	Vlottende activa		
4	Voorraden	15.263	24.377
5	Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	44.365	45.454
6	Liquide middelen	1.458	1.716
7	Overlopende activa	12.527	10.426
	Totaal vlottende activa	73.613	81.973
	Totaal generaal	714.914	740.216

(bedragen x € 1.000)

PASSIVA		31-12-2015	31-12-2014
	Vaste passiva		
	<i>Eigen vermogen</i>		
8	Algemene reserves	33.217	20.375
9	Bestemmingsreserves	78.285	89.202
10	Resultaat	10.341	12.474
	<i>Vreemd vermogen</i>		
11	Voorzieningen	18.260	18.564
12	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	372.129	393.037
	Totaal vaste passiva	512.232	533.651
	Vlottende passiva		
13	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	150.629	153.005
14	Overlopende passiva	52.053	53.560
	Totaal vlottende passiva	202.681	206.565
	Totaal generaal	714.914	740.216

5.2. Grondslagen balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Dividendopbrengsten

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Algemene uitkering

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de september circulaire van het boekjaar.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie:

de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden genomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Een beknopt overzicht van de afschrijvingstermijnen voor de verschillende soorten activa. Voor de beleidslijn zoals de afschrijvingssystematiek wordt verwezen naar de Financiële Verordening.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Soorten activa	Afschrijvingstermijnen
Gronden en terreinen	n.v.t.
Grond-, weg en waterbouw	Divers: Riolen 40 Kabels in de grond 15
Bedrijfsgebouwen	Divers: Gebouw van steen 40 Grote verbouwingen 20
Vervoermiddelen	Divers: Vrachtauto 8 Tankautospuiter 15 Personenauto 7
Machines, apparaten en installaties	Installatie t.b.v. gas en elektra 20 Waterzuivering 40
Overige materiële vaste activa	Divers

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Overeenkomstig de d.d. 05-09-2013 door de gemeenteraad vastgestelde financiële verordening worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken geactiveerd en afgeschreven conform de in de financiële verordening gestelde afschrijvingstermijnen. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Voor zover in voorkomende gevallen een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op dergelijke activa overigens (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Indien noodzakelijk is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, zal afwaardering plaatsvinden.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

vlottende activa

Vorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde en overeenkomstig de gestelde eisen zoals genoemd in de in 2012 bijgestelde notitie grondexploitatie. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden. De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Vorraden gereed product worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Het saldo van de voorraden betreft hoofdzakelijk de complexen van het grondbedrijf. Een aantal complexen heeft een eigen programma, waar de voornaamste mutaties op worden toegelicht. Daarnaast wordt voor een nadere specificatie van de vermeer- en verminderingen verwezen naar de paragraaf 3.7 Grondbeleid.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De voorziening groot onderhoud en meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

5.3. Toelichting op de balans

1 Immateriële vaste activa

Niet van toepassing

2 Materiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Investerings met economisch nut	365.998	368.740
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding een tarief kan worden geheven	172.287	164.845
Investerings met maatschappelijk nut	46.404	70.780
Totaal	584.689	604.365

Toelichting

De indeling van de materiële vaste activa is door gewijzigde regelgeving BBV in 2014 aangepast. De regelgeving houdt in dat investeringen welke bijvoorbeeld grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval op de balans opgenomen dienen te worden in een aparte categorie: *Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.*

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Bedrijfsgebouwen	199.349	201.743
Gronden en terreinen	115.127	114.050
Grond-, weg- en waterbouw werken	9.900	7.865
Machines, apparaten en installaties	26.173	27.553
Vervoermiddelen	2.240	2.715
Woonruimten	547	592
Overig	12.662	14.221
Totaal	365.998	368.740

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

(bedragen x € 1.000)

	Boek- waarde 31-12- 2014	Ver- schui- ving in MVA	Ver- schui- ving MVA en voor- raad	Investe- ring	Des- investe- ring	Afschrij- -vingen	Bijdra- gen van derden	Afwaar- deringe n	Boek- waarde 31-12- 2015
Bedrijfsgebouwen	201.743	-976	-54	10.546	0	-8.702	-320	-2.887	199.349
Gronden en terreinen	114.050	976	877	0	0	0	-491	-285	115.127
Grond-, weg- en waterbouw werken	7.865	0	0	2.430	0	-385	-10	0	9.900
Machines, apparaten en installaties	27.553	0	0	1.347	0	-2.727	0	0	26.173
Vervoermiddelen	2.715	0	0	192	-25	-622	0	-20	2.240
Woonruimten	592	0	0	0	0	-45	0	0	547
Overig	14.221	0	0	855	0	-2.403	0	-10	12.662
Totaal	368.740	0	822	15.370	-25	-14.885	-821	-3.203	365.998

Toelichting

Het merendeel van de investeringen zijn gepleegd binnen de categorie bedrijfsgebouwen. Hierin zie je de investeringen voor het verbeteren van de huisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs terugkomen zoals het integraal huisvestingsplan. Daarnaast de bouw van sporthal Midden en de infrastructuur voor de buitensport met de aanleg van het sportpark de Omzoom. Dit is verantwoord onder de categorie gronden en terreinen. Zie voor verdere toelichting Programma 3.

De kolom verschuiving in Materiële Vaste Activa (MVA) betreft de verschuiving van activa (976) van Bedrijfsgebouwen naar Gronden en terreinen.

De kolom verschuiving tussen MVA en voorraad betreft:

- van voorraden naar gronden en terreinen (1.000)
- van gronden en terreinen naar voorraden (123)
- van bedrijfsgebouwen naar voorraden (54)

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

(bedragen x € 1.000)

	Werkelijk besteed in 2015	Cumulatief besteed t/m 2015
Integraal huisvestingsplan	2.630	17.932
Winkels overbouw Provincialeweg	704	704
Sporthal Midden	2.833	3.092
Sportpark de Omzoom	952	2.048
Cultuurcluster	548	855
CV installatie luchtbehandeling Zaangolf	808	808
Totaal	8.475	25.439

De investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Bedrijfsgebouwen	0	0
Gronden en terreinen	0	0
Grond-, weg- en waterbouw werken	168.298	160.466
Machines, apparaten en installaties	2.392	2.483
Vervoermiddelen	758	895
Woonruimten	0	0
Overig	839	1.001
Totaal	172.287	164.845

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer:

(bedragen x € 1.000)

	Boek- waarde 31-12-2014	Investe- ring	Des- investe- ring	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-2015
Bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0	0	0
Gronden en terreinen	0	0	0	0	0	0	0
Grond-, weg- en waterbouw werken	160.466	13.260	0	-5.173	-255	0	168.298
Machines, apparaten en installaties	2.483	0	0	-91	0	0	2.392
Vervoermiddelen	895	0	0	-136	0	0	758
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0
Overig	1.001	0	0	-163	0	0	839
Totaal	164.845	13.260	0	-5.562	-255	0	172.287

Toelichting

De investeringen ad € 13.260 m.b.t. Grond-, weg- en waterbouwwerken bestaan voor het overgrote deel uit investeringen in het riool. De beschikbare middelen voor de vervanging van riolering zijn voor 87% tot besteding gebracht. Dit heeft geleid tot de vervanging van 16.093 m riool waarbij gepland was in totaal 20.000 m aan riolering te vervangen. Zie voor verdere toelichting paragraaf 2.11 wijkgericht werken en beheer.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

(bedragen x € 1.000)

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2015	Cumulatief besteed t/m 2015
Inverdan persleiding		1.036	1.618
't Kalf		2.068	3.125
Rosmolen buurt fase 2 zuid		1.145	1.794
Westzanerdijk Overtoom Zuideinde		893	1.237
Koninginnebuurt		637	709
Totaal	15.000*	5.779	8.483

* Dit is het totaal van de onder de categorie riolen beschikbaar gesteld krediet.

De investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2015	Boekwaarde 31-12-2014
Bedrijfsgebouwen	0	0
Gronden en terreinen	0	0
Grond-, weg- en waterbouw werken	46.404	70.323
Machines, apparaten en installaties	0	430
Vervoermiddelen	0	0
Woonruimten	0	0
Overig	0	27
Totaal	46.404	70.780

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

(bedragen x € 1.000)

	Boek- waarde 31-12-2014	Investe- ring	Des- investe- ring	Afschrij- vingen	Bijdra- gen van derden	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-2015
Bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0	0	0
Gronden en terreinen	0	0	0	0	0	0	0
Grond-, weg- en waterbouw werken	70.323	5.351	0	-27.933	-1.162	-177	46.404
Machines, apparaten en installaties	430	0	0	-430	0	0	0
Vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0	0
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0
Overig	27	0	0	-27	0	0	0
Totaal	70.780	5.351	0	-28.389	-1.162	-177	46.404

Toelichting

De investeringen ad € 5.351 m.b.t. Grond-, weg- en waterbouw werken betreffen hoofdzakelijk de vervanging van wegen. De vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte zijn voor het 77% tot besteding gebracht. Zie voor verdere toelichting paragraaf 2.11 wijkgericht werken en beheer.

De volgende investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut zijn in het boekjaar geactiveerd.

(bedragen x € 1.000)

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2015	Cumulatief besteed t/m 2015
't Kalf		765	765
Hoornseveld		439	1.507
Rosmolenbuurt fase 2 zuid		1.103	1.103
Muziekbuur		233	1.185
Totaal	12.674*	2.540	4.560

* Dit is het totaal in 2015 van de onder de categorie wegen en verkeer beschikbaar gesteld krediet.

Onder de bestemmingsreserves zijn diverse reserves opgenomen die bijdragen aan de investeringen in het maatschappelijk nut. (o.a. investeringsfonds en bestemmingsreserve versneld afschrijven maatschappelijk nut).

De bestemmingsreserve versneld afschrijven maatschappelijk nut is conform besluit van de resultaatbestemming 2013 en in de NARAP 2014 besloten bijstelling (24.000) gebruikt om versneld af te schrijven op investeringen met maatschappelijk nut. De voornaamste versnelde afschrijving heeft plaatsgevonden met betrekking tot het actief de Prins Bernhardbrug (10.417)

3 Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2015 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

	Boek- waarde 31- 12-2014	Investering	Desinves- tering	Afschrijvin g	Afwaar- dering	Boek- waarde 31- 12-2015
<i>Kapitaalverstrekkingen aan:</i>						
- deelnemingen	1.014	0	0	0	0	1.014
<i>Leningen aan:</i>						
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	18.690	0	0	-809	0	17.881
- woningbouwcorporaties	475	0	0	-475	0	0
- deelnemingen	20.024	900	0	0	1.500	22.424
Overige langlopende leningen	13.647	3.006	0	-1.375	0	15.278
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	28	0	0	-14	0	14
Totaal	53.878	3.906	0	-2.672	1.500	56.612

Toelichting

Op balansdatum 31-12-2015 bedraagt het saldo aan leningen € 56.612 hetgeen ten opzichte van het vorige boekjaar een toename betekent van € 2.734. De mutatie wordt enerzijds verklaard door een 3-tal nieuwe overige langlopende leningen en anderzijds door een verhoging van een lening aan deelnemingen. Daarnaast is een gevormde voorziening ad € 1.500 m.b.t. RON in het boekjaar vrijgevallen en is voor € 2.658 afgelost. De vermindering ad € 14 van de bijdragen aan activa in eigendom van derden betreft afschrijvingen op 'de Adelaar'.

In onderstaande tabel zijn de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen opgenomen.

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2015	31-12-2014
Aandelen BNG	945	945
Saendelft Commandiet BV	18	18
RON	1	1
Aandelen BKZ BV	50	50
Divers	1	1
Totaal	1.014	1.014

4 Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën.

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2015	31-12-2014
Grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:		
- niet in exploitatie genomen bouwgronden	4.564	9.874
- overige grond- en hulpstoffen	0	56
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	9.112	15.972
Voorziening gebiedsontwikkeling	-6.136	-8.674
Gereed product en handelsgoederen	7.722	7.150
Totaal	15.263	24.377

Toelichting

Het saldo van de voorraden betreft hoofdzakelijk de complexen van het grondbedrijf. De mutaties worden enerzijds in onderstaande tabellen en op het programma Grondzaken en Gebiedsontwikkeling toegelicht en anderzijds zijn nadere specificaties van de vermeer- en verminderingen te vinden in paragraaf 3.7 Grondbeleid.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boek- waarde 31- 12-2015	Geraamde kosten 2015 t/m eindjaar	Geraamde opbrengste n 2015 t/m eindjaar	Geraamd eind resultaat	Contante waarde 31- 12-2015	Verwacht eindjaar
Inverdan	-5.995	59.670	-50.186	3.490	2.839	2021
Noorderwelf	3.159	7.643	-10.977	-175	-133	2024
Zaan/IJ	1.029	5.480	-6.509	-1	-1	2018
Gebied Zuidoost	2.158	2.449	-4.655	-47	-42	2022
Noordzeekanaal Gebied	11.274	45.272	-51.311	5.235	2.631	2035
Gebied Noordwest	6.254	29.571	-35.061	764	525	2024
Voorziening	-6.136					
Planafsluiting(en)	389					
Totaal	12.133	150.085	-158.698	9.266	5.818	

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaard e 31-12- 2015	Geraamde kosten 2015 t/m eindjaar	Geraamde opbrengste n 2015 t/m eindjaar	Geraamd eind resultaat	Contante waarde 31- 12-2015
Grondexploitaties	9.723	124.334	-124.425	9.632	6.136
Exploitatieovereenkomsten	-1.000	16.959	-16.308	-348	-303
Planafsluitingen	389				
Subtotaal bouwgrond in exploitatie	9.112	141.293	-140.732	9.284	5.833
Grondexploitaties in voorbereiding	6.918	0	-6.918	0	0
Exploitatieovereenkomsten in voorbereiding	-2.354	2.361	-25	-18	-14
Subtotaal bouwgrond niet in exploitatie	4.564	2.361	-6.943	-18	-14
Voorziening	-6.136				
Subtotaal bouwgrond	7.541	143.654	-147.675	9.266	5.818
Projecten	0	6.431	-6.431	0	0
Handelsvoorraden grond	4.592	0	-4.592	0	0
Totaal	12.133	150.085	-158.698	9.266	5.818

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op Programma 4 Ruimtelijke- en gebiedsontwikkelingen en paragraaf 3.7 Grondbeleid. De aard en omvang van de waardeverminderingen op de complexen wordt toegelicht in het MPG 16.1.

5 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met en looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	(bedragen x € 1.000)	
	31-12-2015	31-12-2014
Vorderingen op openbare lichamen	20.695	24.071
Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	7.893	6.619
Overige vorderingen	15.775	14.762
Overige uitzettingen	2	2
Totaal	44.365	45.454

Toelichting

Bovenstaande tabel geeft inzicht in de kortlopende vorderingen die de gemeente heeft. Het totaal ad € 44.365 is uitgesplitst in de volgende onderdelen:

- Vorderingen op openbare lichamen (20.695): dit betreft enerzijds een vordering op de belastingdienst (19.989) in het kader van het BTW-compensatiefonds (BCF) en anderzijds het saldo van overige vorderingen op overheidslichamen (706);
- De overige vorderingen (23.670) (inclusief voorziening voor dubieuze debiteuren) betreffen private vorderingen en vorderingen in het kader van inning van onder meer belastingen, bouwleges en Participatiewet;
- Het saldo RC betreft de Rekening Courant verhoudingen met SVN en Betaalbare Koopwoningen Zaanstad (BKZ).

6 Liquide middelen

	(bedragen x € 1.000)	
	31-12-2015	31-12-2014
Kassaldi	8	7
Banksaldi	1.448	1.709
Kruisposten	2	0
Totaal	1.458	1.716

Toelichting

Ultimo boekjaar bestaat uit saldo Liquide Middelen uit de saldi van twaalf bankrekeningen en een tweetal kassen. In 2015 zijn respectievelijk één bankrekening en één kas opgeheven.

7 Overlopende activa

	(bedragen x € 1.000)	
	31-12-2015	31-12-2014
Vooruitbetaalde bedragen	6.661	7.152
Nog te ontvangen bedragen	3.040	1.748
Nog te ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	2.826	1.526
Totaal	12.527	10.426

Toelichting

De overlopende activa hebben betrekking op vooruitbetaalde lasten in 2015 en nog te ontvangen bedragen die betrekking hebben op het jaar 2015, maar welke pas in 2016 zullen worden afgewikkeld.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen bedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel worden als volgt gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)

Specifieke uitkering		Saldo 31-12-2014	Correctie 01-01-2015	Toevoeg- ingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2015
	Rijksbijdrage Bbz	571	0	119	0	690
2	Werk, inkomen en economie	571	0	119	0	690
	Fietstunnel Inverdan	450	0	328	778	0
	Geluidsanering 4 BSV projecten	0	0	7	0	7
	Geluidsanering Wormerveer	0	0	11	0	11
	Gerhardstraat	59	0	0	59	0
	Kalverpolder	43	24	107	0	174
	Koog Zandijk	135	0	19	154	0
	Kogerveld Zuid	0	0	733	0	733
	SRA regionale woningmarkt	107	0	36	0	142
	Vijfhoek en Prins Bernhardplein	0	0	23	0	23
	Wachtplaatsvoorziening Oude Haven	0	0	119	0	119
	Zaandijkerkerk	0	0	89	0	89
4	Ruimtelijke- en gebiedsontwikking	794	24	1.470	991	1.298
	0 op de meter	0	0	30	0	30
	BDU Verzet en Pinkstraat	0	0	82	0	82
	Woonalliantiefabriek	0	0	9	0	9
	Duurz.Energie (Klimaat)	0	0	42	0	42
	EH Movement (Klimaat)	6	0	0	6	0
	HIRB	25	0	0	0	25
	HIRB Saens	0	0	19	0	19
	HIRB Triple D	23	0	584	0	606
	Oplaadpalen NUON (Klimaat)	75	0	12	87	0
	Oplaadpunten NSH	16	0	0	16	0
	Raildempers W'veer	16	0	0	0	16
5	Milieu- en duurzaamheid	161	0	778	109	830
	EFS subsidie evaluatie reorganisatie	0	0	7	0	7
	Communicatiecampagne tr Soc	0	47	0	45	2
	Domein					
8	Burger en Bestuur	0	47	7	45	9
Totaal		1.526	72	2.374	1.145	2.826

Op de beginbalans 01-01-2015 is een tweetal correcties toegepast (zie toelichting overlopende passiva).

8 Algemene reserve

(bedragen x € 1.000)

		31-12-2014	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2015
Algemene reserve	A2	11.506			11.506
Algemene reserve Grondbedrijf	A2	-1.309	10.342		9.032
Algemene reserve Sociaal	A2	10.178	2.500		12.679
Totaal		20.375	12.842	0	33.217

Toelichting:

De mutaties in de reserves worden toegelicht bij de programma's (hoofdstuk 2) en de afwijkingen ten opzichte van de begroting in het resultaatmodel (hoofdstuk 4.1).

Het saldo van de algemene reserves is per saldo toegenomen. De dotatie aan de algemene reserve grondzaken (ARG) wordt enerzijds veroorzaakt door vrijval voorzieningen (6.100) en grondverkoop (1.800) en anderzijds exploitatie-overeenkomsten (100) en dotatie investeringsfonds (2.400) cf. begroting. Verdere toelichting op de ontwikkeling van de ARG is terug te vinden in het Meerjaren Perspectief Grondzaken (MPG 16.1).

Het incidentele voordeel van de uitvoering van de decentralisaties Jeugd en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is toegevoegd (2.500) aan de Algemene reserve sociaal.

9 Bestemmingsreserves

(bedragen x € 1.000)

	CLS	31-12-2014	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2015
Actieplan Jeugdwerkloosheid	B2	224	0	-224	0
Basisregistratie.+digitalisering	B1	387	0	-387	0
Bestemmingsplannen/HBT	B1	181	0	-181	0
Bijdragen Monumenten	B2	140	0	-140	0
Bodembeheer	B2	4.991	476	-63	5.403
Buurt Sportcoaches	B2	177	0	0	177
Cofinanciering Hembrugterrein	A2	690	0	-117	573
Combinatiefuncties	B2	1.190	0	-263	927
De Fabriek (voormalig ISV)	C1	120	0	-10	110
De Omzoom	B2	816	0	-171	645
Duurzaamheidsfonds	B2	6.181	45	-1.420	4.805
Fonds Beeldende Kunst	B3	215	0	-35	180
GAF 2009/2011	A2	654	0	0	654
Hembrugterrein (Van Geel)	B1	242	0	75	317
Herindicatie 2015	B1	1.400	0	0	1.400
Herplant bomen	B1	0	245	0	245
Herstructurering Baanstede	B1	0	1.652	0	1.652
ICT BOR, CBM, HRM, DMS	B1	0	387	0	387
Infrastructurele werken	B1	247	359	-170	435
Inrichting Cultuurcluster	B2	990	0	0	990
Inrichting Nieuw Stadhuis	C1	346	13	-142	217
ILG	B1	900	168	0	1.067
Investeringsfonds	A2	18.840	33.759	-16.020	36.579
Jongeren centrum Adelft	B1	165	0	0	165
Klimaatprogramma	B1	500	0	-125	375
Luchtkwaliteit	B2	240	0	0	240
Nat. Actieplan Sport & Bewegen	B2	114	0	0	114
Nieuw Stadhuis	C1	7.966	0	-5.228	2.738
Nog te bestemmen resultaat	A2	4.246	3.382	-4.245	3.383
Noorderwelf	B1	47	0	-25	22
Openbare Ruimte	B3	2.498	0	-350	2.147

Participatiemiddelen	A2	40	0	0	40
Popactiviteiten "De Flux"	B2	0	108	0	108
PRI-Egalisatie	B2	927	0	-48	879
Regionaal werkbedrijf	B2	0	578	0	578
Sport a fonds perdu	B2	5.493	220	-522	5.191
Strategisch Groenproject	B1	596	81	0	677
Synagoge Zaandam	B1	0	300	0	300
Versn.afsch.maatschappelijk nut	B3	24.339	0	-24.000	339
Voetpad Guisveld	B2	34	0	-34	0
Wachtgelden bestuur	A1	170	175	0	345
WAP Poelenburg	B2	1.186	0	-126	1.059
Werkgelegenheidsprojecten	A2	1.000	1.047	0	2.047
Woonschepen	B2	103	0	-50	53
Zaanverbinding	A2	180	90	0	270
Zijkanaal D -kadevoorzieningen	B2	275	0	-18	257
ZMOP2 Fonds Fysiek	B2	130	66	0	196
ZMOP2 Fonds Fysiek/bedr.	B2	26	0	-26	0
Totaal		89.202	43.150	-54.066	78.285

Classificatie:

- A1 Schommelingen in tarieven, niet specifiek te besteden.
- A2 Gereserveerde gelden voor nog niet in uitvoering genomen plannen. Deze reserves zijn vrij besteedbaar omdat het doel van de reserve gewijzigd kan worden zonder dat dit tot een gat in de begroting leidt.
- B1 Gereserveerde gelden voor gedeeltelijk in uitvoering opgenomen plannen. Dit kunnen ook meerdere losstaande plannen zijn, welke deels gebonden en deels vrij zijn.
- B2 Gereserveerde gelden voor plannen die al in uitvoering zijn genomen. Zodra de plannen verder in uitvoering zijn, wordt de reserve meer gebonden. Het doel van de reserve kan dan niet meer zonder financiële consequenties gewijzigd worden.
- B3 Reserves die als (structureel) dekkingsmiddel in de lopende meerjarenraming zijn opgenomen. Vaak zal na de scope van de meerjarenraming de reserve nog steeds als dekkingsmiddel dienen, terwijl de reserve niet meer gebonden is.
- C1 In artikel 59 van het BBV is bepaald dat alle investeringen met economisch nut geactiveerd dienen te worden (bruto methode). De hieraan gekoppelde reserves zijn altijd volledig gebonden omdat zonder deze reserve de dekking voor kapitaallasten wegvalt.

Toelichting

Het totaal van de bestemmingsreserves ultimo 2015 bedraagt € 78.285.000 hetgeen een afname is van € 10.916.000 ten opzichte van 2014.

De belangrijkste mutaties in de bestemmingsreserves betreffen:

- In 2015 zijn nieuwe reserves gevormd voor Popactiviteiten "De Flux", Synagoge Zaandam, Regionaal Werkbedrijf. Herstructureringskosten Baanstede en Herplant bomen;
- Bij de bestemming van het resultaat 2014 is besloten € 3,4 miljoen toe te voegen aan de reserve Nog te bestemmen jaarrekeningresultaat ten einde in te zetten voor incidentele knelpunten in de MJB 2016-2019;
- In het boekjaar zijn de reserves Actieplan Jeugdwerkloosheid, Voetpad Guisveld, Bijdragen monumenten en Bestemmingsplannen/HBT opgeheven;
- De reserve Basisregistratie+digitalisering is opnieuw ingesteld als reserve ICT BOR, CRM, HRM, DMS;
- Het saldo van het investeringsfonds (P4, P6, P9) gestegen hetgeen deels samen hangt met een vertraging van projecten (o.a. IKEA, Hembrugterrein en IHP (integraal huisvestingsplan onderwijs)).

10. Gerealiseerd resultaat

(bedragen x € 1.000)

	Resultaat 2014	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Resultaat 2015
Gerealiseerd resultaat	12.474	-12.474	10.341
Totaal	12.474	-12.474	10.341

Toelichting

In de Raadsvergaderingen van 11 juni 2015 en 12 november 2015 is besloten het jaarrekeningresultaat 2014 enerzijds voor € 0,1 miljoen in te zetten voor de implementatie Participatiewet en € 0,2 miljoen voor onderhoud gymzalen en sporthallen en anderzijds € 3,4 miljoen voor incidentele knelpunten in de begroting MJB 2016-2019 te doteren aan de Reserve nog te bestemmen jaarrekeningresultaat en € 8,8 miljoen te doteren aan het Investeringsfonds om het Plan van de Stad verder vorm te geven. Het jaarrekeningresultaat 2015 bedraagt € 10,7 miljoen voordelig. Hoofdstuk 4.2 bevat een analyse van het resultaat.

De mutaties in de reserves en het resultaat vorig boekjaar kunnen als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

	Toevoegingen 2015	Onttrekkingen 2015
Algemene reserve	12.842	
Bestemmingsreserves	43.150	-54.066
Resultaat 2014		-12.474
Mutaties in Resultaatmodel hfst. 4.1	55.992	-66.540

11 Voorzieningen

bedragen x € 1.000)

	CLS	31-12-2014	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	31-12-2015
Afvalstoffen egalisatie	D	760	48	0	0	808
Afvalzorg	D	3.085	2.036	0	-767	4.354
Afwikkeling faillissement Welsaen	A	700	0	-129	-571	0
Afwikkeling gebiedsontwikkeling	A	246	399	-16	-76	553
Begraafplaatsen egalisatie	D	224	211	0	0	436
Civiele kunstwerken	D	355	26	0	0	381
Marktgelden egalisatie	D	-4	64	0	-60	0
Milieumaatregelen	B	0	400	0	0	400
NZKG	A	1.997	0	-1.997	0	0
Onderhoud vastgoed	C	686	341	0	-160	867
Parkeervoorziening	D	556	97	0	-34	619
Reorganisatie	A	917	68	-365	-315	304
Riolen egalisatie	D	5.597	1.425	0	0	7.023
Transitiekosten FluXus	A	615	0	-186	-429	0
UPC Gelden Bibliotheek	D	2.180	0	0	0	2.180
Wachtgelden wethouders	A	649	0	0	-314	335
Totaal		18.564	5.115	-2.693	-2.726	18.260

Classificatie

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

- D. Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Toelichting

Het totaal van de voorzieningen ultimo 2015 bedraagt € 18.564 hetgeen een afname betekent ad € 304.

De mutaties in de voorzieningen worden grotendeels veroorzaakt door onder andere:

- De verliesvoorziening Noordzeekanaal gebied (NZKG) welke in het boekjaar 2014 is getroffen vanwege geraamde verslechtering van de grondexploitatie bij de verbonden partij RON (1.997) is in 2015 vrijgevallen. Dit wordt veroorzaakt doordat het tijdelijk negatief EV vermogen kantel naar een positief saldo waarbij ook de lening kan worden afgelost;
- De voorziening is bestemd ter dekking van de onderhoudswerkzaamheden van diverse vastgoedpanden van de gemeente. De jaarlijkse onderhoudskosten liggen vast in een meerjarig onderhoudsplan (MJOP), welke is opgesteld door de afdeling Grondzaken en jaarlijks per 1 januari wordt geactualiseerd. De voorziening dient in combinatie met het structureel beschikbare jaarlijkse exploitatiebudget voldoende te zijn om het MJOP te kunnen financieren voor minimaal 10 jaar. In 2015 is € 341.000 toegevoegd en € 160.000 onttrokken;
- De rioolheffing dient te worden gebruikt voor de exploitatie, onderhoud en vervanging van het gemeentelijke riool. Een overschot of een tekort op het product riolering dient ten gunste of ten laste van de voorziening riolering te komen. In 2015 is per saldo € 1.425.000 aan de voorziening toegevoegd;
- In november 2013 heeft de gemeenteraad de Toekomstagenda Cultuur vastgesteld. Eén van de onderdelen hiervan is het ombouwen van de cursusorganisatie Fluxus tot een zelfstandige netwerkorganisatie. Dit gaat gepaard met transitiekosten die samenhangen met het afhechten van de oude organisatie. In 2015 heeft Fluxus haar definitieve jaarrekening ingediend waardoor zoals in de NARAP gemeld de voorziening kan worden opgeheven;
- In 2015 is een voorziening getroffen voorziening betreffende de geur beperkende maatregelen (milieumaatregelen) bij de Fortuinlocatie;
- De voorziening Reorganisatie is verlaagd omdat - mede door de ingezette versterkte begeleidingstrajecten - een aantal van de boventallige medewerkers die uit deze voorziening werden betaald in 2016 starten op nieuwe in- of externe functies.

12 Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2015	31-12-2014
Opgenomen langlopende leningen (binnenlandse banken)	372.060	393.000
Waarborgsommen	69	37
Totaal	372.129	393.037

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2014	Vermeerdering	Aflossing	31-12-2015
Obligatieleningen				
Onderhandse leningen	393.000	20.080	41.020	372.060
Door derden belegde gelden	0	0	0	0
Waarborgsommen	37	32	0	69
Verplichtingen uit hoofde van financial lease overeenkomsten	0	0	0	0
Totaal	393.037	20.112	41.020	372.129

Toelichting

De gemeente heeft de mogelijkheid voor de financieringsbehoefte gebruik te maken van langlopende leningen. In Treasuryparagraaf (3.3) wordt één en ander nader toegelicht.

De actuele en extreem lage rentes leiden er toe dat bijna alle in het verleden afgesloten leningen een hoger rentepercentage hebben dan in de huidige kapitaalmarkt gangbaar is. Dit heeft tot gevolg dat in de huidige omstandigheden sprake is van negatieve marktwaardes. Deze marktwaarde wordt berekend door het renteverskil – dat bestaat uit actuele rente minus de rente van de afgesloten lening - contant te maken. Op het eind van de looptijd van de afgesloten lening - wanneer de resterende looptijd dan nul is - is er geen verschil meer en is de marktwaarde dus nul. Er is, teneinde een beeld te geven van het verschil tussen de contractuele rente en de huidige marktrente, een berekening over de totale financieringspositie gemaakt welke leidt tot een negatieve marktwaarde ultimo 2015 van ruim € 81 miljoen. Voor de regulier vastrentende leningen bedraagt die negatieve marktwaarde ruim € 44 miljoen en voor leningen met behulp van rente-instrumenten € 37 miljoen. Zaanstad maakt gebruik van rente-instrumenten (o.a. derivaten) waarbij onder alle derivaten leningen liggen (100% effectieve hedge). Er is in totaal voor € 104 miljoen aan kortlopende schulden via rente-instrumenten omgevormd tot langlopende schulden waarvan € 10 miljoen (lening met een renteplafond) wordt verantwoord onder de langlopende leningen. De regelgeving schrijft niet voor dat de marktwaardes in de jaarrekening gewaardeerd moeten worden.

13 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2015	31-12-2014
Overige schulden	25.309	26.532
Kasgeldleningen	122.000	119.000
Bank	3.320	7.473
Totaal	150.629	153.005

Toelichting

De overige schulden bestaan uit het crediteurensaldo (22.461) en de rekening-courant verhoudingen met Saendelft Commandiet (195), fonds de Hoop (177), BTW 4^e kwartaal (272), overig (2) en Betaalbare Koopwoningen Zaanstreek (2.201). Daarnaast heeft Zaanstad kasgeldleningen welke gezien kunnen worden als bankleningen met een korte looptijd, vaste rente en een minimale omvang.

Het saldo van de aangetrokken kasgeldleningen is als volgt weer te geven:

(bedragen x € 1.000)

Kasgeldleningen	2015	2014
Aegon	0	10.000
Berkelland	0	5.000
Groningen	0	10.000
Interpolis / Achmea	45.000	40.000
Menzis	0	29.000
Stad Rotterdam	0	10.000
Waard Leven	0	10.000
Zilveren Kruis	0	5.000
BNG	20.000	0
NWB	20.000	0
SNS	15.000	0
SPOV	4.000	0
SPF	8.000	0
OPTAS	10.000	0
Totaal	122.000	119.000

Het negatieve banksaldo betreft de BNG betaalrekening van de gemeente.

14 Overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)

	31-12-2015	31-12-2014
Nog te betalen bedragen	27.526	24.982
Nog te besteden van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen	24.321	28.294
Vooruitontvangen bedragen	205	284
Totaal	52.053	53.560

Toelichting

De verantwoording van het in de balans opgenomen bedrag van € 24.321 aan ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen is in de onderstaande tabel weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

Specifieke uitkering	Saldo 31-12-2014	Correctie 01-01-2015	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terug- betaling	Saldo 31-12-2015
Begeleiden ex gedetineerden	25	0	24	-25	24
MO/VO	209	0	0	-209	0
Regionaal meldpunt Coördinatie	77	0	0	-77	0
Werk en Mantelzorg	0	0	36	0	36
Jeugd en zorg	312	0	60	-312	60
Aanval op de uitval	0	0	72	-72	0
ESF subsidies re-integratie	0	0	217	0	217
Participatiebudget Educatie	5	0	1.135	-914	225
WWB werkdeel	1.258	0	133	-1.390	0
Werk, inkomen en economie	1.263	0	1.557	-2.377	443
Bewegen op Recept (ZONM)	50	0	0	-50	0
Communicatie Kanteling	110	0	-81	-29	0
De kanteling WMO	58	0	0	-58	0
Onderwijsachterstandenbeleid	1.330	0	4.400	-5.597	133
Verbouwing Westzijde 93	84	0	0	-84	0
Versterken vrijwilligerswerk	132	0	9	-42	99
Wielerveen Kalverhoek	0	0	109	0	109
Maatschappelijke voorzieningen	1.764	0	4.438	-5.860	341
BDU haltestudie Wibaut en Weer	0	0	8	-8	0
BOS-gelden	749	0	0	-247	502
Buiging Kiss & Ride Inverdan	0	0	45	-45	0
CVV Vervoer	0	0	7	-7	0
EFRO Omzoom	36	0	0	0	36
Fietsparkeren R NET Haltes	0	0	43	-43	0
Herbestemming Hembrug -Cultuur	0	0	36	-36	0
Herinrichting Bloemenbuurt	0	0	92	-92	0
HIRB 2014 Hembrug blauw A	55	0	0	-55	0
HIRB 2014 Overaanbod	10	0	0	-10	0
HIRB 2015 Molletjesveer/N'veld	0	0	286	0	286
HIRB 2015 Overaanbod	0	0	10	0	10
HIRB 2015-Duurz. Westerspoor-Z	0	0	20	0	20
HIRB Light 2012	35	0	0	-35	0
Hulpimpuls SRA	58	0	0	-58	0
Kalverpolder+papierindustrie	5	24	0	-30	0

Kerkstraat Wormerveer	0	0	269	-269	0
OV Knooppunt Krommenie-Assend.	0	0	41	-41	0
Parkeerplaatsen Vlinder	0	0	48	-48	0
RSA Beschermd Wonen	0	0	117	0	117
Spoorse doorsnijdingen	21.550	0	0	0	21.550
Station Wormerveer or	0	0	649	-649	0
Steigers riviercruise Z.Schans	0	0	104	-104	0
Wachtpl.voorz.oude haven	194	0	0	-194	0
WEB passantenpl. grote sluis	128	0	0	-119	8
Ruimtelijke- en gebiedsontwikking	22.820	24	1.775	-2.090	22.529
BDU Verkeersveilgh. scholen	0	0	38	-38	0
Duurzame Energie Subsidie	7	0	83	-90	0
Duurzame woningbouwrenovatie	20	0	0	-20	0
EEEEF	0	0	186	-163	22
EFRO Walstroom	108	0	0	-108	0
Gevelsanering Rail W'veer voorb.	12	0	0	-12	0
Gevelsanering uitvoeringskosten	65	0	9	-74	0
Gevelsanering voorb.	113	0	0	-33	80
HIRB 2014 Duurzaamheidsoperatie	10	0	0	-10	0
Luchtkwaliteit / Nat. samenwerking	343	0	0	-327	17
Optimus	51	0	42	-35	58
RMC Kwalific.plicht 2015	0	0	229	-229	0
Stil asfalt	5	0	0	0	5
Tijdelijke Overg.regeling ISV-Geluid	474	0	0	-6	468
Urban Learning	0	0	72	-50	22
Milieu- en duurzaamheid	1.208	0	660	-1.196	672
BDU Fietsp.Saendelft	159	0	0	-159	0
BDU HOV Gerhardstraat	0	0	231	-70	160
BDU Herinr. Hoornseveld	0	0	281	-281	0
BDU Herinr. Musical - Symfonie	0	0	155	-155	0
BDU KAR-installaties Za	30	0	0	-30	0
BDU Prins Bernhardplein	464	0	0	-464	0
BDU Toegank.bushalte 2e	123	0	0	-123	0
BDU Toegank.Bushalte 3	0	0	402	-402	0
Herinr.Rosariumplein + Volwerf	0	0	80	-80	0
Paltrokstraat	0	0	38	-38	0
Voetpad Guisveld	0	0	58	-58	0
Beheer buitenruimte	776	0	1.245	-1.861	160
Beschermd Wonen Provincie	42	0	25	0	67
Versterken toegang	56	0	8	-16	48
Communicatiecampagne tr Soc Domein	-47	47	0	0	0
Talent top centre	100	0	200	-300	0
Burger en Bestuur	151	47	233	-316	116
	28.294	72	9.967	-14.011	24.321

Op de beginbalans waren een aantal specifieke uitkeringen onder de Overlopende activa en de Overlopende passiva niet correct weergegeven. Door middel van de correctiekolommen zijn deze op het juiste tijdvak en onder de juiste specifieke uitkering opgenomen.

15 Borg- en garantstellingen

bedragen x € 1.000)

Risico categorie/ portefeuille	Restant hoofdsom 31-12- 2014	Aflossing 2015	Storting klim- leningen 2015	Restant hoofdsom 31-12- 2015	Aantal 2014	Aantal 2015
Woningbouw incl. WSW	869.132	43.130	10.000	836.002	135	129
Totaal categorie 1	869.132	43.130	10.000	836.002	135	129
Milieu	53.700			53.700	1	1
Woningbouw excl. WSW	13.391	1.978		11.413	7	6
Ziekenhuis	15.762	1.630		14.132	7	6
Zorg	5.295	276		5.020	13	10
Totaal categorie 2	88.148	3.884	0	84.265	28	23
Divers	15.921	134		15.787	12	12
Sociaal	688	52	-13	623	6	5
Sport	1.930	142		1.788	20	19
Totaal categorie 3	18.539	328	-13	18.198	38	36
Eindtotaal	975.819	47.342	9.987	938.465	201	188

Toelichting

In het boekjaar 2015 is het saldo van de borgstellingen afgenomen hetgeen hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door de aflossing ad € 43.130 in de woningbouwsector (inclusief WSW).

Door steekproeven over 2014 bij diverse instellingen zijn op onderdelen kleine afwijkingen ontstaan tussen de stand van 31-12-14 bij de jaarrekening 2014 en de stand 31-12-2014 bij de jaarrekening 2015.

De borg- en garantiestellingen zijn voor 100% aangegaan.

16 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

In aanvulling op de balans wordt een overzicht van niet uit de balans blijvende belangrijke financiële verplichtingen opgesteld om inzicht te verschaffen in de meerjarige verplichtingen die gemeente is aangegaan. Het overzicht hieronder geeft inzicht in de belangrijkste onderdelen. Het totaal van deze verplichtingen bedraagt € 13.9 mln. op jaarbasis. Het betreft financiële toekomstige verplichtingen die niet uit de balans te herleiden zijn. De einddata van de verplichtingen zijn hieronder weergegeven.

bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Leverancier	Laatste jaar van de verplichting	Jaarlijkse verplichting
Beheer IT	BT Nederland	2018	1.598
Facilitair (catering, schoonmaak, e.d)	Eurest	2017	1.238
Huisvuil	HVC	2023	10.554
Huurovereenkomst locatie "de Spierling"	HVC	2020	300
Openbare mobiele infrastructuur	Private Mobility Nederland	2017	171
Onderhoud handhavingssysteem	Sigmax Law	2019	63
Accountantscontrole	PWC	2019	145
Totaal			14.069

Het contract met BT Nederland loopt tot en met 31-12-2016 maar de optie bestaat is om onder hetzelfde contract tot en met 31-12-2018 gebruik te maken van de geleverde diensten van BT Nederland.

Daarnaast heeft Zaanstad in haar leningenportefeuille een lening groot € 10 miljoen waarbij de geldgever het recht heeft in 2021 de lening te verlengen met 15 jaar tegen 3,625% of 6-maands Euribor zonder opslag. Indien geldgever geen gebruik maakt van haar recht om de lening te verlengen tegen 3,625 % heeft geldnemer het recht de lening op 20 oktober 2021 boetevrij vervroegd af te lossen dan wel de rente voor de resterende looptijd te fixeren tegen de dan geldende kapitaalmarktrente.

17 Financieringsbehoefte

Voor de financieringsbehoefte kan de gemeente gebruik maken van een kortlopende kredietfaciliteit (tot een maximum van € 60 miljoen) bij de BNG. De hoogte en het gebruik van deze faciliteit is onderdeel van de treasuryfunctie, welke elders in de jaarstukken wordt toegelicht.

Het drempelbedrag voor schatkistbankieren bedraagt, indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen, € 3,75 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. Daarmee bedraagt de drempel voor 2015: € 3,76 miljoen.

Voor 2015 bedroegen de middelen, bedoeld in artikel 2, lid 4, van de Wet financiering decentrale overheden, die in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten 's Rijks schatkist zijn aangehouden per kwartaal:

- 1e kwartaal 2015 € 3,9 mln
- 2e kwartaal 2015 € 3,0 mln
- 3e kwartaal 2015 € 3,5 mln
- 4e kwartaal 2015 € 2,1 mln

18 Wet Normering Topinkomens

Vanuit de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) worden jaarlijks de financiële arbeidsvoorwaarden van topfunctionarissen van de gemeenten gepubliceerd. Onder topfunctionarissen van de gemeenten vallen in ieder geval de gemeentesecretaris en de griffier, ongeacht of zij de norm overschrijden.

Indien salarissen van andere functionarissen van de gemeenten de norm overschrijden, moeten deze ook openbaar gemaakt worden. Politieke ambtsdragers vallen niet onder deze wet. De WNT is ook van toepassing op verbonden partijen die onder de reikwijdte van die wet vallen. De gemeente wijst de verbonden partijen op de wet- en regelgeving en de publicatieplicht.

2015			
Toepasselijk WNT-maximum	€ 178.000	€ 178.000	€ 178.000
Naam	C. Vermeer	A. Roggeveen	B. Nijman
Functie	Gemeentesecretaris	waarnemend Gemeentesecretaris	Raadsgriffier
De duur en omvang van het dienstverband	36 uur uit dienst per 01-09-2015	36 uur met ingang van 01-09-2015	36 uur geheel 2015
Beloning (cf. functionele schaal)	92.675	40.466	83.913
Sociale verzekeringspremies	0	0	0
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	359	0	10
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	14.389	5.059	12.375

Bijlagen

Subsidies

Programma	Soort subs.	Doel (beoogd effect) subsidie tbv programma	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Kinderopvang	Exploitatie	Individuele subsidie voor kinderopvang	116	266	339
Volksgezondheid	Exploitatie	GGD - Activiteiten volksge-zondheid	3.373	114	225
Maatsch.opvang/versla -vingszorg		Parnassia Groep	0	669	762
		GGD	0	125	125
		Leger des Heils	0	1.379	1.537
Vrouwenopvang		Blijf van mijn lijf huis	0	50	50
		Context	0	121	119
		Blijf van mijn lijf huis	0	959	959
		Artant	0	25	25
		GGD	0	535	502
		SMD	0	52	52
		Reclassering Nederland	0	60	60
Beschermd wonen		RIBW Zaanstreek/ Waterland	0	7.478	7.478
		De Zorgcirkel	0	162	162
		Odion	0	395	395
		Parnassia	0	704	704
		Landzijde	0	43	43
Overige taken Wmo		Mee Amstel en Zaan	0	1.091	1.091
		Alzheimer Nederland	0	15	15
		Saen Professionals	0	40	45
		Leger des Heils	0	0	33
		Slachtofferhulp	0	27	26
		Overig	0	155	0
Jeugdteams		GGD, Weerpad	0	0	570
		Spirit	0	0	1.477
		Jeugdzorg Amstelland	0	0	738
		Lucertis	0		977
		GGD, Noorderhoofdstr.	0	0	639
		Thuiszorg Zaanstreek	0	0	61
		Prinsenstichting	0	0	143
		Opbouw de – Lijn 5	0	0	35
		GGD, Straathoekwerk	0	0	907
		GGD, Videohome	0	0	31
		GGD, Opvoedondersteun	0	0	530
		GGD, Centra Jong	0	0	401
		GGD, Voorzorg	0	0	147

Programma	Soort subs.	Doel (beoogd effect) subsidie tbv programma	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
		Altra Jeugdzorg	0	0	275
Totaal 1 Jeugd en zorg			3.489	14.465	21.678
Toerisme	exploitatie	Stimuleren van het toerisme	25	0	0
	exploitatie	Varen op de Zaan (Zaanhopper)	0	25	0
Economie	exploitatie	Marketing Zaanstreek	0	50	50
	exploitatie	Binnenstadsmanagement	0	15	15
	exploitatie	Parkmanagement Z'stad (Stipaza)	0	29	29
		Zon	0	0	60
Subsidieplafond Economie	budget	Het creëren van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat en voldoende adequate werkgelegenheid in Zaanstad nu en in de toekomst binnen de dynamiek van de metropool Amsterdam	163	0	0
Activering	exploitatie	Roa	0	0	266
Opvang nieuwkomers	exploitatie				85
Uitvoering van de WSW	exploitatie	Baanstede / WSW	12.461	12.295	12.224
Totaal 2 Werk, Inkomen en Economie			12.674	12.414	12.729
Bibliotheek	exploitatie	De Bieb - Het mogelijk maken dat zowel boeken, tijdschriften als muziekdragers beschikbaar zijn voor de Zaankanters, om zo kennisvergaring en interesses aan te wakkeren. Versterken van vestigingsklimaat van Zaanstad	3.372	2.724	2.724
	exploitatie	Radio Omroep Zaanstad	0	88	88
Kunst en Cultuur	exploitatie	Uitleenfaciliteit Kleurrijk	0	20	20
		De Weiver	0	20	20
	exploitatie	De Fabriek - Versterken	170	173	173

Programma	Soort subs.	Doel (beoogd effect) subsidie tbv programma	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
		van de vestigingsklimaat van Zaanstad; Bevorderen van ontplooingskansen van (met name) jongeren			
	exploitatie	Fluxus - Bevorderen ontplooingskansen van (met name) jongeren	2.007	1.731	1.730
	exploitatie	Poppodium de Flux - Bevorderen ontplooingskansen van (met name) jongeren	0	375	375
	exploitatie	Zaantheater - Versterken van de externe aantrekkingskracht van Zaanstad; Versterken van het vestigingsklimaat van Zaanstad	2.540	2.470	2.474
	budget	Subsidieregeling amateurkunst en culturele activiteiten - Bevorderen van de sociale samenhang in de wijken	141	235	235
	budget	Cultuurparticipatie - Bevorderen van de sociale samenhang in de wijken	129	112	-40
	budget	Evenementen - Versterken van de externe aantrekkingskracht van Zaanstad; Versterken van het vestigingsklimaat van Zaanstad	224	197	352
	Exploitatie	Beeldende kunst en vormgeving		16	6
Musea	exploitatie	Zaans Museum - Versterken van de externe aantrekkingskracht van Zaanstad en beheer	922 0	833 11	833 11
	exploitatie	Zaanse Molen - Versterken van de externe aantrekkingskracht van Zaanstad	156	158	158
	Exploitatie	Honig Breethuis - Versterken van de externe	0	34	34

Programma	Soort subs.	Doel (beoogd effect) subsidie tbv programma	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
	exploitatie	aantrekkingskracht van Zaanstad Zaanse Schans	0	24	0
Sport	budget	Subsidierегeling Meedoen in sport	0	677	748
	exploitatie	Stg. Zwembaden Zaanstreek - Exploitatie en huur zwembaden	1.470	0	0
	exploitatie	Optisport - Beheer sportaccommodaties	743	0	0
		Subsidieplafonds Sport en recreatie	1.843	104	106
Maatschappelijke participaties	exploitatie	SMD - Welzijnsactiviteiten	687	506	193
	exploitatie	Welsaen - Activiteiten o.h.g.v. welzijnsperspectief	2.026	0	0
	exploitatie	Raaz - Activiteiten o.h.g.v. jongerenwerk	0	0	144
	exploitatie	Vluchtelingenwerk - Activiteiten o.h.g.v. vluchtelingen	0	83	84
	budget	Subsidierегeling Vrijwilligers- en herdenkingsactiviteiten		195	130
Accommodaties maatschappelijke participaties	budget	Subsidierегeling Buurthuizen	0	40	220
Onderwijs	exploitatie	Lokaal onderwijsbeleid	0	6.137	5.798
	exploitatie	Volwasseneneducatie	0	556	922
	exploitatie	Leerlingzaken	0	1	16
		Subsidieplafond jeugd/ onderwijs	6.548	0	0
Subsidieplafond kunst	exploitatie		527	0	0

Programma	Soort subs.	Doel (beoogd effect) subsidie tbv programma	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
en cultuur					
Subsidieplafond MO/welzijn	exploitatie		6.621	0	0
Wijkorganisaties	exploitatie	functioneren wijkoverleg	169	0	0
Totaal 3 Maatschappelijke voorzieningen			30.295	17.520	17.554
Monumenten	budget	Bijdrage aan onderhoud en renovatie/restauratie	108	146	173
Inverdand algemeen	budget	Subsidieregeling verbetering aan gevels in centrum	31	0	49
Hembrugterrein	budget	Stg. Hollandroute	436	0	0
Wonen	budget	Bijdrage SRA regionaal	100	0	30
Totaal 4 Ruimtelijke- en gebiedsontwikkeling			675	146	252
Milieu	exploitatie	Scooters, Elektrische auto's, luchtkwaliteit, afvalinzameling	168	1.646	1.390
Klimaat	exploitatie	Oplaadpunten, impulsregeling energiezuinige woning	58	1.646	1.411
Totaal 5 Milieu en duurzaamheid			226	3.292	2.801
Funderingsherstel	budget	Subsidieregeling t.b.v. bijdrage in onderzoeks- kosten fundering	251	375	327
Beheer accommodaties NME	exploitatie	Bevorderen van ontplooiingskansen van (met name) jongeren	491	499	499
Groen en speelplaatsen	exploitatie	Zaanse Schans, Wilhelminapark en Agathepark	196	211	204
Totaal 6 Beheer buitenruimte			938	1.085	1.030
Beleid en handhaving	exploitatie	Bureau discriminatiezaken - Realiseren van kerntaken uit de gemeentelijke nota antidiscriminatiebeleid Zaanstad	110	114	113
Totaal 7 Veiligheid en handhaving			110	114	113

Programma	Soort subs.	Doel (beoogd effect) subsidie tbv programma	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Totaal 8 Burger en bestuur			00	00	00
Totaal 9 Financiën			00	00	00
Eind totaal			48.407	49.036	56.157

Resultaatmodel per product

Programma	Begroting lasten origineel 2015	Begroting baten origineel 2015	Begroting saldo origineel 2015	Begroting lasten na bw 2015	Begroting baten na bw 2015	Begroting saldo na bw 2015	Realisatie lasten 2015	Realisatie baten 2015	Realisatie saldo 2015	Begroting vs realisatie lasten	Begroting vs realisatie baten	Begroting vs realisatie saldo
Saldo van baten en lasten												

Jeugd en zorg

Veilige basis voor ieder kind	3.201	-32	3.169	3.752	-36	3.715	3.772	-75	3.697	20	-39	-18
Gezond leven	3.057	-32	3.024	3.236	-36	3.199	3.266	-92	3.174	30	-56	-25
Kracht van de wijkbewoners	19.724	-113	19.610	22.931	-151	22.780	22.892	-329	22.563	-39	-178	-217
Specialistische hulp voor wie (tijdelijk) niet zelfstandig/thuis woont	44.087	-87	44.000	30.936	-96	30.839	31.681	-278	31.403	745	-182	564
Specialistische hulp voor wie	31.044	-2.528	28.515	38.222	-3.236	34.986	35.820	-3.269	32.551	-2.402	-33	-2.435
Uitvoeren armoedebeleid	5.806	-325	5.481	7.980	-475	7.505	7.922	-530	7.392	-58	-55	-113

Werk, inkomen en economie

Vestigingsklimaat bedrijven	1.170	0	1.170	1.142	-26	1.115	1.184	-39	1.145	42	-13	30
Rechtmatige inkomensverstrekking	63.032	-54.606	8.426	61.377	-60.326	1.051	61.647	-62.326	-679	270	-2.000	-1.730
Intensiveren en versterken relatie	4.020	0	4.020	5.104	-1.644	3.459	4.634	-1.671	2.963	-470	-27	-496
Organiseren van beschut werk	11.919	0	11.919	12.414	-400	12.014	12.285	-516	11.769	-129	-116	-245
Toerisme bevorderen	179	0	179	184	0	184	187	0	187	3	0	3
Iets terug doen voor een uitkering	406	0	406	383	0	383	352	-1	350	-31	-1	-33
Aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs	98	0	98	106	0	106	106	-1	104	0	-1	-2

Maatschappelijke voorzieningen

Goede aansluiting	8.009	-3.986	4.024	10.840	-7.125	3.715	10.759	-7.015	3.744	-81	110	29
Onderwijsklimaat	17.704	-838	16.866	22.822	-300	22.521	23.348	-1.038	22.310	526	-738	-211
Maatschappelijke initiatieven	1.938	-67	1.871	1.755	-67	1.688	1.673	-488	1.185	-82	-421	-503
Verzelfstandiging buurthuizen	665	-7	658	665	-105	560	755	-88	667	90	17	107
Actieve (sport)verenigingen	804	0	804	513	0	513	519	-3	516	6	-3	3
Sportvoorzieningen	5.184	-51	5.133	7.356	1.448	8.804	7.209	1.457	8.666	-147	9	-138
Ondersteunen en stimuleren van	10.097	0	10.097	10.120	-222	9.899	10.067	-236	9.832	-53	-14	-67

Ruimtelijke en gebiedsontwikkeling

Samenwerking op het gebied van	847	0	847	595	0	595	651	-10	641	56	-10	46
Gedifferentieerde aanpak (RO)	1.925	-45	1.880	1.933	-104	1.830	1.884	-121	1.763	-49	-17	-67
Samenwerking versterken kwaliteit	992	-50	942	340	0	340	525	-202	323	185	-202	-17
Woningvoorraad	1.612	-331	1.280	1.492	-351	1.140	1.350	-404	946	-142	-53	-194
Parkeermogelijkheden	1.229	-3.107	-1.877	1.119	-2.873	-1.754	1.185	-2.826	-1.641	66	47	113
Bevorderen doorstroming	2.343	0	2.343	2.130	-465	1.664	2.017	-957	1.060	-113	-492	-604
Beheer grond- en vastgoedportefeuille	10.050	-6.615	3.436	10.638	-8.421	2.216	11.406	-10.141	1.265	768	-1.720	-951
Samenwerken in gebiedsontwikkeling	41.194	-31.760	9.434	37.594	-28.084	9.510	32.997	-33.611	-614	-4.597	-5.527	-10.124

Milieu en duurzaamheid

Ondersteuning dierenasiel en	139	0	139	139	0	139	138	0	138	-1	0	-1
Vaststellen en uitvoeren	15.389	-18.504	-3.115	15.438	-18.544	-3.107	15.584	-18.693	-3.109	146	-149	-2
Uitvoeren Zaanse Energie Agenda	580	0	580	3.699	-1.758	1.942	3.417	-1.802	1.615	-282	-44	-327
Uitvoeren Ruimtelijke Milieuvisie	4.648	0	4.648	4.490	-100	4.390	4.750	-200	4.550	260	-100	160
Uitvoeren grondstoffenplan	31	0	31	36	0	36	38	-1	37	2	-1	1

Beheer buitenruimte

Recreatieve mogelijkheden	468	0	468	470	0	470	488	-3	485	18	-3	15
Funderingsrisico's en herstel	1.131	0	1.131	1.133	0	1.133	1.139	0	1.139	6	0	6
Beheer en onderhoud openbare	37.726	-408	37.318	32.853	-578	32.275	33.056	-1.141	31.915	203	-563	-360
Markten	242	-320	-79	264	-320	-56	315	-264	51	51	56	107
Onderhoud riolering	6.012	-21.030	-15.018	7.097	-21.530	-14.433	6.933	-21.324	-14.391	-164	206	42
Begraven en begraafplaatsen	631	-959	-328	601	-959	-357	727	-1.161	-435	126	-202	-78
Vervanging in de openbare ruimte	28.481	0	28.481	28.147	0	28.147	28.322	-7	28.314	175	-7	167
Vervanging riolering	12.624	0	12.624	12.050	0	12.050	12.077	-2	12.075	27	-2	25
Kermissen	154	-225	-71	36	-105	-69	29	-73	-44	-7	32	25
Natuur- en milieueducatie	510	0	510	511	0	511	511	-1	510	0	-1	-1

Veiligheid en handhaving

Uitvoering en regie Integraal	625	0	625	517	0	517	539	0	539	22	0	22
Ramp- en crisisbestrijding	12.922	0	12.922	12.121	0	12.121	12.180	-45	12.135	59	-45	14
Openbare orde	675	0	675	630	0	630	584	0	584	-46	0	-46
Uitvoeren handhavingsprogramma	3.778	-803	2.975	3.723	-406	3.317	3.795	-383	3.411	72	23	94
Toezicht op vaarwegen	894	-1.148	-255	1.071	-1.148	-78	998	-1.240	-242	-73	-92	-164
Bediening bruggen en sluizen	1.029	0	1.029	1.240	0	1.240	1.257	-3	1.254	17	-3	14

Burger en bestuur

Digitaal behandelen van vergunningen	4.606	-4.858	-252	4.202	-4.814	-612	4.102	-4.791	-689	-100	23	-77
Digitaal behandelen van aanvragen	3.949	-2.811	1.138	3.919	-2.781	1.138	3.661	-2.758	904	-258	23	-234
Toegankelijkheid digitale	953	0	953	981	0	981	958	0	958	-23	0	-23
Onderhouden en ontsluiten Zaanse	924	-37	887	964	-74	890	971	-97	874	7	-23	-16
Informatievoorziening	34.584	-1.422	33.163	36.175	-2.287	33.888	35.007	-2.736	32.271	-1.168	-449	-1.617
Samen Zaanse Evenwicht realiseren	2.830	0	2.830	2.037	-102	1.934	2.100	-117	1.984	63	-15	50
Transparante besluitvorming en	2.478	0	2.478	2.360	-72	2.289	2.341	-93	2.248	-19	-21	-41
Verminderen regeldruk	1.750	-119	1.631	1.706	-89	1.617	1.750	-93	1.657	44	-4	40
B&W	2.001	0	2.001	2.265	0	2.265	2.198	-2	2.196	-67	-2	-69
Gemeenteraad	1.346	0	1.346	1.332	0	1.332	1.371	-1	1.370	39	-1	38
Griffie	588	0	588	588	0	588	541	0	541	-47	0	-47

Financiën

Gemeentefonds	-77	-226.755	-226.832	0	-229.694	-229.694	0	-231.067	-231.067	0	-1.373	-1.373
Lokale heffingen	49	-1.559	-1.510	49	-1.826	-1.777	77	-1.975	-1.898	28	-149	-121
Algemene dekkingsmiddelen	11	-1.088	-1.077	11	-902	-891	11	-934	-923	0	-32	-32

Onvoorzien	101	0	101	51	0	51	27	-89	-61	-24	-89	-112
Saldo kostenplaatsen	110	0	110	4	0	4	0	0	0	-4	0	-4
Saldo financieringsfunctie	-6.908	-3.732	-10.639	1.323	-12.540	-11.217	1.379	-12.048	-10.670	56	492	547
Dividend	0	-24.546	-24.546	0	-23.061	-23.061	25	-23.060	-23.034	25	1	27
Innen lokale belastingen en heffingen	3.007	-31.750	-28.742	3.096	-31.560	-28.464	3.054	-31.482	-28.429	-42	78	35
Organisatie financiële processen	4.297	0	4.297	4.290	0	4.290	4.163	0	4.163	-127	0	-127
Saldo van baten en lasten	477.624	-446.654	30.970	489.298	-468.345	20.946	482.706	-482.496	208	-6.592	-14.151	-20.738

Programma	Begroting toevoegingen	Begroting onttrekkingen	Begroting saldo origineel 2015	Begroting toevoegingen na	Begroting onttrekkingen na	Begroting saldo na bw 2015	Realisatie toevoegingen 2015	Realisatie onttrekkingen 2015	Realisatie saldo 2015	Begroting vs realisatie	Begroting vs realisatie	Begroting vs realisatie saldo
Mutaties reserves												

Jeugd en zorg

Specialistische hulp voor wie (tijdelijk) niet zelfstandig/thuis woont	0	-1.400	-1.400	0	0	0	0	0	0	0	0	0
--	---	--------	--------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Werk, inkomen en economie

Rechtmatige inkomensverstrekking	0	0	0	1.040	0	1.040	2.500	0	2.500	1.460	0	1.460
Intensiveren en versterken relatie	0	0	0	1.547	-224	1.323	1.625	-224	1.401	78	0	78
Organiseren van beschermt werk	0	0	0	1.460	0	1.460	1.652	0	1.652	192	0	192

Maatschappelijke voorzieningen

Goede aansluiting	0	-133	-133	0	-208	-208	0	-263	-263	0	-55	-55
Onderwijsklimaat	0	0	0	0	-6.072	-6.072	0	-4.973	-4.973	0	1.099	1.099
Maatschappelijke initiatieven	0	-126	-126	0	-126	-126	0	-126	-126	0	0	0
Sportvoorzieningen	176	-1.084	-908	220	-796	-576	220	-522	-302	0	274	274
Ondersteunen en stimuleren van	0	0	0	108	0	108	108	-35	72	0	-35	-36

Ruimtelijke en gebiedsontwikkeling

Samenwerking op het gebied van	0	-72	-72	300	-72	228	300	-140	160	0	-68	-68
Samenwerking versterken kwaliteit	0	-359	-359	248	0	248	248	-34	215	0	-34	-33
Woningvoorraad	0	0	0	0	-50	-50	0	-50	-50	0	0	0
Bevorderen doorstroming	0	-1.512	-1.512	450	-1.246	-796	540	-919	-379	90	327	417
Beheer grond- en vastgoedportefeuille	200	-10	190	200	-10	190	700	-10	690	500	0	500
Samenwerken in gebiedsontwikkeling	4.426	-8.511	-4.085	5.504	-8.142	-2.638	10.870	-3.610	7.260	5.366	4.532	9.898

Milieu en duurzaamheid

Uitvoeren Zaanse Energie Agenda	0	-352	-352	0	-1.801	-1.801	45	-1.545	-1.500	45	256	301
Uitvoeren Ruimtelijke Milieuvisie	0	-869	-869	706	-95	611	542	-63	479	-164	32	-132

Beheer buitenruimte

Beheer en onderhoud openbare	1.000	-33.071	-32.071	1.245	-28.254	-27.009	1.245	-27.848	-26.603	0	406	406
------------------------------	-------	---------	---------	-------	---------	---------	-------	---------	---------	---	-----	-----

Burger en bestuur

Informatievoorziening	15	-5.542	-5.526	402	-5.757	-5.354	400	-5.757	-5.357	-2	0	-3
-----------------------	----	--------	--------	-----	--------	--------	-----	--------	--------	----	---	----

B&W	175	0	175	175	0	175	175	0	175	0	0	0
-----	-----	---	-----	-----	---	-----	-----	---	-----	---	---	---

Financiën

Algemene dekkingsmiddelen	421	-4.245	-3.824	3.785	-4.245	-460	3.785	-4.245	-460	0	0	0
Investeringsfonds	979	0	979	9.796	0	9.796	9.796	0	9.796	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	-12.474	-12.474	0	-12.474	-12.474	0	0	0
Dividend	21.925	-3.000	18.925	21.240	-3.700	17.540	21.240	-3.700	17.540	0	0	0
Subtotaal reserves	29.317	-60.286	-30.968	48.426	-73.272	-24.845	55.991	-66.538	-10.547	7.565	6.734	14.298

Programma	Begroting lasten origineel 2015	Begroting baten origineel 2015	Begroting saldo origineel 2015	Begroting lasten na bw 2015	Begroting baten na bw 2015	Begroting saldo na bw 2015	Realisatie lasten 2015	Realisatie baten 2015	Realisatie saldo 2015	Begroting vs realisatie lasten	Begroting vs realisatie baten	Begroting vs realisatie saldo
-----------	------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	---------------------------	--------------------------	--------------------------	-----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------

Jeugd en zorg

Veilige basis voor ieder kind	3.201	-32	3.169	3.752	-36	3.715	3.772	-75	3.697	20	-39	-18
Gezond leven	3.057	-32	3.024	3.236	-36	3.199	3.266	-92	3.174	30	-56	-25
Kracht van de wijkbewoners	19.724	-113	19.610	22.931	-151	22.780	22.892	-329	22.563	-39	-178	-217
Specialistische hulp voor wie (tijdelijk) niet zelfstandig/thuis woont	44.087	-1.487	42.600	30.936	-96	30.839	31.681	-278	31.403	745	-182	564
Specialistische hulp voor wie	31.044	-2.528	28.515	38.222	-3.236	34.986	35.820	-3.269	32.551	-2.402	-33	-2.435
Uitvoeren armoedebeleid	5.806	-325	5.481	7.980	-475	7.505	7.922	-530	7.392	-58	-55	-113

Werk, inkomen en economie

Vestigingsklimaat bedrijven	1.170	0	1.170	1.142	-26	1.115	1.184	-39	1.145	42	-13	30
Rechtmatige inkomensverstrekking	63.032	-54.606	8.426	62.418	-60.326	2.091	64.147	-62.326	1.821	1.729	-2.000	-270
Intensiveren en versterken relatie	4.020	0	4.020	6.651	-1.868	4.783	6.259	-1.895	4.364	-392	-27	-419
Organiseren van beschut werk	11.919	0	11.919	13.874	-400	13.474	13.937	-516	13.421	63	-116	-53
Toerisme bevorderen	179	0	179	184	0	184	187	0	187	3	0	3
Iets terug doen voor een uitkering	406	0	406	383	0	383	352	-1	350	-31	-1	-33
Aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs	98	0	98	106	0	106	106	-1	104	0	-1	-2

Maatschappelijke voorzieningen

Goede aansluiting	8.009	-4.119	3.891	10.840	-7.333	3.507	10.759	-7.278	3.481	-81	55	-26
Onderwijsklimaat	17.704	-838	16.866	22.822	-6.372	16.450	23.348	-6.011	17.336	526	361	886
Maatschappelijke initiatieven	1.938	-193	1.744	1.755	-193	1.561	1.673	-614	1.059	-82	-421	-502
Verzelfstandiging buurthuizen	665	-7	658	665	-105	560	755	-88	667	90	17	107
Actieve (sport)verenigingen	804	0	804	513	0	513	519	-3	516	6	-3	3
Sportvoorzieningen	5.360	-1.135	4.225	7.575	652	8.228	7.429	935	8.364	-146	283	136
Ondersteunen en stimuleren van	10.097	0	10.097	10.228	-222	10.006	10.175	-271	9.904	-53	-49	-102

Ruimtelijke en gebiedsontwikkeling

Samenwerking op het gebied van	847	-72	775	895	-72	823	951	-150	801	56	-78	-22
Gedifferentieerde aanpak (RO)	1.925	-45	1.880	1.933	-104	1.830	1.884	-121	1.763	-49	-17	-67

Samenwerking versterken kwaliteit	992	-409	584	589	0	589	773	-236	537	184	-236	-52
Woningvoorraad	1.612	-331	1.280	1.492	-401	1.090	1.350	-454	896	-142	-53	-194
Parkeermogelijkheden	1.229	-3.107	-1.877	1.119	-2.873	-1.754	1.185	-2.826	-1.641	66	47	113
Bevorderen doorstroming	2.343	-1.512	831	2.580	-1.711	868	2.557	-1.876	681	-23	-165	-187
Beheer grond- en vastgoedportefeuille	10.250	-6.625	3.626	10.838	-8.431	2.406	12.106	-10.151	1.955	1.268	-1.720	-451
Samenwerken in gebiedsontwikkeling	45.620	-40.270	5.349	43.098	-36.226	6.871	43.867	-37.222	6.645	769	-996	-226

Milieu en duurzaamheid

Ondersteuning dierenasiel en	139	0	139	139	0	139	138	0	138	-1	0	-1
Vaststellen en uitvoeren	15.389	-18.504	-3.115	15.438	-18.544	-3.107	15.584	-18.693	-3.109	146	-149	-2
Uitvoeren Zaanse Energie Agenda	580	-352	228	3.699	-3.559	141	3.462	-3.348	115	-237	211	-26
Uitvoeren Ruimtelijke Milieuvisie	4.648	-869	3.779	5.196	-195	5.001	5.292	-263	5.029	96	-68	28
Uitvoeren grondstoffenplan	31	0	31	36	0	36	38	-1	37	2	-1	1

Beheer buitenruimte

Recreatieve mogelijkheden	468	0	468	470	0	470	488	-3	485	18	-3	15
Funderingsrisico's en herstel	1.131	0	1.131	1.133	0	1.133	1.139	0	1.139	6	0	6
Beheer en onderhoud openbare	38.726	-33.479	5.247	34.098	-28.832	5.267	34.301	-28.989	5.312	203	-157	45
Markten	242	-320	-79	264	-320	-56	315	-264	51	51	56	107
Onderhoud riolering	6.012	-21.030	-15.018	7.097	-21.530	-14.433	6.933	-21.324	-14.391	-164	206	42
Begraven en begraafplaatsen	631	-959	-328	601	-959	-357	727	-1.161	-435	126	-202	-78
Vervanging in de openbare ruimte	28.481	0	28.481	28.147	0	28.147	28.322	-7	28.314	175	-7	167
Vervanging riolering	12.624	0	12.624	12.050	0	12.050	12.077	-2	12.075	27	-2	25
Kermissen	154	-225	-71	36	-105	-69	29	-73	-44	-7	32	25
Natuur- en milieueducatie	510	0	510	511	0	511	511	-1	510	0	-1	-1

Veiligheid en handhaving

Uitvoering en regie Integraal	625	0	625	517	0	517	539	0	539	22	0	22
Ramp- en crisisbestrijding	12.922	0	12.922	12.121	0	12.121	12.180	-45	12.135	59	-45	14
Openbare orde	675	0	675	630	0	630	584	0	584	-46	0	-46
Uitvoeren handhavingsprogramma	3.778	-803	2.975	3.723	-406	3.317	3.795	-383	3.411	72	23	94
Toezicht op vaarwegen	894	-1.148	-255	1.071	-1.148	-78	998	-1.240	-242	-73	-92	-164
Bediening bruggen en sluisen	1.029	0	1.029	1.240	0	1.240	1.257	-3	1.254	17	-3	14

Burger en bestuur

Digitaal behandelen van vergunningen	4.606	-4.858	-252	4.202	-4.814	-612	4.102	-4.791	-689	-100	23	-77
Digitaal behandelen van aanvragen	3.949	-2.811	1.138	3.919	-2.781	1.138	3.661	-2.758	904	-258	23	-234
Toegankelijkheid digitale	953	0	953	981	0	981	958	0	958	-23	0	-23
Onderhouden en ontsluiten Zaanse	924	-37	887	964	-74	890	971	-97	874	7	-23	-16
Informatievoorziening	34.600	-6.963	27.636	36.577	-8.044	28.533	35.407	-8.493	26.914	-1.170	-449	-1.619
Samen Zaanse Evenwicht realiseren	2.830	0	2.830	2.037	-102	1.934	2.100	-117	1.984	63	-15	50
Transparante besluitvorming en	2.478	0	2.478	2.360	-72	2.289	2.341	-93	2.248	-19	-21	-41
Verminderen regeldruk	1.750	-119	1.631	1.706	-89	1.617	1.750	-93	1.657	44	-4	40

B&W	2.176	0	2.176	2.440	0	2.440	2.373	-2	2.371	-67	-2	-69
Gemeenteraad	1.346	0	1.346	1.332	0	1.332	1.371	-1	1.370	39	-1	38
Griffie	588	0	588	588	0	588	541	0	541	-47	0	-47

Financiën

Gemeentefonds	-77	-226.755	-226.832	0	-229.694	-229.694	0	-231.067	-231.067	0	-1.373	-1.373
Lokale heffingen	49	-1.559	-1.510	49	-1.826	-1.777	77	-1.975	-1.898	28	-149	-121
Algemene dekkingsmiddelen	432	-5.333	-4.901	3.796	-5.147	-1.351	3.796	-5.179	-1.383	0	-32	-32
Investeringsfonds	979	0	979	9.796	0	9.796	9.796	0	9.796	0	0	0
Onvoorzien	101	0	101	51	-12.474	-12.423	27	-12.563	-12.536	-24	-89	-113
Saldo kostenplaatsen	110	0	110	4	0	4	0	0	0	-4	0	-4
Saldo financieringsfunctie	-6.908	-3.732	-10.639	1.323	-12.540	-11.217	1.379	-12.048	-10.670	56	492	547
Dividend	21.925	-27.546	-5.621	21.240	-26.761	-5.521	21.265	-26.760	-5.494	25	1	27
Innen lokale belastingen en heffingen	3.007	-31.750	-28.742	3.096	-31.560	-28.464	3.054	-31.482	-28.429	-42	78	35
Organisatie financiële processen	4.297	0	4.297	4.290	0	4.290	4.163	0	4.163	-127	0	-127
Totaal resultaat	506.942	-506.940	0	537.725	-541.617	-3.899	538.697	-549.036	-10.343	972	-7.419	-6.444

Voortgangsrapportage bezuinigingen

Maatregel	Stand van zaken 2e kwartaal 2015	Stand van zaken 4e kwartaal 2015
11.3.2.1 Eén cultuurbedrijf	Niet (volledig) haalbaar	Gerealiseerd
11.4.1.1 Alleen welstandstoets uitvoeren in speerpuntgebieden	Op koers	Op koers
11.6.7 Maatregelen BaanStede	Bijsturen	Op koers
11.7.2 Effectiever en efficiënter inkopen	Op koers	Op koers
11.7.3 Ombuiging staf en ondersteuning	Op koers	Op koers
13.2.3 Aanpassen capaciteit sector Omgevingsvergunningen aan huidige economische omstandigheden	Op koers	Gerealiseerd
13.2.6 Verminderen van het adviseren over vergunningaanvragen aan burgers, bedrijven	Op koers	Op koers
13.6.1 Afbouwen sportstimuleringssubsidies	Bijsturen	Gerealiseerd
13.6.2 Anders organiseren sport in Zaanstad	Op koers	Gerealiseerd
13.6.3 Buitensportvoorzieningen	Bijsturen	Bijsturen
13.9.1 Verminderen van het aantal leidinggevenden	Op koers	Op koers
14.1.3 Omvormingen in de openbare ruimte	Op koers	Op koers
14.1.5 Afstoten beheer en onderhoud watergangen	Op koers	Op koers
14.2.1 Regionale samenwerking	Niet (volledig) haalbaar	Gerealiseerd
14.3.1 Versoberen arbeidsvoorwaarden	Niet (volledig) haalbaar	Niet (volledig) haalbaar
14.4.1 Centrale regie betaald parkeren	Op koers	Op koers
14.5.2 Bezuinigingsopgave in te vullen door de raad	Op koers	Gerealiseerd
14.7.1 Reduceren kosten bedrijfsvoering	Op koers	Op koers
14.9.2 WMO huishoudelijke hulp	Op koers	Op koers
14.9.3 Dualiseringskorting		Gerealiseerd
14.9.6 Vergunningverlening	Op koers	Op koers
15.1 Bewindvoering budgetbeheer zelf uitvoeren	Niet (volledig) haalbaar	Bijsturen
15.10 Onderwijsmonitor digitaliseren	Op koers	Gerealiseerd
15.11 Minder secretariële ondersteuning	Niet (volledig) haalbaar	Op koers
15.2 Efficiency- en aanbestedingsvoordelen maatwerktaken	Op koers	Op koers

15.3	Meer efficiency en effectiviteit AMHK, OGGZ	Op koers	Niet (volledig) haalbaar
15.4	Niet meer inlopen achterstallig onderhoud openbare ruimte	Op koers	Gerealiseerd
15.5	Digitalisering werkprocessen	Op koers	Op koers
15.6	Minder formatie door vermindering regeldruk	Op koers	Op koers
15.7	Verhuur stadhuis	Op koers	Op koers
15.9	Locatie Jongerenloket	Niet (volledig) haalbaar	Niet (volledig) haalbaar

Op koers

11.4.1.1 Alleen welstandstoets uitvoeren in speerpuntgebieden

Omschrijving maatregel

Door niet alle gebieden van Zaanstad meer volledig te laten toetsen aan de redelijke eisen van welstand, maar alleen in speerpunt gebieden, kan de gemeente bezuinigen. Hierdoor wordt ambtelijke capaciteit bespaard op meerdere plaatsen in de vergunningsketen en is het gelijk mogelijk de regeldruk richting de burger te verminderen.

Toelichting

Gekeken naar de bezuiniging, alleen de welstandstoets uitvoeren in speerpuntgebieden, zien we dat door niet alle gebieden van Zaanstad meer volledig te laten toetsen aan de redelijke eisen van welstand, maar alleen in speerpunt gebieden, de gemeente kan bezuinigen. Hierdoor wordt ambtelijk capaciteit bespaard en is het mogelijk de regeldruk richting de burger te verminderen. In 2015 zijn er 456 omgevingsvergunningen aangevraagd waarbij het aspect welstand een rol speelde. Hiervan was bij 61 gevallen géén advies van de commissie Welstand en Monumenten noodzakelijk. Deze aanvragen lagen namelijk in welstandsvrije gebieden waar bouwplannen tot aan 2018 in de praktijk niet getoetst worden aan redelijke eisen van welstand. Ten behoeve van de evaluatie, is bekeken hoe normaalgesproken zou zijn geadviseerd op basis van criteria die zonder proef zouden gelden volgens de Welstandsnota Zaanstad 2013. Dit levert de volgende uitkomsten op:

- Positief advies: 52
- Bijsturing: 8
- Exces: 1 Inzicht in de effecten op de verschijningsvorm.
- In 15% van de gevallen had de commissie Welstand en Monumenten/ambtelijk plantoetser bijsturing nodig geacht.
- Het betrof allemaal zogeheten kleine plannen, die ambtelijk konden worden behandeld.

Effect op de efficiëntie van de organisatie. Behaalde bezuinigingen in het voortraject

In 2015 zijn 13% (61 van de 456 aanvragen) minder plannen voor advies voorgelegd aan de commissie Welstand en Monumenten als gevolg van het instellen van de proef met de welstandsvrije gebieden. Aanvragers hoeven voor deze plannen géén leges welstand af te dragen. Voor de ambtelijke organisatie betekent dit dat hierdoor efficiënter kan worden gewerkt: er hoeft geen advies aanvraag te worden uitgezet en de resultaten hoeven niet verwerkt te worden. Effect op de belasting voor de juridische afdeling In 2015 heeft de welstandsvrije proef niet geleid tot noemenswaardige belasting van de afdeling Juridische Zaken. In een enkele zaak waarbij welstand een rol speelde, was dit slechts één van de aspecten waardoor dit niet aan de welstandsvrije proef is te wijten.

11.6.7 Maatregelen BaanStede

Omschrijving maatregel

Het verlagen van de gemeentelijke bijdrage aan gemeenschappelijke regeling door verlaging van de bedrijfsvoeringskosten bij BaanStede en waar mogelijk verhoging van de inkomsten uit opdrachten van de gemeente(n)

Toelichting

Het transitieplan BaanStede is eind 2015 gestopt. BaanStede heeft opdracht gekregen om 'going concern' verder te gaan, in afwachting van besluitvorming in de acht gemeenten die de toekomstige rol van BaanStede nader zal bepalen. De 'going concern' zal worden verwerkt in de begroting 2017-2020. Het resultaat in 2015 valt aanzienlijk minder negatief uit dat begroot. Het tekort wordt naar verwachting 1,3 miljoen. Dat heeft te maken met extra middelen die BaanStede heeft kunnen aantrekken van Cedris, door loonontwikkeling in de SW die minder groot was dan begroot, en dat BaanStede in aanloop naar de transitie heeft gesneden in overheadkosten. Door het stoppen van het transitieplan en de opdracht 'going concern' verder te gaan zal per jaar bekeken moeten worden hoe de kostenontwikkeling in BaanStede zich verhoudt tot de toekomst en het financiële kader dat de raad heeft gesteld, namelijk dat het tekort van BaanStede in 2019 niet meer mag zijn dan 3,6 miljoen euro. Voor 2015 is de taakstelling gerealiseerd.

11.7.2 Effectiever en efficiënter inkopen

Omschrijving maatregel

Deze maatregel betreft de gemeentebrede inkooptaakstelling

Toelichting

Het is gelukt om in 2015 voor de begroting 2016 en verder te komen tot voorstellen die de taakstelling volledig kunnen invullen.

11.7.3 Ombuiging staf en ondersteuning

Omschrijving maatregel

Het reduceren van de omvang van Staf & Ondersteuning (S&O) door innovatie en bezuiniging.

Toelichting

Het is niet gelukt om in 2015 te komen tot een structurele invulling van deze taakstelling. Voor 2016 en verder is er wel materiële invulling gevonden vanuit bedrijfsvoering. Het voorstel komt in de Kadernota 2017 en de Burap 2016 naar de raad.

13.2.6 Verminderen van het adviseren over vergunningsaanvragen aan burgers, bedrijven

Omschrijving maatregel

Door een terugval in het aantal vergunningaanvragen is er eveneens minder behoefte aan advisering bij vergunningaanvragen.

Toelichting

Inhoudelijk zijn we met het ontkaderen goed op koers. Zo is er een mogelijkheid om een burenaakkoord aan te gaan, is er nieuw geluidbeleid en wordt er gewerkt aan nieuw parkeerbeleid. Maatschappelijk hebben deze aanpassingen of nieuwe regels veel opgeleverd. Er wordt meer ruimte gegeven voor individuele gevallen. Deze extra ruimte levert aan de andere kant ook meer maatwerk voor de organisatie op. Hierdoor neemt de druk op de gemeentelijk capaciteit toe.

13.9.1 Verminderen van het aantal leidinggevend

Omschrijving maatregel

Op basis van een recente benchmark is gebleken dat Zaanstad naar verhouding veel leidinggevend heeft. Het aantal leidinggevend zal daarom worden teruggebracht.

Toelichting

Door op verschillende plekken, waaronder op directieniveau, te werken met een grotere span of control is een structurele oplossing gevonden voor deze taakstelling.

14.1.3 Omvormingen in de openbare ruimte

Omschrijving maatregel

Het aanpassen van de openbare ruimte of de voorzieningen daarin, zodat de onderhoudslasten afnemen.

Toelichting

Tekst Jaarrekening: In 2014 en 2015 is € 208.000 besteed om openbaar groen aan te passen om te komen tot lagere structurele onderhoudslasten. Verouderde beplantingsvakken zijn gerenoveerd. Hoewel dit in de beginjaren meer onderhoud vraagt zijn de kosten, wanneer de beplanting zich sluit, lager dan voorheen. Daarnaast is de gemeente bezig met het omvormen van groen. Hierbij gaat het erom dat dure groensoorten (sierbeplanting) wordt omgezet naar goedkopere groensoorten, zoals gras. Tot en met 2015 is in totaal een areaal 32.000 m² omgevormd en de verwachting is dat eind 2016 in totaal 66.000 m² is omgevormd. Eind 2018 heeft de investering voor de omvorming van het groen zich terugverdiend en vanaf dat moment is er sprake van daadwerkelijke kostenbesparing zoals dat werd beoogd in de begroting 2014-2017 (zie onderstaand).

Jaar	Areaal omvormingen (m ²)	Kosten omvormingen(€)	Kostenbesparing in betreffende jaar
2014	7.700	25.000	10.000
2015	25.000	109.000	35.000
2016	16.400	90.000	64.000
2017	16.800	83.000	95.000
2018	0	0	103.000
2019	0	0	103.000
2020	0	0	103.000

14.1.5 Afstoten beheer en onderhoud watergangen

Omschrijving maatregel

De overdracht van het beheer en onderhoud van watergangen aan het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK).

Toelichting

In 2015 is in beeld gebracht dat van de 83 km aan watergangen die bij Zaanstad in beheer zijn, er 73 km kunnen worden overgedragen aan het HHNK. Afsproken is dat vanwege de hogere onderhoudsbehoefte in het stedelijk gebied door (zwerf)afval en botulismebestrijding, deze werkzaamheden voor rekening blijven van de gemeente. Verwacht wordt dat de overdrachtscontracten in de eerste helft 2016 worden ondertekend en dat het waterschap met de najaar schouw 2016 haar nieuwe beheer- en onderhoudstaken zal gaan oppakken.

14.4.1 Centrale regie betaald parkeren

Omschrijving maatregel

Het doel van dit voorstel is om te komen tot een professionelere, flexibele aansturing voor de uitvoering van het product 'fiscaal parkeren' en hiermee tot een efficiencyvoordeel te komen. De belangrijkste onderdelen hiervan zijn:• Verantwoording: alle kosten en baten m.b.t. betaald parkeren komen samen.• Communicatie: één aanspreekpunt voor betaald parkeren, zowel voor interne partners als externe partijen.• Coördinatie: integrale afstemming van parkeertoezicht, uitvoerend beleid, financiële sturing, inrichten fysieke omgeving, managementinformatie op 1 plek.• Efficiëntie: optimale flexibiliteit van de inzet van parkeertoezicht en afstemming op het naleef gedrag.• Financiën: professionele sturing op kosten en baten. Informatie: scherpere sturing op managementinformatie en beleidsinformatie.

Toelichting

Het doel van de handhaving op betaald parkeren, het naleefgedrag van de parkeerders bevorderen, ligt op koers. Door de fiscaal toezichthouders informatie gestuurd in te zetten is het naleefgedrag van de betalende parkeerder omhoog gegaan. Aan inkomsten parkeergeld (+ 152 K) en parkeervergunningen (+ 77 K) kwam in 2015 substantieel meer binnen dan begroot. Een gevolg van meer betalende parkeerders en meer parkeervergunningen is dat het aantal opgelegde naheffingsaanslagen, als gevolg van niet betalen voor parkeren, minder wordt. Er worden immers minder overtredingen gepleegd. Op de opgelegde naheffingsaanslagen werd in 2015 minder gerealiseerd (-373 K) dan begroot. De digitalisering van de parkeer- en bezoekersvergunningen is nagenoeg afgerond. De digitalisering van het kentekenparkeren is afgerond."

14.7.1 Reduceren kosten bedrijfsvoering

Omschrijving maatregel

Het domein Bedrijfsvoering is volgend op de ontwikkelingen in de organisatie. Dat betekent dat de bedrijfsvoering formatief meebeweegt met de krimp van de organisatie door enerzijds minder werkaanbod en anderzijds doordat ingezet wordt op verdere efficiencyverbetering. De efficiencyverbetering zal hand in hand gaan met het verder uitbouwen van het huidige kwaliteitsniveau van de bedrijfsvoering om de ingezette richting en om andere organisaties te ondersteunen in hun bedrijfsvoering verder gestalte te geven. Binnen de organisatie wordt ernaar gestreefd het percentage voor de inzet van staf en ondersteuning op maximaal 24% te houden. Voor deze ombuiging is uitgegaan van 4 FTE reductie vanaf 2015 oplopend tot 12 FTE in 2017.

Toelichting

In 2015 is een analyse opgesteld waaruit blijkt dat de kosten op de bestaande taken van bedrijfsvoering kunnen worden verlaagd. De taakstelling kan daarmee structureel worden ingevuld. Volgende de laatste meting van Vensters voor Bedrijfsvoering ligt het percentage ondersteunende functies op circa 20%. Dit percentage zal als gevolg van de invulling verder zakken. Voor nieuwe taken en ambities zal in het vervolg capaciteit moeten worden aangevraagd.

14.9.2 WMO huishoudelijke hulp

Omschrijving maatregel

In het regeerakkoord was opgenomen dat alleen mensen die het echt niet anders kunnen regelen, aanspraak kunnen maken op hulp bij het huishouden. Dit ging gepaard met een budgetkorting van 75%. Door het zorgakkoord is de maatregel verzacht en nu is het de bedoeling dat het budget vanaf 2015 met 40% wordt gekort. Voor 2014 staat een korting van 6% ingeboekt.

Toelichting

Door meevallers bij de laatste circulaire was de bezuinigingsopgave voor hulp bij huishouden minder groot dan gedacht. We komen uit met het bedrag dat in de begroting was opgenomen. We indiceren strenger maar het lukt nu steeds om huishoudelijke hulp in te zetten waar dat nodig is.

14.9.6 Vergunningverlening

Omschrijving maatregel

Door een veranderende rol in stedelijke ontwikkeling 2 miljoen euro bezuinigen op personeelslasten.

Toelichting

15.11 Minder secretariële ondersteuning

Omschrijving maatregel

Omdat het aantal leidinggevenden de komende jaren afneemt, kan ook de capaciteit van de secretariële ondersteuning dalen. De bezuinigingsreeks is als volgt: 0 (2015), -60 (2016), -120 (2017), -120 (2018) De mutatie is al financieel gekort op de lonen, echter de formatie die ingeleverd moet worden moet nog worden toegewezen.

Toelichting

Om de taakstelling toch te kunnen realiseren wordt de koppeling met leidinggevenden los gelaten en wordt met de organisatie gekeken naar een toekomstbestendig takenpakket dat rekening houdt met ontwikkelingen op het vlak van digitale hulpmiddelen en toenemende digitale vaardigheden van de medewerkers binnen de organisatie

15.2 Efficiency- en aanbestedingsvoordelen maatwerktaken

Omschrijving maatregel

Door de maatwerktaken van de GGD nog verder te integreren in de aanpak van de wijkteams, en deze producten bijvoorbeeld in te kopen door het aan te bieden bij meerdere aanbieders, is een bezuiniging te realiseren. Een onderdeel van deze efficiëncyslag zou zijn het synchroniseren van de verschillende overleg- c.q. escalatietafels die zich met casuïstiek besprekingen (zgn. vangnet) bezighouden. Dit vraagstuk betreft overigens niet alleen de GGD maar heeft betrekking op alle organisaties die zich met dit aspect bezighouden (AMHK, bemoeizorg, Oggz-toegang, Veiligheidshuis, factteam, etc.). Ook het delen van gezamenlijke huisvesting kan hiervan een onderdeel zijn. Uitgangspunt is dus het verminderen van de organisatiekosten.

Toelichting

De bezuiniging van € 46.000 die gepland stond voor 2015 is gerealiseerd in 2015. Het samenvoegen van overlegtafels is een taak die constant aandacht vraagt omdat steeds nieuwe initiatieven ontstaan vanuit Rijksbeleid of regionale ontwikkelingen. De gemeente zet in op het voorkomen van nieuwe overlegtafels om extra organisatiekosten te voorkomen of beperken.

15.5 Digitalisering werkprocessen

Omschrijving maatregel

De afgelopen jaren zijn al veel dienstverleningsprocessen gedigitaliseerd. De nadruk is daarbij gelegd op de processen in het Klant Contact Center. Een zelfde aanpak is ook mogelijk op andere processen. Door alle processen en poststromen te digitaliseren, voldoet de gemeente aan de eis van minister Plasterk om in 2017 alle transacties digitaal te kunnen afhandelen. Voor mensen die daartoe niet in staat zijn, blijft een analoge afhandeling mogelijk. De processen worden daarmee minder arbeidsintensief, waardoor een bezuiniging te realiseren is. Omdat het opnieuw ontwerpen van de werkprocessen en het digitaliseren daarvan tijd vergt, gaat de bezuiniging in vanaf 2017.

Toelichting

We slagen erin om de processen steeds verder te digitaliseren en de administratieve processen te vereenvoudigen. Het is dan ook realistisch dat de taakstelling wordt geëffectueerd.

15.6 Minder formatie door vermindering regeldruk

Omschrijving maatregel

Het college zet de komende jaren sterk in op vermindering en vereenvoudiging van de lokale regelgeving. Ook zal het college bij andere overheden lobbyen als bestaande regelgeving als knellend wordt ervaren of onbedoelde effecten heeft. Bij mogelijk conflicten tussen de gemeente en belanghebbenden zet de gemeente eerst in op overleg, dan mediation en ten slotte wordt pas gebruik gemaakt van boetes en/of procedures. Met deze aanpak kan op termijn worden bezuinigd op capaciteit van handhaving en juridische zaken.

Toelichting

Bij de Jaarrekening 2015 staat deze opgave 'op koers'. In de begroting is opgenomen dat de taakstelling verminderen regeldruk in 2017 een generieke besparing van 300.000 Euro oplevert oplopend tot 500.000 Euro in 2018. Het college heeft de raad begin 2016 geïnformeerd over de stand van zaken van het uitvoeringsprogramma Verminderen regeldruk en de taakstelling: Zaanstad heeft de laatste jaren nadrukkelijk ingezet op maatwerk, ontkaderen, de informele methode en het verminderen van procedures en regeldruk. Zaanstad is goed op weg in de ambitie om ervaren regeldruk te verminderen. Omdat Zaanstad goede dienstverlening aan bewoners, organisaties en bedrijven belangrijk vindt, kiezen we ervoor om hier onverminderd op in te zetten. Hierdoor wordt de taakstelling niet bereikt. De effecten worden betrokken bij de Kadernota.

15.7 Verhuur stadhuis

Omschrijving maatregel

De gemeente werkt in toenemende mate met vele partners samen aan het realiseren van beleidsdoelstellingen. Het samenwerken met deze partners wordt eenvoudiger als ze zich dichtbij bevinden. Door het huisvesten van partners in het stadhuis kan enerzijds de samenwerking worden versterkt en anderzijds worden extra baten gerealiseerd. Ook worden de faciliteiten in het stadhuis dan beter benut. Omdat de organisatie krimpt, komt er meer ruimte in het stadhuis. De gemiddelde bezetting van de werkplekken is inmiddels 50%, de piekbelasting is circa 70%. Door het krimpen van de organisatie worden de vaste kosten per formatie hoger. Daar komt bij dat er de komende jaren ook dekking wegvalt voor een deel van de vaste kosten in de grondexploitaties. Een bestaand voorbeeld is de vestiging van het Veiligheidshuis in het stadhuis. Ook kan er gedacht worden aan partners als

Toelichting

Per 1 januari 2016 wordt een gedeelte van de begane grond verhuurd, hierdoor wordt er invulling gegeven aan de taakstelling.

Bijsturen

13.6.3 Buitensportvoorzieningen

Omschrijving maatregel

Door in te zetten op meer samenwerking van sportverenigingen onderling en zelforganisatie, moet er efficiënter worden omgegaan met de beperkt beschikbare middelen. De subsidies voor sport worden vanuit dit uitgangspunt tegen het licht gehouden en zullen worden beperkt.

Toelichting

Op 18 december 2014 heeft de raad besloten om de subsidieregeling Meedoen in Sport te wijzigen en vanaf 1 augustus 2014 een bijdrage te vragen voor het gebruik van kunstgrasvelden. De bezuinigingsopgave wordt deels opgevangen door de veranderde normbedragen en grondslagen in de subsidieregeling. Eén van de consequenties is dat het subsidiepercentage voor het onderhoud wordt bijgesteld van 50% naar 45%. Het andere deel wordt ingevuld door de bijdrage van de verenigingen voor het gebruik van kunstgrasvelden en kunststofbanen. In 2015 is het restant van de taakstelling die niet kan worden ingevuld € 100.000. Deze taakstelling kan in 2015 voor een belangrijk deel niet worden gerealiseerd omdat de subsidie aanvragen voor 2015 onder de huidige versie van de subsidieregeling behandeld moeten worden. En het is niet meer mogelijk om de verenigingen voor het jaar 2015 tijdig te informeren over een verlaging van het subsidiebedrag. Bovendien wordt door de invoerdatum van 1 augustus de bijdrage relatief minder. Het college heeft besloten om het niet gerealiseerde deel van de taakstelling "Onderhoudssubsidies buitensportaccommodaties" ad € 100.000 in 2015 melden als overschrijding op het product "Sportvoorzieningen" in programma 3 "Maatschappelijke Voorzieningen" bij de Burap 2015. Vanaf 2016 wordt de taakstelling structureel gerealiseerd.

15.1 Bewindvoering budgetbeheer zelf uitvoeren

Omschrijving maatregel

We gaan de bewindvoering van het budgetbeheer zelf uitvoeren. Dit levert een besparing op van netto (100) op het budget uitvoering bijzondere bijstand.

Toelichting

De gemeente zet conform de vastgestelde visie en strategie armoedeopgave in op vroegsignalering en preventie om verdere groei van bewindvoering te voorkomen. Mocht bewindvoering toch nodig zijn dan wil de gemeente meer grip krijgen op de kwaliteit en de integraliteit van het aanbod in relatie tot de ondersteuning die vanuit de Sociale Wijkteams of Jeugdteams geboden wordt. De gemeente start in 2016 met een project bewindvoering om bovenstaande doelstellingen te realiseren.

Niet (volledig) haalbaar

14.3.1 Versoberen arbeidsvoorwaarden

Omschrijving maatregel

Een groot deel van de arbeidsvoorwaarden ligt vast in een CAO. Daar wordt landelijk over onderhandeld. Een deel van de arbeidsvoorwaarden is specifiek Zaans en is opgenomen in het Sociaal Kader. Op 1 januari 2014 loopt het huidig sociaal kader af en zal een nieuw sociaal kader moeten worden opgesteld. Het college is van mening dat in deze tijden de arbeidsvoorwaarden versoerd mogen worden waar dat mogelijk is. Dat geldt voor bijvoorbeeld het voorkomen van uitbetalen van overwerk door goed te roosteren, het verminderen van de mogelijkheid om diverse regelingen te stapelen etc. Ook zal worden onderzocht om medewerkers meer eigen verantwoordelijkheid te geven bij het vormgeven van hun carrière. Daardoor zouden de administratieve lasten kunnen dalen. Voor dit pakket van maatregelen geldt dat ze worden opgenomen in een nieuw sociaal kader dat moet worden besproken met het Georganiseerd Overleg.

Toelichting

Zoals toegelicht in de Burap kon deze taakstelling niet volledig worden gerealiseerd.

15.3 Meer efficiency en effectiviteit AMHK, OGGZ

Omschrijving maatregel

De gemeente betaalt via de gemeenteschappelijke regeling GGD nu aan deze taken mee. Omdat we via de Brede Doeluitkering meer middelen ontvangen, ontstaat er ruimte in de algemene middelen. Wel geldt dat we ook de gehele rijkskorting op de Jeugdzorg nog moeten kunnen opvangen. Deze maatregel gaat dus niet ten koste van geleverde diensten en producten.

Toelichting

Het aantal meldingen loopt op. Het is nog onvoldoende duidelijk wat daarvan de oorzaak is en of dat Zaanstad of de regiogemeenten betreft. Bovendien is het werkveld nog volop in beweging. Het is te vroeg om te kunnen zeggen of deze bezuiniging uiteindelijk haalbaar zal zijn.

15.9 Locatie Jongerenloket

Omschrijving maatregel

Door de toegang anders te organiseren en te vereenvoudigen, kan de huurovereenkomst voor de locatie van het Jongerenloket per 1 februari 2016 worden stopgezet. Dit levert een besparing op van (30) vanaf 2016.

Toelichting

Uit het onderzoek naar de positionering van het jongerenloket is gebleken dat de dienstverlening van het jongerenloket complementair is aan het onderwijs, sociaal wijkteam en de jeugdteams. Het jongerenloket is verhuisd naar een nieuwe locatie maar de schaalvoordelen op de huisvesting zijn nog niet gerealiseerd.

Voortgang opvolging auditaanbevelingen

Inleiding

In de jaarrekening wordt gerapporteerd over de voortgang op de opvolging van de aanbevelingen naar aanleiding van de volgende onderzoeken en audits:

1. Onderzoeken van de Rekenkamer Zaanstad;
2. Bevindingen over de jaarrekeningcontrole door de accountant;
3. Collegeonderzoeken (213a-audits) uitgevoerd door Control in opdracht van het college.

In de voortgangsrapportage worden de rekenkamer- en collegeonderzoeken opgenomen die maximaal 2,5 jaar oud zijn. In de regel vindt namelijk binnen 2,5 jaar een opvolgingsonderzoek (of follow up audit) plaats. In de Jaarrekening 2015 worden daarom de rekenkamer- en collegeonderzoeken uit de 2^e helft van 2013 en later opgenomen.

De accountant toetst jaarlijks de opvolging van haar aanbevelingen. Daarom worden in de jaarrekening alleen de aanbevelingen uit het voorgaande accountantsverslag opgenomen.

Wanneer een aanbeveling is gerealiseerd, wordt deze niet meer meegenomen in de volgende rapportage. De nummering van de oorspronkelijke aanbevelingen blijft gehandhaafd.

Onderzoeken Rekenkamer Zaanstad

Organisatieontwikkeling in Zaanstad (november 2013)

Nr.	Aanbeveling	Sector/ proceseigenaar	Stand van zaken Jaarrekening 2014	Stand van zaken Jaarrekening 2015
1.	<p>Over de organisatieontwikkeling wordt minimaal jaarlijks in een separaat document door het college aan de raad gerapporteerd conform de adviezen van de Rekenkamer.</p> <p>Aandachtspunten o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doelen voor verdere ontwikkeling van de organisatie; • Hoe is rekening gehouden met opvattingen van medewerkers? • Hoe blijft het college navolgbaar? 	<i>Afdeling P&O</i>	Op koers	Op koers
2.	<p>Tevens wordt in bovengenoemde rapportage aangegeven hoe het college invulling geeft aan de volgende aanbevelingen van de Rekenkamer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbeter het verwachtingenmanagement: wees duidelijk wat met de inbreng van medewerkers wordt gedaan. • Improviseer weloverwogen en blijf navolgbaar. • Informeer indien zinvol de gemeenteraad. • Verbeter de communicatie naar de medewerkers, zodat ook voor hen het college navolgbaar is. 	<i>Afdeling P&O</i>	Op koers	Op koers

Toelichting:

1.	<p>In maart 2015 is er naar aanleiding van het rekenkamer onderzoek van 2013 een presentatie gegeven in de raad over de organisatieontwikkeling. Een onderdeel van deze presentatie ging over de uitkomsten van het cultuuronderzoek dat de Hogeschool van Amsterdam in de ambtelijke organisatie van de gemeente Zaanstad heeft uitgevoerd. Een van de uitkomsten van dit onderzoek uit 2014 is dat de ambtelijke organisatie risicomijdend gedrag vertoont. Voor een aantal raadsleden gaf de presentatie aanleiding de vraag te stellen of er een relatie is tussen het functioneren van de raad en het geconstateerde risicomijdende gedrag. Het college heeft daarom besloten nader onderzoek te laten verrichten naar de oorzaken en achtergronden van dit risicomijdend gedrag.</p>
2.	

Afwikkeling van niet-fiscale bezwaren (januari 2014)

Nr.	Aanbeveling	Sector/ proceseigenaar	Stand van zaken Jaarrekening 2014	Stand van zaken Jaarrekening 2015
1.	a. Maak een keuze over de mate waarin bezwaren informeel zullen worden afgehandeld en draag deze keuze uit via de gemeentelijke informatiekanalen.	<i>Afd. Juridische Zaken</i>	Op koers	Op koers
2.	Wikkel bezwaren met behulp van de informele methode systematisch en procesmatig af, wees gericht op leren en leg gesprekken en afspraken met bezwaarmaker vast.	<i>Afd. Juridische Zaken</i>	Op koers	Gerealiseerd
3.	Investeer in de informele methode door training van personeel, zorg dat de methode ook wordt toegepast en gun de methode tijd om zich te bewijzen.	<i>Afd. Juridische Zaken</i>	Op koers	Gerealiseerd
5.	Beschouw een bezwaar enkel als ingetrokken, wanneer de bezwaarmaker hier per email of post mee akkoord is gegaan.	<i>Afd. Juridische Zaken</i>	Bijsturen	Gerealiseerd
6.	Richt de organisatie zo in dat onrechtmatigheden (bijv. overschrijding wettelijke termijn) snel worden gesignaleerd en voor zover mogelijk worden hersteld en in de toekomst voorkomen.	<i>Afd. Juridische Zaken</i>	Op koers	Gerealiseerd

Toelichting:

1.	a. Informele methode wordt voor alle bezwaren toegepast en hierover wordt in de individuele zaken met de bezwaarmaker gecommuniceerd. Communicatie op website etc. moet nog plaatsvinden. Planning was dit te koppelen aan indienen digitaal bezwaarschrift. Sinds 1 juni 2015 is mogelijkheid indienen digitaal bezwaarschrift gecommuniceerd. In de bezwaarclausule moet dit nog worden verwerkt . Dan volgt communicatie op de website. Planning 1 ^e kwartaal 2016
2.	Afspraken met bezwaarmaker worden schriftelijk vastgelegd. Informele methode wordt in nieuwe applicatie Mozard sinds 1 juni 2015 systematisch en procesmatig vastgelegd.
3.	Training van personeel jaarlijks terugkerend. Methode wordt dagelijks toegepast (bellen bij ieder bezwaarschrift dat binnen komt), kennis en ervaring wordt onderling uitgewisseld.
5.	Wanneer een bezwaarmaker mondeling heeft aangegeven zijn bezwaar in te trekken dan wordt dit schriftelijk bevestigd.
6.	Applicatie Mozard geeft inzicht in beslistermijnen en mogelijkheid om daarop te sturen

Verkenning omzetting recht van erfpacht in vol eigendom (januari 2014)

Nr.	Aanbeveling	Sector/ proceseigenaar	Stand van zaken Jaarrekening 2014	Stand van zaken Jaarrekening 2015
1	Stel de gemeenteraad in de gelegenheid om haar wensen en zienswijze kenbaar te maken over de eventuele voorgenomen wijzigingen in de uitvoeringsregels voor omzetting van het recht van erfpacht naar vol eigendom.	<i>Afdeling Grondzaken</i>	Op koers	Gerealiseerd
2	Informeert erf-pachters persoonlijk over wijzigingen in de uitvoeringsregels of de parameters met ingrijpende gevolgen voor de erf-pachters en verbeter de informatievoorziening op de website over de erfpacht.	<i>Afdeling Grondzaken</i>	Op koers	Gerealiseerd

Toelichting:

1.	De gemeenteraad heeft op 27 augustus 2015 een positieve zienswijze afgegeven op de uitvoeringsregels erfpacht
2.	In oktober 2015 zijn de nieuwe uitvoeringsregels gepubliceerd. de internetpagina is aangepast en er heeft een publicatie in het Zaans Stadsblad plaatsgevonden. De nieuwe brochure is in januari 2016 uitgegeven

Zaanstad en HVC. Afstand nemen van afval (mei 2014)

Nr.	Aanbeveling	Sector/ proceseigenaar	Stand van zaken Jaarrekening 2014	Stand van zaken Jaarrekening 2015
1	Breng de huidige constructie (via een gemeenschappelijke regeling en met verstrekkende garanties en verplichtingen) inclusief de keuzes en afwegingen die hieraan ten grondslag lagen, helder in kaart en zorg dat deze kennis behouden blijft.	<i>Afd. Netwerken & Markten</i>	Op koers	Gerealiseerd
2	Breng in overleg met de andere aandeelhouders de constructie in lijn met de publieke taak en maak daarbij duidelijke keuzes en afwegingen.	<i>Afd. Netwerken & Markten</i>	Op koers	Op koers
3	Ga na in hoeverre de constructie in strijd is met relevante regels en pas indien nodig de constructie aan.	<i>Afd. Netwerken & Markten</i>	Op koers	Op koers
4	Stel een informatieprotocol op dat is	<i>Afd. Netwerken</i>	Op koers	Op koers

Nr.	Aanbeveling	Sector/ proceseigenaar	Stand van zaken Jaarrekening 2014	Stand van zaken Jaarrekening 2015
	gericht op bewuste invloedmomenten van de stakeholders.	<i>& Markten</i>		
5	Evalueer de verbonden partij en zorg daarbij voor een exit-strategie.	<i>Afd. Netwerken & Markten</i>	Op koers	Op koers

Toelichting:

1	Dit is in AIJZ verband in kaart gebracht. Dit punt kwam in het rekenkamer rapport terug bij alle vier aan AIJZ deelnemende gemeenten.
2	Deze aanbeveling is deels reeds in behandeling, door HVC op verzoek van de aandeelhouders. In de AvA van december 2014 is namelijk besloten de mogelijkheden te onderzoeken om de financiering van HVC te herstructureren. In dit kader komen de hoofdelijke garantstelling en de risico's die hieraan mogelijk verbonden zijn ook aan de orde. De uitvoering van een deel van deze aanbeveling, namelijk om te onderzoeken of HVC constructie de meest effectieve en efficiënte vorm is om de publieke taak van afvalverwerking te verwezenlijken, wordt opgepakt in het kader van de bestuursopdracht. Dit wordt in vervolg op de visie HVC in 2016 in de raad besproken.
3	In de AvA van december 2014 is besloten om dit door HVC op te laten pakken. In 2016 volgt rapport van de HVC over de mogelijke strijdigheid met Europese aanbestedingsregels.
4	In de AvA van december 2014 is ingestemd met een voorstel van HVC voor gerichte informatie aan stakeholders voor en na de AvA. De communicatie naar de aandeelhouders is sterk verbeterd. Voorafgaand aan de AvA wordt de agenda verzonden en een samenvatting van de AvA ontvangt de raad. In 2016 wordt dit in een informatieprotocol vervat.
5	Deze aanbeveling wordt opgepakt in het kader van de bestuursopdracht. Gereed; december 2016.

Transformatie zorg voor de jeugd Zaanstad (februari 2015)

Nr.	Aanbeveling	Sector/ proceseigenaar	Stand van zaken Jaarrekening 2015
1	Ontwikkel een leerprogramma waarin periodiek lessen getrokken worden van de werkwijze in de Jeugdteams.	<i>Sectorhoofd services</i>	Op koers
2	Maak gebruik van de verschillen tussen de Jeugdteams om te leren wat de 'juiste dingen' zijn.	<i>Sectorhoofd services</i>	Op koers
3	Verhelder de regierol van de Jeugdteams.	<i>Sectorhoofd services</i>	Op koers
4	Verbeter het risicomanagement en informeer de raad transparanter over de beheersmaatregelen.	<i>Sectorhoofd services</i>	Op koers
5	Zorg dat de raad kan monitoren of aannames uitkomen.	<i>Sectorhoofd services</i>	Op koers

Toelichting:

1	<p>In 2015 is een themabijeenkomst georganiseerd voor alle jeugdteammedewerkers waarin ingegaan is op de pijlers. Daarnaast zijn er bijeenkomsten geweest tussen onderwijs en jeugdteams en centra jong en jeugdteams om van elkaar te leren. Verder is er gedurende het jaar gewerkt aan een leertraject voor alle jeugdteammedewerkers waarin gewerkt moet worden aan het ontwikkelen van de werkwijze en waarin de jeugdteams leren van elkaar. Dit is in samenspraak met de projectleiders van de jeugdteams gedaan en de bijeenkomsten voor de medewerkers starten in januari 2016.</p> <p>Vanuit de hoofdaanbieders van de jeugdteams worden de jeugdteamleden jaarlijks op verschillende onderwerpen geschoold en hun expertise bijgehouden. Zo zijn alle teamleden geschoold in Triple P, zijn er cursussen over omgaan met doelgroepen gehouden vanuit bijvoorbeeld MEE en zijn medewerkers geschoold door JBRA over veiligheid.</p>
2	<p>Binnen het leertraject staat het leren van elkaar en het komen tot een gemeenschappelijke basis centraal. Ieder jeugdteam heeft zijn eigen kleur, maar om in iedere wijk kwaliteit te kunnen leveren, leren de jeugdteams van elkaars ervaringen en komen ze zo tot een gemeenschappelijke visie op verschillende onderdelen. Is onderdeel van het leertraject.</p>
3	<p>Voor veiligheidsdomein liggen er nu werkafspraken op papier. De werkafspraken zijn in samenspraak met de veiligheidspartners en de projectleiders van de jeugdteams beschreven. Implementatie daarvan loopt, onder andere door middel van een themabijeenkomst over veiligheid. Verder maakt invulling regierol een belangrijk onderdeel uit van leertraject, ook bij andere thema's.</p>
4	<p>De risico inschatting wordt twee keer per jaar geactualiseerd: bij de jaarrekening en de begroting, hierbij worden de genomen beheersmaatregelen ook benoemd. Deze kunnen ertoe leiden dat de inschatting van het risico lager is.</p>
5	<p>Door het college wordt twee keer per jaar een rapportage over de voortgang van de transformatie aangeboden. Onderdeel van deze rapportage is de ontwikkeling van de Jeugdzorg in Zaanstad. Verder wordt er regelmatig een 3D-carré georganiseerd waar specifieke onderwerpen mbt de transformatie kunnen worden besproken. Zo blijft de gemeenteraad op de hoogte van de meest recente ontwikkelingen.</p>

Accountant

Aanbevelingen accountantsverslag bij jaarrekening 2014

Nr.	Aanbeveling	Sector/ proceseigenaar	Stand van zaken Jaarrekening 2015
1	Verbonden Partijen: Neem aanvullende onderwerpen als solvabiliteit, liquiditeit, fiscale risico's en claimrisico's expliciet in de vragenlijsten op.	<i>Control</i>	Op koers
2	Verbeter het proces van het verrekenen van inkomsten (n.a.v. fout bij toerekening inkomsten thuiswonende kinderen)	<i>Hoofd Services</i>	Gerealiseerd
3	Richt een nieuwe procedure in voor het toekennen van boetes naar aanleiding van de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB).	<i>Hoofd Services</i>	Op koers
4	Onderbouwd vastleggen of een onttrekking voldoet aan het BBV, en of de onttrekking aan overlopende passiva inzake meerjarige projecten consistent wordt toegepast	<i>Control</i>	Gerealiseerd
5	De zaalhuur bij Hotel Inntel overschrijd de Europese aanbestedingsdrempel, deze is verzuimd te melden. Deze dienst wordt aanbesteed.	<i>Facilitair</i>	Op koers
6	Drie decentralisaties: spreek met samenwerkingspartners af over de wijze waarop omgegaan wordt met het afleggen van verantwoording over geleverde prestaties en over de handelingswijze in onvoorziene situaties, zoals budgetoverschrijdingen of het ontstaan van wachtlijsten. Dit is met name van belang omdat de gemeenten aangeeft geen solidariteitsafspraken te hebben gemaakt met de samenwerkende gemeenten met betrekking tot jeugdhulp. Gezien de onzekerheid over de vraagontwikkeling en de kosten van zorg is het raadzaam hierbij stil te staan en scenario's te ontwikkelen.	<i>Control</i>	Op koers
7	Pas de inrichting van het proces inkomende subsidies zodanig aan dat de besteding van de subsidies gedurende de bestedingstermijn actief wordt gemonitord.	<i>Proceseigenaar inkomende subsidies/</i>	Gerealiseerd
8	Verbeteren van de VIC op complexere posten in de balans en hierop aanpassen van werkprogramma's.	<i>Control</i>	Op koers

Toelichting:

1	Zie follow up audit toezicht verbonden partijen
2	Toerekening inkomsten thuiswonende kinderen is niet langer relevant.
3	Voor Q2 staat een procesoptimalisatie gepland voor het gehele boeteprocess nav de CRvB-uitspraken en nieuwe wetgeving.
4	Voor alle reserves en voorzieningen is er inmiddels een apart document waaruit blijkt of de reserve/ voorziening voldoet aan de BBV
5	Aanbesteding staat gepland voor Q1 2016
6	Zaanstad is constant in gesprek met de samenwerkingspartners op verschillende niveaus.
7	Het proces is op nieuw ingericht. Er kan beter gestuurd worden op data.
8	De werkzaamheden voor de controle van de balansposten zijn aangepast op basis van de aanbevelingen.

Collegeonderzoeken (213a-audits)

Follow up audit Subsidieverstrekking (17 juli 2012)

Nr.	Aanbeveling	Sector/ proceseigenaar	Stand van zaken Jaarrekening 2014	Stand van zaken Jaarrekening 2015
2	Vraag instellingen in hun verantwoording (jaarverslag) een duidelijk overzicht op te nemen van afgesproken prestatie – geleverde prestatie – verklaring bij afwijking.	<i>Proceseigenaar uitgaande subsidies</i>	Op koers	Gerealiseerd
3	Geef opdracht tot het uitvoeren van een onderzoek naar de meeste optimale vorm(en) van sturen en beheersen van gesubsidieerde instellingen.	<i>Proceseigenaar uitgaande subsidies</i>	Op koers	Op koers
8	Richt het proces 'Ontwikkelen subsidieregeling' in, zodat beleidsregels op een eenduidige manier tot stand komen.	<i>Proceseigenaar uitgaande subsidies</i>	Op koers	Gerealiseerd
9	Geef vervolgens opdracht aan de lijn om de beleidsregels aan te scherpen of, bij het ontbreken hiervan, op te stellen.	<i>Proceseigenaar uitgaande subsidies</i>	Op koers	Op koers

Toelichting:

2	Dit is onderdeel van beschikking en uitvoeringsovereenkomst.
3	In het kader van risicomangement wordt onderzocht of dit kan worden ingericht zoals het toezicht op verbonden partijen.
8	Meegenomen bij de herinrichting van het proces en nieuw systeem.
9	Heeft aandacht, op onderdelen zijn beleidsregels al aangescherpt.

Follow up audit Programma Economie (17 oktober 2013)

Nr.	Aanbeveling	Sector/ proceseigenaar	Stand van zaken Jaarrekening 2014	Stand van zaken Jaarrekening 2015
1	Laat het DO een besluit nemen om de Zaanse beleidscyclus daadwerkelijk (verplicht) toe te passen.	<i>Concern- ondersteuning</i>	Op koers	Bijsturen

Toelichting:

1	Er moet opnieuw gekeken worden of de huidige Zaanse beleidscyclus nog wel voldoet nu beleid meer en meer tot stand komt door middel van co-creatie met maatschappelijke
---	---

partijen, vaak in meerdere, kort-cyclische ontwikkelstappen.

Audit evaluatie effectiviteit subsidies (7 november 2013)

Nr.	Aanbeveling	Sector/ proceseigenaar	Stand van zaken Jaarrekening 2014	Stand van zaken Jaarrekening 2015
6	Richt op SharePoint een pagina in met tools die bij evaluaties gebruikt kunnen worden	<i>Proceseigenaar uitgaande subsidies</i>	Op koers	Op koers
10	Ondersteun het gezamenlijk leren in de lijn. Stimuleer gezamenlijk leren. Diverse ontwikkelingen kunnen aanleiding geven om te evalueren. De evaluaties stimuleren het lerend vermogen van de organisatie. Stimuleer dit onder andere door het werken met multidisciplinaire projectteams.	<i>Business Control</i>	Bijsturen	Op koers
11	Borg de uitvoering van de kwaliteit van de evaluaties. Voer intern het gesprek over de werking van de beleidstheorie en de resultaten van de evaluatie. Vervul hierbij een kritische rol. Leg afspraken over de uitvoeringen van evaluaties vast in afdelingsplan / RGA's.	<i>Business Control</i>	Bijsturen	Op koers

Toelichting:

6	Een centrale omgeving voor tools wordt meegenomen bij de control- en leer-instrumenten.
10	De reorganisatie van de sector Control is met name ook gericht op de verbetering van de aansluiting op de lijn.
11	De implementatie van de Strategie op Control impliceert ook het vernieuwen en verbeteren van control- en leer-instrumenten.

Effectiviteit van Bezuiniging 2011-2014 (maart 2015)

Nr.	Aanbeveling	Sector/ proceseigenaar	Stand van zaken Jaarrekening 2015
1	Evalueer alle nieuwe relevante bezuinigingsmaatregelen. Laat de eigenaar van de maatregel aantonen dat de maatregel is behaald. Een maatregel is pas 'gereed' wanneer deze financieel en beleidsmatig is behaald.	<i>Control</i>	Op koers
2	Organiseer bij het opstellen van nieuwe bezuinigingsmaatregelen	<i>Control</i>	Op koers

Nr.	Aanbeveling	Sector/ proceseigenaar	Stand van zaken Jaarrekening 2015
	voldoende tegenkrachten, zodat het plan realistisch en uitvoerbaar is. Maak een businesscase dynamisch, verwerk nieuwe externe ontwikkelingen en meldt de hoofdlijnen in de P&C documenten.		

Toelichting

1.	Doordat er minder/ niet bezuinigd hoeft te worden is de doorontwikkeling van de bezuinigingsmonitor minder hoog geprioriteerd. Voor de toekomstige bezuinigingsmaatregelen wordt een richtlijn/ kader geschreven het opstellen en monitoren van bezuinigingsmaatregelen.
2.	Idem 1

Erfgoedbeleid Zaanstad (oktober 2015)

Nr.	Aanbeveling	Sector/ proceseigenaar	Stand van zaken Jaarrekening 2015
1	Maak één, brede erfgoedvisie waarin alle beleidsonderdelen van cultuurhistorisch erfgoed zijn vertegenwoordigd (monumenten, archeologie, cultuurhistorisch landschap/historische geografie, immaterieel erfgoed). Dit betekent dat de huidige erfgoedvisie, die hoofdzakelijk betrekking heeft op monumenten en immaterieel erfgoed, moet worden aangevuld. Neem als inspirerend voorbeeld het erfgoedbeleid van de gemeente Bergen op Zoom of dat van Rheden.	<i>Vakberaad Erfgoed</i>	Gerealiseerd
	Breid tegelijkertijd het Vakberaad Erfgoed uit met een medewerker archief (immaterieel erfgoed) en de Netwerkontwikkelaar Landschap.	<i>Vakberaad Erfgoed</i>	Gerealiseerd
2	Maak één iemand eindverantwoordelijk voor de regie op de uitvoering van de gehele (en verbrede) erfgoedvisie. Deze strategische coördinatiefunctie verbindt beleid en uitvoering, organiseert de afstemming intern en coördineert de contacten met alle relevante externe partijen.	<i>Directeur Stedelijke Ontwikkeling</i>	Gerealiseerd
3	Maak het van de erfgoedvisie afgeleide uitvoeringsprogramma concreet. Geef per activiteit aan wie	<i>Vakberaad Erfgoed</i>	Gerealiseerd

Nr.	Aanbeveling	Sector/ proceseigenaar	Stand van zaken Jaarrekening 2015
	<p>wat wanneer moet doen en maak een capaciteitsplanning per activiteit. Zet de noodzakelijke verbreding van het erfgoedbeleid alvast in gang met behulp van het uitvoeringsprogramma. Stuur vervolgens actief op de realisatie van het uitvoeringsprogramma: kijk ten minste 2 keer per jaar in het Vakberaad Erfgoed terug naar wat er wel en niet is uitgevoerd en analyseer afwijkingen op de planning.</p>		
4	<p>Bedenk en realiseer passende interventies (bijvoorbeeld een workshop met netwerkontwikkelaars) om intern de zichtbaarheid van Team Erfgoed (inclusief archief) te vergroten en om de (potentiële) synergie met aanpalende beleidsterreinen onder de aandacht te brengen om daarmee de interne samenwerking te versterken en de benutting van erfgoed als inspiratiebron (doelstelling 1) te vergroten.</p>	<p><i>Vakberaad Erfgoed</i></p>	<p>Op koers</p>
5	<p>Zorg ervoor dat de basis van het erfgoedbeleid zo snel mogelijk op orde komt (doelstelling 2). Stel de inventarisaties op van nog ontbrekende categorieën (o.a. negentiende eeuwse houtbouw en wederopbouw) en realiseer de daaruit volgende aanwijzing van monumenten. Maak tevens een gemeentebrede lijst van beeldbepalende panden en zorg voor verankering hiervan in de bestemmingsplannen. Stel in samenwerking met stedenbouw beleid op voor de historische lintbebouwing.</p>	<p><i>Team Monumenten</i></p>	<p>Op koers</p>

Toelichting:

- 1 A. Erfgoedvisie is gemaakt en vastgesteld in december 2015
B. Vakberaad is per 1 januari 2016 uitgebreid.
- 2 De netwerkontwikkelaar erfgoed is verantwoordelijk voor de hele brede visie
- 3 Een nieuw uitvoeringsprogramma is vastgesteld per 1 jan 2016

- 4 Gedurende het jaar 2016 wordt hieraan gewerkt.
- 5 Tijdelijk is er extra inhuur voor aanwijzen monumenten en per 1 jan 2016 een extra fte om deze basis op orde te krijgen.

Follow up audit toezicht verbonden partijen (februari 2015)

Nr.	Aanbeveling	Sector/ proceseigenaar	Stand van zaken Jaarrekening 2015
1	Stel een plan van aanpak op voor de (verdere) implementatie van de nieuwe Nota Verbonden Partijen. Laat het plan vaststellen door directeur Bedrijfsvoering.	<i>Concerncontroller</i>	Op koers
2	Stel een richtlijn op voor dossiervorming per verbonden partij.	<i>Concerncontroller</i>	Op koers
3	Borg dat (na verkiezingen) een nieuw college tijdig vertrouwd wordt gemaakt met het Handboek Bestuurlijke Vertegenwoordiging.	<i>Concerncontroller</i>	Gerealiseerd

Toelichting

1	Voor het implementeren van de nieuwe nota is geen plan van aanpak opgesteld. De acties worden uitgevoerd. Het resultaat is de huidige paragraaf VP bij jaarrekening en begroting.
2	Hier wordt nog aan gewerkt. Stukken kunnen in verschillende dossiers staan of zijn niet geschikt op breed te delen.
3	Waar van toepassing wordt in de staf met de portefeuillehouder besproken wanneer er sprake is van dubbele petten en andere (politieke) dilemma's

Kengetallen bezwaar en beroep

Overzicht ingekomen en afgehandelde bezwaarschriften	2014			2015		
	aantal	Aantal gegrond	% gegrond	Aantal	Aantal gegrond	% gegrond
Bezwaarschriften Ingekomen	1.233			1.122		
Bezwaarschriften Afgehandeld	1.272	278	22%	828	158	19%
Top vier afgehandelde bezwaarschriften						
WWB/Participatiewet	388	112	29%	336	83	25%
Kapvergunning (alleen in 2014 in top 4)	115	72	63%			
Omgevingsvergunningen	98	5	5%	75	1	1,3%
Handhaving	186	25	13%	61	14	23%
Wmo (alleen in 2015 in top 4)				44	12	27%
Afgehandelde beroepszaken						
Afgehandelde beroepszaken	192	29	15%	82	13	16%
Top vier afgehandelde beroepszaken						
WWB	82	16	20%	25	4	16%
Omgevingsvergunningen	29	2	7%	15	1	6%
Handhaving	24	3	13%	7	0	0%
Wmo	7	1	14%	2	0	0%

Het aantal ingekomen bezwaarschriften in 2015 (1.122) is vrijwel identiek aan het aantal in 2014 (1.233). Het aantal ingekomen bezwaren tegen besluiten op grond van de Participatiewet (451) is toegenomen ten opzichte van 2014 (388). Het aantal bezwaren tegen besluiten op grond van de WMO (60) is eveneens toegenomen ten opzichte 2014 (34). Het aantal bezwaren tegen besluiten op grond van de wegsleepverordening (53) is afgenomen ten opzichte van 2014 (139). Dit betreft met name bezwaarschriften tegen weggesleepte fietsen. Het aantal bezwaarschriften tegen Omgevingsvergunningen is gestegen ten opzichte van 2014. Er zijn 154 bezwaren tegen 74 Omgevingsvergunningen binnengekomen. In 2014 zijn 54 bezwaren tegen 28 Omgevingsvergunningen binnengekomen.

De informele bezwarenafhandeling is sinds 2015 een vaste werkwijze. Kort nadat het bezwaarschrift is binnengekomen, wordt contact opgenomen met de burger die het bezwaarschrift heeft ingediend. Vervolgens bepalen burger en gemeente samen wat de beste methode is om het geschil op te lossen. Het aantal bezwaarschriften blijft hetzelfde. De winst zit in het persoonlijk contact met de burger die het bezwaarschrift heeft ingediend en in een snellere afhandeling van zijn bezwaarschrift.

Het percentage ingetrokken bezwaarschriften is in 2015 hetzelfde als in 2014: 41%. Het percentage bezwaarschriften dat zonder hoorzitting wordt afgehandeld stijgt. In 2015 is 62% van de bezwaarschriften afgehandeld zonder hoorzitting, omdat de bezwaarmaker in een informeel gesprek zijn verhaal heeft kunnen doen en heeft aangegeven dat een hoorzitting niet meer nodig is. In 2014 was dit 53% en in 2013 was dit 45%.

Claims

Het aantal schades aan gemeentelijke gebouwen als gevolg van vandalisme en waterschade is stabiel gebleven ten opzichte van de lichte stijging in 2014. Het aantal inbraakschades, dat in 2014 een lichte daling vertoonde, is eveneens stabiel gebleven. In 2015 hebben geen grote branden plaatsgevonden aan gemeentelijke eigendommen. Het uitblijven van branden en vermindering van inbraken zou te maken kunnen hebben met toegenomen preventiemaatregelen. De schoolbesturen krijgen onder andere twee keer per jaar, voor de kerst- en zomervakantie, brand/inbraakpreventietips toegestuurd.

Handhavingsprogramma

Het Handhavingsprogramma 2015 (programma 7) is uitgevoerd. In het onderstaande overzicht zijn de resultaten van een aantal handhavingsthema's vermeld.

Handhavingstaak	Indicator	Resultaat 2014	Resultaat 2015
Veilig uitgaan			
Toezicht en handhaving horeca	aantal periodiek gecontroleerde horeca-inrichtingen	29	126
Toezicht en handhaving verkoop en verstrekken alcohol	aantal leeftijdcontroles slijterijen en supermarkten	120	160
	aantal leeftijdcontroles (para)commerciële inrichtingen en snackbars	31	69
Middelgrote en kleine evenementen	aantal uitgevoerde geluidmetingen bij evenementen waar muziek wordt gedraaid	16	27
Openbare ruimte			
Onjuist aangeboden afvalzakken	aantal verstuurde € 127-brieven	781	691
Fout en hinderlijk parkeren	aantal ontvangen meldingen parkeeroverlast	653	524
	aantal opgelegde parkeerboetes	11.727	15.371
Betaald parkeren	aantal opgelegde naheffingsaanslagen	19.582	16.170
	verhogen betalingsbereidheid	94,0 %	94,3%
Bestaande bouw en ruimtelijke ordening			
Brandveilig gebruik bouwwerken	aantal reguliere uitgevoerde controles bij bouwwerken met risicoklasse A en B	391	238
	aantal reguliere uitgevoerde controles bij bouwwerken met risicoklasse C en D	167	220
Funderingen	aantal gemonitorde bouwblokken	2.951	3.061
Caravanstallingen	aantal gecontroleerde caravanstallingen	-	9
Meldingen			
	aantal ontvangen meldingen bestaande bouwen, ruimtelijke ordening en horeca	578	331

Veilig uitgaan

Het aantal *gecontroleerde horecabedrijven* is in 2015 *verviervoudigd* (126) ten opzichte van 2014 (29). In 2015 is extra aandacht besteed aan de commerciële horeca-inrichtingen (cafés en bars). Dit om te zorgen dat deze minder overlast veroorzaken voor de omgeving. De controles waren gericht op geur, geluid, afval, aanwezigheid leidinggevende en schenken van alcohol. Nauwe samenwerking met de politie en een steviger aanpak van overtreders heeft effect gehad. Het heeft ertoe geleid dat de politie minder verzoeken tot bestuurlijke maatregelen heeft gedaan aan de gemeente. Een aantal horeca-inrichtingen is in 2015 voor een aantal weken door de gemeente gesloten. Het begrote aantal controles uitgevoerd op de *verkoop van alcohol bij supermarkten en slijterijen* volgens de voorschriften van de Drank- en Horecawet (DHW) is gehaald.

In 2015 zijn 28 kantines van sportverenigingen gecontroleerd op de voorschriften uit DHW, zoals aanwezigheid van de drank- en horecawetvergunning, registratie van personen met een cursus verantwoord alkoholschenken en juiste wijze aangegeven van leeftijdsgrenzen (niks onder de 18 jaar). Bij de eerste meting in 2014 voldeed geen van de sportkantines aan de geldende wet- en regelgeving. Bij de tweede meting in 2015 was het *naleefgedrag opgelopen tot 60%*. Als extra stimulans om te voldoen aan alle wettelijk verplichte voorschriften hebben alle sportverenigingen een informatiemap ontvangen over de DHW. In de tweede helft van 2015 is er een testkopersonderzoek uitgevoerd naar het verstrekken van alcohol aan jongeren onder de 18 jaar. Van de 111 koopogingen lukte dat 73

keer. In 2016 zal extra aandacht uitgaan naar partijen die slecht scoorden bij het testkopersonderzoek.

In 2015 zijn meer geluidsmetingen uitgevoerd dan in 2014, o.a. op het Hembrugterrein. N.a.v. deze metingen was het niet noodzakelijk om handhavingstrajecten op te starten.

Toezicht openbare ruimte en verkeersveiligheid

In 2015 is in Poelenburg en Peldersveld actief toezicht gehouden op afvaldumpingen. Dit heeft geleid tot een forse daling van het aantal onjuist aangeboden afvalzakken per dag (van 60 naar 5).

Het aantal *meldingen* met betrekking tot *parkeerverlast* laat een *dalende trend* zien (653 in 2014 en 525 in 2015). In 2015 is ingezet op meer communicatie met de burgers (voet- en fietssurveillance i.p.v. autosurveillance). Daarnaast konden buitengewoon opsporingsambtenaren, dankzij het biketeam, sneller en zichtbaar op allerlei plekken aanwezig zijn, o.a. rond 08.30 uur bij basisscholen om parkeerverlast en gevaarlijke situaties tegen te gaan.

Het aantal *opgelegde boetes op foutparkeren (Mulderovertredingen)* is in 2015 met 34% *gestegen* tot 15.317. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door wijziging van fiscaal parkeren-gebied naar blauwe zones en door het wijkgericht werken met een efficiëntere inzet als gevolg. Ook zijn boetes uitgeschreven voor overtredingen op de busbrug. Het aantal uitgeschreven *naheffingsaanslagen* (fiscaal parkeren) is *gedaald* van 19.382 in 2014 tot 16.170 in 2015. Belangrijke oorzaken van de daling in naheffingsaanslagen zijn o.a.:

- In de eerste weken na de invoering van het digitaal kentekenparkeren zijn de naheffingsaanslagen van burgers geseponeerd als achteraf bleek dat een parkeertransactie was gedaan, maar abusievelijk een foutieve handeling was verricht.
- Verkleining van het fiscaal parkeergebied. De fiscale parkeerplaatsen bij het Ebbehout zijn halverwege 2014 overgegaan naar de supermarkt Deen.
- Afgifte van meer parkeervergunningen.
- Er is gewenning ontstaan aan het betaald parkeren. Over het totale fiscale parkeergebied van 2.672 parkeerplaatsen lag de betalingsbereidheid in 2015, net als in 2014 op 94%.
- Er is een landelijke trend waarbij een teruggang zichtbaar is van het parkeren in centra van steden.

Voor parkeren zie ook programma 4.

Toezicht en handhaving (brandveilig)gebruik bestaande bouw en ruimtelijke ordening

De Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland heeft 267 bouwwerken met een gebruiksmelding en gebruiksvergunning categorie A,B en vergunningplicht C ten minste één keer op *brandveilig gebruik* gecontroleerd. Eind 2015 voldeed 76% van deze bouwwerken aan geldende wet- en regelgeving. Voor 24% van de bouwwerken loopt het handhavingstraject door naar 2016. Er zijn 206 bouwwerken gecontroleerd die vallen onder de gebruiksmeldingplichtige categorie C, D en algemeen gebruik. 71% van deze bouwwerken uit de laatste categorie voldeed aan de geldende wet- en regelgeving. De eigenaren/gebruikers van deze bouwwerken worden beloond voor het goede naleefgedrag, door minder of een andere vorm van toezicht, bijvoorbeeld zelftoezicht. Voor 29% van deze bouwwerken loopt het handhavingstraject door naar 2016. In de controlefrequentie wordt niet met kalenderjaren gewerkt waardoor een schommeling optreedt in de aantallen tussen 2014 en 2015.

De Raad van State heeft in 2015 een positief oordeel uitgesproken over de door Zaanstad gehanteerde methodiek voor het meten van het zakkingsgedrag van woningen die worden gemonitord in verband met de verslechterende staat van de funderingen. Eind 2015 werden 3.061 bouwblokken gemonitord op zakkingsgedrag.

Nu de Raad van State zich heeft uitgesproken, verwachten we in 2016 een sterkere toename van het aantal te monitoren panden en daarmee ook meer inzet van toezicht en handhaving.

Van de *speciale projecten* die zijn opgenomen in het Handhavingprogramma 2015 heeft handhaving op woonboten incidenteel plaatsgevonden, in afwachting van nieuw beleid op dit thema. In plaats van dit project is het project *caravanstallingen* uitgevoerd. Alle buitencaravanstallingen zijn bezocht en

eigenaren van de caravanstallingen zijn geïnformeerd dat zij nog een jaar de tijd hebben om aan de geldende regels te gaan voldoen.

Toezicht en handhaving kinderopvang

De GGD Zaanstreek-Waterland houdt voor de gemeente Zaanstad toezicht op de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzaalwerk. Alle geplande controles zijn door de GGD uitgevoerd. Door de Inspectie van het Onderwijs is eind 2015 in een landelijke rapportage aangegeven dat bestuurlijke handhaving niet altijd snel genoeg het gewenste resultaat oplevert, zodat wordt voldaan aan de wettelijke kwaliteitseisen. In 2016 is het voornemen om de aanpak van kinderopvang te intensiveren, met name bij opvanglocaties die niet snel genoeg maatregelen nemen nadat zij daartoe zijn verzocht.

Meldingen bestaande bouw Ruimtelijke Ordening (RO) en horeca

Er is een *daling* te zien (-43%) van het totaal aantal ontvangen meldingen bestaande bouw en Ruimtelijke Ordening en horeca. In 2014 zijn er 280 meldingen bestaande bouw en RO ontvangen en in 2015 is dat aantal gedaald tot 195 (-30%). Ook is het aantal ontvangen meldingen horeca in 2015 (136) afgenomen (-54%) ten opzicht van 2014 (298). Dit is mede dankzij extra uitgevoerde horecacontroles. Een goede en tijdige afhandeling van meldingen heeft in 2015 prioriteit gehad. Iedere melder krijgt tijdig telefonisch dan wel via e-mail terugkoppeling over de afhandeling van de melding.

Alle verzoeken tot handhaving zijn binnen de wettelijke termijn afgehandeld.

In 2015 hebben de jeugdboa's nauw samengewerkt met diverse partners om de overlast van jongeren aan te pakken. Er zijn 14 jeugdgroepen in kaart gebracht. Op diverse hotspot-locaties hebben de boa's toezicht gehouden en waarschuwingen uitgedeeld. In totaal zijn 10 bestuurlijke strafbeschikkingen uitgeschreven aan jongeren onder de 18 jaar voor het in bezit hebben van alcohol op diverse hotspot-locaties in de openbare ruimte.

Er is actief in het Zaanstad Journaal aandacht besteed aan o.a. het parkeren van caravans op de openbare weg, aan hondenoverlast en voor de start van het maaiseizoen zijn de regels voor boten op de oever bekendgemaakt.

Sisa

Controleverklaring

Kerngegevens

Sociale structuur

Inwoners	1-1-2012	1-1-2013	1-1-2014	1-1-2015	1-1-2016
Totaal aantal inwoners	148.290	149.630	150.670	151.571	152.473
0 - 4 jaar	8.440	8.360	8.290	8.367	8.341
5 - 19 jaar	26.350	26.430	26.480	26.526	26.675
20 - 64 jaar	89.810	90.200	90.480	90.478	90.698
65 jaar en ouder	23.690	24.640	25.420	26.172	26.759
<i>Aandeel niet westerse allochtonen als % totale bevolking</i>	18,4%	18,7%	19,1%	19,4%	nmb

Bevolkingsprognoses	2020	2025	2030	2035	2040
Totaal aantal inwoners	154.954	158.150	160.190	162.547	165.388
0 t/m 23 jaar	41.533	41.430	41.337	41.787	42.645
65 jaar en ouder	28.667	30.902	33.681	36.370	37.891

Sociaal economische gegevens in % van de bevolking van 15-64 jaar	1-1-2011	1-1-2012	1-1-2013	1-1-2014	1-1-2015
Totale bevolking 15-64 jaar	98.140	98.260	98.740	99.190	99.129
Arbeidsongeschiktheid	6,2%	5,6%	5,1%	4,7%	4,3%
Werkloosheid (niet werkende werkzoekenden)	4,9%	6,9%	5,6%	6,5%	7,6%
Bijstandsgerechtigden	2,3%	2,5%	3,0%	3,4%	3,8%
WW-uitkeringen	2,2%	2,0%	3,0%	3,8%	4,0%

Periodiek bijstandsgerechtigden	1-1-2011	1-1-2012	1-1-2013	1-1-2014	1-1-2015
Wet Werk en Bijstand (WWB)	2.250	2.500	2.900	3.360	3.721
Inkomensvoorzieningen Oudere Arbeidsongeschikte Werknemers en Zelfstandigen (IOAW/IOAZ)	50	60	70	110	105

Tewerkgestelde inwoners	1-1-2011	1-1-2012	1-1-2013	1-1-2014	1-1-2015
Aantal tewerkgestelde inwoners in de sociale werkgemeenschappen	437	428	469	415	441

Aantal werkzame personen naar sectoren in % van totaal aantal werkzame personen	Medio 2012	Medio 2013	Medio 2014	Medio 2015
Totaal aantal werkzame personen	53.380	52.750	51.340	50.493
<i>Landbouw</i>	0,8%	0,8%	1,0%	1,0%
<i>Industrie</i>	14,8%	14,7%	14,0%	14,0%
<i>Bouwnijverheid</i>	9,7%	8,8%	8,0%	8,0%
<i>Handel, Horeca en Reparatie</i>	21,2%	21,3%	22,0%	22,0%
<i>Vervoer en communicatie</i>	6,1%	6,2%	6,0%	7,0%
<i>Financiële en Zakelijke diensten</i>	16,9%	17,1%	18,0%	19,0%
<i>Niet-commerciële diensten</i>	30,5%	31,0%	31,0%	33,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lengte van wegen (in km)	2011	2012	2013	2014	2015
Totaal	600	600	595	595	595
<i>Gemeentelijke en waterschapswegen</i>	555	555	550	550	550
<i>Provinciale wegen</i>	30	30	30	30	30
<i>Rijkswegen</i>	15	15	15	15	15

Woningvoorraad	1-1-2011	1-1-2012	1-1-2013	1-1-2014	1-1-2015
Aantal woningen	63.950	64.620	66.190	66.630	66.549
<i>Aandeel huurwoningen</i>	53%	52%	52%	52%	49%
<i>Aandeel koopwoningen</i>	47%	47%	48%	48%	51%
Gemiddelde WOZ-waarde	204.000	192.000	189.000	177.000	170.200
<i>Gemiddelde WOZ-waarde huurwoningen</i>	173.000	163.000	159.000	147.000	139.500
<i>Gemiddelde WOZ-waarde koopwoningen</i>	238.000	223.000	222.000	209.000	202.400

Financiële kerngegevens

	Begroting 2014	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015	Begroting 2016
Saldo lasten en baten	0	-12.474	0	-10.341	0
Algemene reserves	22.886	20.375	23.373	33.217	19.923
Inkomsten gemeentefonds	-165.191	-172.015	-226.754	-231.067	-239.068
Opbrengst OZB	-30.066	-29.402	-31.513	-31.383	-31.906
Omvang gemeentebegroting	400.827	459.401	537.721	538.695	454.622

Bronnen: Team Onderzoek & Statistiek, CBS, Vestigingenregister, UWV, CWI, Backoffice Sociale Zaken, WOZ

Voor meer kerncijfers:

Zaanstad in Cijfers: <http://zaanstad.incijfers.nl>

gemeente Zaanstad

Stadhuisplein 100, 1506 MZ Zaandam
Postbus 2000, 1500 GA Zaandam

T14 075
www.zaanstad.nl

